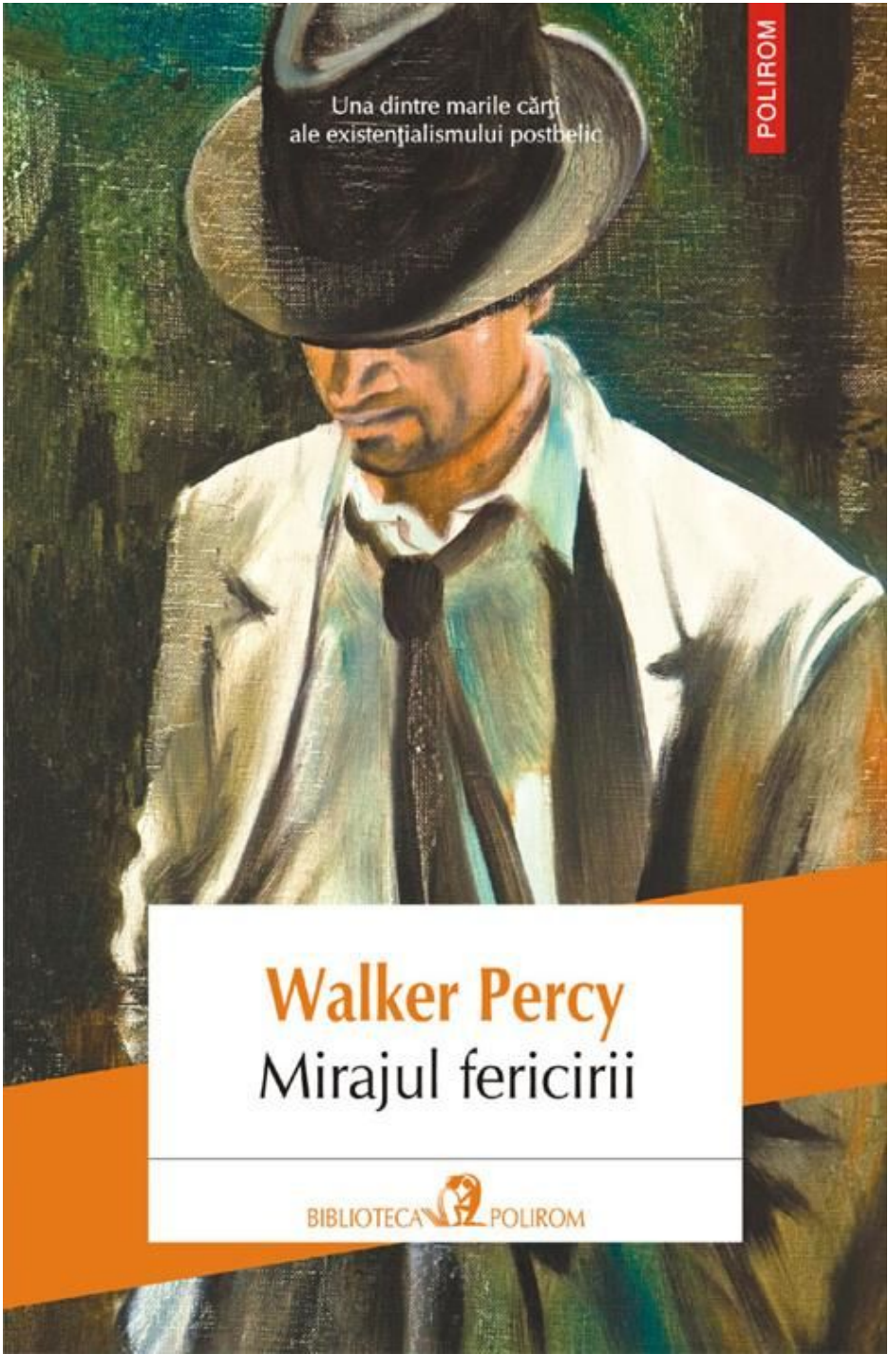
Una dintre marile cărți
ale existențialismului postbelic
POLIROM
Walker Percy
Mirajul fericirii
BIBLIOTECA POLIROM

WALKER PERCY

MIRAJUL FERICIRII

Traducere de Antonia Stoenescu

EDITURA POLIROM
2013

© 2013 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-3818-5
ISBN PDF: 978-973-46-3819-2
ISBN print: 978-973-46-2785-1

Coperta: Carmen Parii
Pe copertă: © Ihar Balaikin / Depositphotos.com

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco - un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

WALKER PERCY (1916-1990) este unul dintre cei mai notorii scriitori americani ai secolului XX. Născut în Birmingham, Alabama, el este cel mai mare dintre cei trei fii ai unei familii sudiste ce a avut printre membrii ei un erou al Războiului Civil şi un senator al Statelor Unite. Apreciat pentru stilul său poetic şi pentru imaginile unei Americi moderne alienate cultural, Walker Percy este autorul a şase bestselleruri, dintre care cel mai cunoscut este *Mirajul fericirii* (1961), câştigător al National Book Award, şi a

numeroase cărți de non-ficțiune. În 2005, revista *Time* a declarat *Mirajul fericirii* unul dintre cele mai bune romane din 1923 până în prezent.

Cu recunoştință, lui W.A.P.

„...trăsătura specifică a disperării rezidă tocmai în aceea că nu are conştiința naturii sale."

(Søren Kierkegaard, *Maladia mortală*)

Lucrarea de față este produsul imaginației. Fiecare personaj, cu excepția starurilor de cinema, şi fiecare întâmplare au fost, fără excepție, inventate. Nu s-a urmărit – şi, ca atare, nu trebuie să se presupună – niciun fel de asemănare cu persoane reale. Atunci când apar referiri la starurile de cinema, acestea nu vizează persoana actorului, ci personajul întruchipat pe ecran. Aşezarea oraşului New Orleans şi meandrele descrise de fluviul Mississippi au suferit unele mici modificări. În ce priveşte „districtul Feliciana", există

entități teritoriale denumite Feliciana de Est sau Feliciana de Vest, eu însă nu cunosc nici măcar o singură ființă care să se fi născut în vreuna din ele.

UNU

1

Am primit azi-dimineață un bilet de la mătuşă-mea, prin care mă invită la masă. Ştiu ce înseamnă asta. Cum merg acolo la cină în fiecare duminică şi azi nu-i decât miercuri, asta nu poate însemna decât un singur lucru şi anume că doreşte să aibă cu mine una din discuțiile ei serioase. Mai mult ca sigur că e vorba de o chestiune extrem de urgentă: fie o veste proastă în legătură cu fiica ei vitregă, Kate, fie o discuție serioasă legată de mine, viitorul meu şi de ce ar fi de datoria mea să fac. Asta ar putea băga în sperieți pe oricine, totuşi trebuie să mărturisesc că nu consider o asemenea perspectivă cu totul şi cu totul neplăcută.

Mi-aduc aminte cum a fost când Scott, fratele meu mai mare, a murit de pneumonie. Aveam opt ani. Eram în grija mătuşii şi ea m-a scos la o plimbare în spatele spitalului. Strada era interesantă. Pe o parte se afla centrala electrică, stația ventilatoarelor şi incineratorul spitalului, toate

bâzâind şi exalând în jur un miros ca de carne friptă. De cealaltă parte a străzii se înşiruiau casele negrilor. Copii, bătrâni şi câini ne priveau de pe prispe. M-am bucurat când mi-am dat seama că mătuşa Emily părea să aibă timp berechet şi era dispusă să discute despre orice aş fi vrut eu să vorbesc. Se petrecuse ceva de-a dreptul extraordinar. Înaintam încet, potrivindu-ne paşii.

— Jack, mi-a spus ea, strângându-mă cu toată puterea şi zâmbind spre colibele negrilor, noi doi am fost întotdeauna prieteni la cataramă, nu-i aşa?

— Da, doamnă.

Inima îmi bătea cu putere şi am simţit carnea încrâncenându-mi-se la ceafă, ca pe grumazul unui câine.

— Am să-ţi dau nişte veşti proaste, fiule.

Mă strânse şi mai tare lângă ea.

— Scotty a murit. Acum totul rămâne în seama ta. Îţi va fi greu, dar ştiu că te vei purta ca un ostaş.

Era adevărat. Nu-mi era greu să mă port ca un ostaş. Asta era oare tot ce aveam de făcut?

Scena îmi aminteşte de un film pe care l-am văzut luna trecută lângă lacul Pontchartrain. M-am dus cu Linda la un cinematograf dintr-un nou cartier al oraşului. Era limpede că acolo cineva făcuse o eroare de calcul, pentru că suburbia nu se mai dezvoltase, şi aşa se face că

cinematograful, un cub cu stucatură roz, se semețea absolut de unul singur în mijlocul câmpului. Un vânt puternic biciuia valurile, împingându-le înspre dig. Vuietul se putea auzi chiar şi dinăuntru. Filmul era despre un bărbat care îşi pierduse memoria într-un accident şi, ca urmare, pierduse tot: familie, prieteni, bani. Devenise un străin într-un oraş străin. Se văzuse nevoit s-o ia de la capăt, să-şi găsească o nouă locuință, o nouă slujbă şi o nouă iubită. Să pierzi toate astea e o adevărată tragedie, iar el părea într-adevăr extrem de afectat. Pe de altă parte, lucrurile nu stăteau totuşi chiar atât de rău. Într-un timp extrem de scurt şi-a găsit un adăpost pitoresc, o şalupă transformată în locuință, şi o fată straşnică, bibliotecara din oraş.

După film am stat cu Linda sub copertină şi am discutat cu directorul cinematografului – sau, mai bine zis, noi l-am ascultat pe el povestindu-şi necazurile: sala de cinema era aproape goală, ceea ce era foarte plăcut pentru mine, dar nu şi pentru el. Era o noapte minunată şi mă simțeam în largul meu. Deasupra noastră se întindea cel mai întunecat cer pe care l-am văzut vreodată. Un vânt negru împingea lacul spre noi. Valurile se spărgeau de dig şi împroşcau strada. Directorul trebuia să răcnească pentru a se face auzit, în timp ce din microfonul instalat afară, chiar deasupra locului

unde se afla el pe trotuar, se auzea conversația şuşotită dintre bărbatul lovit de amnezie şi bibliotecară. Era scena în care ei parcurg colecțiile de ziare, încercând să găsească acel fir care avea să-i ducă la descoperirea adevăratei lui identități. (El îşi amintea vag ceva în legătură cu un accident.) Linda stătea lângă mine cu un aer nefericit. Nefericirea ei avea ca sursă exact aceleaşi motive pentru care eu mă simțeam fericit – pentru că iată-ne, eram la un cinematograf de cartier, în plin câmp şi fără maşină (am maşină, dar prefer să călătoresc cu autobuzul sau cu tramvaiul). Pentru ea fericirea înseamnă să mergi cu maşina în centru şi să cinezi în Salonul Albastru de la hotelul Roosevelt. Din când în când sunt nevoit să fac asta. Oricum, merită. În asemenea ocazii Linda devine tot atât de exaltată pe cât sunt eu acum. Îi strălucesc ochii, i se umezesc buzele şi, când dansăm, picioarele ei lungi şi bine făcute se freacă uşor de ale mele. În asemenea clipe mă iubeşte cu adevărat – şi nu ca răsplată pentru că o duc la Salonul Albastru. Mă iubeşte pentru că numai într-un asemenea loc romantic se simte exaltată, nu la un film în mijlocul câmpului.

Dar asta e o poveste veche. Linda şi cu mine nu mai suntem împreună. Acum am o secretară nouă, o fată pe nume Sharon Kincaid.

De patru ani duc o viață fără istorie în Gentilly, o suburbie burgheză din New Orleans. Dacă n-ar fi bananierii plantați în curțile interioare şi ornamentele elaborate din fier forjat, podoaba prăvăliei Walgreen, nici nu ți-ar da prin cap că Gentilly face parte din New Orleans. Cele mai multe case sunt fie bungalow-uri în stil californian vechi, cu verandă, fie vile în noul stil Daytona. Dar chiar ăsta-i lucrul care-mi place. Nu pot suferi atmosfera de lume veche a Cartierului Francez sau farmecul monden din Garden District. Am locuit vreo doi ani în Cartierul Francez, dar în cele din urmă mi s-a acrit de oamenii de afaceri din Birmingham, ce păşeau țanțoş pe Bourbon Street, de homosexuali şi de experții în curți interioare de pe Royal Street. Unchiu-meu locuieşte cu mătuşă-mea într-o casă cochetă din Garden District şi amândoi sunt foarte drăguți cu mine. Dar ori de câte ori iau hotărârea să locuiesc acolo, constat mai întâi că am căzut pradă unei mânii fără margini, din pricina căreia mi se năzăresc tot felul de păreri categorice asupra unei multitudini de subiecte, şi atunci încep o corespondență intensă cu redactorii de ziare şi reviste, iar mai apoi mă cufund într-o stare de depresie în timpul căreia zac ore în şir nemişcat ca un butuc, cu privirea țintă la rozeta de ghips din tavanul dormitorului.

Viața în Gentilly este extrem de tihnită. Conduc o mică sucursală a firmei de brokeraj a unchiului meu. Ocup apartamentul de la demisolul unui bungalow cu parter înalt, proprietatea doamnei Schexnaydre, văduva unui pompier. Sunt un chiriaş model şi un cetățean model şi plăcerea mea e să mă comport conform aşteptărilor tuturor. Am un portvizit plin cu tot soiul de cărți de identitate, carduri de bibliotecă, cupoane de credit. Anul trecut am cumpărat o casetă metalică plată de un cenuşiu-oliv, foarte frumos finisată şi solid construită, cu pereți dubli – împotriva incendiilor –, în care mi-am pus certificatul de naştere, diploma de absolvire a colegiului, certificatul de lăsare la vatră, polița asigurării de stat, câteva certificate de acțiuni şi atestatul de moştenitor: un act de proprietate pentru un teren de cinci hectare, situat undeva în parohia St. Bernard, pe care se afla un club de vânătoare, azi defunct, unica relicvă a numeroaselor accese de entuziasm ale tatălui meu. Plăcut lucru să-ți îndeplineşti îndatoririle de cetățean şi să primeşti în schimb o chitanță sau un card frumos, plasticat, cu propriu-ți nume înscris pe el, certificând, ca să spunem aşa, dreptul tău la existență. Cu câtă satisfacție îmi fac apariția din chiar prima zi să-mi ridic numărul de înregistrare al maşinii şi ecusonul de revizie tehnică! Sunt abonat la *Consumer Reports* şi, drept urmare, sunt

posesorul unui televizor excelent, al unui aparat de aer condiționat extrem de silențios şi al unui deodorant cu acțiune prelungită. Nu-mi miros niciodată subsuorile. Ascult cu atenție toate relatările de la radio privind problemele psihiatrice, cele şapte simptome ale cancerului sau regulile de conducere preventivă a vehiculelor – deşi, aşa cum am mai spus, prefer să călătoresc cu autobuzul. Unul din actorii mei favoriți, William Holden, a citit ieri la radio un comentariu despre cei care încalcă regulile de salubritate.

— Hai să spunem lucrurilor pe nume, spuse Holden. Nimeni nu ne poate ajuta în problema asta – dacă n-o să ne îngrijim noi, fiecare în parte.

Are dreptate. De atunci am fost foarte grijuliu.

Seara mă uit la televizor sau merg la cinema. Weekendurile mi le petrec adesea pe litoralul Golfului Mexic. Cinematograful nostru de cartier din Gentilly poartă permanent pe frontispiciu o inscripție care sună aşa: ,,Aici, unde fericirea costă atât de puțin”. Sincer vorbind, eu, unul, mă simt foarte bine la film, chiar şi la unul prost. Alții, după cum am citit, păstrează ca pe o comoară în memorie clipele de neuitat din viața lor: momentul în care au ajuns sus, la Parthenon, tocmai când mijeau zorii, noaptea aceea de vară când au întâlnit o fată singuratică prin Central Park, cu care mai apoi au stabilit o legătură încântătoare şi firească,

aşa cum scrie la carte. Am întâlnit şi eu o fată în Central Park, dar nu prea am ce să povestesc. Ce-mi aduc eu aminte este scena aceea din filmul *Diligența*, când John Wayne ucide trei indivizi cu focuri de carabină în clipa în care îşi face apariția pe ulița plină de praf a orăşelului şi scena din filmul *Al treilea om*, în care pisoiul îl găseşte pe Orson Welles în prag.

În serile când ies în oraş sau în excursiile din weekenduri, de obicei mă însoțeşte secretara mea. Am avut trei secretare, trei fete: Marcia, Linda, iar acum Sharon. Practic, acum douăzeci de ani, din două fete născute în Gentilly, una se numea inevitabil Marcia. La vreun an după aceea a urmat Linda. Apoi Sharon. Am observat că în ultimii ani e la modă numele de Stephanie. Trei dintre cunoştințele mele din Gentilly au fiice numite Stephanie. Aseară am văzut la televizor o piesă de teatru despre o experiență nucleară. Keenan Wynn juca rolul unui fizician frământat, a cărui conştiință străbătuse mai multe momente de criză. Se plimba de unul singur prin deşert. Dar îți puteai da seama că în străfundul inimii sale se simțea teribil de bine analizându-şi conştiința.

— Cine ne dă dreptul să facem ceea ce facem? îşi apostrofa el mereu colegii cu amărăciune în glas. De fapt mă

gândesc la fiica mea de patru ani, se adresă el unui alt coleg şi-i arătă o fotografie. Ce viitor îi construim noi oare?

— Cum o cheamă pe fiica ta? întrebă colegul, uitându-se la pozǎ.

— Stephanie, răspunse cu o voce răguşită Keenan Wynn.

La auzul numelui, am simţit că mă furnică ceva în ceafă. Nu-i exclus ca peste vreo douăzeci de ani o Stephanie tânără şi rozalie să bată la maşina mea de scris.

Sigur că mi-ar plăcea să mă laud că le-am cucerit pe aceste splendide fete, secretarele mele, abandonându-le apoi una câte una ca pe nişte mănuşi uzate, dar nu ar fi întru totul adevărat. Hai să le zicem legături amoroase. Oricum, au început ca nişte legături amoroase, minunate idile extatice în care Marcia sau Linda (nu însă şi Sharon – deocamdată) şi cu mine dădeam câte o raită de-a lungul coastei, stăteam îmbrăţişaţi pe marginea unei lagune părăsite în Ship Island şi nu ne venea să credem că suntem aşa de norocoşi, nu ne venea să credem că poate exista atâta fericire pe lume. Totuşi în cazul Marciei şi al Lindei legătura s-a destrămat tocmai când eu credeam că relaţia se apropie de faza ei cea mai interesantă. Atmosfera din birou devenea din ce în ce mai irespirabilă din pricina atâtor reproşuri mute. Nu puteai să schimbi un singur cuvânt sau să arunci vreo privire şi să nu fie încărcate de o mie de

subînțelesuri. Aveau loc conversații telefonice la toate orele nopții, conversații formate în cea mai mare parte din tăceri interminabile, în care îmi storceam creierii să găsesc ceva de spus, în timp ce la celălalt capăt al firului se auzeau doar respirația şi oftatul. Când apar astfel de tăceri telefonice lungi, este semn sigur că s-a isprăvit cu dragostea. Nu, n-au fost cuceriri. Pentru că în cele din urmă, Lindele mele şi cu mine deveneam atât de sătui unul de celălalt, încât eram încântați să ne luăm rămas-bun.

Sunt agent de bursă. E adevărat că familia mea a fost întru câtva dezamăgită de profesia pe care am îmbrățişat-o. La un moment dat m-am gândit să mă înscriu la Drept sau la Medicină ori chiar să fac ştiință pură. Am visat chiar să realizez ceva măreț. Dar ar fi multe de spus în favoarea renunțării la asemenea ambiții mărețe şi în favoarea unei existențe din cele mai obişnuite, o viață fără vechi nostalgii, în care să vinzi acțiuni şi polițe şi participații, să pleci de la birou la ora cinci, ca toată lumea, să ai o iubită şi, poate, într-o zi, să-ți întemeiezi un cămin şi să creşti o ciurdă de Marcii, de Sandre şi de Linde. Iar povestea asta cu tranzacțiile bursiere nu e chiar atât de anostă pe cât ar putea să pară. La urma urmelor, nu-i deloc un trai rău.

Locuim, doamna Schexnaydre şi cu mine, pe Elysian Fields, principalul bulevard din Faubourg Marigny. Deşi

fusese planificat să devină, ca şi tizul său, cel mai impunător bulevard al oraşului, ceva s-a dereglat pe parcurs, iar acum străbate un traseu lipsit de prestanță, între râu şi lac, traversând complexe comerciale, blocuri duplex, bungalow-uri şi căsuțe cu demisol şi parter. Dar este un bulevard foarte spațios şi aerisit şi pare într-adevăr să se desfăşoare ca o câmpie sub cer. Alături de casa doamnei Schexnaydre se află o şcoală nou-nouță. În serile de vară, după lucru, fac un duş, îmi pun o cămaşă şi nişte pantaloni de doc şi fac câte o plimbare până la terenul de joacă pustiu, unde mă aşez în carusel, cu *The Times-Picayune* deschis la pagina cu programul cinematografelor într-o parte, cartea de telefon în cealaltă şi o hartă a oraşului în poală. După ce m-am hotărât şi am stabilit un itinerar – adesea până într-un cartier periferic cum este Algiers sau St. Bernard –, mă plimb agale prin curtea şcolii sub ultimele raze aurii ale zilei şi admir clădirea. Totul este extrem de spilcuit: tocul de aluminiu al ferestrelor, încastrat în zidul de cărămidă, reflectând asfințitul, ornamentele cochete din mozaic şi băncile modelate în formă de aripi. Deasupra intrării, atârnat pe sârme, se află un fel de reprezentare schematică de pasăre, probabil Sfântul Duh. Mă învăluie un sentiment plăcut, al generozității creației, când mă gândesc că sticla, cărămida şi aluminiul sunt

extrase din tina cea de toate zilele – deşi, fără îndoială, sentimentul e mai mult unul financiar decât religios, pentru că posed câteva acțiuni Alcoa. Ce senzație plăcută de netezime, adecvare şi eficiență economică îți dă aluminiul!

Lucrurile însă s-au schimbat brusc. Existența mea paşnică în Gentilly s-a complicat. În dimineața asta, pentru prima oară după ani de zile, mi s-a ivit posibilitatea căutărilor. Am visat război, adică nu, nu am visat propriu-zis, dar m-am trezit cu gustul lui în gură, cu gustul de gutuie grețoasă al anului 1951 şi al Orientului. Mi-am amintit când am avut prima oară ideea căutărilor. Mă trezisem sub un tufiş de *chindolea*. În ce mă priveşte, văd toate lucrurile pe dos, după cum voi explica mai departe. Perioadele considerate în general cele mai prospere sunt pentru mine cele mai grele, iar acea epocă extrem de grea a fost pentru mine una dintre cele mai prospere. Umărul nu mă durea, dar era atât de adâncit în pământ, de parcă ar fi stat cineva peste mine. La o palmă de nasul meu, un gândac de bălegar scormonea pe sub frunze. Privindu-l, în mine s-a deşteptat o curiozitate imensă. Simțeam că aveam să fac o mare descoperire. M-am jurat că, dacă voi scăpa vreodată din încurcătura în care mă aflam, voi duce mai departe aceste căutări. Cum era de aşteptat, de îndată ce mi-am revenit şi am ajuns acasă, am uitat cu totul de asta. Dar

azi-dimineață, când m-am sculat, m-am îmbrăcat ca de obicei şi, tot ca de obicei, am început să-mi pun diversele lucruri în buzunare: portofelul, carnețelul (pentru notarea ideilor ce-mi puteau veni în minte), creionul, cheile, batista, minirigla de calcul (pentru socotirea procentelor de venit pe capital). Îmi păreau cumva străine şi, în acelaşi timp, extrem de familiare. Stăteam în mijlocul camerei, cu privirea ațintită la grămăjoara de obiecte, contemplându-le prin cercul alcătuit de arătător şi degetul mare. Mi se părea straniu că le văd. Ar fi putut la fel de bine să aparțină altcuiva. Te poți uita şi treizeci de ani la o asemenea grămăjoară de pe birou fără s-o observi vreodată. Nu te frapează, aşa cum nu te frapează propria-ți mână. De îndată ce am văzut-o însă, căutarea a devenit posibilă. M-am spălat, m-am bărbierit, m-am îmbrăcat cu grijă şi m-am aşezat la birou, unde am început să scormonesc în grămăjoară, în căutarea unei chei a problemei, aşa cum detectivul de la televizor scormoneşte prin obiectele victimei, folosindu-se de creion ca de un vătrai.

Ideea unei cercetări îmi revine în timp ce mă aflu în drum spre locuința mătuşii mele, în autobuzul de Gentilly, pe Elysian Fields. Adevărul este că mă enervează automobilele. Ori de câte ori conduc o maşină, am impresia că sunt invizibil. Pietonii nu te văd – urmăresc cu privirea numai

bara din spate până ce dispare din câmpul lor vizual. Elysian Fields nu este ruta cea mai scurtă până la mătuşă-mea. Dar am eu motivele mele să traversez Cartierul Francez. Am citit în ziar azi-dimineaţă că William Holden se află în New Orleans şi filmează câteva scene în Place d'Armes. Mi-ar plăcea să-l văd şi eu.

E o zi mohorâtă de martie. Pe lângă canalul Chef Menteur, în mlaştini, se văd încă flăcări, iar cerul boltit peste Gentilly e cenuşiu. Autobuzul e supraaglomerat. Majoritatea călătorilor sunt femei ieşite la cumpărături. Geamurile sunt aburite. Eu stau pe bancheta laterală din faţă. Aşezate lângă mine, în picioare, numai femei. Pe bancheta lungă din spate stau aşezate cinci negrese atât de negre, încât tot spatele autobuzului pare cufundat în întuneric. Chiar lângă mine, pe primul loc de vizavi, stă o fată foarte drăguţă. E bine făcută, nu din cale afară de solidă, şi e înfăşurată din creştet până-n tălpi într-un fulgarin transparent, cu gluga dată pe spate, dezvăluind un adevărat coif de păr negru, lucios. Înfăţişarea ei magnifică e subliniată de o strungăreaţă şi de bretonul despicat pe frunte *à la* Prince Val. Are ochi cenuşii, sprâncene groase şi negre, braţul plin şi gamba frumos desenată deasupra cizmuliţelor de ploaie. E una din acele amazoane solitare pe care le poţi întâlni pe Fifty-seventh Street din New York sau

pe Nieman Marcus, în Dallas. Privirile ni se întâlnesc. Oare mă înşel sau colțul gurii i se cufundă în obraz, răsfrângând abia perceptibil petala cărnoasă şi arcuită a buzei? Îmi zâmbeşte – mie! Mintea mi se angajează febril în născocirea câtorva stratageme de evitare a momentului cumplit al despărțirii. Nu încape nicio îndoială că e din Texas. Mai întotdeauna aceste splendide amazoane sunt incapabile să cântărească un bărbat. Cei mai mulți bărbați se tem de ele, de aceea fetele astea cad atât de uşor victimă primului Mickey Rooney mărunt care le iese în cale. Într-o lume mai bună aş fi în stare să-i adresez câteva vorbe: ,,Hai, dragă, vezi doar că te iubesc. Dacă-ți faci planuri cum să intri în vorbă cu vreun Mickey mărunt, mai gândeşte-te". Ce nenorocire că nu o cunosc – şi, probabil, n-am s-o mai văd niciodată. Ce grozav am petrece dacă am fi împreună! Chiar în această după-amiază am putea da o raită pe litoral. Câtă considerație şi tandrețe i-aş putea arăta! Dacă totul s-ar petrece într-un film, n-ar trebui decât să aştept. Autobuzul s-ar răsturna sau oraşul ar fi bombardat, iar noi am îngriji rănițiii. Dar, după cum stau lucrurile acum, aş face mai bine să-mi mut gândul de la ea.

Într-un asemenea moment începe să mă preocupe ideea căutării. Mă absoarbe cu totul şi, preț de un minut, fata îmi dispare din minte.

Care este natura acestei căutări? mă veți întreba.

De fapt e foarte simplu, cel puțin pentru unul ca mine. Atât de simplu, încât se pierde din vedere foarte uşor.

Căutarea este acel lucru pe care l-ar întreprinde oricine dacă n-ar fi cufundat în rutina zilnică a propriei sale vieți. Azi-dimineață, de pildă, m-am simțit de parcă mi-aş fi recăpătat cunoştința pe o insulă ciudată. Şi ce poate face un asemenea proscris? Ei bine, să scormonească totul în jur, nelăsând să-i scape nimic.

Să devii conştient de posibilitatea căutării înseamnă să fii pe punctul de a face o descoperire. Să nu fii pe punctul de a face o descoperire înseamnă să fii cuprins de disperare.

Filmele se angajează în direcția unei căutări, dar până la urmă o dau în bară. Căutarea se încheie întotdeauna într-o situație disperată. Le face plăcere să arate un individ redobândindu-şi cunoştința într-un loc ciudat... şi ce face el mai departe? Se cuplează cu bibliotecara din oraş, se apucă să le demonstreze copiilor din oraş cât e de simpatic şi-şi întemeiază un cămin din cele mai stabile. În nici două săptămâni, este atât de cufundat în rutina zilnică, că poate fi numărat printre morți.

Dar ce cauți, pe Dumnezeu? mă întrebați cu un zâmbet.

Nu mă pot hotărî asupra unui răspuns, căci toți ceilalți americani au câte unul al lor, iar în ceea ce mă priveşte, a

proceda la fel ar însemna să-mi propun un țel pe care toți ceilalți l-au şi atins – şi, prin urmare, ar ridica o problemă pentru care nimeni nu are nici cel mai mic interes. Care din cei o sută optzeci de milioane de americani ar dori să fie ultimul supraviețuitor? Căci, aşa cum ştie toată lumea, sondajele de opinie arată că 98% din americani cred în Dumnezeu, iar ceilalți 2% sunt atei şi agnostici – ceea ce nu lasă nici măcar 1% pentru cel mânat de pasiunea căutării. Cât despre mine, particip bucuros, ca oricare alt american, la sondajele de opinie şi îmi place să dau răspunsuri inteligente la toate întrebările.

Sincer să fiu, ceea ce mă opreşte să menționez obiectul căutărilor mele este teama de a-mi da în vileag propria ignoranță. Căci – trebuie s-o spun de la bun început – nu pot da un răspuns nici măcar la atât, la cea mai simplă şi mai fundamentală dintre întrebări: Sunt eu oare, în căutările mele, cu o sută de kilometri în fața compatrioților mei americani sau cu o sută de kilometri în urma lor? Cu alte cuvinte, au găsit oare 98% dintre americani ceea ce caut eu sau sunt atât de cufundați în cotidian, încât nici măcar nu le-a venit în minte posibilitatea unei astfel de căutări?

Aveți cuvântul meu că nu cunosc răspunsul.

Pe măsură ce autobuzul urcă pasajul de nivel, un dâmb de beton de pe care se deschide o panoramă minunată a New Orleansului, mă surprind încruntându-mă şi privind insistent o gambă tânără, superbă, acoperită de un ciorap de nylon cenuşiu-închis. Fără îndoială că ea îmi surprinde privirea: cu un gest brusc, se înfăşoară mai bine în fulgarin şi-mi aruncă o privire iritată – sau e oare numai o închipuire de-a mea? Vreau să mă încredinţez, aşa că o salut, ridicându-mi pălăria şi zâmbindu-i, ca semn că am putea deveni totuşi prieteni. Dar fără folos. Am pierdut-o pentru totdeauna. Se năpusteşte pe uşa autobuzului, cu un foşnet scrâşnit de celofan.

Cobor când ajungem pe Esplanade, în miros de cafea prăjită şi creozot, şi-o apuc pe Royal Street. Partea de jos a Cartierului Francez este şi porţiunea lui cea mai cochetă. Ornamentele în fier forjat ale balcoanelor atârnă ca o dantelă roasă. Vile franţuzeşti micuţe se ascund în spatele zidurilor înalte. Privind în lungul aleilor de acces ude, zăreşti curţi năpădite de vegetaţie.

Azi sunt norocos. Cine credeţi că-mi iese în faţă după câteva sute de metri pe Pirate's Alley? William Holden în persoană!

Holden traversează Royal Street şi coteşte spre Canal. Deocamdată trece neobservat. Turiştii sunt ocupaţi fie cu

cotrobăitul prin magazinele de antichități, fie cu fotografiatul balcoanelor. Fără doar şi poate că Holden se îndreaptă spre restaurantul Galatoire, ca să prânzească. Este un tip atrăgător, cu o înfățişare plăcută, deloc ieşită din comun, şi extrem de bronzat. Păşeşte agale, cu mâinile în buzunare şi cu fulgarinul azvârlit peste umăr. Peste câteva clipe prinde din urmă un cuplu tânăr, care se află acum între mine şi el. Acum suntem toți patru în mişcare, la nici douăzeci de paşi unii de alții. Pe cei doi îi poți cântări dintr-o privire. Au cam douăzeci, douăzeci şi unu de ani şi sunt în luna de miere. Nu sunt din Sud. Probabil din Nord-Est. El poartă un sacou cu petice de piele la coate, pantaloni stil burlan, pantofi albi, murdari, şi are acel mers legănat, marinăresc, pe care-l întâlneşti la studenții din Nord. Amândoi sunt cam nesărați. El are buze groase, păr roşcat, tuns scurt, şi piele pe potrivă. Ea e sfielnică. Nu par foarte fericiți. Lui îi e teamă că luna lor de miere e prea convențională, că sunt pur şi simplu un cuplu oarecare în luna de miere. E clar că el şi-a închipuit că ar fi mai distractiv să călătorească cu maşina de-a lungul văii Shenandoah, până la New Orleans, scăpând în felul ăsta de însurăței ce-şi petrec luna de miere la cascada Niagara şi la Saratoga. Aflați acum la mai bine de două mii de kilometri de casă, se trezesc înconjurați de cupluri din Memphis şi din Chicago. El dă semne de

nelinişte, se simte ameninţat din toate părţile. Fiecare străin pe lângă care trece reprezintă un reproş, fiecare uşă, o ameninţare. Ce se întâmplă? se întreabă. Ea este nefericită, dar din cu totul alt motiv – pentru că el e nefericit şi ea ştie asta, dar nu ştie de ce.

Tocmai l-au reperat pe Holden. Fata îi face semn băiatului cu cotul. Tânărul înalţă privirile o clipă, dar vederea lui Holden nu-l ajută prea mult. Dimpotrivă. Nu poate decât să pună în contrast realitatea strălucitoare a lui Holden cu propria sa existenţă precară şi obscură. Evident, se simte mai nefericit ca oricând. Ce afacere mai e şi asta – probabil că se gândeşte el –, să te ţii de coada unei vedete de cinema? Dacă-i pe-aşa, mai bine ne-am lungi gâtul în dreapta şi-n stânga prin Hollywood.

Holden îşi pipăie buzunarele căutând un chibrit. S-a oprit în spatele unor doamne care examinează nişte mobile metalice expuse pe trotuar. Arată ca nişte gospodine din Hattiesburg, venite o zi la New Orleans, după târguieli. Holden le cere un chibrit. Ele clatină din cap că n-au şi apoi îl recunosc. Urmează o zăpăceală şi o agitaţie generală. Dar nimeni nu-i poate oferi lui Holden un foc. Între timp cuplul l-a ajuns din urmă. Tânărul îi întinde un foc, răspunde scurt din cap la mulţumirile lui Holden, apoi trece mai departe fără nicio clipire de recunoaştere. Preţ de o clipă

Holden îşi continuă drumul alături de ei. El şi tânărul schimbă două vorbe, privesc spre cer şi clatină din cap. Holden îi bate pe umăr şi pleacă mai departe.

Tânărul a trecut cu succes examenul. Şi-a câştigat dreptul la propria existență, o existență tot atât de plenară ca a lui Holden, refuzând să-şi piardă capul, ca doamnele din Hattiesburg. E un cetățean ca şi Holden, sunt amândoi locuitori ai acestei lumi. Dintr-odată vede lumea deschizându-i-se în față. Nimeni nu-l mai amenință dinspre vreo curte interioară sau de pe vreo alee. Iubita lui îl acceptă şi ea fără rezerve. Îşi petrece brațul pe după gâtul ei şi o ciufuleşte drăgăstos. Percepe şi ea schimbarea. Ea nu şi-a dat seama ce fusese în neregulă, nici cum de s-au îndreptat lucrurile, dar ştie că acum totul merge strună.

Holden o apucă pe Toulouse, răspândind lumină în jur pe măsură ce înaintează. Nimbul unei realități transfigurate se deplasează odată cu el şi toți cei din preajmă îşi dau seama de existența lui. Acum toată lumea a devenit conştientă de prezența lui. Creează o adevărată vâltoare în rândurile turiştilor, proprietarilor de baruri şi fetelor ce ies în uşile şantanurilor.

Mă simt atras de starurile de cinema, dar nu din motivele obişnuite. Nu am nici cea mai mică dorință să vorbesc cu Holden sau să-i cer un autograf. Mă uluieşte realitatea lor

aparte. Tânărul yankeu este extrem de conştient de aceasta, deşi se preface că nu-l bagă în seamă pe Holden. Este limpede că nimic nu i-ar face mai mare plăcere decât să-l invite pe Holden în felul cel mai firesc cu putință la clubul confreriei studențeşti de care aparține. „Bill, aş vrea să-ți fac cunoştință cu Phil. Phil, el e Bill Holden", ar spune el şi s-ar îndepărta cu nonşalanță, în cel mai autentic stil marinăresc.

E ora la care se ia prânzul pe Canal Street. Tocmai are loc o paradă, dar nimeni nu-i acordă prea multă atenție. Mai e o săptămână până la Mardi Gras şi ceea ce se vede este un nou car alegoric al femeilor din Gentilly. Asemenea echipaje se constituie în vremea carnavalului şi organizează o procesiune şi un bal. Oricine îşi poate face un echipaj. Desigur, există echipaje celebre şi cu tradiție, precum Comus, Rex, A Douăsprezecea Noapte, dar pe lângă ele există alte câteva zeci. Zilele trecute un grup de sirieni din Algiers au format un echipaj numit Isis. Echipajul pe care îl vedem acum trebuie să fie al Lindei. I-am promis că o să vin s-o văd. Tractoare roşii trag carele alegorice. Schelăria scârțâie, hârtia şi pânza tremură. Cred că Linda este una dintre cele câteva păstorițe în fustă scurtă, plisată, şi încălțate cu sandale asemeni celor purtate de zeul Mercur, cu nojițe legate cruciş peste gambele goale. Dar sunt

mascate, aşa că nu pot băga mâna în foc. Dacă e aici, înseamnă că, la urma urmei, nu are picioare atât de frumoase. Toate cele douăsprezece picioare dârdâie şi au pielea de găină. Câțiva oameni de afaceri le admiră şi prind din zbor suvenirurile pe care fetele le aruncă privitorilor.

Dinspre sud se simte o adiere caldă, care îngrămădeşte norii, aducând cu sine un bubuit îndepărtat, prima ploaie cu fulgere şi tunete a anului. Strada are o înfățişare fantastică. Oamenii dinspre celălalt capăt al ei abia se zăresc. Au un aer arhaic şi par reduşi la dimensiunile unor pitici de cerul măreț şi de norii umflați de vânt, asemeni pedeştrilor din vechile stampe. Mi se pare mie sau deasupra străzii a coborât o ceață de nelinişte, un abur subțire de indispoziție? Oamenii de afaceri se întorc grăbiți la birouri, cumpărătorii la maşini şi turiştii la hoteluri. O, William Holden, deja avem iarăşi nevoie de tine! Urzeala a şi început să se destrame în absența ta.

Misterul se adânceşte. Stau de vorbă vreo zece minute cu Eddie Lovell şi la capătul conversației, când ne strângem mâna, am senzația că nu pot răspunde nici la întrebarea cea mai simplă în legătură cu ce s-a petrecut. Cum stau şi-l ascult pe Eddie vorbind cu convingere şi pe îndelete ba de una, ba de alta – afaceri, nevastă-sa Nell, vechea lor casă, pe care o zugrăvesc din nou –, urzeala îşi adună iarăşi firele,

redobândind aspectul unei țesături strălucitoare, în care îşi reiau locul investițiile, proiectele de familie, casele vechi şi pitoreşti, serile de teatru şi aşa mai departe. Brusc, mintea mi se limpezeşte: vasăzică aşa se trăieşte! Exilul meu din Gentilly a fost cea mai neagră dintre amăgirile la care m-am supus.

Aşa şi este! Uită-te la el. În timp ce vorbeşte, se bate peste cracul pantalonului cu un ziar împăturit, ochiul lui mă priveşte, dar în acelaşi timp trece în revistă tot terenul din spatele meu, observând până şi cea mai neînsemnată mişcare. Un camion verde dă colțul pe Bourbon Street, ochiul îl cântăreşte, îi face semn să oprească, îi cere actele la control şi îi dă drumul să treacă mai departe. Un om de afaceri intră în Maison Blanche, ochiul îl recunoaşte şi ştie şi pentru ce a venit. Şi în tot acest răstimp vorbeşte cu multă siguranță. Buzele i se mişcă viguros, modelând cuvinte în forme plăcute, desfăşurându-şi argumentația, iar în timpul scurtelor pauze se adună iarăşi, răsfrângându-se îmbietor într-o expresie ce aminteşte de Charles Boyer, în vreme ce o pânză fină de salivă i se strânge în colțul gurii, aşa cum se întâmplă cu uleiul limpede al unei maşini în perfectă stare de funcționare. Se joacă acum cu mărunțişul din fundul buzunarului. N-ascunde niciun mister! E tot atât de coerent ca un prepelicar care ia în stăpânire un

perimetru de vânătoare. Înțelege tot ce se petrece acolo şi tot ce se petrece acolo e ceva ce trebuie înțeles.

Eddie priveşte ultimul car alegoric, o scenă cam dubioasă, cu un corn al abundenței complet turtit.

— Ar trebui să putem realiza ceva mai de calitate.

— Negreşit.

— Mergi la Neptune?

— Nu.

Îi ofer lui Eddie cele patru invitații pe care le am pentru balul de la Neptune. Aici apare întotdeauna problema clienților din afara oraşului, mai ales cei originari din Texas, şi mai ales a soțiilor acestora. Eddie îmi mulțumeşte şi mai adaugă ceva:

— Vreau să-ți mulțumesc şi pentru că mi l-ai trimis pe domnul Quieulle. Mi-ai făcut un mare serviciu.

— Pe cine?

— Pe bătrânul Quieulle.

— A, îmi aduc aminte.

Eddie s-a cufundat misterios în sine, ochii scânteindu-i din adâncuri.

— Să nu-mi spui că...

Eddie încuviințează din cap.

— ...că şi-a rezolvat problemele cu succesiunea şi a şi murit?

Eddie încuviințează, tot cufundat în sine. Mă priveşte cu atenție, ezitând, până ce eu reuşesc să-l ajung din urmă.

— Pe numele doamnei Quieulle?

Din nou o încuviințare scurtă. Bărbia i se înalță avântat.

— La cât se ridică?

Aceeaşi privire jucăuşă, acum aproape răutăcioasă.

— Un pic sub nouă sute cincizeci de miare.

Limba îi zvâcneşte în gură, căutând văgăuna obrazului.

— Un om şi jumătate bătrânul, spun eu absent, băgând de seamă că Eddie a adoptat aerul solemn al unui episcop.

— Ca să fiu foarte sincer, Binx, socot că am fost privilegiat de soartă că l-am cunoscut. În viața mea n-am întâlnit pe nimeni, fie el tânăr sau bătrân, care să ştie atât de multe. Omul ăla mi-a vorbit două ore despre cristalizarea zahărului şi a fost o adevărată feerie. M-a fascinat.

Eddie îmi spune cât de mult le admiră pe mătuşa mea şi pe verişoara mea, Kate. În urmă cu câțiva ani Kate s-a logodit cu Lyell, fratele lui Eddie. Chiar în ajunul cununiei, Lyell a murit într-un accident, acelaşi accident căruia Kate i-a supraviețuit. Eddie se răsuceşte acum, mă priveşte în ochi, iar părul său ca de vată flutură în vânt.

— N-am spus încă nimănui, niciodată, ce cred cu adevărat despre femeia aceea.

Eddie pronunță cuvântul „femeie” cu o îndrăzneală deliberată, redresându-se apoi, ca să facă complimentul ce urmează:

— Mă gândesc la Miss Emily – şi la Kate – mai mult ca la oricine altcineva pe lume, cu excepția propriei mele mame – şi soții. Cât bine a făcut femeia asta!

— Eşti nespus de amabil, Eddie.

El murmură ceva despre cât de frumoasă e Kate, că în afară de Nell etc. – şi asta vine ca o surpriză, pentru că verişoara mea, Nell Lowell, este, la drept vorbind, o mârțoagă.

— Fii, te rog, bun şi transmite-le complimente din partea mea.

— Cu multă plăcere.

Parada s-a îndepărtat. Nu se mai aude decât ritmul unei tobe.

— Şi altfel cum o mai duci? întreabă Eddie, plesnindu-şi pantalonul cu ziarul.

— Nu cine ştie ce, spun eu, băgând de seamă că Eddie nu mă ascultă.

— Fă-ne o vizită, amice! Vreau să vezi ce-a făcut Nell.

Nell e o femeie cu gust. Amândoi cumpără întruna căsuțe dărăpănate în cartiere mărginaşe, pe care apoi le amenajează, punându-le obloane la baie, uşi de salon la

bucătărie, cărămizi din alte vremuri şi un samovar rusesc în curtea din spate, după care le vând în câteva luni cu un profit considerabil.

Norul se albăstreşte, lăsându-se cu toată greutatea pe noi. Strada pare acum un şir lung de chilii, iar cărămizile clădirilor radiază lumina galbenă acumulată peste zi. Mă uit la ceas: nu-i prea târziu dacă ajung la mătuşă-mea la ora unu. O clipă mai târziu, Eddie îmi întinde mâna.

— Transmite din partea mea mirelui şi miresei toate cele bune.

— Negreşit.

— Walter e un băiat minunat.

— Aşa-i.

Înainte de a-mi da drumul, Eddie se apropie şi mai mult de mine şi se interesează cu o voce aparte în legătură cu Kate.

— Pare foarte mulțumită acum, Eddie. Foarte fericită şi în afară de orice primejdie.

— Mă bucur nespus, dragă!

O ultimă strângere de mână viguroasă, ca între doi fermieri.

— Treci pe la noi!

— S-a făcut!

2

Mercer îmi deschide.

— Aha, dumneavoastră eraţi!

Şi rămâne astfel într-o uimire studiată, lăsându-se pe spate din genunchi. Azi nu-mi spune „*mister* Jack”, şi ştiu că omisiunea este deliberată, fiind rezultatul unei cântăriri atente a tuturor alternativelor, fie ele pro sau contra. Mâine balanţa ar putea să încline în cealaltă parte (omisiunea de azi va atârna şi ea la cântar) şi voi fi iarăşi „*mister* Jack”.

Din cine ştie ce motiv, azi ai posibilitatea să-l descifrezi pe Mercer mai bine ca de obicei. În mod curent e greu să-l descifrezi din cauza devotamentului său. A fost angajatul bunicului meu în districtul Feliciana mai înainte ca mătuşa Emily să-l ia la ea în New Orleans. E bine de ştiut că ne este devotat nouă – şi noi lui. Dar de fapt între Mercer şi mine nu încape niciun fel de devotament. În ce-l priveşte pe Mercer, singura mea temere este generată de nelinişstea ce mi-o provoacă faptul că, în echilibristica lui între servilism şi aroganţă, piciorul ar putea să-i alunece. Mai degrabă eu sunt acela care-l serveşte pe Mercer decât el pe mine.

— N-am fost ’ştiinţat că veniţi! strigă Mercer, simţind că balanţa mi-este potrivnică. Tocmai mă pregăteam să aprinz focu’.

Mercer e un negru pieptos, cu pielea de culoarea nisipului. E ras în cap şi are o mustață distinsă, *à la* Adolph Menjou. După câte pot să-mi dau eu seama, dincolo de mustață se ascunde o față ce nu pare a fi deloc devotată, ci ursuză, ca a unui hamal angajat la compania feroviară Pullman. Mătuşă-mea l-a adus din Feliciana, dar de atunci s-a schimbat mult. Nu numai că s-a transformat într-un orăşean, dar a devenit şi majordomul doamnei Cutrer, iar în această calitate patronează un menaj în continuă schimbare, alcătuit din negrese din New Orleans, din Jamaica şi, mai recent, din Honduras. Pare conştient de situația sa privilegiată, drept care vorbeşte afectat, retezând scurt cuvintele, pronunțând toate „r”-urile şi diftongând unele vocale, ca în Harlem,

În ciuda zilei cenuşii de afară, salonul este strălucitor, dar nu te face să te simți bine. Ferestrele urcă până în tavan şi cenuşiul cerului invadează încăperea.

Mercer pune cărbuni peste surcelele cuprinse de vâlvătaie. Vestonul său alb şi scrobit, țeapăn ca o armură, scârțâie şi foşneşte. Haina i se ridică, îngrămădindu-i-se la ceafă. Aşază cărbunii unul câte unul, trecându-şi mâna încet şi tacticos prin flacără. Cu capul lăsat pe spate, respiră greu, pe gură, ținându-şi suflarea atunci când aşază cărbunii, iar apoi o sloboade cu un şuier.

Parcă am fi pe vremuri, în Feliciana. E acelaşi şuierat al dimineților de iarnă din Feliciana de acum douăzeci de ani, când zorile întunecate şi reci erau anunțate de zăngănitul cleştilor pe scafa de cărbuni şi de respirația gâtuită a lui Mercer.

Încăperea este frumoasă şi veselă oricum ai vedea-o, cu pereții căptuşiți cu cărți, cu covorul de Buhara răspândind lumini în jur ca o nestemată, cu portretele înnegrite de vreme. Prismele de cristal ale candelabrului aruncă sclipiri roşii, reflectând lumina focului. Împrăştiate de-a valma pe masa din lemn de mahon lustruit, zac obişnuitele reviste trimestriale şi săptămânalele tipărite pe hârtie de ziar şi, ca de obicei, se află acolo şi marele *in folio*, *Viața lui Buddha*. Mătuşii mele îi place să spună că aparține bisericii episcopaliene afectiv, Greciei antice prin fire şi budismului prin opțiune. Mercer mi se adresează:

— ...dar ei tot n-are fabricile şi... cum le zice?... care să producă din ălea de avem noi.

Aşadar, Mercer vrea să discutăm despre evenimentele curente. O fac bucuros, deşi sunt convins că ştie mai multe decât mine despre acest subiect. Stă în picioare, fără să se uite nici la mine, nici la foc, ci la un fel de spațiu intermediar. Ține în brațe cutia de cărbuni, schițează cu

piciorul intenția de a se îndrepta spre uşă, dar nici nu stă, nici nu pleacă.

Mercer s-a cam topit în anii din urmă. Nu-l recunoşti atât de uşor ca odinioară. Mătuşă-mea îl iubeşte foarte mult şi vede în el servitorul credincios pe viață, acea ultimă legătură vie cu o epocă de mult apusă. Vorbeşte despre devotamentul lui Mercer față de doctorul Wills şi despre cum, după moartea doctorului, a trebăluit zile în şir prin casă cu fața şiroindu-i de lacrimi. Nu mă îndoiesc câtuşi de puțin de asta. Ştiu totuşi foarte bine că Mercer o fură regulat, luând mită atât de la servitori cât şi de la diverşi negustori. Dar nu-l poți numi hoț numai pentru atâta, aşa că ne vom mulțumi doar să consemnăm faptul. Mercer are aspirații. Ce crede el despre sine? Atunci când reuşeşte să-şi facă o părere despre el însuşi, se consideră un individ cu totul ieşit din comun, la zi cu mersul ştiinței şi al evenimentelor politice. De aceea, când am ocazia să stau de vorbă cu el, nu mă simt niciodată la largul meu. Îmi displace profund când viziunea sa despre sine se destramă până într-atât încât nu se mai vede nici ca servitor pe viață, nici ca expert în evenimentele zilei. Atunci ochii i se tulbură, iar fața i se adună înapoia mustății. Crăciunul trecut m-am dus să-l caut în micul său apartament de deasupra garajului. Nu era înăuntru, dar pe pat am văzut un volum

scos de rozacrucieni, ce arăta că a fost citit şi răscitit, intitulat *Cum să-ţi canalizezi forţele tăinuite*. Amărâtul de el.

În timp ce Mercer vorbeşte despre evenimentele curente, eu mă trag mai aproape de poliţa căminului. Acolo stau înşiruiţi toţi Cutrerii în anul lor „de pomină”. Unchiul Jules era Rex, Kate a fost regina balului de la Neptune, mătuşa Emily câştigase cupa *Picayune* pentru activitatea ei de la asistenţa socială. Toţi spuneau despre Kate că e o regină încântătoare, dar nu era. Când Kate se coafează şi-şi pune o rochie de seară, arată ca o paparudă. Chipul ei din poză e anost ca o budincă.

Există o fotografie pe care nu mă satur niciodată s-o privesc. Zece ani de-a rândul m-am tot uitat la ea acolo, pe policioară, şi am încercat să o înţeleg. O iau de acolo şi o ţin în lumina filtrată din cerul mohorât. Iată-i pe cei doi fraţi, doctorul Wills şi judecătorul Anse, ţinându-se pe după umeri, cu taică-meu în faţa lor, toţi trei undeva pe o cărare de munte, pe fundalul unei păduri întunecate. E Pădurea Neagră. La câţiva ani după primul război, s-au adunat în sfârşit toţi trei şi au făcut împreună un tur al Europei. Lipseşte doar Alex Bolling. El se află în a treia ramă: un tânăr surprinzător de frumos, cu acel chip – combinaţie între Rupert Brooke şi Galahad – care se întâlneşte atât de des în pozele cu ostaşi din Primul Război Mondial. Moartea

lui în Argonne (cu cinci ani mai înainte) a fost considerată în firea lucrurilor, pentru că primul Alex Bolling fusese omorât împreună cu Roberdaux Wheat în ofensiva lui Hood de la Gaines Mill, din 1862. Tata poartă un fel de tricou al confreriei studenţeşti şi o pălărie tare de pai. Arată altfel decât ceilalţi fraţi. Alex este şi el mult mai tânăr, totuşi are ceva din aerul lor. Tata însă nu. E greu de spus de ce. Fraţii Bolling, mai vârstnici – ca şi Alex –, par împăcaţi cu ei înşişi, aşa cum şi sunt. Fiecare coincide cu sine, tot astfel cum molizii din fotografie coincid cu ei înşişi: judecătorul Anse, cu mustaţa pleoştită şi obrajii scobiţi, cu un aer rece şi privirea neînduplecată, pe care lumea încă şi-l mai aminteşte ca pe cel care a descris public un guvernator din Louisiana drept un pisălog mârşav, şi doctorul Wills, cel cu figură leonină, geniul frust de la ţară, cu părul vâlvoi, insul care a pus la punct anastomoza abdominală, metodă încă în uz, şi, în fine, Alex, senin în visurile sale de tinereţe şi în aşteptarea morţii de erou ce îi fusese hărăzită. Dar tata parcă nici nu le-ar fi rudă de sânge. Stă cu picioarele bine înfipte, depărtate unul de celălalt, cu braţele împreunate la spate şi sprijinite pe un alpenşoc. Bereta dată pe ceafă lasă să cadă pe frunte o şuviţă de păr. În ochi îi licăreşte o lumină stranie, greu de descifrat. Nu e departe de ceea ce moşii săi ar fi descris drept „ferchezuit”. Capul lui rotund şi

gulerul năstruşnic, cu galoane, îi dau un aer de dandy. Şi totuşi e, incontestabil, unul de-al lor. În 1940 a fost repartizat la R.C.A.F. (Forțele Aeriene Regale Canadiene) şi a fost ucis mai înainte ca țara lui să intre în război. Şi încă în Creta. Şi încă în marea întunecată ca vinul. Şi de mâna aceluiaşi *boche*. Şi cu un exemplar din *Flăcăul din Shropshire*[1] în buzunar. Îi cercetez din nou cu luare-aminte ochii, fiecare un zbenghi cât vârful acului într-un oval estompat. Nici vorbă că sunt ironici.

— Aşa-i că n-are, *mister* Jack? întreabă Mercer, încă nedecis, cu un picior spre foc şi cu celălalt dând să iasă.

— Aşa-i cum am spus. Dezarmarea unilaterală ar reprezenta un dezastru.

Ce turuială fără noimă. Mătuşă-mea intră zâmbitoare, cu capul înclinat într-o parte şi brațele întinse spre mine, iar eu fluier uşurat, cu un zâmbet de plăcere înflorindu-mi pe buze, pregătindu-mă în acelaşi timp să fac față unuia din atacurile ei atât de caracteristice, atacuri dezlănțuite mai în glumă, mai în serios. Mă numeşte ingrat, diavol împielițat, ultimul şi cel mai jalnic vlăstar al unei vițe nobile. Nostimada rezultă tocmai din adevărul acestor afirmații. Cât ai clipi din ochi, uit totul – anii petrecuți în Gentilly, chiar şi căutările mele. Ca întotdeauna, reluăm discuția de acolo de

[1] Volum de poeme de A.E. Housman (1859-1936) (n.t.).

unde am lăsat-o. La urma urmelor, de aici mă trag şi aici trebuie să mă întorc.

Mătuşă-mea a făcut extrem de multe pentru mine. Când tata a fost ucis, mama, care era asistentă medicală, s-a înapoiat la spitalul ei din Biloxi. Mătuşa s-a oferit să se ocupe de educaţia mea. Ca urmare, o bună parte din ultimii cincisprezece ani i-am petrecut în casa ei. De fapt, ea este sora bunicului meu. Fiind mult mai tânără decât fraţii ei, ar putea fi tot atât de bine sora tatei sau chiar fiica tuturor celor trei fraţi, pentru că în amintirile ei se vede încă favorita şi răsfăţata lor, tovarăşa de joacă năzdrăvană a unei ginţi temute de vechi războinici, şi, fără îndoială, tocmai din această cauză, niciodată luată prea în serios, nici chiar în accesele ei de răzvrătire – ca atunci când a părăsit Sudul ca să lucreze voluntară într-un azil pentru săraci din Chicago şi, asemenea multor femei de condiţie bună din Sud, a îmbrăţişat idei politice progresiste. După ani şi ani în care nu fusese decât exact acea specie de „şopârliţă" pe care fraţii ei au îndemnat-o să fie, ba chiar aşteptându-se la un asemenea comportament, cariera ei a atins punctul culminant în momentul când s-a înscris ca voluntară în Crucea Roşie în Războiul Civil din Spania, unde nu mi-o pot imagina decât ca pe un fel de americancă demonică, agresiv de binevoitoare şi total impenetrabilă pentru spanioli – şi n-

au trecut nici şase luni până ce l-a întâlnit pe Jules Cutrer şi s-a măritat cu el. Acesta era văduv şi avea un copil. S-au stabilit în Garden District şi ea a devenit tot atât de frumoasă şi de temută ca şi fraţii ei. Nu mai e o „şopârliţă". E ca şi cum putea să devină în fine, din moment ce iluştrii ei fraţi se prăpădiseră cu toţii, ceea ce aceştia fuseseră şi ceea ce ei, ca femeie, îi fusese refuzat: o fiinţă milităroasă atât în privinţa înfăţişării, cât şi a concepţiilor. Părul alb cu reflexe albăstrui, faţa mobilă şi ageră şi ochii de un cenuşiu teribil fac ca, la cei şaizeci şi cinci de ani ai ei, să rămână cumva în continuare prinţul cel chipeş din basme.

E exact cum mi-am închipuit. Într-o clipită am şi ieşit, traversând holul şi intrând în biroul ei, unde mă convoacă spre a purta cu mine acele „discuţii" serioase. De un lucru sunt sigur: are veşti proaste în legătură cu Kate. Dacă ar fi fost o discuţie despre mine, mătuşa mea nu m-ar privi în faţă. Ar rămâne cu privirea pierdută la sertarele nenumărate ale biroului ei vechi şi cu arătătorul pe buze. Dar în loc să facă asta, îmi arată un anume lucru şi încearcă să desluşească o reacţie pe chipul meu. Cu privirea ei aţintită asupră-mi, îmi este greu să reacţionez. Ne învăluie un abur ceţos. Între noi se află cu siguranţă o lădiţă de carton cu sticle prăfuite... sticle? Da, cu siguranţă sticle, şi oricât nu mi-ar veni să-mi cred ochilor, ăsta-i adevărul.

— Vezi sticlele astea de whisky?

— Da, doamnă.

— Şi pe astelalte?

Îmi întinde o sticlă maronie, de formă dreptunghiulară.

— Le văd.

— Ştii de unde provin?

— Nu.

— Mercer le-a găsit pe un şifonier. Acela.

Arată cu un aer misterios direct spre tavanul de deasupra noastră.

— Punea otravă pentru şobolani.

— În camera lui Kate?

— Da. Ce zici de asta?

— Alea nu-s sticle de whisky.

— Dar de ce sunt?

— De vin. Gipsy Rose. Ei fac sticle plate ca asta.

— Citeşte aici.

Face un semn cu capul spre sticla din mâna mea.

— Sodiu pentobarbital. Şaizeci şi o sută de miligrame. Ăsta-i un flacon de angrosist.

— Ştii unde am găsit asta?

— În frigider cumva?

— În incineratorul de gunoi. A doua într-o săptămână.

Nu scot o vorbă. Acum mătuşă-mea se aşază în fine la birou.

— Nu i-am spus lui Walter. Nici lui Jules. Pentru că nu-s cu adevărat îngrijorată. Kate este deocamdată bine. Are să iasă triumfătoare din criza asta şi o să fie fericită alături de Walter. Dar cu cât se apropie clipa, devine tot mai agitată.

— Eşti cumva de părere că i-e teamă de un alt accident?

— Se teme de o catastrofă generală. Dar nu asta mă îngrijorează.

— Şi ce te îngrijorează?

— Nu vreau să lâncezească iar prin casă.

— Nu mai lucrează cu tine în centru?

— Nu, de două săptămâni.

— Se simte rău?

— O, nu. Nimic de felul ăsta. Dar e puțin speriată.

— S-a dus s-o vadă doctorul Mink?

— Refuză. Crede că dacă se duce la doctor, se va îmbolnăvi.

— Şi ce vrei să fac eu?

— Nu vrea să meargă la bal. Dar nu de asta îmi bat capul. Numai că e foarte important să nu ajungă în stadiul în care îi va fi din ce în ce mai greu să stabilească contacte cu oamenii.

— Nu se vede chiar cu nimeni?

— Cu nimeni în afară de Walter. De fapt, tot ce vreau eu de la tine e s-o iei la soții Lejier şi să priviți parada de pe veranda din față. Nu e vorba de o serată. Nici nu se pune problema să-ți anunți venirea sau plecarea. Nimic pentru care să trebuiască să-ți iei inima în dinți. Pur şi simplu intri, stai de vorbă sau nu şi pleci.

— A ajuns într-o situație chiar atât de disperată?

— Câtuşi de puțin. Vreau doar să am grijă să nu ajungă într-o asemenea situație.

— Şi cu Walter ce-i?

— E cap de coloană la paradă. Nu poate să scape. Şi, ca să fiu sinceră, mă bucur că nu poate. Ştii ce vreau eu de fapt să faci?

— Ce anume?

— Vreau să faci ce făceai înainte de a pleca de la noi, ticălosule. Să te bați cu ea, să glumeşti cu ea – sărmana copilă nici nu mai râde. Tu şi Kate v-ați avut bine întotdeauna, nu-i aşa? Şi Sam la fel. Ştiai că Sam va sosi aici duminică să vorbească la Forum?

— Da.

— Vreau să vorbească şi Sam cu Kate. Tu şi cu Sam sunteți singurii oameni din lume de care a ascultat vreodată.

Mătuşă-mea e generoasă cu mine. Ce vrea ea să spună cu adevărat este că e sigură că Sam poate îndrepta lucrurile şi speră să pot apăra reduta până vine el.

3

Să-l întâlneşti pe unchiul Jules la prânz e o adevărată surpriză. Toamna trecută a avut un atac serios de cord, din care însă şi-a revenit atât de bine, încât de la Crăciun încoace n-a mai simțit nevoia să tragă un pui de somn după-amiază. Stă la masă între Kate şi Walter şi se comportă atât de plăcut şi de degajat, încât până şi Kate e binedispusă. Îți vine greu să crezi că lucrurile merg prost. Mai cu seamă povestea cu sticlele pare grotescă. Unchiul Jules e bucuros să mă vadă. În cursul anului trecut mi-am descoperit singurul talent real: priceperea de a face bani. Reuşesc să vând extrem de multe din acțiunile ce poartă semnătura unchiului Jules. Pe lângă asta, el este convins că am prevăzut cota de lichidare pe ianuarie şi chiar susține că a vândut mai devreme nişte acțiuni, ca urmare a spuselor mele. Faptul îl încântă, drept care mă salută întotdeauna cu o ocheadă straşnică, de parcă am fi în cârdăşie şi ne-am afla în pericol de a fi prinşi din clipă în clipă.

Discută cu Walter despre fotbal. Ambiția de-o viață a unchiului Jules a fost să reînvie reputația echipei de la Tulane University. Discuția mă interesează, pentru că şi pe mine mă pasionează fotbalul şi îmi place mai ales să-l ascult pe unchiul Jules povestind despre vremurile de glorie ale lui Jerry Dalrymple, Don Zimmerman şi Billy Banker. Când descrie linia fundaşilor opunând rezistență celor de la Louisiana State University în 1932, parcă îl vezi pe regele Arthur ținând piept, în amurgul sângeriu, lui *sir* Modred şi trădătorilor. Walter fusese managerul echipei, aşa că atât el, cât şi unchiul Jules sunt ca doi tâlhari din aceeaşi bandă.

Unchiul Jules e un individ extrem de plăcut, cum rar întâlneşti. Deasupra figurii lui creole cabaline răsare un păr sur, tuns perie, ca de colegian. Cămaşa i se mulează pe corp într-un fel care îmi place. Îi stă tare bine. Cămăşile mele au întotdeauna un defect: fie sunt prea strâmte la guler, fie prea largi în poale. Gulerul stă perfect pe gâtul măsliniu al unchiului Jules, ca o panglică, manşetele împăturite ca un şervet aruncă o privire furişă de sub mâneca hainei, cât despre plastron, câteodată mă simt îndemnat să-mi vâr nasul în acea întindere de bumbac moale, albă ca zăpada şi foarte fin țesută. Unchiul Jules e singura mea cunoştință al cărui triumf în lume este total şi necondiționat. A făcut o mulțime de bani, are o grămadă de prieteni, a fost rege de

Mardi Gras, se dăruieşte fără reţineri – pe sine şi banii săi. E un catolic model, dar e greu de ştiut de ce-şi dă atâta osteneală. Pentru că Cetatea Omului, lumea în care trăieşte el, este atât de plăcută, încât Cetatea Domnului nu-i poate oferi prea mult. Percep clar lumea lui cu propriii săi ochi şi înţeleg de ce o iubeşte şi ar vrea să o păstreze aşa cum este: un loc prietenos şi comod, cu farmecul din Lumea Veche combinat cu metode de afaceri specifice Lumii Noi, unde albi cumsecade şi oameni de culoare nepăsători au înţelepciunea să se comporte amabil în relaţiile dintre ei. Nicio umbră nu-i întunecă vreodată chipul, în afara cazului în care cineva aduce în discuţie meciul de anul trecut dintre Tulane şi L.S.U.

Spun că l-am întâlnit pe Eddie Lovell şi le transmit complimentele din partea lui.

— Sărmanul Eddie, oftează mătuşă-mea ca întotdeauna şi tot ca întotdeauna adaugă: Ce trist e că integritatea singură are o valoare de piaţă atât de scăzută.

— Ea s-a dus din nou la Natchez? întreabă unchiul Jules, ţuguindu-şi amuzat buzele.

Walter Wade ciuleşte o ureche şi ascultă încordat. Încă nu s-a acomodat cu felul eliptic de a vorbi al Bollingilor. „Ea” este Didi, sora lui Eddie, iar „mersul la Natchez” este modul nostru de a ne referi la una din escapadele ei. Se

spune că acum câțiva ani, pe vremea când Didi era măritată cu primul ei soț, a participat la pelerinajul de la Natchez împreună cu alte câteva cupluri şi „au făcut schimb de soți”.

— O, da, spune posacă mătuşă-mea. De mai multe ori.

— Nu ştiam că pelerinajul se face înainte de aprilie, spune Walter, zâmbind prudent.

Kate îşi priveşte încruntată mâinile, pe care şi le ține în poală. Azi Kate are acea privire intensă când pupilele i se îngustează atât de mult, încât irişii ei căprui ajung ca două discuri. Îmi vine în minte altă împrejurare când mătuşă-mea m-a rugat să „stau de vorbă” cu Kate. Kate avea atunci zece ani, iar eu cincisprezece, şi mătuşă-mea începuse să-şi facă griji în legătură cu ea. Kate era fată cuminte şi învăța bine, dar nu avea prieteni. În pauze, în loc să se joace, îşi făcea lecțiile şi stătea liniştită în bancă până începea ora următoare. Am compus un gen de discurs pompos, aşa cum socoteam că are mătuşă-mea în vedere.

— Kate, am început eu în maniera socratică a mătuşă-mii, crezi că eşti singura persoană timidă de pe lume? Te rog să mă crezi că nu eşti. Dă-mi voie să-ți spun ceva ce mi s-a întâmplat mie etc.

Dar Kate doar m-a fixat lung cu aceeaşi privire intensă din ochii ei căprui, cu irişii transformați în discuri.

Mercer mănâncă porumbul, ținându-şi respirația în dreptul fiecăruia, iar apoi dându-i drumul cu un şuierat gâtuit.

Walter şi unchiul Jules încearcă să mă convingă să iau parte la spectacolul de la Neptune. Mătuşă-mea mă priveşte cu dezaprobare vădită – lăsând gluma la o parte, are un respect deosebit pentru echipajele de la carnaval, pentru utilitatea lor în afaceri şi în relațiile sociale. Adoptă postura lui Lorenzo, cu tâmpla proptită în trei degete.

— Ce specimen corupt şi dezmățat, spune ea, ca de obicei.

Are o voce goală. Singura ei preocupare este Kate.

— S-a prostit de la atâta vin sec.

— Ție-ți datorez ceea ce sunt, Hal, spun eu, ca de obicei, şi-i dau zor cu supa.

Kate mestecă mecanic, privind în gol, asemeni cuiva aflat în fața unui automat. Walter se simte acum sigur pe sine. Şi ceva ieftin îi licăreşte în ochi.

— Cred că n-ar trebui să-l lăsăm să meargă, nu-i aşa, doamnă Cutrer? Aici desfăşurăm o activitate din zona economiei, iar el, acolo, îşi trage cele cinci procente profit, ca un cămătar de pe Dryades Street.

Mătuşă-mea coboară în sine încă o treaptă şi devine Lorenzo în persoană.

— În sfârşit, iată un partener distins pentru tine! îi spune ea lui Kate şi o studiază stăruitor, fără să ne mai acorde nouă un dram de atenţie. Barbarii bat la poarta interioară şi cine apără Apusul? Don Juan de Austria? Nu, domnul Bolling, agentul de bursă, şi domnul Wade, avocatul. Domnul Bolling şi domnul Wade, apărători ai credinţei, lăcaşuri ale înţelepciunii, oglinzi ale justiţiei. Doamne, nu mi-ar păsa dacă ar da dovadă de puţină inteligenţă în depravarea lor. Dar uită-te la ei. Rosencrantz şi Guildenstern.

Îmi amintesc iar cât de grozav era Walter la colegiu, cât de *vârstnic* părea el atunci în comparaţie cu noi. Walter e un tip cu aspect bolnăvicios, cu o tâmplă scobită, dar de fapt e foarte sănătos. Are un ten cenuşiu ca de rechin, ochi cu pleoape groase şi o şuviţă de păr pieptănată peste frunte, în stilul lui MacArthur. Originar din Clarksburg, Virginia de Vest, a studiat la Tulane şi după război s-a stabilit în New Orleans. Acum, la cei treizeci şi trei de ani ai lui, este partenerul principal al unei noi firme de avocatură, Wade & Molyneux, specializată în concesionări de terenuri petrolifere.

— Domnule Wade, îl întreabă mătuşă-mea pe Walter, eşti într-adevăr un lăcaş de înţelepciune?

— Da, doamnă Cutrer.

Nu-mi pot ascunde un zâmbet răutăcios. E nostim că întotdeauna Walter începe conversația în stilul perfect al unui avocat tânăr şi eminent care îşi propune să facă pe plac unei bătrâne doamne, lăsând-o, aparent, să aibă ea ultimul cuvânt, în timp ce de fapt ea îl are într-adevăr. Bătrânele doamne din Virginia de Vest nu au fost niciodată astfel. Dar, lucru ciudat, mătuşă-mea se uită țintă la Kate şi nu bagă de seamă apropierea furtunii. Capul lui Kate se înclină până ce părul ei castaniu, tuns în scări, îi cade de-a lungul obrajilor. Apoi, cum ochii lui Walter se dilată şi devin mai prudenți, iar zâmbetul lui, mai rapace – arată ca un recrut croindu-şi drum printr-un câmp minat –, Kate scrâşneşte din dinți şi părăseşte brusc camera.

Walter o urmează. Mătuşa mea oftează. Unchiul Jules se simte cum nu se poate mai bine. Are darul de a crede nestrămutat că nimic rău nu se poate întâmpla în căminul lui. În viața de familie există suişuri şi coborâşuri, dar el le înfruntă cu zâmbetul pe buze, fără nicio umbră de nelinişte. Chiar şi atunci când Kate a suferit căderea aceea nervoasă, a reuşit să o considere un soi de accident nefericit care se abate în mod firesc asupra fetelor sensibile. Totul e rezultatul încrederii sale în mătuşa Emily. Atâta vreme cât ea ține în mână frâiele căminului său, moartea însăşi, adică

cea mai mare nenorocire care s-ar putea întâmpla, n-ar fi altceva decât un eveniment decent.

Îndată după asta unchiul Jules pleacă la birou. Mătuşă-mea vorbeşte cu Walter în hol. Eu stau în sufrageria goală, fără să mă gândesc la nimic. Walter se întoarce şi luăm împreună desertul. După aceea, în timp ce Mercer strânge masa, Walter se duce la fereastra lungă şi înaltă şi stă acolo, privind afară, cu mâinile în buzunare. Mă pregătesc să-l liniştesc în legătură cu Kate, dar se dovedeşte că nu Kate îl preocupă, ci parada de la Neptune.

— Tare aş vrea să te răzgândeşti, Binx.

În vocea lui persistă o exuberanță rămasă de la discuția cu unchiul Jules.

— Avem nişte băieți colosali.

Acum zece ani ar fi spus „tipi a-ntâia”. Aşa numeam noi băieții buni în anii patruzeci.

— Poate că nu eşti de acord, dar, după părerea mea, echipajul nostru este de departe cel mai bun din tot carnavalul. Nu suntem nişte parveniți de ultimă oră, dar, pe de altă parte, nici nişte băşinoşi şi – adaugă el la repezeală, gândindu-se la unchiul Jules – cei mai vârstnici dintre noi fac parte din primele zece familii prospere şi de vază din New Orleans.

Walter n-ar spune niciodată „bogate” şi, ce-i drept, cuvântul „prosper”, aşa cum îl spune el, evocă o viaţă picantă şi somptuoasă, o tapiserie opulentă, plăcută la pipăit, prin care răzbate în mod distinct firul strălucitor al libertăţii.

— Acum ţi-ar plăcea cu adevărat, Jack. Vorbesc serios, crede-mă. Ai cuvântul meu că toţi, până la ultimul om, am fi încântaţi să te avem printre noi.

— Să ştii, Walter, că apreciez ce-mi spui.

Walter se îmbracă tot atât de îngrijit ca în vremea studenţiei şi se mişcă cu aceeaşi graţie. Tot mai poartă şosetele acelea groase, fie vară, fie iarnă, ca să-şi ascundă gleznele subţiri, în care se întrevăd vinele, şi tot mai are obiceiul să şadă picior peste picior, astfel încât gamba să-i pară mai plină. În anul întâi de colegiu era considerat drept unul dintre studenţii model: fusese primit în confreria Phi Beta Kappa fără a toci pentru asta şi devenise conducător de campus universitar fără să ţească intrigi pentru a fi ales. Dar, mai presus de toate, era arbitrul eleganţei. Noi, aspiranţii, îl vedeam în clubul studenţesc, cu pălăria pe cap şi cu un genunchi slăbănog ridicat mai sus, şi astfel s-a impus stilul de a sta aşezat şi cel de a purta pălăria. Pălăria trebuia să fie una de un tip special, cu bor îngust, din fetru maro, modelat într-un vârf în trei colţuri, şi chiar şi atunci

era acceptabilă doar după ce, de atâta frecat între degete, vârful îi era complet ros. Îi plăcea să-i poreclească pe noii aspiranți la confrerie. Într-un an inventase nume cu „Cap-de”. I-a aliniat pe toți, s-a lăsat pe spate, cu genunchiul ridicat, şi şi-a împins pălăria spre ceafă dându-i un bobârnac, cu unghia de la degetul mare.

— Tu ăla de colo, îmi pari ca un Cap-de-oală. Tu ăla care vorbeşti, tu eşti Cap-de-suflu. Tu eşti Cap-de-carne. Tu eşti Cap-de-sac. Tu eşti Cap-de-ac.

După un an am fost primit în confrerie şi trăiam cu speranța să-i fac pe plac, brodindu-mă exact pe acea replică scârbos-absurdă, ca astfel să fiu acceptat în cercul lui, în confreria din interiorul confreriei. Aşa că atunci când s-a oprit în fața ultimului aspirant, un băiat din Monroe cu o frunte bombată şi ochii plasați cumva în dreptul nărilor, a făcut o pauză.

— Şi tu, tu eşti...

— Cap-de-caşalot, am zis eu.

Walter a ridicat dintr-o sprânceană, şi-a pleoştit buza în jos şi a încuviințat batjocoritor din cap către egalii săi din cercul restrâns. Fusesem acceptat.

Aspirantul simțea privilegiul tovărăşiei lui, dar simțea şi presiunea. Căci viața cu el însemna o continuă echilibristică pe sârmă: să fii scârbos şi totuşi afabil, nepăsător, dar cu

un anumit stil de nepăsare, sarcastic şi totuşi plăcut, la fel de popular printre bărbaţi cât şi printre femei. Indiferent însă cât de mare era presiunea, am fost încântat să-i devin prieten. Într-o seară ne-am întors împreună acasă după ce fusese confirmat cavaler al „Lânii de Aur” – ceea ce reprezenta doar un ultim titlu de glorie dintr-o întreagă suită de asemenea titluri înscrise sub fotografia lui din anuar.

— Binx, zise el – cu mine lăsase în fine la o parte stilul lui scârbos-absurd. Am să-ţi dezvălui o taină. Treaba aia de colo, fie că mă crezi sau nu – nu are nicio valoare pentru mine.

— Atunci ce are valoare, Walter?

S-a oprit şi ne-am uitat în urmă la campusul universitar, care licărea în depărtare ca şi cum toate oraşele lumii s-ar fi întins la picioarele noastre.

— Lucrul de căpătâi, Binx, este să fii modest, să fii admis în ordinul Lânii de Aur şi totuşi să accepţi asta cu modestie.

Am respirat amândoi adânc şi ne-am întors în linişte la clubul Delta.

Când eram student în primul an, mi se părea extrem de important să fiu acceptat într-o confrerie reputată. Şi ce mă fac dacă nu mă invită nicio confrerie să-i devin membru? În săptămâna bobocilor am fost invitat la clubul Delta, pentru

a mă face cunoscut confraților. Un alt candidat, Boylan „Cap-de-ciorap” Bass, din Bastrop, stătea împreună cu mine pe o canapea de piele, amândoi cu mâinile pe genunchi, în timp ce confrații se învârteau în jurul nostru, curtându-ne ca pe nişte fecioare şi în acelaşi timp cântărindu-ne din ochi ca pe nişte juninci. În acel moment Walter mi-a făcut semn şi l-am urmat la etaj, unde am avut o discuție confidențială într-un dormitor mic. Walter m-a invitat să iau loc pe marginea patului, în timp ce el a rămas preț de câteva clipe în picioare, aşa cum stă acum, cu mâinile în buzunare, legănându-se pe călcâie şi uitându-se pe fereastră cum se uită Samuel Hinds în filme.

— Binx, a început el. Ne cunoaştem destul de bine, nu-i aşa?

Amândoi fuseserăm la aceeaşi şcoală pregătitoare din New Hampshire.

— Aşa-i, Walter, am încuviințat eu.

— Mă ştii destul de bine ca să-ți dai seama că nu ți-aş vinde obişnuitele gogoşi în legătură cu povestea asta cu confreria, nu-i aşa?

— Ştiu că n-ai face-o, Walter.

— Nu ne înscriem aici ca să dobândim cine ştie ce mari avantaje, Binx. Nu avem nevoie de asta.

— Ştiu că n-aveți.

Mi-a înşirat calităţile pozitive ale membrilor din cluburi ca SAE, Delta Psi, Deka ori KA.

— Toţi sunt băieţi de treabă, Binx. Am prieteni în toate cluburile. Dar când ajungem să descriem membrii de aici, calibrul lor de oameni, legătura dintre noi, sensul acestui mic simbol – şi-a întors reverul ca să-mi arate insigna, iar eu m-am întrebat dacă e adevărat că cei din Delta ţin insigna în gură când fac duş –, nu mai e mare lucru de adăugat, Binx.

Apoi Walter şi-a scos pălăria şi a rămas în picioare, mângâindu-i vârful în trei colţuri.

— De fapt nu intenţionez să spun absolut nimic. În loc de asta, o să-ţi pun o singură întrebare şi apoi coborâm. Ai simţit sau nu ceva unic când ai intrat în acest club? N-am să încerc să descriu ce. Dacă ai simţit, ştii exact ce vreau să spun. Dacă nu...!

Acum Walter stătea în picioare dominându-mă, şi îşi ţinea pălăria în dreptul inimii.

— Ai simţit, Binx?

I-am spus direct că nimic nu m-ar face mai fericit decât să candidez chiar în acel moment pentru Delta, dacă asta avea în vedere. Am dat mâna, iar el a chemat înăuntru câţiva confraţi.

— Băieți, vreau să vi-l prezint pe domnul John Bickerson Bolling. E unul dintre acei Bollingi ruinați din districtul Feliciana – s-ar putea să fi auzit numele ăsta. Binx e un băiat de la țară şi, deşi e mâncat de viermi pe dinăuntru, mai are cu siguranță şi ceva bun în el. Sunt încredințat că va deveni un tovarăş de nădejde.

Am dat mâna cu toți cei de față. Erau cu toții băieți simpatici.

După cum s-a dovedit ulterior, nu am devenit deloc un tovarăş de nădejde. Am reuşit performanța să frecventez colegiul timp de patru ani fără să obțin măcar un singur titlu sau premiu. Când a apărut anuarul, sub fotografia mea nu scria nimic altceva decât literele ΔψΔ – ceea ce reprezenta purul adevăr, pentru că îmi petrecusem cei patru ani proțăpit pe veranda din față a sediului confreriei, dus pe gânduri şi visător, urmărind cu privirea cum străluceşte soarele prin muşchiul spaniol şi copleşit de misterul de a mă vedea trăind într-un asemenea timp şi loc – şi, alături de ΔψΔ, descrierea concisă a temperamentului meu: „Linişt it, dar cu un insidios simț al umorului”. Boylan Bass din Bastrop a reprezentat şi el o dezamăgire la fel de mare. Era un băiat de fermier înalt, cu gâtul lung şi mărul lui Adam proeminent. A intrat la Farmacie şi, timp de patru ani, nu a scos nicio vorbă şi nu s-a făcut cunoscut nici măcar

confraților de la club. Caracterizarea sa suna astfel: „Un prieten bun”.

Walter se simte din nou la largul lui. Se întoarce de la fereastră şi stă iarăşi în picioare deasupra mea, aplecându-se cu tâmpla lui îngustă şi concavă.

— Cunoşti mai tot echipajul, nu-i aşa?

— Da. De fapt încă mai aparțin...

— E acelaşi grup care merge la Tigre au Chenier. De ce n-ai venit luna trecută?

— Drept să-ți spun, nu-mi prea place să vânez.

Walter pare să urmărească ceva de pe masă. Se apleacă în față şi pipăie lemnul cu degetul mare în lungul fibrei.

— Ia uite ce lemn. E masiv, pe legea mea.

Am observat că, de când s-a logodit, Walter a început să arate pentru casă interesul unui proprietar: ciocneşte pereții, măsoară scândurile pardoselei, cântăreşte vazele în mână. Se îndreaptă de spate.

— Nu ştiu ce-ai pățit. Singurul lucru la care mă pot gândi e că m-ai trecut pe lista ta.

— Nu-i asta.

— Atunci ce-i?

— Adică cum, ce-i?

— La naiba, de ce nu mă suni şi tu din când în când?

— Ce-am avea să ne spunem? îi răspund eu în stilul scârbos-absurd de acum zece ani.

Walter mă apucă de umeri şi mă strânge tare.

— Uitasem ce scârnăvie patentă eşti. Aşa-i, ai dreptate. Ce-am avea să ne spunem? se tânguieşte Walter. O, Doamne! De ce-i totul anapoda în lumea asta blestemată, Binx?

— Nu-s sigur. Dar azi-dimineaţă mi-am dat seama de ceva. Eram în autobuz...

— Ce dracu' faci acolo, în Gentilly?

Oamenii mă întreabă adesea de ce merge lumea anapoda şi mă mai întreabă şi ce fac în Gentilly, iar eu încerc întotdeauna să le dau un răspuns. Prima este o întrebare interesantă. Am observat totuşi că nimeni nu e cu adevărat interesat să capete un răspuns...

— Nu cine ştie ce. Le vând văduvelor şi tuciuriilor acţiuni la fonduri de investiţii.

— Chiar aşa?

Walter dă drumul la strânsoare şi îşi pipăie muşchii spatelui. Lăsându-se pe vine, aruncă o privire în lungul şipcii care încadrează zidul, estimând unghiul de profil.

După război câţiva dintre noi am cumpărat o şalupă dezafectată în golful Vermilion, lângă Tigre au Chenier. Walter a organizat totul. Era exact omul potrivit să repereze

un bucătar-administrator care să locuiască chiar acolo, în mlaştină, şi să reuşească să recruteze câteva călăuze din partea locului. Dar pentru mine aventura n-a fost un succes. Să spun drept, a fost plictisitor. De fapt se pescuia şi se vâna foarte puțin, în schimb se juca pocher şi se bea o groază. Lui Walter nimic nu-i plăcea mai mult decât să-şi petreacă weekendul acolo, în mlaştină, cu cinci-şase camarazi, să nu se mai bărbierească şi să joace pocher zi şi noapte. Îi făcea într-adevăr plăcere. Se scula gemând de la masă la trei dimineața, îşi turna o băutură şi, frecându-şi barba, se holba la întunericul de afară.

— Pfiu, că grozav mai îi, nu-i aşa? Teribil aranjament, ce zici, Binx? Mâine o să mâncăm rață *à la* Rochambeau chiar aici. Spune drept, ai gustat vreodată mâncare mai de soi la Galatoire?

— Într-adevăr, e foarte bună, Walter.

— Spune-mi drept care-i părerea ta, Binx.

— E foarte bună.

L-a scos odată pe Jake, administratorul, dintr-un bucluc şi îi plăcea să-l aibă prin preajmă. Jake chibița partidele de pocher.

— Jake, ce crezi tu de individul de colo? îl întreba Walter, făcând semn cu capul spre mine sau spre unul din ceilalți.

Îi plăcea să creadă că negrii au un al şaselea simţ şi că negrul lui avea unul fantastic de ascuţit. Jake îşi înclina capul, de parcă m-ar fi sondat cu cel de-al şaselea simţ al lui.

— Aveţi grijă să nu-l scăpaţi din ochi! *Mister* Binx e acum pe mâini bune.

Şi, într-un fel anume, mai extraordinar decât un al şaselea simţ, Jake reuşea să-i dea satisfacţie lui Walter, dar nicidecum în dauna mea. Ideea şalupei părea una bună, dar pe măsură ce devenea realitate, eu mă simţeam tot mai deprimat. Să spun drept, femeile îmi oferă mai multe satisfacţii. Acolo, în mlaştină, nu mă puteam gândi la altceva decât la ce mult mi-ar plăcea să le ţin în braţe pe Marcia sau Linda şi să dăm o raită prin Golful Mexic.

Adevărul gol-goluţ e însă că m-am simţit întotdeauna uşor stânjenit în compania lui Walter. Ori de câte ori sunt împreună cu el, trăiesc încordarea de odinioară, cea a echilibristicii pe sârmă, simt necesitatea de a face faţă acelei prietenii între prietenii, de a cultiva o intimitate dincolo de cuvinte. De fapt nu prea avem ce să ne spunem unul altuia. Între noi nu e decât o tăcere profundă, plină de înţelegere. Suntem camarazi, asta-i drept, dar camarazi întru câtva stânjeniţi. Probabil e vina mea. De ani de zile n-am mai avut

prieteni. Îmi petrec tot timpul muncind, făcând bani, mergând la filme şi căutând compania femeilor.

Ultima oară am avut prieteni acum opt ani. Când m-am întors din Orient şi mi s-a vindecat rana, m-am împrietenit cu doi tipi despre care am crezut că o să-mi placă. Mi-au şi plăcut de fapt. Amândoi erau băieţi buni. Unul era fost locotenent, ca şi mine, absolvent al Universităţii din California, un tip uscăţiv şi scăpătat, căruia îi plăceau poezia şi drumeţiile prin împrejurimi. Celălalt era un zănatic originar din Valdosta, un adevărat Burl Ives, tânăr, cu barbă şi chitară. Ne-am gândit că ar fi un lucru cât se poate de nimerit să facem autostopul, aşa că am pornit-o din Gatlinburg spre munţii Smokies, luând-o spre Maine pe traseul mulţilor Apalaşi. Eram cu toţii băutori şi vorbitori destul de serioşi şi puteam ţine discursuri grandilocvente, într-un stil destul de ales, despre femei, poezie şi religiile orientale. Părea o idee bună să dormim în adăposturi sau sub cerul liber, pe pajiştile răcoroase, şi mai apoi să circulăm de colo colo cu mărfarul. De fapt eram sigur că asta îmi doream. Dar foarte curând povestea a început să mă deprime. Când ne distram cu adevărat în jurul unui foc sau petrecând cu câte o fată, aveam sentimentul că ei îmi spun „Ce zici de asta, Binx? Asta-i marea chestie, nu-i aşa băiete?”, că, practic, îşi ridicau privirile de la iubitele lor ca

să spună asta. Dintr-un motiv oarecare, m-a cuprins o melancolie profundă. Ce tipi cumsecade erau, mă gândeam eu, şi cât de mult meritau să fie fericiți! De-aş fi putut numai să-i fac fericiți! Dar frumusețea văilor albastre din munții Smokies, în loc să ne bucure, a devenit chinuitoare.

— Ce-i cu tine, Binx? ziseră ei în cele din urmă.

— Dragii mei prieteni, le-am răspuns, eu vă spun la revedere şi vă urez tot binele din lume. Mă bate gândul să mă întorc în New Orleans şi să-mi duc traiul în Gentilly.

Şi de atunci viețuiesc aici, solitar şi uimit, minunându-mă zi şi noapte şi nelăsând să treacă o clipă fără să-mi găsesc vreun prilej de uimire. Din când în când prietenii mei trec pe la mine, deghizați în tineri excentrici, cu bărbile şi bicicletele lor, şi apoi pleacă în Cartierul Francez, ca să asculte muzică şi să găsească nişte târfe, dar eu le doresc şi acum tot binele din lume. În ceea ce mă priveşte, stau acasă cu doamna Schexnaydre şi deschid televizorul. Nu fiindcă mi-ar plăcea atât de mult televizorul, ci pentru că nu-mi dispersează starea de uimire. De asta nu-mi pot lua pe cap ceea ce-şi iau ei. Îți abate atenția, iar eu nu vreau să-mi abat atenția de la uimire nici măcar preț de cinci minute.

4

Walter se oferă să-l ducă pe unchiul Jules cu maşina în oraş. Prin uşa camerei de zi o văd pe mătuşă-mea stând lângă foc, cu mâna la tâmplă. O lumină albă se revarsă din cer pe faţa ei ridicată. Deschide ochii şi, zărindu-mă, rosteşte pe muteşte un cuvânt din vârful buzelor.

O găsesc pe Kate la demisol, frecând grilajul de fier al unui şemineu. De la Crăciun încoace ea şi cu Walter s-au pus pe curăţenie, înlăturând de pe pereţi şi bufete straturi de vopsea vechi de o sută de ani, ca să aducă la lumină lemnul de chiparos şi cărămida de dedesubt. Ca şi cum ar vrea să-şi scoată în evidenţă paloarea bolnăvicioasă şi slăbiciunea trupului, Kate şi-a pus o bluză şi blugi. E plăpândă ca un copil de zece ani, cu excepţia coapselor. Câteodată vorbeşte de *derrière*-ul ei, îl proiectează în afară în stilul Beale Street şi îi arde câte o palmă, iar pe mine toată povestea asta mă face să roşesc, pentru că e unul foarte bine făcut, minunat de amplu şi de misterios şi zău că nu e de glumit cu aşa ceva.

Spre uşurarea mea, Kate mă întâmpină veselă. Îşi prinde piciorul între braţe, îşi lasă obrazul pe genunchi şi freacă o bordură de fier cu un burete de sârmă. E în avantaj faţă de mine aşa cum stă acolo, la largul ei, înconjurată de

gunoaiele verilor trecute: coşuri de nuiele desfundate, mingi de crochet sparte, hamace pe jumătate putrezite. Acum freacă bordura cu un solvent. Începe să se străvadă ceva alburiu.

— Ei, dă-i drumul. N-ai venit aici ca să-mi spui ceva?

— Ba da, numai că am uitat ce.

— Binx, Binx! Tu vii aici să-mi spui câte-n lună şi-n stele.

— Aşa-i.

— Şi parcă văd că până la urmă tot eu o să te dăscălesc.

— Ar fi mai drept aşa.

— Ce faci ca să-ți croieşti un drum în viață?

— Aşa numeşti tu asta? Nu ştiu, sincer să fiu. Luna trecută am făcut trei mii de dolari – fără să punem la socoteală veniturile de capital...

— Cum de-ai reuşit să treci prin război fără să fii ucis?

— Tu n-ai niciun merit în asta.

— O! O! O!

E o formă veche de a ne ciorovăi, mai mult în glumă decât în serios.

— Şi cum se face de îi pari atât de înțelept mamei?

— Alături de ea mă simt întotdeauna înțelept.

— Ea socoteşte că eşti din acelaşi aluat cu ea.

— Şi ce fel de aluat e ăla?

— Un adevărat Bolling. Jules e de părere că eşti croit pentru succes. Dar pe mine nu mă duci.

— Ştii, vasăzică.

— Ştiu.

— Şi din ce aluat anume?

— Eşti ca şi mine, ba chiar mai rău. Mult mai rău.

Kate e într-o dispoziție destul de bună. Nu e nevoie să-i acord prea multă atenție. Descopăr brațul de răchită al unei banchete stricate. Are o anumită prestanță: poartă amprenta celor douăzeci de veri petrecute în Feliciana. Mă cocoț pe spătarul ciolănos, împletit din nuiele, şi-mi sprijin mâinile pe genunchi.

— Acum îmi aduc aminte de ce am venit. Vrei să mergi la Lejieri, ca să vezi parada?

Kate îşi întinde un picior, ca să poată ajunge la țigări. Ritualul fumatului îi e de mare folos. Scoate pachetul neîncepu t, trage de pe el cămaşa de celofan cald, proiectează o țigaretă afară cu un bobârnac puternic şi expert cu unghia de la degetul mare şi o aprinde cu o brichetă Zippo care, de atâta folosire, a căpătat luciul galben al unui ceas de buzunar. Aruncându-şi pe spate părul tuns în scări, scoate din plămâni o coloană de fum cenuşiu şi îşi culege de pe vârful limbii un fir de tutun. Îmi aduce aminte de colegienele de dinainte de război, cum stăteau ele câte cinci sau şase

într-o limuzină decapotabilă, cum mi se păreau în vârstă şi ursuze faţă de bărbaţi şi faţă de celelalte femei şi cum îşi găseau refugiu în ţigări: smulgerea celofanului, păcănitul brichetelor, coloanele de fum din plămâni expediate în sus cu un oftat lung, şuierat.

— Ideea ei?

— Da.

Kate începe să dea din cap şi o ţine aşa.

— Probabil c-aţi avut un conciliabul.

— Nu tocmai.

— N-ai înţeles niciodată maşinaţiile mamei.

— Maşinaţiile ei?

— Despre ce-ţi imaginezi că vorbim ea şi cu mine?

— Despre ce?

— Despre tine. M-am săturat să tot discutăm despre tine.

Acum chiar mă uit la ea. Dintr-odată, vocea ei şi-a reluat tonul „impersonal”. De când a început să lucreze în asistenţa socială, Kate are răstimpuri când discută deschis şi în care relatează cazuri cu un fel de voce monotonă, de expert:

— ...şi în toată această perioadă era absolut clar că sărmana femeie nu avusese niciodată un orgasm.

— Cum e posibil aşa ceva? strigam eu şi amândoi clătinam din cap cu conştiinţa vie a noii noastre

camaraderii, camaraderia unei ştiinţe care nu e atât de detaşată încât să nu mai poată arăta compasiune pentru nebuniile şi ignoranţa lumii.

Dintele pe care îl are împotriva mamei ei vitrege nu e ceva nou. Şi, ca să fiu cinstit, nici nu am vreo obiecţie. Se pare că descoperirea asta a resurselor urii îi face bine. Se însufleţeşte sub influenţa ei. Face ca demisolul să devină un loc mai prietenos. Ura pe care o simte este urmarea unei mutaţii în dialectica ei. În ultimele câteva luni a revenit la taică-său (demisolul urmează să fie camera televizorului, destinată lui). La început preferinţele ei se îndreptau către tată. Apoi, ca adolescentă, s-au îndreptat spre persoana mamei ei vitrege. Această femeie energică, încântătoare şi, mai presus de toate, inteligentă a apărut într-un moment critic al răzvrătirii ei. Pentru ea, mama vitregă a devenit punctul de regrupare al tuturor acelor forţe care nu fuseseră resimţite până atunci decât cel mult ca nişte nemulţumiri nedefinite. Chiar dacă nu avusese prea multă nevoie de felul de a fi al tatălui ei, de bunătatea lui nemărginită, de neseriozitatea lui specific catolică, de glumele lui deocheate şi inofensive, de muţenia lui în legătură cu divinitatea, cu bunul Dumnezeu, de pisălogeala lui mută în cele ce o priveau – de a fi pur şi simplu bună, de a ţine seama de ce spun surorile lui şi de a-i urma calea, calea sa mută a

credinței interioare şi a voioşiei exterioare –, aşadar, chiar dacă nu avusese prea multă nevoie de asta, nu şi-a dat foarte bine seama de acest fapt până nu s-a văzut atrasă pe orbita acestei persoane încântătoare. Mama ei vitregă o luase sub aripa ei ocrotitoare şi o eliberase. Kate a descoperit în femeia aceasta mai vârstnică, mai vârstnică decât o mamă şi totuşi având în ea ceva de soră, răzvrătitul şi camaradul ei cel mai prietenos şi mai vesel. Dintr-odată, înaintea ei s-a deschis lumea cărților, a muzicii, a artelor plastice şi a ideilor. Şi chiar dacă mai târziu mama ei vitregă s-a alarmat de activitățile politice ale lui Kate, o răzvrătire spirituală era una, era zborul spiritului dincolo de orizonturile înguste ale provincialismului, în spațiile înalte ale Literaturii şi Vieții, deşi n-aveai ce să-i reproşezi socialismului adolescentin al unei Sarah Lawrence, în vreme ce conspirațiile politice de aici şi de acum, din New Orleans, cu nespălații din librării şi un anume tip sibilinic de asistent social, pe care mătuşa mea îl ştia prea bine, erau cu totul altceva. Dar chiar şi aşa, acum, că întreaga poveste se conjuga la trecut, faptul în sine nu mai părea chiar atât de grav. De fapt, odată cu trecerea timpului, putea chiar să capete un iz de teribilism studențesc. Cât de bine mi-aduc aminte, i-a spus mama ei vitregă, de zilele în care noi, wagnerienii, îl fluieram pe bătrânul Brahms... O, zilele

acelea răzvrătite şi pline de extaz ale tinereții! Dar acum a venit şi rândul ei, al mătuşii mele, să cadă pradă dialecticii urii lui Kate. Era inevitabil s-o ajungă din urmă şi „s-o desluşească” pe mama ei vitregă, la fel cum, ceva mai târziu, avea să-l ajungă din urmă pe taică-său, să redescopere în el, în aceeaşi pendulare a dialecticii, un autentic om de afaceri din Louisiana şi, dacă nu putea merge până-ntr-acolo încât să-l însoțească la liturghie, cel puțin putea să-i amenajeze o cameră pentru televizor. Era inevitabil să renunțe la filarmonica de sus, de la etaj, şi să se dedice cavalcadei Gillette de la demisol. După cum am mai spus, mie mi-e indiferent pe care dintre cei doi părinți îl agreează sau îl detestă în clipa de față. Dar mă nelinişteşte puținătatea resurselor ei. Unde o va duce dialectica ei acum? După unchiul Jules, către cine anume? Mă tem că nu înapoi la mama ei vitregă, ci într-un soi de fundătură unde va deveni conştientă de dialectică. „Atunci urăşte-o pe ea”, îmi stă pe limbă să-i spun, „şi iubeşte-l pe Jules. Dar opreşte-te aici. Nu mai încerca altă pendulare”. Îi spun:

— Deci nu vrei să mergi la Lejieri.

Kate îşi lasă țigara pe un ciob de vază şi se apucă iar de frecat.

— Vasăzică, nu mergi la bal? o întreb.

— Nu.

— Nu vrei să-l vezi pe Walter cap de coloană la paradă?

Kate se răsuceşte şi ochii ei devin două discuri.

— Nu-ți permit să vorbeşti de sus despre Walter.

— Dar n-am vorbit de sus.

— Crezi că nu v-am văzut pe voi doi cum încercați să-l puneți în inferioritate la dejun? Straşnică pereche faceți, n-am ce spune!

— Credeam că noi doi facem o pereche.

— Noi doi nu facem niciun fel de pereche din niciun punct de vedere.

Cad pe gânduri.

— La revedere, spune Kate pe un ton irascibil.

5

Eu şi mătuşă-mea stăm de vorbă în vechiul nostru stil în timpul pauzelor dintre piesele muzicale. Ea cântă Chopin la pian. Nu cântă foarte bine: se aude cum atinge clapele cu unghiile. Dar cântă *Étude în Mi Minor*, una din bucățile noastre favorite. În ultimii ani am început să suspectez muzica. Când ajunge la o frază care a creat odată între noi o legătură cu totul specială şi față de care m-am deschis

cândva, tot atât de copleşit de emoţie ca o domnişoară, mă încrâncenez.

Nu mă întreabă de Kate, ci de maică-mea. De fapt mătuşă-mea nu o place pe mama. Totuşi, având în vedere condiţiile date – tata fusese medic şi mama, infirmieră, iar el se căsătorise cu ea –, o agreează şi ea atât cât poate. N-a spus nici măcar o dată un singur cuvânt de reproş la adresa ei şi de fapt îşi calcă pe suflet ca să se poarte drăguţ cu ea. Şi merge până într-acolo încât afirmă că „a dat norocul" peste tata când s-a însurat cu o fată atât de minunată, vrând să spună prin asta că, într-un anume sens, tata s-a lăsat aici în seama norocului. Tot ce îi reproşează ea mamei şi, de fapt, nu ei, ci tatei, este lipsa lui de imaginaţie ce l-a făcut să se însoare cu ea. Câteodată am şi eu impresia că identitatea mamei şi chiar a mea au depins de alegerea întâmplătoare a unui şef al infirmierelor din Biloxi. Când s-a întors de la studii şi de la rezidenţiat, de la clinica de chirurgie din Boston pentru a profesa alături de bunicul meu în districtul Feliciana, tata a solicitat să i se repartizeze o infirmieră. În ziua următoare a aşteptat (şi am aşteptat şi eu) să vadă cine se va prezenta. Uşa s-a deschis şi a apărut femeia care, după cum s-a dovedit, în caz că nu era oloagă sau de-a dreptul slută, urma să devină soţia lui şi mama mea. Maică-mea e catolică, adică, aşa cum e numită în

cercul mătuşă-mii, ,,o catolică evlavioasă", ceea ce vrea să însemne că este o catolică practicantă, întrucât eu nu o cred prea evlavioasă. Aşa se explică faptul că şi eu sunt catolic, cel puțin cu numele.

După moartea tatei, mătuşă-mea m-a trimis la şcoala pregătitoare. În timpul anilor de colegiu am locuit în casa ei. După ce s-a întors să lucreze într-un spital din Biloxi, mama s-a recăsătorit şi acum locuieşte pe coasta Golfului Mexic, unde soțul ei este vânzător de maşini la Western Auto. Am şase frați şi surori vitregi cu numele de Smith. Câteodată, vara, se pomenesc cu mine şi cu Marcia sau Linda mea la cabana lor de pescuit de pe Bayou des Allemands.

Acum mătuşa Emily, țăcănind cu unghiile pe clape, reia melodia, romanța dulce şi tristă din secolul al nouăsprezecelea, cât se poate de bună în anumite limite, dar nu destul de bună. Ca să mă apăr, iau una din fotografiile de pe policioară.

— Vine? întreabă mătuşă-mea în timpul pauzei.

— Kate? Nu.

— Bine. Nu face nimic.

Țin din nou poza astfel încât lumina să cadă pe ea. Cerul s-a întunecat şi s-a pornit un vânt proaspăt.

— De ce nu apari în poză, dragoste? o întreb eu. Nu erai acolo?

— Sigur că nu. Ştii ce au vrut să facă?

— Ce?

— Să plece hai-hui până în Ungaria, la vânătoare de prepelițe. Le-am zis: „Doamne sfinte, puteți împuşca prepelițe şi în districtul Feliciana”. Oricum, auzisem că în München se petrec lucruri stranii. Era vorba de un fel de puci şi asta nu mirosea a bine. Şi aşa s-au dus ei să vâneze prepelițe în Ungaria, iar eu, la puciul meu.

Se uită la mine cum pun fotografia la loc.

— N-o să mai vedem noi mult şi bine oameni ca ei. Vremurile Catonilor s-au dus. Numai Jules al meu a mai rămas. Şi Sam Yerger. Nu-i aşa că ai să te bucuri să-l revezi pe Sam?

E, evident, ceva absurd. Unchiul Jules nu e Cato. Iar în ceea ce-l priveşte pe Sam Yerger, el este un Cato doar în după-amiezile nesfârşite de duminică şi în compania mătuşă-mii. Ea îi transfigurează pe toți. Pe Mercer încă îl mai vede ca pe servitorul pe viață al familiei. Pe unchiul Jules îl vede ca pe un Cato al creolilor, ultimul dintre eroi – în timp ce, la drept vorbind, unchiul Jules este doar un *cajun* şiret, descins tocmai din Bayou Lafourche, la fel de şiret ca un negustător marsiliez şi un tip foarte cumsecade, dar în niciun caz un Cato. Mătuşă-mea strânge toate fărâmele şi bucățelele răzlețite ale trecutului, tot ce este

superficial şi cenuşiu în oameni, aşezându-le laolaltă, într-un chip inconfundabil al eroicului sau al abjecţiei, al nobleței sau al josniciei. Personalitatea ei este atât de puternică, încât uneori de fapt transfigurează atât persoana, cât şi trecutul. Acestea devin ceea ce vede ea în ele. Unchiul Jules a ajuns să se considere un membru creol al gintei, un Beauregard printre de-alde Lee. Din când în când Mercer nu se deosebeşte cu nimic de un servitor pe viață al unei familii. Sincer să fiu, nu mai ştiu – şi nici Mercer nu mai ştie – ce anume este Mercer de fapt.

Furtuna care se tot pregătea încă de la prânz izbucneşte, revărsându-se de-acum asupra capetelor noastre. Toate geamurile zăngăne de la bubuitul tunetului. Ieşim pe verandă, ca să o vedem cum se dezlănțuie. Rafale de vânt venind dinspre golf şfichiuie frunzele bananierilor, sfâşiindu-le, şi poartă cu ele prin aer, de la un capăt la altul al curții, flori de camelii. Faldurile ploii, despărțite o clipă de silueta casei, se năpustesc unul spre celălalt, unindu-se din nou. Crenguțe şi frunze moarte din arborii de camfor răpăie pe acoperiş. Ținându-ne de mână, ne plimbăm de la un capăt la altul al verandei, la adăpost de bătaia vântului, ca nişte pasageri ieşiți la promenadă pe puntea unui vas.

— După Germania, eu am insistat să ne întoarcem în Anglia. Voiam să revăd Ținutul Lacurilor.

— A mers şi tata?

— Cine, Jack? O, Doamne, nu! S-a întâlnit cu doi amici din Charlottesville şi Princeton şi au pornit fără zăbavă în susul Rinului. Şi dus a fost, cu o sticlă de Liebfraumlich sub un braţ şi cu *Wilhelm Meister* sub celălalt.

Dar ăştia doi nu au nimic în comun, mă gândesc eu pentru a suta oară: prinţul-student din închipuire şi tinerelul ăsta spilcuit şi ironic de pe policioară.

— Jack, rosteşte ea pe un ton schimbat, şi imediat Pădurea Neagră e proiectată la trei mii de kilometri depărtare şi la patruzeci de ani în trecut.

— Da, doamnă.

Simt un început de furnicătură în ceafă, un soi de mâncărime escatologică, înspăimântătoare, dar nu complet neplăcută.

Ne reluăm promenada. Mătuşa mea păşeşte atentă, străduindu-se să nu calce cu vârful pantofului peste liniile dintre scânduri. Îşi duce degetul la buze, dar nu ai cum să ştii dacă zâmbeşte sau se schimonoseşte.

— Azi-noapte mi-a venit o idee straşnică. Şi dimineaţa încă îmi mai părea realizabilă. Tu ce zici de treaba asta?

— De care anume?

Pielea mi se face numai creţuri, ca pe grumazul unui prepelicar.

— Săptămâna trecută, la cursul de „Capodopere ale literaturii universale”, m-am întreținut cu bătrânul doctor Minor. Nu eu am pomenit prima numele tău. El a făcut-o. M-a întrebat cum îți ocupi timpul. Când i-am spus, a făcu remarca – şi nu văd ce l-ar fi determinat să o facă dacă n-ar fi aşa – că e un mare păcat, pentru că ai o minte pătrunzătoare şi o curiozitate ştiințifică înnăscută.

Ştiu ce are de gând să-mi spună în continuare. Mătuşă-mea e convinsă că am „fler pentru cercetare”. Dar nu-i adevărat. Dacă aş avea fler, aş face cercetare acum. De fapt nu-s foarte ager la minte. La şcoală am avut note medii. Mama şi mătuşă-mea cred că sunt ager la minte pentru că am o fire liniştită şi visătoare şi pentru că tata şi bunicul au fost oameni cu mintea ageră. Ele îşi închipuie că am fost predestinat să fac cercetare pentru că nu sunt bun la nimic altceva – sunt un geniu pe care profesiunile obişnuite nu-l pot mulțumi. Am încercat într-o vară să fac cercetare. A început să mă intereseze rolul jucat de raportul dintre acizi şi baze în formarea calculilor renali şi, într-adevăr, problema este una deosebit de interesantă. Am plecat de la premisa că, modificând pH-ul sângelui la porci, s-ar putea provoca formarea calculilor de oxalat de calciu şi că, procedând astfel, s-ar putea obține chiar dizolvarea lor. Împreună cu un prieten, un tânăr din Pittsburg pe nume Harry Stern, am

studiat literatura de specialitate şi i-am prezentat problema lui Minor. S-a arătat entuziasmat, ne-a pus la dispoziție tot ce ne era necesar şi ne-a dat mână liberă peste vară. Dar atunci s-a petrecut ceva cu totul aparte. După-amiezile de vară în laborator au început să mă apese din ce în ce mai mult. Lumina de august se revărsa prin geamurile mari, prăfuite, de deasupra uşilor în formă de evantai, întinzându-se sub forma unui desen de nervuri galbene prin toată încăperea. Clădirea veche trosnea din toate încheieturile în zăpuşeală. Afară se auzeau strigătele studenților de la cursurile de vară, care jucau fotbal. În cursul unei după-amiezi, lumina galbenă a soarelui străbătea şirul de vechi fotografii de grup ale profesorilor de la biologie. A început să mă fascineze viața care anima clădirea. Şedeam pe duşumea minute în şir şi urmăream dansul firelor de praf în razele soarelui. I-am atras de câteva ori atenția lui Harry la tot ce se întâmplă, dar el a ridicat nepăsător din umeri şi şi-a văzut mai departe de treabă. Era cu totul insensibil la schimbările imperceptibile de timp şi spațiu. Se simțea ca la el acasă oriunde. Îi era totuna dacă trebuia să cateterizeze un porc la ora patru după-masă în New Orleans sau la miezul nopții în Transilvania. Era de fapt ca unul din acei oameni de ştiință din filme, cărora nu le pasă de nimeni şi de nimic în afara problemei care îi obsedează. Iată deci un

individ care are într-adevăr „fler pentru cercetare” şi de care se va mai auzi. Totuşi nu-l pizmuiesc. Pentru nimic în lume n-aş schimba locul cu el, chiar de-ar fi vorba să descopere cauzele şi tratamentul cancerului. Pentru că e tot atât de conştient de misterul care-l înconjoară cât un peşte de apa în care înoată. Ar putea să facă cercetare o mie de ani şi tot n-ar avea habar de una ca asta. Pe la mijlocul lui august nu mă mai frământam dacă porcii fac pietre la rinichi sau nu (şi, fiindcă veni vorba, nici nu fac). În schimb, mă simțeam din ce în ce mai pătruns de misterul ce învăluia acele după-amiezi de vară. L-am întrebat pe Harry dacă n-ar avea nimic împotrivă să mă retrag. S-a arătat destul de bucuros, pentru că tot nu-i eram de mare ajutor doar şezând acolo, pe duşumea. M-am mutat în Quarter, unde mi-am petrecut restul vacanței în căutarea misterului verii şi în compania unei colegiene de la Bennington, nostimă şi cam zăpăcită, care se credea poetă.

Dar mă înşel. Mătuşa mea nu intenționează să-mi propună să mă apuc de cercetare.

— Cred că ar trebui să te gândeşti să intri toamna asta la Facultatea de Medicină. Ştii că întotdeauna te-ai gândit la aşa ceva. Ți-am pregătit vechea ta garsonieră de deasupra garajului. Numai s-o vezi – am instalat o chicinetă şi mai multe rafturi pentru cărți. Vei fi complet de capul tău. N-o

să-ți dăm voie nici măcar să pui piciorul la noi în casă. Nu, asta să n-o iei ca pe ceva făcut special pentru tine. Prezența ta ne-ar putea fi de folos. Kate trece prin ceva care mă depăşeşte. Jules, dragul de Jules, nici nu vrea să audă că ar fi ceva în neregulă. Tu şi cu Sam sunteți singurii de care Kate vrea să asculte cât de cât.

Ajungem la colțul verandei şi o bură caldă ne mângâie obrazul. Răzbate până la noi parfumul insulelor din Sud. Ploaia conteneşte şi cauciucurile încep să şuiere pe asfaltul ud.

— Ştii ce-o să facem? De îndată ce încep căldurile, mergem cu toții la Flat Rock – toată familia, inclusiv Walter. El a şi promis. O să petrecem la munte o vară lungă şi plăcută şi o să ne întoarcem în septembrie, când ne vom pune serios pe lucru.

Două maşini gonesc în paralel pe Prytania Street. Se aude cum cineva sloboade, cu o voce spartă, de om necăjit, o înjurătură obscenă. Paşii noştri răsună ca nişte împuşcături de pistol în încăperile de la demisol.

— Nu ştiu ce să spun.

— Te mai gândeşti.

— Da, doamnă.

Pe fața ei nu înfloreşte niciun zâmbet. Îmi pune o mână pe umăr şi mă priveşte drept în ochi.

— Ce vrei tu de la viață, fiule? mă întreabă ea cu o dulceață în glas care mă tulbură.

— Nu ştiu. Dar mă mut aici oricând va fi nevoie de mine.

— Nu te simți dator să-ți foloseşti creierul şi să contribui şi tu la progresul...?

— Nu neapărat.

Ea aşteaptă să continui. Şi, cum nu o fac, pare să fi uitat ce voia să spună. Departe de a-mi lua în nume de rău refuzul, mă prinde de braț şi ne reluăm promenada.

— Nu mai pretind că aş înțelege lumea, dă ea din cap cu un zâmbet dulce-amenințător pe buze. Lumea pe care-am cunoscut-o s-a prăbuşit în juru-mi cu un zgomot asurzitor. Sunt ponegrite lucrurile care ne sunt dragi şi se scuipă pe ele.

Face un semn cu capul spre Prytania Street:

— Veți trăi o epocă interesantă – deşi nu pot spune că regret că n-am s-o apuc. Dar va fi un adevărat spectacol: apusul acestui ținut al înserării. E vorba de noi, categoric. Şi tot ce pot să-ți spun, tinere prieten, e că s-a făcut seară. Că s-a făcut foarte târziu.

Şi pentru ea urzeala se destramă, dar chiar şi destrămarea dobândeşte în ochii ei un sens. Înțelege haosul care urmează. Totul pare atât de limpede atunci când privesc cu ochii ei! Datoria mea în viață e atât de simplă. Mă

înscriu la Facultatea de Medicină. Duc o viață lungă şi utilă, slujindu-mi semenii. Ce-i rău aici? Tot ce am de făcut e să țin minte asta.

— ...ai un cap prea bun ca să-ți bați joc de el. Nu prea ştiu ce facem noi aici, pe această movilă neînsemnată de zgură, rotindu-ne necontenit într-un ungher întunecat al universului. E un secret pe care zeii din înalt nu mi l-au destăinuit. Totuşi cred un lucru şi îl cred cu fiecare fibră a ființei mele. Fiecare om trebuie să trăiască pe potriva luminii cu care a fost înzestrat, să facă puținul de care este capabil şi să-l facă pe cât de bine poate el. În această lume bunătatea e sortită să fie înfrântă. Dar omul trebuie să cadă cu arma în mână. Asta înseamnă victorie. A face mai puțin de atât înseamnă a fi mai puțin decât un om.

Are dreptate. Voi spune da. Voi spune da, cu toate că de fapt nu ştiu despre ce anume vorbeşte.

Dar mă aud spunând:

— De fapt plănuisem să plec din Gentilly curând, dar dintr-un alt motiv. Există ceva...

Mă opresc. Ideea căutărilor îmi pare absurdă.

Spre surprinderea mea, acest răspuns nesatisfăcător e bine primit de mătuşă-mea.

— Fireşte! strigă ea. Faci un lucru care pe vremuri era făcut de orice om. Când tatăl tău a terminat colegiul, şi-a

avut *Wanderjahr*-ul său, o minunată hoinăreală de un an în susul Rinului şi în josul Loirei, cu o fată drăguță de o parte şi un camarad bun de cealaltă. Dar pe tine ce te-a aşteptat când ai terminat colegiul? Războiul. Sunt atât de mândră de tine pentru asta! Dar o asemenea experiență ajunge să ți-o scoată din cap.

Un *Wanderjahr*. Mi se strânge inima. Văd că până la urmă nu ne înțelegem deloc. Dacă ar fi să socotesc că ultimii patru ani i-am petrecut în chip de *Wanderjahr*, iar acum ar urma să „mă aşez la casa mea", m-aş împuşca pe loc.

— Stai! Ce vrei să spui cu „să mi-o scoată din cap"?

— Pasiunea ta pentru ştiință, dragostea ta pentru cărți şi muzică. Ți-aduci aminte cum stăteam de vorbă, în serile lungi de iarnă, când Jules se ducea la culcare şi Kate la dans. Câte nu discutam împreună! Obosea până şi soarele de cât vorbeam şi-şi lua tălpăşița, coborând pe crugul cerului. Ți-aduci aminte cum i-am descoperit pe Euripide şi pe Jean-Cristophe?

— Tu i-ai descoperit pentru mine. Totdeauna prin tine am...

Brusc, mi se face somn. Fac eforturi să pun un picior în fața celuilalt. Din fericire, mătuşă-mea se hotărăşte să se

aşeze. Şterg cu batista o banchetă de fier şi ne aşezăm, tot la braţ. Mă bate uşurel pe umăr.

— Ascultă. Vreau să-mi faci o promisiune.

— Da, doamnă.

— Ziua ta de naştere e de azi într-o săptămână.

— Oare?

— Împlineşti treizeci de ani. Nu crezi că un bărbat de treizeci de ani ar trebui să ştie ce vrea să facă în viaţă?

— Ba da.

— Şi îmi spui şi mie?

— Când, atunci?

— Da. Miercurea viitoare după-masă – după ce pleacă Sam. Ne întâlnim aici, în locul ăsta. Promiţi că ai să vii?

— Da, doamnă.

Ea aşteaptă foarte multe de la vizita lui Sam.

Îmi ridică puţin mâneca hainei, ca să vadă cât e ceasul, trage adânc aer în piept şi rămâne aşa câteva clipe.

— Hai înapoi, la cei neîndreptăţiţi şi neajutoraţi şi la cei care, în general, nu mai prezintă nicio importanţă.

— Draga mea, mai întâi relaxează-te şi dă-mi voie să te masez la ceafă.

O ghicesc după ochi când o doare capul.

Mai târziu, când Mercer trage maşina la scările de la intrare, ea îşi lipeşte obrazul cald şi uscat de al meu.

— M-mm! Mi-aduci atâta alinare. Mi-aminteşti atât de tare de tatăl tău!

— Eu nu mi-l aduc deloc aminte.

— A fost cel mai dulce băiat din lume. Era tare vesel. Şi cum mai mureau toate fetele după el! Şi ce minte! Avea o minte ca un cleşte de oțel, o minte analitică, la fel ca a ta.

(Mereu spune asta, cu toate că eu n-am analizat nimic niciodată.)

— Putea să aleagă crema New Orleansului.

(Şi a ales-o pe Anna Castagne).

Mercer, care s-a gătit în costumul cu fireturi şi chipiu, stă bosumflat, cu mâna pe clanță, şi-şi întinde gâtul în toate direcțiile, cercetând strada de parcă ar spune că şofer poate fi, dar nu şi lacheu.

Mătuşă-mea s-a urcat în maşină, dar încă îmi mai ține mâna într-a ei.

— El ar fi fost mult mai fericit să facă cercetare, spune ea şi-mi dă drumul la mână.

6

Ploaia s-a oprit. Kate mă strigă de sub scară.

E într-o dispoziție cum nu se poate mai bună. Îmi arată cărămida pe care a descoperit-o sub linoleum şi jaluzelele pe care le-a cumpărat Walter de la un depozit de vechituri. E puțin îngrijorată de starea cam ponosită a jaluzelelor, acum, că au fost scoase din baia de solvent şi li s-a curățat vopseaua.

— Aici se va face un zid despărțitor. Havuzul şi sera vor fi instalate mai încolo.

Extinzând zidul despărțitor spre grădină, unul din colțurile zidului va fi închis şi acolo vor amenaja un locşor plăcut şi retras. Încep să înțeleg de ce e atât de hotărâtă. Într-adevăr, se pare că dacă pur şi simplu ar reuşi să descopere locul de care are nevoie, o ascunzătoare de cărămidă cu viță-de-vie şi o sursă de apă în preajmă, şi-ar putea trăi cu adevărat viața.

— Mă simt minunat.

— Ce te-a făcut să te simți astfel?

— Furtuna.

Kate îmi face loc şi mă trage alături de ea pe bancheta veche şi stricată, împletită din nuiele, care trosneşte din toate împletiturile.

— Furtuna s-a dezlănțuit, tu şi cu mama v-ați plimbat de colo colo fără astâmpăr şi în vremea asta eu mi-am pregătit o băutură zdravănă, savurând apoi fiece clipă.

— Eşti dispusă să mergi la Lejeri?

— O, nu m-aş încumeta, îmi replică ea, jupuindu-şi pielița din jurul unghiei de la degetul mare. Tu unde te duci? întreabă ea cu nervozitate în glas, sperând că o voi lăsa în pace.

— Pe Magazine Street.

Ştiu că nu ia seama la ce-i spun. Respiră scurt şi sacadat, ca şi cum şi-ar gândi fiecare suflare.

— De data asta e rău?

Ea ridică din umeri.

— La fel de rău ca data trecută?

— Nu, nu tocmai.

Îşi loveşte genunchiul cu palma. După o vreme spune:

— Sărmanul Walter.

— Da' ce-i cu Walter?

— Ştii ce face aici, jos?

— Nu.

— Măsoară pereții. Are în buzunar o ruletă de oțel micuță. Nici lui nu-i vine să creadă când vede grosimea zidurilor.

— Ai de gând să te măriți cu el?

— Nu ştiu.

— Maică-ta îşi închipuie că de fapt accidentul te mai preocupă încă.

— Ai fi vrut să-i spun altceva?

— Că nu te mai preocupă?

— Că mi-a redat viaţa. E secretul meu, aşa cum războiul e secretul tău.

— Mie nu mi-a plăcut războiul.

— Pentru că după aceea toată lumea a spus: „Prin ce experienţă înspăimântătoare a trecut, săraca, şi uite ce extraordinar de bine se descurcă!”. Aşa că după asta, într-adevăr, m-am descurcat extraordinar. Aş fi fost un soldat grozav.

— Şi de ce-ai vrea să fii soldat?

— Pentru că ar fi atât de simplu să lupţi. Ce plăcut ar fi să te afli printre oameni cărora le e pentru prima oară teamă, iar tu însuţi ai pentru prima oară în viaţă un duşman ca lumea, în carne şi oase, de care să te temi. Ce bucurie nestăvilită! Nu e oare ăsta secretul eroilor?

— N-am de unde să ştiu. N-am fost erou.

Kate cade pe gânduri.

— Ţi-aminteşti care a fost cel mai fericit moment din viaţa ta?

— Nu. Doar dacă n-a fost cumva atunci când am fost lăsat la vatră.

— Eu mi-amintesc. Era în toamna lui 1955. Aveam nouăsprezece ani, trebuia să mă mărit cu Lyell şi Lyell era un tip minunat. Mergeam cu maşina de la Pass Christian la Natchez ca să vizităm familia lui Lyell, iar a doua zi urma să ne întoarcem la Oxford, ca să vedem un meci. Aşa că ne-am dus la Natchez şi a doua zi am mers cu maşina la Oxford şi am văzut meciul, iar apoi ne-am dus la dans. Fireşte, Lyell a trebuit să conducă şi înapoi, spre casă, după dans. Ajunseserăm până aproape de Port Gibson şi tocmai se iviseră zorii, dar la sol încă mai era o ceaţă groasă. Şoseaua era cufundată încă în întuneric în locurile mai joase. Lyell a depăşit o maşină într-unul din punctele acelea joase. Era o limuzină şi avea cuvântul ,,Spry" pictat pe portieră.

Kate povesteşte cu vocea ei analitică şi mată, savurând parcă ciudăţenia faptului.

— ,,Spry" a fost ultimul lucru pe care l-am văzut. Lyell a intrat în plin într-un camion încărcat cu recoltatoare de bumbac. Eu am fost, probabil, proiectată atât de razant, încât m-am făcut ghem. Când m-am trezit, zăceam pe pridvorul unei colibe. Nu aveam nici măcar o zgârietură. Am auzit pe cineva spunând că bărbatul alb a fost accidentat mortal. Nu mă gândeam decât la un singur lucru: să nu fiu

dusă înapoi la Natchez, la familia lui Lyell. Doi polițiști s-au oferit să mă conducă până la un spital. Dar mă simțeam foarte bine. Cineva îmi făcuse o injecție. M-am dus până la locul cu pricina şi m-am uitat la Lyell şi toată lumea a crezut că eram un simplu trecător. Îi intrase pietriş în obraz. Douăzeci sau treizeci de maşini erau oprite pe drum şi apoi a venit un autobuz. M-am urcat în el şi am mers până la Natchez. Aveam puțin sânge pe bluză, aşa că de îndată ce am ajuns la un hotel, am trimis-o la curățat. Am făcut o baie şi am comandat un dejun copios. Am înfulecat totul şi apoi am citit ziarul de duminică. (Şi acum îmi aduc aminte ce bună era cafeaua.) Când mi-a venit bluza curățată şi călcată, am pus-o pe mine, am mers la gară şi am prins trenul Illinois Central ce mergea la New Orleans. Am dormit buştean, m-am dat jos la Carrollton Avenue, seara devreme, şi am venit pe jos acasă.

— Şi când spui că a fost cel mai fericit moment?

— Când eram în autobuz. Am aşteptat pur şi simplu acolo în picioare, până ce s-a deschis uşa, apoi am urcat şi am plutit prin soarele strălucitor, trecând prin defileuri adânci, răcoroase şi întunecate, ca într-o cabană primăvara.

Kate se încruntă şi bate darabana cu degetele pe împletitura de nuiele. Pe râu se aude şuieratul unei sirene Diesel. Deasupra noastră huruie un motor. Mercer socoteşte

de cuviință că trebuie să se răzbune pe lustruitorul de parchet – am observat că negrii nu au prea multă simpatie pentru motoare.

— Scuză-mă, spune Kate, ridicându-se brusc şi părăsind încăperea.

Cuvântul ăsta lipsit de importanță îi serveşte drept pretext ca să iasă. O conductă de apă cântă şi se opreşte cu zgomot. Când se întoarce, Kate întinde gâtul, căutând cu privirea în toate direcțiile, şi se plesneşte peste braț ca un cowboy. Afară lumina pâlpâie, iar casa goală de deasupra noastră vuieşte ca o scoică de mare.

— Să deduc oare că nu mai ai de gând să te măriți cu Walter?

— Probabil că nu, spune Kate, căscând întruna.

— Mergi să-l vezi diseară?

— Nu.

— De ce nu vii cu mine?

— Nu vin, spune ea, plesnindu-se peste braț. Rămân aici.

7

Ea se apropie, făcând atât de puțin zgomot, încât la început cred că este negrul acela, ajutorul de chelner, care

scoate în stradă, pe servanta cu rotile, cutiile de scoici şi care din când în când aşază stridiile proaspete printre cuburile de gheaţă. Barul cu stridii se află între restaurantul propriu-zis şi bucătărie, un fel de loc de trecere prin care îşi croiesc drum chelneriţele. Un bec galben atârnă de grindă, dar uşa de serviciu a rămas deschisă şi culoarul de trecere s-a umplut de întunericul nopţii.

Kate bate darabana pe tejgheaua de zinc a barului şi priveşte absentă în timp ce negrul mătură resturi de stridii de pe pardoseaua cu dale. Chelnerul începe să-i desfacă stridiile şi să le aranjeze frumos în faţa ei.

— Nu merg la Lejieri şi nu mă mărit cu Walter.

Eu beau bere şi o privesc cu luare-aminte.

— E trist, dar nu ţi-am spus adevărul.

— Vrei să mi-l spui chiar în clipa asta?

— Da.

— Vrei să rămânem aici sau vrei să ieşim afară?

— Spune-mi, zice ea absentă.

Un străin care ar privi-o n-ar observa nimic suspect.

— Vrei să fii Merle?

— Nu. Celălalt.

„Celălalt” e soluţia pe care o găsiserăm mai demult ca să ieşim cu bine din criză. Potrivit acestei soluţii, ea se poartă cumva ca un băieţel, iar eu mă prefac că nu observ.

Mănâncă o stridie maro, rece şi sărată ca marea. Nu e chiar atât de grav. Am văzut-o şi mai rău.

— Mergem la St. Charles să privim parada. Apoi e un film pe care vreau să-l văd.

Ea încuviinţează din cap şi imediat după aceea începe să ia aminte la chelneriţe, privind cu buzele întredeschise şi ştergându-se la gură ca un băieţel care a fost adus la un local de tatăl sau de fratele său şi care acum are ocazia să vadă fără să fie văzut.

Am ajuns tocmai bine ca să prindem momentul culminant al paradei din centrul cartierului Neptune. Mulţimea s-a mutat deja de pe malul lacului pe malul râului din St. Charles. S-a întunecat de-a binelea. Luminile străzii desenează spaţii aurii între coroanele ude ale stejarilor de Virginia. Un vânt dinspre sud aduce mirosul de cafea de la cheiurile Tchoupitoulas. Poliţişti călare împiedică mulţimea să se reverse în stradă. Pe acest teren neutru şi întunecat se postează negrii de pe Louisiana Avenue şi Clairborne. Mai mulţi negri poartă copii în cârcă, ca să poată vedea pe deasupra mulţimii.

Se află prin preajmă şi camioneta primăriei, cu turnuleţul ei extensibil, măsurând spaţiul de sub braţele stejarilor şi tăind ici şi colo crengile ude care se lasă prea

jos. Aşteptăm să-i vedem pe purtătorii de torţe şi iată-i că îşi fac apariţia – o grupă de câţiva negri straşnici, ce poartă glugi şi halate murdare de Ku Klux Klan, şi fiecare ţine sus, deasupra capului, un sfeşnic cu două braţe din care ţâşnesc flăcări albe şi roz. Torţele fac o adevărată senzaţie. Purtătorii înaintează repede, cu paşi mari, trecând foarte aproape de mulţime şi răspândind o ploaie de scântei peste toată lumea. Se uită încruntaţi unul la altul, ca să rămână aliniaţi, iar chipurile lor negre şi aprige aruncă priviri furişe de sub glugile soioase. Kate râde. Spectatorii negri fac şi ei haz, dar felul hotărât al purtătorilor de torţe şi atitudinea lor disprețuitoare faţă de mulţime îi tulbură chiar şi pe ei.

— A! Uite! strigă ei. Uite la ăla! Aşa-i că-i mişto?

Carele alegorice trec huruind pe sub copaci. Câţiva taţi au adus scări mobile, în vârful cărora au fixat jardiniere portocalii în care încap trei copii. Aceşti norocoşi sunt numai ochi şi urechi la toate măştile care trec prin dreptul lor mai-mai să le poată atinge cu mâna. Mascaţii, cu nasurile lor aplicate şi cu orbitele negre, arată ca nişte cavaleri cruciaţi. Totuşi aceste năluci sunt ciudat de amabile: se apleacă în dreapta şi în stânga şi aruncă o puzderie de coliere şi brăţări sau le lansează la distanţă prin aer, în direcţia spectatorilor de culoare aflaţi pe teren neutru. Fanfarele unor licee din Louisiana de Nord şi Texas

merg în urma carelor alegorice. Copii negri aleargă prin spatele mulțimii, încercând să țină pasul cu parada şi să prindă din zbor mărunțişurile aruncate prea departe.

Conducătorul echipajului şi un duce vin călare spre noi.

O întreb pe Kate dacă vrea sau nu să-l vadă pe Walter.

— Nu.

— Atunci hai să plecăm.

Pe Tchoupitoulas Street rulează *Străzi cuprinse de panică*, cu Richard Widmark. Filmul s-a turnat în New Orleans. Richard Widmark joacă rolul unui inspector sanitar care constată că o cultură de bacili de holeră a scăpat în oraş. Kate priveşte cu buzele întredeschise şi uscate. Înțelege pasiunea mea pentru filme, dar în felul ei jucăuş. Urmează o secvență în care apare chiar cartierul unde se află cinematograful. Kate îmi aruncă o privire – am căzut la învoială să nu vorbim în timpul filmului.

După aceea, când ajungem iarăşi în stradă, ea cercetează cu luare-aminte cartierul.

— Da, s-a omologat.

Se referă la fenomenul cinefiliei, pe care eu l-am denumit omologare. În zilele noastre, când cineva locuieşte undeva într-un cartier, locul nu este omologat din punctul său de vedere. Mai mult ca probabil, el va duce acolo o existență

searbădă, iar golul dinăuntrul lui se va extinde până ce va pustii întregul cartier. Dar dacă vede un film în care apare însuşi cartierul său, fie şi numai pentru o secvență, poate locui acolo cu senzația că e şi el Undeva, şi nu chiar Nicăieri, fie şi doar pentru o vreme.

Judecând după voce, Kate lasă impresia că se simte mult mai bine, dar de fapt lucrurile nu stau aşa. Cade în propria ei cursă, de data asta, pentru că este tovarăşa mea credincioasă, cea mai bună dintre amice – şi cea mai implicată în micile mele căutări. Şi, în ciuda a tot şi toate, se surprinde chiar şi acum jucând acest rol. În lungul ei coşmar, vechea noastră prietenie cade ea însăşi victimă unei transformări surprinzătoare şi de-a dreptul sinistre, prin care transformă sistematic în groază tot ce atinge.

DOI

1

Ultimul weekend de carnaval înainte de Mardi Gras. Afacerile merg foarte prost. Dar azi-dimineață m-am trezit cu un presentiment extrem de puternic legat de American Motors. Îmi vând acțiunile mixte Ford şi cumpăr American Motors la cota de 26 şi jumătate.

Azi-dimineață am avut iarăşi un vis despre război – de fapt nu tocmai un vis, ci simulacrul unui vis. Şi iarăşi se simte în birou mirosul acela scârbos de gutuie din 1951 şi din Orient. Nu e vorba de frică, ci de mirosul fricii, şi, ca atare, e o plăcere iritantă, asemeni unui dinte dureros care se lasă cercetat cu limba. Se impregnează în toate obiectele din birou. O analiză a veniturilor mi-l readuce în minte. O doamnă a intrat să-şi ridice obligațiunile de la A.T. & T. şi l-a adus cu ea.

Numai secretara mea nu-l simte. O cheamă Sharon Kincaid şi e originară din Eufala, statul Alabama. Deşi lucrează pentru mine de două săptămâni, n-am invitat-o să facem o plimbare împreună şi nici n-am discutat decât despre afaceri. Şi totuşi adevărul e că de două săptămâni nu mă gândesc la aproape nimic altceva. Până acum pare destul de indiferentă – şi nici nu este cu adevărat frumoasă. E o fată bine făcută, are pe puțin un metru şaptezeci înălțime şi vreo şaizeci de kilograme – e de statura unei majorete – şi are fața puțin cam prea îndesată şi impertinentă, asemeni unuia din personajele feminine pictate de Renoir, şi ochii puțin cam prea galbeni. Totuşi arată bine: are un aspect înspăimântător de îngrijit. Are un fund atât de frumos, încât o dată, când traversa încăperea, îndreptându-se spre frigider, am simțit cum mă podidesc

lacrimi de recunoştinţă. Este una din acele frumuseţi de la ţară, din Sudul atât de mănos. De la casa cea mai amărâtă din cel mai nenorocit oraş, din răr unchii unui tătic cu ceafa arsă de soare şi a unei mămici cu faţa bolovănoasă, răsar cu milioanele minunăţii de fete din astea, minunăţii anglo-saxone, cu obrăjori ca doi bujori. Sunt mai des întâlnite ca vrăbiile şi, la fel ca vrăbiile, se simt în largul lor pe stradă, în parcuri, pe pragul caselor. Nimeni nu se minunează de existenţa lor şi nu le sunt dragi nimănui. Primul lucru pe care îl fac e să o zbughească din cuiburile lor şi să poposească în oraşe şi nimeni nu le simte lipsa. Nici măcar bărbaţii lor nu le dau nicio atenţie – oricum, nici pe departe atenţia pe care o acordă banilor. Eu însă mă umplu de mirare, le duc lipsa, îmi sunt dragi.

Vorbesc de câteva ori la telefon cu mătuşă-mea şi cu Kate. Kate pare să se simtă mai bine, iar mătuşă-mea e mulţumită şi consideră că e meritul meu. A aranjat o consultaţie pentru Kate la doctorul Mink, iar Kate a consimţit să meargă. Când mă sună, Kate îmi vorbeşte pe tonul ei analitic. Între noi doi se simte un soi de tensiune. Din nu ştiu ce motiv, ea se simte obligată s-o ia cu un pas înaintea convenţiilor. Când răspund la telefon, în loc să aud „Alo, aici e Kate”, îmi pătrunde în auz o voce scăzută, care spune ceva de genul „Ei bine, pumnalele au început să

zboare”. Ceea ce înseamnă că ea şi maică-sa s-au războit. Sau: „Ce ştii tu? În definitiv, celebrez sărbătoarea primăverii”. Ceea ce până la urmă vrea să spună că, în felul ei ironic şi meditativ, s-a hotărât să ia parte la banchetul oferit în fiecare an în cinstea fostelor regine ale balului de la Neptune. Aşa cum am spus, între noi doi se simte acum un soi de tensiune, dar mă bucur să primesc veşti de la ea. Să spun drept, sunt puțin îngrijorat din cauza ei. Chiar mai mult decât maică-sa vitregă. Kate cade prea des în propria-i cursă: descoperă întâmplător o ieşire salvatoare, iar apoi trânteşte uşa şi rămâne prizonieră. A rupt logodna cu Walter. Dar maică-sa vitregă o înțelege – şi la fel şi Walter, din câte se pare. Walter e loial şi se arată gata să facă tot ce îi stă în putință – căci de fapt tocmai el va fi cel care o va conduce cu maşina la hotelul unde are loc banchetul reginelor. Totul pare calm, însă Kate e neliniştită.

— Ei îşi închipuie că mă ajută, dar în realitate nu mă ajută deloc, îmi răsună în ureche vocea ei joasă. Ar fi infinit mai bine dacă, fir-ar ei să fie, nu s-ar mai arăta atât de înțelegători, dacă m-ar da pe brânci afară! Să te trezeşti în stradă doar cu doi dolari la sufletul tău, să iei tramvaiul spre centru şi să-ți faci rost de o slujbă, poate ca stewardesă... Gândeşte-te numai ce minunat ar fi dacă în următorii douăzeci de ani aş zbura până la Houston şi retur

de trei ori pe săptămână! Crezi că glumesc? Nu glumesc deloc. Ar fi minunat.

— Atunci de ce nu ieşi pur şi simplu pe uşă, ca să-ți cauți o slujbă? o întreb.

Se lasă o tăcere, urmată de un declic. Dar asta nu înseamnă mare lucru. Trântitul telefonului face parte din felul nostru analitic de a conversa.

Sharon pare să nu bage deloc în seamă aceste convorbiri alexandrine, deşi împărțim acelaşi birou mic şi stă atât de aproape de mine, încât dacă aş întinde mâna spre ea, aş putea s-o ating. Astăzi poartă o rochie de bumbac galbenă şi fără mâneci. Brațele i se ivesc din răscroiala mânecilor delicate ale unei fetițe. Dar când îşi potriveşte coafura, îți dai seama că are un braț în toată puterea cuvântului. Muşchiul moale şi rotund se destinde sub propria greutate. Odată a plesnit o muscă cu palma şi biroul meu Artmetal a răsunat ca un gong. Stă întoarsă cu spatele la mine, dar oblic, aşa încât îi pot vedea linia obrazului, cu puful lui fin formând un vârtej, cu pomeții proeminenți, de sorginte slavă, avântându-se sub tăietura ochiului şi cu linia feții rotunjită brusc, dar delicat, reducându-i chipul la dimensiuni mignone. Are pe birou o fotografie a tatălui ei şi lucrul cel mai respingător la el – şi atrăgător la ea – este tocmai felul în care pomeții se precipită înspre adâncitura

ochiului, îngustându-l până la acea privire piezişă, de o perfidie aproape orientală. Când bate la maşină, spătarul capitonat în formă de rinichi al scaunului i se mulează pe şale, realizând un frumos echilibru de forțe.

M-am îndrăgostit de Sharon Kincaid. Cred că nu ştie nimic despre asta. Nu i-am dat încă nicio întâlnire şi nici măcar nu m-am arătat deosebit de prietenos cu ea. Dimpotrivă. Am fost rece şi distant ca un ofițer nazist în Parisul ocupat. Totuşi azi-dimineață, când a intrat, şi-a dat jos de pe umăr geanta guatemaleză şi şi-a dat la o parte părul de pe gulerul îngust, am simțit în urechi un freamăt ca un vânt dinspre deşert. Întâmplător, ştiu că în geanta guatemaleză are romanul *Peyton Place*. Îl avea la ea când s-a prezentat la interviu – o ediție ieftină, de buzunar – şi-l ținea sub poşetă. Şi de atunci l-a tot purtat în geantă – îmi dau seama de asta după felul în care se leagănă. Îl citeşte în timpul pauzei de prânz, la bufetul A & G. La început gusturile ei literare mi s-a părut bune, dar apoi mi-am schimbat părerea. Sharon a mea nu trebuie să citească tipul ăsta de maculatură.

Persoana ei a dobândit pentru mine o valoare inestimabilă. Înțeleg pentru prima oară metaforele alambicate ale poeților vechi. O, cât de tare te pizmuiesc, pernuță în formă de rinichi! O, ce n-aş da să fiu în locu-ți şi

să mă cuibăresc în dulcea adâncitură a şalelor ei etc. Zilele trecute Frank Herbert, de la societatea Economii & Credite de vizavi, se plângea de cheltuielile sale de regie: chiria era atât, secretara, atât şi-atât. Imaginează-ți: Sharon Kincaid în postura de articol pe o listă, la o cotă superioară paznicului şi inferioară chiriei. Totuşi nu îndrăznesc să-i măresc salariul, deşi o voi face în curând – şi pe bună dreptate. Este o secretară de prima mână şi a învățat mult mai repede decât Marcia sau Linda. De la interviul de angajare n-am aflat despre ea decât că: e născută în districtul Barbour din statul Alabama, că a învățat la colegiul Birmingham Southern timp de doi ani, că părinții ei au plecat de la fermă şi au divorțat, că mama ei vinde ciorapi de mătase naturală şi o vizitează adesea, dar nu locuieşte împreună cu ea. Sharon stă într-o pensiune de pe Esplanadă. Colega ei de cameră lucrează pentru firma Alcoa. Într-o seară am trecut cu maşina pe lângă casă – o hardughie înaltă şi îngustă, cu ferestre albastre şi cu o rețea de țevărie exterioară expusă vederii, la parter.

Păstrez față de ea un soi de distanță *à la* Gregory Peck. Sunt un tip înalt, am părul negru şi ştiu la fel de bine ca el cum să mă țin deoparte ca să-mi pun în evidență frumusețea ochilor şi cum să am grijă ca obrazul să nu mi se împlinească prea tare, strângând din buze şi articulând

când şi când câte un cuvânt, însoţit de o încuviinţare scurtă din cap.

Şi cel mai bun lucru ar fi să mă ţin la distanţă. Astăzi, mai tare ca oricând, îmi şuieră în urechi mistralul. Sunt aproape bolnav din cauza asta. O doresc şi simt dorinţa ca pe o durere a inimii. Acum zece minute s-a răsucit în scaunul ei de birou ca să-mi dea o scrisoare şi nici măcar nu m-a atins, dar în jur pluteau arii din *Cavalerul Rozelor* şi dinspre ea venea un miros de ţesătură galbenă de bumbac şi de vară – vara care se apropie. Odată chiar mi-a atins mâna cu partea caldă şi moale a braţului ei şi atunci scântei nenumărate au prins să-mi zboare pe la coada ochiului şi ameţeala m-a cuprins de-a binelea.

Astăzi citesc *Arabia Deserta*, aşezată între nişte coperte de dosar Standard & Poor. Ea ascunde *Peyton Place*, eu ascund *Arabia Deserta*.

> Plăcut, ca atunci când dogoarea aprinsă a zilei s-a mântuit, e focul nostru molcom de seară. Soarele scapătă la marginea unei stepe montane din Arabia, a cărei altitudine obişnuită e de peste o mie de metri, aerul uscat şi uşor este curând împrospătat, iar nisipul se răceşte repede. La trei degete adâncime persistă totuşi, până la noul răsărit, căldura solară a arşiţei de peste zi. După jumătate de oră ne aflăm în plină noapte albastră şi într-o lumină stelară limpede şi albă, prin care se străvede, strălucind cu o claritate uimitoare, brâul Căii Lactee. La vremea când soarele apune, nevasta nomadului

aduce în adăpost o legătură de vreascuri şi nuiele uscate, pe care le-a smuls sau le-a scos din pustie cu o săpăligă (o unealtă pe care arareori o posedă). Trânteşte această povară de partea noastră a vetrei, ca să avem ce pune pe focul dulce-aromitor al serii.

A existat o vreme când asta ar fi fost ultima carte din lume pe care aş fi ales-o să o citesc. Până mai acum câțiva ani citeam doar cărți „fundamentale", cu alte cuvinte, cărți-cheie despre subiecte-cheie, ca *Război şi Pace*, romanul romanelor, *Studiu asupra Istoriei* de Arnold Toynbee, care oferă o soluție la problema timpului, cartea lui Schrödinger, *Ce este viața?*, lucrarea lui Einstein, *Universul aşa cum îl văd eu*, şi altele din aceeaşi categorie. În acei ani mă plasam în afara universului şi încercam să-l înțeleg. Trăiam în camera mea ca un Oarecine locuind Orişiunde, citeam cărți fundamentale, făceam câte o plimbare prin cartier doar ca divertisment şi cu totul ocazional vizionam vreun film. Desigur, pentru mine n-avea nicio importanță locul în care citeam o carte cum e *Universul extensibil*. Cel mai mare succes al acestei întreprinderi, pe care o numesc căutarea mea pe verticală, s-a produs într-o noapte când stăteam într-o cameră de hotel din Birmingham şi citeam o carte numită *Chimia vieții*. Când am terminat-o, mi s-a părut că principalele țeluri ale căutării mele fuseseră atinse sau erau, în principiu, accesibile, drept care am ieşit în oraş şi am

văzut un film numit *S-a întâmplat într-o noapte*, care a fost şi el foarte bun. O noapte de pomină. Singura problemă era că, deşi toate problemele universului fuseseră rezolvate de-a fir a păr, eu însumi rămâneam în aer. Şi aşa se face că şedeam întins în camera mea de hotel, cu toate căutările încheiate, şi eram totuşi silit să respir o dată şi încă o dată şi încă o dată. Dar acum mă îndeletnicesc cu un alt soi de căutare, o căutare pe orizontală. Ca urmare, ceea ce se petrece în camera mea este mai puțin important. Important este ce o să găsesc când voi părăsi camera şi voi rătăci prin cartier. Înainte peregrinările mele erau un divertisment. Acum peregrinez cu toată seriozitatea şi găsesc în lectură un divertisment.

Sharon rămâne ca o stană de piatră cât timp vorbesc cu mătuşă-mea despre Kate în felul nostru vechi de a discuta, cel din Feliciana, şi apoi cât timp vorbesc cu Kate în stilul nostru analitic de a purta o conversație. Totuşi ea le recunoaşte vocea şi îmi întinde telefonul cu un „doamna Cutrer” sau „domnişoara Cutrer”. Acum, în timp ce răspunde iar la telefon, îmi trece prin minte că în asemenea situații s-ar putea să nu fie chiar atât de nepreocupată de sine pe cât pare: îşi lasă capul pe-o parte, îşi propteşte creionul în obraz, ca secretara din reclama comercială Prell, şi îşi îngroapă receptorul în piept.

— V-a sunat mai devreme domnul Sartalamaccia. Am uitat să vă spun.

— El e la telefon?

Dă din cap că da. Mă urmăreşte cu ochii ei de agată. Îmi fac repede în minte o socoteală în stil Gregory Peck şi întind o mână în direcția telefonului, fără să mai am timp şi pentru ea.

E o chestiune complet neînsemnată. Domnul Sartalamaccia vrea să cumpere un teren, de fapt moştenirea mea, o parcelă de mlaştină fără nicio valoare din districtul St. Bernard. Îmi oferă opt mii de dolari. Este suficient ca să-i spun „Da" pe loc, dar tocmai acum mi se năzare o idee *à la* Gregory Peck. Îi propun domnului Sartalamaccia să ne întâlnim la fața locului mâine-dimineață, la ora zece şi jumătate. Pare dezamăgit.

— Domnişoară Kincaid, aş dori să mă însoțeşti mâine în districtul St. Bernard, ca să transcrii un titlu de proprietate la tribunal.

Într-adevăr, ar fi interesant de văzut cât a plătit tata pentru el. Orice acte de-ale tatei, ba chiar şi numai semnătura lui, sunt de natură să-mi ofere un punct de reper în căutările mele.

— Districtul St. Bernard?

Pentru Sharon a mea, proaspăt sosită din Eufala, aş fi putut la fel de bine să spun şi muntele Saint Michel.

— O să ne întoarcem aici în jur de unu.

— Mi-e indiferent la cât dacă pot ajunge la cartierul de vile mâine-seară, înainte de şapte şi jumătate.

De data asta mă încrunt în stil Gregory Peck şi nu-i de glumă. Ei drace! Nu-i nici de trei săptămâni în New Orleans şi a şi început să meargă la întâlniri?

2

Clienţii vin şi după orele de program şi aşa se face că plec de la birou seara târziu. Spre deosebire de clienţii marilor agenţi de bursă din centru, cei mai mulţi dintre clienţii noştri sunt proprietari de magazin sau slujbaşi. Să fac bani reprezintă pentru mine o sursă de satisfacţie. Nici măcar Sharon sau *Arabia Deserta* nu mă pot abate de la asta. Ieri, pe când citeam cum Kahlil străbătea platoul înalt Negd, mi-a venit o idee. Valoarea ei rezidă în faptul că nu trebuie doar să aducă bani, ci, în plus, ar trebui şi să mă apropie mai mult de Sharon. O voi discuta cu ea mâine. Prima mea idee a fost legată de clădirea în sine. Cu pilaştrii şi porticul ei în stil corintic şi cu ornamentele din fier de deasupra

ferestrelor, arată ca o bancă în miniatură. Numele firmei Cutrer, Klostermann & Lejier este scris cu litere gotice, iar dedesubt, cu litere mai mici, se văd numele societăților de investiții bostoniene pe care le reprezentăm. Are un aer mult mai conservator decât băncile moderne din Gentilly. Proclamă către întreaga lume: metodele moderne sunt, fără îndoială, excelente, dar aici găsiți acea dulce stabilitate de modă veche, o stabilitate dublată însă şi de imaginație. Ceva din străvechea Nouă Anglie, dar cu o savoare creolă. Fațada în stil Partenon a costat douăsprezece mii de dolari, dar prețurile s-au dublat. Tânărul pe care îl vezi înăuntru este în mod clar întruchiparea integrității. Nu-ți cere nimic altceva decât să-l laşi să-ți organizeze viitorul. E adevărat. Asta e tot ce cer.

Soarele a apus, dar cerul este luminos şi senin, iar spre răsărit are culoarea unui măr încă verde. Din ceața amestecată cu fum n-a mai rămas decât un zbenghi sus, peste Chef Menteur. Liliecii vânează insecte în aerul cald, zburând razant cu caldarâmul. Plonjează, slobozind țipetele lor gâjâite, apoi se avântă iarăşi în tăriile limpezi. Mă opresc la colțul bulevardului Elysian Fields ca să cumpăr un ziar de la Ned Daigle. Ned a fost pe vremuri jocheu şi seamănă puțin cu Leo Carroll, doar că e mai bătrân şi mai uscățiv.

— Ce mai faci, Jackie? strigă el cu vocea lui răguşită de bas, ce aminteşte de gâjâitul liliecilor.

Se îndreaptă apoi spre maşini, păşind anevoie sub povara ziarelor pe care le împătureşte din mers cu gesturi iuți şi îndemânatice. Se strecoară printre automobilele oprite la trecerea de pietoni a bulevardului şi reuşeşte să vândă vreo şase-şapte ziare până se schimbă culoarea semaforului. Ned îi cunoaşte pe toți cei din incinta parcului de agrement, inclusiv pe toți derbedeii şi pe toți escrocii. În sezonul de curse mi-i aduce adesea la mine la birou. Din nu ştiu ce motiv, îşi închipuie că samsarlâcul pe care îl practic reprezintă o instituție meritorie şi virtuoasă, ceva în genul unei biserici. Şi gangsterii îşi închipuie acelaşi lucru: destul de mulți dintre ei investesc capital în acțiuni cu şanse de creştere vertiginoasă, pe numele copiilor lor. Unchiul Jules ar rămâne înmărmurit dacă ar şti cine sunt unii dintre clienții săi care posedă acțiuni emise de Massachusetts Investors Trust.

— Crezi că vom avea vreme bună de carnaval, Jackie?

Stăm pe refugiul de beton, între cele două şuvoaie ale traficului. Culoarea semaforului se schimbă şi Ned o porneşte din nou la drum.

Seara este momentul cel mai plăcut în Gentilly. Nu există prea mulți copaci, iar clădirile sunt scunde şi lumea

aparţine în întregime cerului. Cerul este un ocean adânc şi limpede, plin de lumină şi viaţă. O formaţiune de nori *cirrus* asemenea unei cozi de cal se răsfiră în înaltul cerului deasupra golfului. La mare altitudine deasupra lacului, un stol de ibişi ce zboară într-un „V” frânt se îndreaptă spre mlaştină. În momentul în care pătrund în fascicolul de raze piezişe ale soarelui, devin brusc albi. Lăstunii intră într-un strat intermediar de curenţi de aer şi, ciripind, se abat spre pământ cu o asemenea viteză, încât la început am impresia că nişte muşchi mi-au traversat în goană pleoapele. În ultimul sector al cerului, cel de nuanţa mărului încă verde, un avion Lockheed Connie ce vine dinspre Mobile coboară încet, cu luminile de poziţie clipind în amurg. Rulote, autobuze Greyhound şi camioane de mare tonaj cu motoare Diesel se îndreaptă huruind spre litoralul golfului, iar luminile lor fabuloase de poziţie lasă în urmă o dâră de lumină mată, ca de rubin, ce se pierde în estul învăluit acum într-un întuneric din ce în ce mai profund. Majoritatea clădirilor comerciale sunt pustii, cu excepţia staţiilor de benzină, unde vânzătorii spală cu furtunul betonul sub discurile, scoicile şi stelele strălucitoare ale siglelor companiilor.

În drum spre casă, mă opresc la Tivoli. Rulează un film cu Jane Powell, dar n-am de gând să-l văd. Însă cum mă

vede, domnul Kinsella, administratorul cinematografului, mă trage pur şi simplu înăuntru de mâneca hainei, doar ca să arunc o privire. Îmi spune că filmul e din categoria acelora extrem de plăcute şi o zice cu toată seriozitatea. Şi iat-o pe Jane pe stradă, la braţ cu un individ, într-un stil degajat şi elegant şi interpretând un şlagăr cu tema „Hai, vino-ncoa şi cântă". Portarul, poliţaiul din colţ şi şoferul de taxi, cufundaţi fiecare în propria nefericire, zâmbesc şi încep să bată din picioare. Nu mi se întâmplă prea des să ies deprimat de la un film, iar Jane Powell e o fată foarte arătoasă, dar până la urmă toată disperarea de acolo te face să simţi un gol în stomac. Mă uit prin sală. Şi domnul Kinsella are problemele lui. Sunt doar câţiva cinefili solitari, împrăştiaţi în întuneric, genul acela de inşi spectrali care vizionează filme după-amiaza, fiecare, cu sau fără Jane, cufundat în propria sa nefericire. În drum spre ieşire, mă opresc la casa de bilete şi stau de vorbă cu doamna de Marco, o fiinţă slabă, brunetă şi veşnic neliniştită, care lucrează aici de când m-am mutat eu în Gentilly. N-o interesează filmele şi nu găseşte nicio satisfacţie în slujba ei (deşi în fiecare seară poate să vizioneze cea mai mare parte din ultimul spectacol). Îi spun că e o slujbă foarte atrăgătoare şi că n-aş găsi plăcere mai mare decât să stau aici seară de seară şi an de an şi să mă uit cum se lasă

seara pe bulevardul Elysian Fields, dar ea îşi închipuie întotdeauna că o iau peste picior şi atunci schimbăm subiectul: discutăm despre cariera fiului ei în cadrul forțelor aeriene. El e plecat cu unitatea în Arizona şi urăşte deşertul. Îmi pare rău că aşa stau lucrurile, pentru că mie mi-ar plăcea foarte mult acolo. Şi totuşi vreau să ascult mai departe. Înainte de a viziona un film, simt nevoia să aflu câte ceva despre sala de cinema sau despre oamenii care lucrează acolo, să realizez un contact înainte de a-i trece pragul, şi aşa am ajuns să-l cunosc pe domnul Kinsella: inițiind cu el o conversație despre problemele cinematografului. Am descoperit că majoritatea oamenilor n-au cu cine schimba o vorbă, cu alte cuvinte, că nu există nimeni care să vrea să-i asculte. Când un om îşi dă până la urmă seama că vrei într-adevăr să-i asculți păsul, atunci pe chipul lui apare o expresie pe care merită s-o vezi. Să nu mă înțelegeți greşit. Nu sunt José Ferrer, făcătorul de bine, care rătăceşte dintr-un loc în altul cu un fluieraş, încercând să-i facă pe oameni fericiți. Astfel de făcători de bine nu vor cu adevărat să asculte, nu sunt egoişti în adevăratul sens al cuvântului, cum sunt eu. Ei sunt pur şi simplu amabili şi se plictisesc de moarte, iar cei care-i ascultă nu se înveselesc cu adevărat. Pentru fiecare José amabil pe care mi-l poți arăta înveselind o doamnă vârstnică eu o să-ți arăt doi

oameni cuprinşi de disperarea cea mai neagră. Mama îmi spunea adesea să nu fiu egoist, dar am început să mă îndoiesc de acest îndemn. Nu. Fac tot ce fac numai din propriile mele raţiuni egoiste. Dacă n-aş vorbi cu proprietarul cinematografului sau cu vânzarea de bilete, aş fi pierdut, rupt de realitate – metafizic vorbind. Ar fi ca şi cum aş viziona un film care altminteri ar putea fi proiectat oriunde şi oricând. Există pericolul de a ieşi cu totul din sfera timpului şi spaţiului. Poţi să devii o stafie şi să nu mai ştii dacă te afli în cartierul Loews din Denver sau în suburbia Bijou din Jacksonville. Asta mi s-a întâmplat mie.

Şi totuşi aici, la Tivoli, am descoperit pentru prima oară că spaţiul şi timpul au gust de bame. Era pe vremea uneia din reluările *Râului Roşu*, acum vreo doi ani, când am devenit conştient de primele indicii privitoare la propria mea curiozitate în legătură cu scaunul anume pe care şedeam, cu persoana de la casa de bilete... În timpul unei scene absurde, când Montgomery Clift îl copleşea pe John Wayne într-o luptă cu pumnii, am făcut pe braţul scaunului un zbenghi cu unghia. Ce se va întâmpla, m-am întrebat, cu această bucată de lemn peste douăzeci de ani – sau peste cinci sute patruzeci şi trei de ani? Acum zece ani călătoream prin Vestul Mijlociu şi am făcut un popas de trei ore în Cincinnati. Aveam suficient timp ca să merg să-l văd pe

Joseph Cotten în *Vacanța* la un cinematograf de cartier numit Altamont – dar nu înainte de a intra în vorbă cu încasatoarea de la casa de bilete, o doamnă pe nume Clara James, şi de a afla că e bunica a şapte nepoți şi că toți locuiesc în Cincinnati. Ne mai trimitem şi acum felicitări de Crăciun. Doamna James este singura mea cunoştință din tot statul Ohio.

Odată întors acasă, primul lucru pe care îl zăresc este o scrisoare de la mătuşă-mea. Scrisoarea e aşezată după pescăruşul de aluminiu de pe uşa de plasă. Ştiu despre ce e vorba. Nu e de fapt o scrisoare, ci doar un citat demn de reținut. După câte o discuție serioasă pe care o port cu ea, adesea îi mai vin idei pe care e nerăbdătoare să mi le comunice. Uneori primesc un asemenea bilet şi din senin. Îşi dă multă osteneală cu mine. Tare aş vrea să-i pot fi pe plac într-o măsură mai mare.

Dar înainte de a citi scrisoarea, doamna Schexnaydre coboară şi-mi lasă cu împrumut exemplarul ei din *Reader's Digest*.

Doamna Schexnaydre este o blondă viguroasă, de înălțimea unui ponei, şi, fie vară, fie iarnă, poartă în picioare pantofi sport. E foarte drăguță cu mine şi are grijă ca totul să arate ca scos din cutie. Sărmana femeie e foarte singură. Nu cunoaşte pe nimeni, în afară de zugravii, dulgherii şi

electricienii care lucrează întruna la casa ei. Locuieşte în New Orleans de o viaţă, dar nu cunoaşte pe nimeni. Uneori ne uităm la televizor împreună, cu o sticlă de bere între noi, şi discutăm despre cea mai fericită perioadă din viaţa ei, anii petrecuţi la şcoala numărul 6 de pe strada MacDonough. Şi asta pentru că televizorul ei prinde canalul 12, în timp ce al meu nu. Urmăreşte cu regularitate emisiunile de genul „Cine ştie câştigă" şi chiar are senzaţia că îi cunoaşte pe concurenţi. Uneori reuşesc să o conving să meargă la film cu mine. Singurul lucru de care se teme în viaţă sunt negrii. Deşi rareori vezi negri în această parte din Gentilly, curticica noastră este împrejmuită cu un gard de protecţie împotriva uraganelor de vreo doi metri şi jumătate, iar fiecare fereastră are zăbrele. Cu trecerea anilor, a adunat trei câini, fiecare pe motiv că avea faima de a manifesta o intoleranţă deosebită faţă de negri. Personal, n-am nimic împotriva acestei trăsături de caracter la un câine, căci, după câte îmi dau seama, temerile doamnei Schexnaydre ar putea fi pe deplin justificate. Totuşi sunt nişte nenorocite de javre şi, colac peste pupăză, nu mă înghit nici pe mine. Pe una mai ales o detest profund: o bestie roşcată, cu un bot ascuţit şi cu o coadă stufoasă şi îmbârligată pe spinare, care lasă la vedere o noadă mare, cu nenumărate cute. Am botezat-o în cele din urmă Boboc de Trandafir. De obicei se mulţumeşte să mă

repereze şi să-şi arate colții, dar într-o noapte cețoasă s-a năpustit dintr-un tufiş de azalee şi m-a înşfăcat de picior. De câte ori am ocazia şi ştiu că doamna Schexnaydre e în oraş, îi plasez câte un picior zdravăn între coaste şi-l trimit la plimbare schelălăind.

— Uite, am însemnat aici un articol pentru dumneata, un articol cu mult miez, spune ea pe nerăsuflate şi se arată a fi gata să se retragă imediat, ca să demonstreze că nu face parte dintre acele proprietărese care tulbură intimitatea chiriaşilor lor.

Mă bucur că am revista. Articolele sunt într-adevăr pline de miez şi tonice. Oameni despre care se ştie că în mod obişnuit nu se înghit sau cel puțin sunt indiferenți unii față de ceilalți descoperă că au multe în comun. Îmi aduc vag aminte un articol despre o pană la metroul din New York. Pasageri care până atunci stătuseră cu nasul cufundat în ziar au început să vorbească între ei. Au descoperit în cei cu care călătoreau ființe omeneşti foarte asemănătoare cu ei înşişi, nutrind aceleaşi speranțe şi visând aceleaşi vise, au descoperit că oamenii din lumea întreagă şi chiar şi newyorkezii seamănă foarte mult între ei – conchidea articolul – şi, dacă li s-ar da prilejul, ar constata că găsesc unii la alții mult mai multe lucruri care să le placă decât care să le displacă. Un bătrân singuratic s-a pomenit

adresându-se înfierbântat unei tinere fete în legătură cu pasiunea lui de a creşte stânjenei într-o jardinieră, iar ea lui în legătură cu speranţele şi visurile ei de a face din artă o vocaţie. Trebuie să-i dau dreptate doamnei Schexnaydre: un asemenea episod este într-adevăr tonic. Pe de altă parte numai faptul că m-aş afla între atâţia oameni m-ar aduce într-o stare de surescitare. Ca să spun adevărul adevărat, dacă aş fi o tânără fată, n-aş avea nimic de-a face cu filosofii amabili şi vârstnici ca cei portretizaţi de Thomas Mitchell în filme. Tipii de soiul ăsta îmi par cam suspecţi.

Dar nu pot citi acum articolul. Scrisoarea mătuşă-mii exercită o atracţie mai puternică asupra mea. Ea se gândeşte mereu numai la alţii – este într-adevăr altruistă, e singura persoană din câte cunosc care se comportă astfel. Când citeşte sau gândeşte ceva ce ar putea fi de folos altora, mai mult ca sigur că şi notează acel lucru, expediindu-l apoi cu poşta. Da, este un citat demn de reţinut. Nu include nicio formulă de adresare, nicio semnătură, ci e doar un paragraf compact, caligrafiat viguros şi cu literele aplecate spre stânga.

> Concentrează-ţi în fiecare clipă gândirea ca un cetăţean roman şi ca un bărbat, spre a duce la îndeplinire cu demnitate simplă şi deplină lucrul ce-l ai de făcut, nutrind un sentiment de afecţiune, de libertate şi de dreptate. Aceste cuvinte ale împăratului Marcus

Aurelius mi se par un sfat cât se poate de bun chiar şi pentru un derbedeu şi un neisprăvit.

Odaia mea are tot atât de puțină personalitate cât o cameră de motel. Am avut grijă să nu acumulez prea multe bunuri. Biblioteca mea se compune dintr-o singură carte, *Arabia Deserta*. Televizorul meu arată de parcă ar fi unul automat, cu monede. Pe perete, deasupra patului, atârnă două stampe de Currier şi Ives reprezentând patinatori pe gheață în Central Park. Cât de triste par siluetele ce alunecă uşor, în pas de dans! Cât de trist pare oraşul!

Deschid televizorul şi mă proțăpesc în fața lui, cu mâinile pe genunchi, în jilțul meu cu spătar din stinghii transversale. Începe o piesă cu Dick Powell. El joacă rolul unui magnat cinic care încearcă să preia controlul asupra ziarului dintr-un orăşel. E însă complet descumpănit de solicitudinea şi sinceritatea locuitorilor. Până şi redactorul-şef pe care încearcă să-l ruineze e amabil cu el. Şi chiar şi atunci când îl escrochează pe acesta, provocându-i un atac de cord şi, în cele din urmă, moartea, redactorul-şef este cât se poate de prietenos şi nu scapă prilejul de a-i ține lui Powell o predică bazată pe înțelepciunea locală. „Nu suntem mare scofală ca oraş”, spune redactorul-şef pe patul de moarte, legănându-se pe muchia abisului eternității. „Suntem însă prietenoşi.” În cele din urmă Powell e convertit

de aceşti oameni cumsecade şi, în loc să mai încerce să preia ziarul sub control, se adresează fiicei redactorului-şef, cerându-i să-l angajeze ca reporter, astfel încât să poată lupta împotriva corupției politice.

E ora la care trebuie să mă duc s-o iau pe Kate.

3

Diseară, adică joi seara, repet un experiment care altădată mi-a reuşit.

Acum paisprezece ani, pe când eram student în anul al doilea, am văzut un western la un cinematograf de pe Freret Street, un loc frecventat de studenți şi cunoscut lor sub numele de „La Subsuoară". Filmul era *Incident la Oxbow* şi era foarte bun. L-am văzut cam în perioada asta a anului, căci, îmi aduc şi acum aminte cum, când am ieşit de acolo, m-a izbit mirosul de lemn-câinesc, însoțit de pocnetul bobițelor de camfor sub tălpi. (Toate filmele păstrează în ele mirosul unui cartier şi al unui anotimp: în august 1941 am văzut la Arcola, în statul Mississippi, *Nimic nou pe frontul de Vest*, unul dintre primele mele filme în care actele de eroism erau înfăptuite nu doar ca la carte, ci în mod inevitabil, în întunericul dens şi melodios al verii în Deltă şi în aerul greu

de mireasma semințelor coapte de bumbac.) Ieri-seară am văzut în *Picayune* că la acelaşi cinematograf rulează un alt western. Prin urmare, m-am şi dus cu maşina până la mătuşă-mea, apoi am luat împreună cu Kate tramvaiul ce trece pe St. Charles Street, aşa încât să trebuiască să străbatem pe jos campusul universitar.

Nimic nu se schimbase. Am stat acolo – cred că în acelaşi scaun – şi apoi am ieşit în mireasma de lemn-câinesc. Bobițele de camfor pocneau sub tălpi pe aceeaşi porțiune desfundată a trotuarului.

O repetiție reuşită.

Ce este o repetiție? O repetiție este o retrăire aidoma a unei experiențe trecute, cu scopul de a izola segmentul de timp care s-a scurs, pentru ca acesta, timpul scurs, să poată fi savurat în sine, fără obişnuita falsificare a evenimentelor ce imobilizează timpul, învăluindu-l precum glazura arahidele. Săptămâna trecută, de exemplu, am trăit o repetiție accidentală. Aflându-mă la bibliotecă, am luat în mână o revistă în limba germană. Mi-au căzut ochii pe o reclamă la crema Nivea ce înfățişa o femeie a cărei față, pe care se putea distinge fiece fibră, era îndreptată către soare. În clipa aceea mi-am adus aminte că acum douăzeci de ani văzusem aceeaşi reclamă într-o revistă de pe biroul tatălui meu: aceeaşi femeie, cu acelaşi ten, pe care se putea

distinge fiece fibră, şi aceeaşi cremă Nivea. Evenimentele din cei douăzeci de ani intercalați aici, cele treizeci de milioane de morți şi nenumăratele suplicii, dezrădăcinări şi peregrinări dintr-un loc într-altul, au fost astfel neutralizate. Nimic însemnat nu se putuse întâmpla, întrucât crema Nivea era exact cum fusese odinioară. Rămânea doar timpul în sine, ca un strat de unt de arahide lung de un metru.

Ce gust au dobândit atunci cei paisprezece ani care s-au scurs de la *Incident la Oxbow* încoace?

Ca de obicei, asta îmi scăpa. Rămânea doar o zeflemea la adresa vechilor scaune, cu furnirul plesnit şi tapițeria sfâşiată, dar care totuşi rezistaseră de parcă ar fi aşteptat să vadă ce s-a ales din cei paisprezece ani ai mei. Rămânea şi sentimentul tainic al miracolului dăinuirii, al tuturor nopților, al nopților ploioase de vară de la douăsprezece şi unu şi două dimineața, când scaunele înfruntau singure timpul acolo, în cinematograful pustiu. Dăinuirea e ceva care trebuie justificat. Nu poți pur şi simplu să te sustragi printr-o simplă ridicare din umeri.

— Şi-acum încotro? întreabă Kate.

Stă lipită de mine sub copertină, jupuindu-şi nervoasă pielițele din jurul unghiei de la degetul mare şi scrutând întunericul.

— Unde doreşti.

— Continuă cu ce aveai de spus.

— Cum vrei tu.

Îl văzuse după-amiază pe Merle Mink şi acum pare să se simtă mai bine. El a fost întru totul de partea ei în ce priveşte ruperea logodnei cu Walter şi i-a stabilit un program nu foarte riguros de vizite la cabinet. Cel mai important lucru este însă faptul că ea nu mai are sentimentul că se află pe marginea unui abis.

— Dar, spuse ea pe un ton posomorât în timp ce ne ocupam locurile, cu puțin înainte de a se stinge lumina, partea proastă e că atunci când mă aflu în compania doctorilor, sunt întotdeauna în forma mea cea mai bună. Exercit asupra lor o atracție irezistibilă. Mă simt minunat când sunt bolnavă. Numai când sunt bine, se întâmplă să...

Acum se opreşte brusc, la umbra arborelui de camfor şi se agață de brațul meu cu amândouă mâinile.

— Ai observat că oamenii devin ei înşişi doar în momente cum sunt boala, nenorocirile sau moartea? Îmi amintesc că la vremea accidentului oamenii au fost atât de buni, de săritori şi de *tangibili*! Toată lumea a pretins că viețile noastre de până în acel moment nu fuseseră cu nimic mai puțin reale decât acea clipă şi că viitorul avea să fie şi el la fel de real, în vreme ce adevărul adevărat era că realitatea

noastră fusese obținută doar cu prețul morții lui Lyell. După vreun ceas ne estompaserăm iarăşi cu toții, apucând-o fiecare pe calea sa obscură.

Rătăcim de-a lungul potecilor întunecoase ale campusului şi ne oprim lângă terasa năpădită de buruieni din spatele laboratorului. Mă aşez pe treapta de beton şi nu mă gândesc la nimic. Kate îşi duce degetul însângerat la gură.

— Ce e locul ăsta? întreabă ea.

Un felinar de deasupra potecii proiectează un glob de aur printre tufişurile crescute cât nişte copaci.

— Timp de patru ani mi-am petrecut fiecare după-amiază într-unul din laboratoarele alea de sus.

— Asta face cumva parte din repetiție?

— Nu.

— Din căutare?

Nu-i dau niciun răspuns. Îşi închipuie, probabil, că pot fi serios numai în modul în care poate fi ea serioasă: cu un soi şugubăț de seriozitate, ce nu mai e deloc seriozitate, ci disperare travestită în seriozitate. Aş prefera să nu-i pomenesc de astfel de lucruri, întrucât fără îndoială că le va lua drept o excentricitate rafinată, asemeni celei practicate de colega ei de cameră, despre care povestea adesea: ,,Ce fată ciudată era BoBo. Ştii ce-i plăcea să facă? Colecționa

căprioare metalice. Localizase fiecare căprioară metalică din districtul Westchester şi o dată pe lună, cu religiozitate, pleca într-un turneu de vizite... Pur şi simplu parca maşina şi se uita la ele. Fiecăreia îi pusese câte un nume: Tertulian, Archibald MacLeish, Alf Landon... Şi nu glumea defel în privința asta". Pe mine nu mă interesează deloc fete ca BoBo, nici astfel de comportări şugubețe, cum ar fi colecționarea căprioarelor metalice din districtul Westchester.

— De ce nu te aşezi? o întreb cu iritare în glas.

— Deci căutarea pe verticală are loc atunci când...

(Am devenit oare irascibil pentru că acum, că tot a adus vorba de asta, eu însumi semăn de fapt cu BoBo aia, cu afurisitele ei de căprioare metalice?)

— Dacă intri pe uşa din față a laboratorului, te lansezi în căutarea pe verticală. Iei o probă de laborator: un centimetru cub de apă, o broască, un vârf de cuțit de sare sau o stea.

— Afli chestiuni generale?

— Şi căutarea e presărată cu emoții.

— De ce? întreabă ea.

— Pentru că în căutarea ta, pe măsură ce mergi mai în profunzime, unifici lucrurile. Înțelegi tot mai multe elemente folosindu-te de tot mai puține formule. În asta rezidă tot

farmecul. Desigur că urmăreşti întotdeauna lucrul cel mare, cheia cea nouă, punctul secret de reazem al pârghiilor, iar asta este partea cea mai frumoasă a poveştii.

— Şi nu are nicio importanță cine eşti şi unde te afli?

— Nu.

— Şi nu te paşte primejdia de a deveni un nimeni nicăieri?

— Nu are importanță.

Kate disecă lucrurile cu bisturiul masculin al minții ei, dar şi cu disperare de femeie. De asta am grijă să nu mă port mult mai serios decât ea.

— Pe de altă parte, dacă rămâi aici, în spate, şi scoți din lada de gunoi un stârv oarecare, un specimen care a fost folosit şi aruncat, mai rămâne ceva, vreun punct de reper?

— Da, dar hai să mergem.

— Eşti un tip rece, dragă.

— Tot atât de rece ca tine?

— Mai rece. Rece ca mormântul.

Păşeşte pe lângă mine, smulgându-şi pielițele din jurul unghiei. Eu nu spun nimic. Nu-i mai trebuie mult ca să se lanseze împotriva mea, într-una din acele evaluări pline de „franchețe”.

— Ştii, nu-i deloc exclus să nu bagi în seamă tocmai lucrul cel mai evident. Şi pe care nu l-ai recunoaşte nici dacă te-ai prăbuşi cu nasul în el.

— Care anume?

Nu vrea să-mi spună. În schimb, în tramvai devine veselă şi caldă cu mine. Mă prinde strâns, cu ambele braţe, pe după mijloc, îmi dă un sărut pe gură şi mă priveşte cu ochii ei căprui, ale căror pupile s-au făcut ca două discuri.

4

Se face ora două şi eu încă nu m-am întors la Gentilly. Totuşi la un moment dat, înainte de a se crăpa de ziuă, mă trezesc tresărind violent şi în tot restul nopții zac în letargie, rămânând însă cumva treaz şi atent. N-am mai dormit profund de mulți ani. Din timpul războiului, atunci când am fost scos din circulație timp de două zile, nu mi-am mai pierdut cunoştința aşa cum li se întâmplă copiilor când dorm şi apoi se trezesc într-o lume nouă, fără să-şi mai aducă aminte nici măcar de momentul în care s-au dus la culcare. Eu ştiu întotdeauna unde mă aflu şi cât e ceasul. Ori de câte ori simt că sunt pe punctul de a mă cufunda într-un somn adânc, ceva mă trage întotdeauna de mânecă:

„Ei, nu aşa de repede! Ia imaginează-ți că te culci şi se întâmplă. Ce te faci atunci?” Ce poate fi acel ceva care urmează să se întâmple? Evident, nimic. Şi totuşi stau întins acolo, treaz şi atent ca o santinelă, cu urechile ciulite la cel mai mic zgomot. Îl aud până şi pe Boboc de Trandafir în boschetul de azalee, răsucindu-se de câteva ori în jurul cozii, ca să-şi găsească locul.

În zori mă îmbrac şi mă strecor tiptil afară, nefăcând nici cel mai mic zgomot, aşa că niciun câine nu tresare. Îmi îndrept paşii spre lac. E aproape o noapte de vară. Un aer cald şi încărcat de umezeală şi-a croit drum în sus dinspre golf, dar pământul păstrează încă amintirile iernii şi zace rece, mustind de umezeala de la rouă.

E plăcut să dai o raită prin suburbii la această oră. Oricum, deocamdată nimeni nu trebăluieşte pe trotuar şi n-au apărut nici măcar copiii pe triciclete şi mini-tractoare. Betonul are un aer virginal, părând tot atât de proaspăt ca în ziua în care a fost turnat. Printre crăpături răsar tot felul de buruieni.

Cu cât te apropii mai mult de lac, cu atât casele devin mai luxoase. Am lăsat în urmă bungalow-urile, sau vilele duplex şi modestele reşedințe de fermier. Apar acum locuințe de cincizeci-şaizeci de mii de dolari, moderne şi destul de spațioase, cu palmieri şi pini australieni plantați

în ghivece mari de cărămidă, sau altele ce imită stilul franțuzesc din Provența ori pe cel colonial din Louisiana. Din piscine se înalță aburi ca din nişte gheizere adormite. Casele astea au un aer impunător în lumina soarelui. Mă atrag prin culorile lor pastelate, prin pajiştile îngrijite şi garajele curate şi spațioase. Am observat însă că la această oră timpurie a dimineții sunt părăsite. Le învăluie o tristețe ca o ceață ce urcă dinspre lac.

Tata suferea de insomnie. Una dintre puținele mele amintiri despre el e legată de peregrinările lui nocturne. În vremurile acelea se credea că dormitoarele amenajate pe verandă sunt sănătoase, aşa că taică-meu a montat o asemenea verandă – de fapt, un țarc construit din paravane, cu storuri din pânză groasă, care se trăgeau de jos în sus. Aici dormeam împreună cu Scott chiar şi în cele mai friguroase nopți. Tata avea probleme cu somnul şi s-a mutat afară, cu noi. Se zvârcolea ca un animal rănit sau dormea cu intermitențe, respirând cu un şuierat melodios, ce-i răzbătea prin perii aspri din nări, după care intra iar în casă înainte de a se face dimineață, abandonându-şi patul chinuit şi mirosind a acru, un iz care cred că se datora unei afecțiuni nazale cunoscute pe vremea aceea sub numele de „catar”. Veranda nu l-a ajutat şi atunci şi-a cumpărat de la Abercrombie and Fitch un sac de dormit Saskatchewan şi s-

a mutat afară, în grădina de trandafiri. Chiar la această oră a răsăritului eram de obicei trezit de un zgomot îngrozitor: era tata, care năvălea prin uşa paravanului, cu sacul de dormit sub braţ şi cu ochii împăienjeniţi de oboseală şi de tristeţea acestor zori ce mijeau timid. Fără să vrea, mama zădărnicea speranţele lui de somn cu şi mai multă eficacitate decât reuşea această oră însinguratã. Avea ea un fel de a rezuma tot ce făcea el care îl descuraja cu totul. El visa – o ştiu prea bine – să aibă un loc unde să poată respira în voie şi să cadă într-un somn adânc sub licărul stelelor şi cât mai aproape de pământul cel dulce. Ea încuviinţa: „Dragule, sunt întru totul de acord cu ideea ta. Socot că ar trebui să ne întoarcem cu toţii la natură şi m-aş alătura de îndată ţie, dragule, dacă n-ar fi gărgăriţele. Ştii că fac urât la gărgăriţe". Ea l-a convins să devină un alt Edgar Kennedy (care la vremea aceea se juca în nisip) şi să hălăduie printre tufişuri cu echipamentul lui de camping ultramodern. Ei i se părea că e mai bine să ia totul în glumă decât să cedeze în faţa acestor dimineţi îngheţate. Dar după aceea nimeni n-a mai făcut vreo aluzie la întoarcerea la natură.

El comitea o eroare. Se străduia să doarmă. Credea că trebuie să doarmă un anumit număr de ore pe noapte, să respire aer proaspăt, să ingurgiteze un anumit număr de calorii, să-şi golească intestinele la intervale regulate, iar în

timpul liber să aibă un hobby pasionant (erau anii treizeci şi toată lumea credea în ştiinţă şi discuta despre „glandele cu secreţie internă”). Eu, unul, nu fac niciun efort să dorm. Şi n-aş putea să-ţi spun când mi s-au pus în mişcare ultima oară intestinele. Uneori nu se clintesc câte o săptămână, dar nu îmi bat capul cu asemenea probleme. În ce priveşte ocupaţiile din timpul liber, oamenii cu hobby-uri pasionante suferă de una din disperările cele mai nocive, întrucât sunt tranchilizaţi de propria lor disperare. Îmi derulez gândurile în linişte, asemeni unei fantome. În loc să mă străduiesc să adorm, încerc să pătrund misterul acestei suburbii la revărsatul zorilor. Oare de ce aceste case splendide arată atât de copleşite la această oră a zilei? Alte case – să zicem o alcătuire din chirpici din New Mexico sau o cabană din bârne în stil vechi din Feliciana – arată aproape la fel, fie că e zi, fie că e noapte. Dar aceste case noi par a fi bântuite. Până şi bisericile de aici par bântuite. Oare ce spirit le stăpâneşte? Bietul tata. Îl văd aievea, croindu-şi nesigur drum printre lucrurile din curtea interioară, printre minicorturile Junior Jets sau Lone Ranger, şi târându-şi sacul de dormit Saskatchewan de parcă ar fi fost cadavrul speranţelor sale ucise.

Când mă întorc, simt soarele cald în spate. Mă întind într-un cotlon micuţ şi confortabil, amenajat între garaj şi

casă, sub ochiul impertinent al lui Boboc de Trandafir, şi moţăi acolo până la ora nouă, când se deschide bursa.

5

Trezit de mârâiturile lui Boboc de Trandafir. A venit poştaşul. Câinele îmi simte ochiul aţintit asupra lui, înalţă o sprânceană, căutând să mă repereze, şi pare vădit încurcat atunci când îmi întâlneşte privirea. Se uită în altă parte, încercând să pară indiferent, dar are gura uscată, aşa că buza îi rămâne aninată pe unul din colţii de sus. Acum pare de-a dreptul jenat.

Şcolarii de pe partea cealaltă a străzii formează nişte plutoane amărâte în faţa călugăriţelor cu aspect de berze: fetiţele în fustiţe bleu, croite în formă de clopot şi susţinute de bretele, băieţii cam jalnici în uniforma lor bej. Pătrund în clădire încolonaţi, pe sub emblema cu porumbiţa. Soarele dimineţii sclipeşte pe metalul lustruit al leagănului şi al aparatelor de pe terenul de gimnastică. Cât de strălucitoare, de rezistente şi de bine montate sunt ţevile de oţel lustruite atâta vreme de miile de pulpiţe îmbrăcate în fustiţe bleu şi în pantaloni bej, încât par de argint.

Poştaşul aduce o scrisoare de la Harold Graebner din Chicago. Conține un bilet şi anunțul unei naşteri. Harold mă roagă să fiu naşul noului său născut. Cartonaşul însoțitor anunță evenimentul astfel:

1 COLET RAMBURSABIL
GREUTATEA LA EXPEDIERE: 3 KILOGRAME ŞI 300 GRAME.
A SE MÂNUI CU DEOSEBITĂ TANDREȚE ŞI AFECȚIUNE ETC.

După cum se pare, Harold Graebner mi-a salvat viața pe când ne aflam în Orient şi din acest motiv mă iubeşte. Când primesc câte o scrisoare, e aproape sigur că vine de la Harold Graebner. Eu nici nu scriu, nici nu primesc alte scrisori, cu excepția celor către şi de la Harold. Când eram în armată, îi scriam mătuşă-mii epistole lungi, expresive, şi simțitoare, comunicându-i impresiile mele despre diferite țări şi popoare. Ca, de pildă:

Japonia este încântătoare în această perioadă a anului. Ce ciudat să te gândeşti că mergi la luptă! Nu atât teama – pentru că şansele mele de supraviețuire sunt foarte mari –, cât mirarea, mirarea că totul trebuie să conțină atâta încordare – fiece ticăit al ceasului, fiece ram înflorit de rhododendron. Tolstoi şi St. Exupery aveau dreptate când susțineau că războiul... etc.

Eram o întruchipare a lui Rupert Brooke, „...plin de tensiunea aşteptării”. O, cum stă la pândă vorbăria goală în sufletul englezului! Undeva el, sufletul englezului, a primit o injecție de romantism care era mai-mai să-l dea gata. Asta l-a dat gata şi pe tata: romantismul englez şi ştiința anilor treizeci. O temă pentru carnetul meu de însemnări:

De explorat legătura dintre romantism şi obiectivitatea ştiințifică. Oare o persoană cu o minte de factură ştiințifică devine romantică numai pentru că e o rămăşiță a propriei ştiințe?

Trebuie să-i răspund lui Harold, numai că nu mă simt în stare să aştern două propoziții la rând. Cuvintele se înşiruie fără har.

Dragă Harold,
Multe mulțumiri pentru invitația de a deveni naşul pruncului tău. Dar cum nu sunt un catolic practicant, mă îndoiesc că aş fi omul cel mai nimerit. Oricum, apreciez...

Oricum, apreciez! Rupe-o în bucăți.

6

Un lucru straniu. De miercuri încoace am devenit extrem de conştient de prezența evreilor. Există un indiciu oarecare dar ce anume indică, n-aş putea spune. Cum se face că-mi dau seama? Pentru că ori de câte ori mă apropii de un evreu, contorul Geiger din capul meu începe să răpăie ca o mitralieră, iar după ce îi depăşesc, cu cea mai mare precauție şi cu toate simțurile în alertă, contorul Geiger se domoleşte.

Simt că am ceva în comun cu ei şi asta nu e nimic nou pentru mine. În anii când mai aveam încă prieteni, mătuşă-mea Edna, care e teozoafă, a observat că toți prietenii mei erau evrei. Mai mult, ea ştia şi de ce: într-o încarnare anterioară fusesem evreu. Poate de asta. Oricum, e adevărat că mă simt evreu cumva, din instinct. Împărtăşim acelaşi exil. Adevărul e că totuşi sunt mai evreu decât evreii pe care-i cunosc. Ei se simt mai acasă decât mine. Eu îmi accept exilul.

Încă o dovadă a evreității mele: zilele trecute un sociolog a anunțat că evreii reprezintă un procent semnificativ de mare din numărul cinefililor solitari.

Evreii sunt primul meu indiciu autentic.

Când cineva e cuprins de disperare şi nu acceptă, în adâncul inimii lui, posibilitatea căutării şi când un astfel de om trece pe lângă un evreu pe stradă, nu observă nimic.

Când cineva devine om de ştiinţă sau artist, este expus unui alt gen de disperare. Când un asemenea om trece pe lângă un evreu pe stradă, s-ar putea să observe ceva, dar contactul nu îi reţine deloc atenţia. Evreul i se pare doar un om de ştiinţă sau un artist, la fel ca el însuşi, sau un specimen interesant pentru studiu.

Dar când cineva devine conştient de posibilitatea unei căutări şi când un asemenea om trece pentru prima oară pe lângă un evreu pe stradă, e ca atunci când Robinson Crusoe descoperă urmele de paşi în nisipul de pe plajă.

7

O dimineaţă frumoasă de vineri şi o excursie reuşită în districtul St. Bernard în compania lui Sharon.

Sharon rămâne cu privirile aţintite la maşina mea MG. După ce urcă, mă încunoştiinţează fără înconjur că, fie cu un MG, fie fără, între noi nu poate fi vorba de niciun soi de hârjoană. Cum să spui unor asemenea lucruri pe nume – şi încă într-un MG, stând lipită cu coapsa şi genunchiul de

mine? Recurgând la şiretlicurile ei rafinate de muiere din Sud.

— Asta-i cea mai drăguţă maşină din *lume*! spune ea cu o voce cântată şi cade pe gânduri, cu mâinile pe ceafă şi înclinându-şi capul înainte, aşa încât, uitându-se pe sub sprâncene, să poată cuprinde în câmpul vizual întreaga stradă cu un ochi glacial, de femeie.

Apoi a părut că se dezmeticeşte şi a zis, cu aerul că îşi cere scuze:

— E mai ceva ca bătutul la maşină. Mhmm...!

Şi totul cu o voce la fel de melodioasă şi doar pentru sine, de parcă ar fi dădaca ei din Eufala. Fetele din Sud deprind o mulțime de lucruri de la dădacele lor.

Ne întâlnim cu domnul Sartalamaccia şi se petrece un lucru bizar.

În primul rând se produce un soi de inversare de roluri şi, cu aerul cel mai natural din lume, domnul Sartalamaccia purcede să-mi arate locul pe care doreşte să-l cumpere. Devine ghidul proprietății mele, ajungând până acolo încât scoate în evidență părțile ei bune. Ne aflăm acum la distanța de la care se poate auzi un țipăt de la clubul vânătorilor de rațe sălbatice, căci proprietatea mea este împresurată pe o latură de un şantier de locuințe şi pe cealaltă de un poligon pentru trageri al poliției. De fapt proprietatea mea mă

transpune în atmosfera imaginilor din revistele polițiste cu scena unde s-a comis crima: este o parcelă dosnică, cu mult tufăriş brăzdat de urme de mistreți şi una sau două urme suspecte de maşină. Fiecare centimetru pătrat de teren neconstruit e năpădit de un lăstăriş de un verde crud şi din pământul negru pare să se înalțe o întunecime verde. Aici parcă ar fi deja miezul verii. Cicadele țârâie dintre buruieni şi ziua pare lungă.

Lăsăm MG-ul (o creatură de fier vopsită într-un roşu cumsecade, trecută prin multe şi mirosind a piele uzată; îmi trec mâna peste crupa ei de oțel solid, britanic, de parcă ar fi o iapă) într-un luminiş şi ne oprim în vârful unei movile, cu domnul Sartalamaccia între noi. Domnul Sartalamaccia agită în spatele lui o pălărie panama moale şi răspândeşte în jur un miros amărui de bumbac. E numai în mică măsură italian. Mai curând aduce a provincial din Sud, supt la față şi curat ca un fermier din Alabama venit la biserică.

— Cabana era aici, o botezaseră Tabăra Veselă, o informez eu pe Sharon.

Ea rămâne în picioare, clipind des, imperturbabilă, oarecum retrasă şi zăvorâtă în sine. Nu-s pe gustul ei nici prezența năvalnică pe care o emană spiritul locului, nici întunecimea verde a verii, reîntoarsă pe aceste meleaguri, nici tristețea care învăluie totul. A făcut liceul la Eufala, îi e

indiferent unde se află (după cum, în timpul excursiei cu şcoala la Washington, la fel ar fi stat şi în Rotondă) şi are dreptate, pentru că ea însăşi este dulceaţa vieţii şi ce poate fi trist în asta?

— Am venit odată aici cu tata şi cu fratele bunicului meu. N-au vrut să doarmă în pat, aşa că ne-am culcat pe podea. Am dormit între ei, iar eu aveam un ceas Ingersoll nou, şi când ne-am culcat, l-am scos şi l-am pus pe jos, lângă cap. În timpul nopţii fratele bunicului meu s-a rostogolit peste el şi l-a spart. A devenit o poveste celebră şi, într-o oarecare măsură, nostimă, cum s-a rostogolit el peste ceasul meu, şi toţi râdeau, ho-ho-ho, ca o ceată de nemţi. Apoi de Crăciun el mi-a dăruit altul, care nu era nici mai mult, nici mai puţin decât un Hamilton de aur.

Sharon stă cu picioarele depărtate, ţeapănă şi greoaie ca o gradată din Corpul de Armată al Femeilor.

— Îmi aduc aminte când tata a construit cabana. Înainte de asta citise operele lui Fabre şi i-a venit ideea să se apuce de un hobby ştiinţific pasionant. Şi-a cumpărat un telescop şi într-o noapte ne-a chemat pe toţi afară şi ne-a arătat nebuloasa în formă de cap de cal din constelaţia Orion. După asta a terminat-o cu telescopul. Apoi a început să citească Browning şi i s-a părut că duce lipsa tovărăşiei

bărbaților. Asta s-a petrecut pe vremea când a înființat clubul vânătorilor de rațe sălbatice.

— „Dimpreună cu mine să-ncărunțeşti,

Căci lucrul cel mai măreț va să vie.” recită Sharon.

— Aşa-i.

Domnul Sartalamaccia îşi cam ieşi din fire. Îşi tot frământă pălăria la spate. Are unghii mari, cu nenumărate noițe.

— Nu tatăl dumneavoastră a construit-o. Judecătorul Anse a fost cel care a construit-o.

— Chiar aşa să fie? I-ai cunoscut dumneata? Eu nu te ştiam...

Domnul Sartalamaccia vorbeşte cu un aer abătut, fără să-şi ridice privirea – căci el nu ştie altceva decât faptele concrete şi nu-i vine să creadă că noi nu le ştim. Toată lumea le ştie.

— Eu i-am făcut-o.

— Cum l-ai cunoscut?

— Nu l-am cunoscut. Într-o dimineață, înainte de Crăciun, aproape că terminasem cu magazinul meu de acolo, când judecătorul Anse îşi făcu apariția şi începu să-mi vorbească. Zise... ăă... (domnul Sartalamaccia zâmbeşte – un zâmbet abia schițat şi îşi bagă capul încă şi mai mult între umeri în timp ce îşi face curaj să evoce cuvânt cu

cuvânt acea discuție): „Cum te cheamă pe dumneata? Da, ai auzit bine. *Cum te cheamă pe dumneata?*” I-am spus. Şi el, cică... „Dumneata ai construit magazinul ăsta?” Am răspuns: „Da, dom’le”. Am stat de vorbă. Aşa că el s-a uitat la mine şi a spus... ăă... „Uite, hai să-ți spun ce vreau să faci”. Şi a completat cecul. Apoi a spus... ăă... „Ai aici un cec de o mie de dolari. Vreau să-mi construieşti o cabană şi hai încoa’ să-ți arăt unde”. Aşa că eu am zis că e în regulă. Aşa că el a spus... ăăă... (domnul Sartalamaccia aşteaptă până ce cuvintele, cuvintele exacte, vorbesc ele însele) „Să mergem, Vince” ca şi cum aveam s-o ducem grozav împreună. Nu mă văzuse în viața lui şi numa’ uite-l că-mi intră în prăvălie şi-mi scrie un cec de o mie de dolari emis de Canal Bank. Şi dup-aia n-a mai dat pe-acolo şase săptămâni.

— Şi i-a plăcut cabana?

— I-a plăcut, cum nu?

— Aha. Înțeleg.

Aşa erau oamenii şi vremurile (şi domnul Sartalamaccia zâmbeşte când îşi aminteşte), oameni care puteau spune într-adevăr altora „Uite, fă asta” şi obțineau ceea ce îşi doreau, iar ceea ce obțineau era făcut cu plăcere şi rămânea ca o amintire plăcută în mintea tuturor.

— Ai trăit dintotdeauna în părțile astea?

— Cine, eu?

Domnul Sartalamaccia ridică privirile pentru prima oară.

— Nu-s aici decât de trei săptămâni! Din noiembrie.

— Da' de unde eşti dumneata?

— Am crescut la Ensley, lângă Birmingham, dar în o mie nouă sute treizej'doi vremurile era atât de grele, c-am început să mă mut de colo colo. Am trecut prin patruzeci şi şase de state, prin toate în afară de Washington şi Oregon, aruncând numai aşa câte-o privire, şi n-am făcut foamea niciodată. În treiş' patru, am venit să stau cu fratele meu la Violet şi am început să vânez animale cu blană.

Se dovedeşte că domnul Sartalamaccia e antreprenor, iar complexul de locuințe ce se construieşte în imediata apropiere e al lui. Afacerile i-au mers din plin, iar acum îşi doreşte clubul meu de vânătoare de rațe. Mă interesez de case.

— Doriți să vedeți una?

O luăm de-a lungul unei poteci cu urme de mistreți şi ajungem la un câmp desfundat, presărat cu o mulțime de căsuțe cu acoperişul plat. Trebuie să ne arate o casă în construcție. Îl urmăresc cu interes cum îşi plimbă degetul peste marginea materialului izolant, tăiată cu ferăstrăul. Sharon e total absentă. Stă pironită locului, cu ochii uşor daţi peste cap, lăsând să li se vadă albul. Pică de somn şi

arată ca de pe altă lume. Seamănă cu fotografiile Avei Gardner de pe vremea când era liceancă în Carolina de Nord.

— Ştiți ce e în placa asta?

Betonul e neted ca mătasea.

— Nu.

— O țeavă de cupru Chance de şase. Nimeni nu va şti vreodată că-i acolo, dar va rămâne mult şi bine.

Înțeleg că, în ceea ce-l priveşte, nu e vorba pur şi simplu de onestitate. Simte o plăcere autentică la gândul unei țevi de calitate vârâte într-o placă de calitate.

Odată întorşi pe vârful dâmbului, domnul Sartalamaccia mă ia deoparte şi arată cu pălăria înspre răsărit.

— Vedeți excavatorul şi buldozerul de colo?

— Da, le văd.

— Ştiți ce o să fie acolo?

— Nu.

— Canalul colector prin care se drenează apa în golf. Ştiți cât are să valoreze pământul nostru?

— Cât?

— O sută cincizeci de dolari metrul pătrat.

Domnul Sartalamaccia mă apucă de braț. Îmi spune asta de parcă ar fi cea mai importantă ştire. Indiferent de târgul nostru, e o informație ce trebuie neapărat comunicată.

Mai târziu Sharon îmi zice cât de dibaci am fost când am reuşit să-l fac să dezvăluie valoarea reală a clubului meu de vânătoare de rațe. Dar se înşală. Totul a început din clipa în care l-am întâlnit, căci din acea clipă i-a făcut plăcere să vorbească despre trecut, despre bizara sa odisee din 1932, când privirile i-au fost atrase de gheizerul Old Faithful din Yellowstone Park şi când a lucrat la şoseaua spre Key West şi nu a flămânzit – i-a făcut plăcere să discute cu mine despre trecut şi să conspirăm împotriva viitorului. Singurătatea este cea care-l determină să vorbească şi ne minunăm împreună de veştile despre canal, ne bucurăm împreună de perspectiva consolatoare a câştigului. Căci banii aduc o mare bucurie.

Domnul Sartalamaccia e pradă unei voioşii tainice. Îmi trage un ghiont în coaste.

— Uitați ce putem face, domnule Bolling. Dumneavoastră vă păstrați terenul! Exploatarea mă priveşte pe mine. Dumneavoastră faceți amenajările din jurul amplasamentelor. Eu o să construiesc casele. O să facem ceva bani.

Se retrage într-o manieră întru câtva burlescă.

— Şi cam cât socoți dumneata că am putea scoate?

— Cât anume, nu ştiu. Dar uite ce vă pot spune.

Domnul Sartalamaccia saltă de pe un picior pe altul ca o capră, iar Sharon stă visătoare în întunecimea verde a dumbrăvii.

— Vă ofer cincişpe mii pe el, cu banii jos.

Deviza noastră-i creşterea profitului...

Trec în goană împreună cu Sharon pe River Road. Râul este umflat, iar catargele şi coşurile navelor se apropie şi se îndepărtează de debarcader asemeni unor uriaşe motoare terestre.

Suntem la benzinăria Shell, în mijlocul unor liane de caprifoi țâşnind parcă dintre bidoane de ulei, iar eu stau în picioare lângă Sharon, care ține în echilibru pe genunchiul bronzat o sticlă de Coca-Cola. Bândul îmi zboară spre dâmbul acela, acum nivelat de buldozere, şi îmi revine în minte cum lucra bătrânul Gable la asemenea lucruri: ştia cum să dea impresia că munceşte şi cum să dea impresia că nu se gândeşte la femei şi totuşi se mişca în aşa fel încât să placă femeilor. Stătea drept, şiroind de sudoare, cu mâinile vârâte în buzunarele de la spate.

Să fii cu Sharon, să faci bani lângă ea şi să te prefaci că nu-i acorzi nicio atenție e într-adevăr un prilej de rară bucurie. Cât despre Sharon, ei nu i se pare deloc nepotrivit să şadă acolo, pe scaunul scund, cu genunchii la gură în

bătaia soarelui şi cu rochia bine prinsă şi vârâtă sub ea. O picătură chihlimbarie de Coca-Cola i se prelinge în meandre largi de-a lungul coapsei, se poticneşte într-un fir de păr blond şi se destramă, formând o mică lagună.

— Aaauu! gem din toți rărunchii.

— Ce s-a întâmplat?

— O împunsătură într-o parte.

Ca o sabie prin inimă.

Sharon ține mâna pavăză împotriva soarelui, ca să mă vadă.

— Domnule Bolling.

— Da.

— Vă mai amintiți prețul menționat de domnul Sartalamaccia prima oară?

— Opt mii de dolari.

— Evident, urmărea să vă înşele.

— Nu, nici pomeneală. Dar dacă n-ai fi fost dumneata, aş fi acceptat opt mii.

— Dacă n-aş fi fost eu?

— Dumneata m-ai făcut să vin până aici.

Ea încuviințează cam cu reținere, închizând un ochi şi cântărind faptele în minte.

— Ştii câți bani mi-ai economisit – sau mai curând mi-ai adus? Cel puțin şapte mii de dolari şi, probabil, mult mai mult. Mă simt obligat să-ți ofer zece la sută.

— Ba n-o să-mi dai niciun ban, zău aşa.

Sunt nevoit să râd.

— Şi, mă rog, de ce nu?

— Nu s-a văzut încă ăla de să-mi dea mie bani.

Se opreşte o clipă, iar apoi vorbeşte intenționat ca la țară:

— Am bani câtu-i lumea.

— Şi câți ai?

— Cui, ce-i pasă?

Îndoindu-şi piciorul într-un anumit unghi, reuşeşte să țină în echilibru pe genunchi sticla de Coca-Cola. Ce frumoasă alcătuire, tendon şi os, adâncitură şi povârniş – şi totul turnat în bronz auriu!

Ajung acasă la fel ca bătrânul Gable, şiroind de sudoare, fără nici cel mai mic gând pentru ea şi bolnav de dorință. Ea e mulțumită, pentru că măcar poate să tacă. Observ că necesitatea de a susține o conversație îi produce un sentiment de nelinişte.

Mai spune un singur lucru, înclinând capul, cu ochii învăpăiați:

— Şi cum rămâne cu notariatul?

— Acum e prea târziu. Nu era nevoie să vii. Îmi pare rău.

— Ştii ceva? îmi strigă ea cu o voce ce vine de hăt departe, chiar din Eufala. M-am distrat de minune.

8

O dată pe săptămână, vinerea, toți agenții comerciali de la Cutrer se întâlnesc la biroul central pentru o conferință de prânz cu conducerea. Se trec în revistă afacerile încheiate în cursul săptămânii, se prezintă rapoarte asupra vânzărilor, se fac informări asupra condițiilor pieței şi asupra problemelor de interes imediat, prezentate de subsemnatul. Dar azi nu se prea discută afaceri. Carnavalul e în plină desfăşurare. Paradele şi balurile se țin lanț zi şi noapte. Până acum au fost vreo duzină de echipaje care şi-au organizat paradele şi mai urmează Proteus, Rex şi Comus. Funcționari din conducere şi agenți comerciali, toți sunt cu ochii injectați şi au un aer absent. Se fac tot soiul de presupuneri în legătură cu identitatea regelui şi reginei Iberiei din seara asta (majoritatea celor din conducerea firmei Cutrer, Klostermann şi Lejier sunt fie membri ai echipajului Neptune, fie ai echipajului Iberia). Opinia generală e că regele Iberiei va fi James (Shorty) Jones, preşedintele companiei Middle Gulf Utilities, iar regina,

Winky Ouillibert, fiica lui Plauche Ouillibert de la Southern Mutual. Această alegere e pe gustul tuturor – eu, unul, pot depune mărturie că şi James Jones, şi Plauche Ouillibert sunt nişte inşi capabili, simpatici şi modeşti.

În unele zile de vineri, după prânz, unchiul Jules doreşte să mai discute cu mine în biroul lui. Când lucrurile stau astfel, îşi face cunoscută dorința lăsând deschisă uşa ce dă spre coridor, ca să-l pot vedea la biroul lui şi, cum e firesc, să mă opresc să-i spun ,,Bună". Astăzi pare deosebit de bucuros să mă vadă. Unchiul Jules are un fel plăcut de a te face să te simți în largul tău. Deşi are un birou mare, cu o masă de lucru foarte veche şi un portret imens al mătuşii Emily, şi deşi este un om extrem de ocupat, te face să te simți de parcă tu şi cu el ați ajuns în acest loc după tot felul de peregrinări. Nu dă senzația că s-ar simți mai de-al casei decât tine. Se aşază oriunde, dar niciodată în jilțul său, şi îşi rezolvă afacerile oriunde, numai la masa de lucru nu. Acum mă trage într-un colț al încăperii, unde rămâne în picioare şi îmi pipăie articulațiile umărului ca un chirurg.

— A trecut Ravaud pe la mine azi-dimineață.

Unchiul Jules face apoi o pauză, timp în care îşi dă capul pe spate. Am învățat lecția şi ştiu că trebuie să aştept.

— Mi-a spus: Jules, am să-ți comunic nişte veşti nu prea grozave. Ştii consfătuirea despre titlurile cu scadență

mobilă, aia pe care tu nu o scapi niciodată? I-am răspuns că sigur, ştiu de ea.

Ajuns aici, unchiul Jules îşi lasă capul pe pieptul meu de parcă mi-ar asculta inima. Eu aştept în continuare.

— Ştii când se ține? Ei bine, da, i-am spus eu, cândva pe la jumătatea lui martie. Cam pe marți, spune Ravaud. În zi de carnaval.

Unchiul Jules mă strânge de umăr, ca să mă liniştească.

— Chiar aşa să fie, Ravaud? A, bine că mi-ai adus aminte. Poftim biletele dumitale. Călătorie plăcută.

Unchiul Jules stă aplecat de mijloc, aşa că nu-mi dau seama dacă râde sau nu, dar îşi ține degetul mare înfipt adânc în golul claviculei mele.

— A, atunci e grozav.

— Dar apoi mi-a spus ceva ce nu mi-am mai putut scoate din cap. A spus: Jules, eu n-am nimic împotrivă să mă duc dacă tu ții la asta, dar ai acolo un om chiar de la tine din familie. Ei, ticălosul ăla de Jack Bolling ştie mai bine ca oricine de pe Carondelet Street cum se vând titlurile cu scadență mobilă. Aşa. Din câte ştiu eu, tu nu te dai în vânt după carnaval, nu?

Nu crede într-adevăr ce-mi spune. În ceea ce-l priveşte, nu poate concepe ca în dimineața de Mardi Gras să fie altundeva pe lumea asta decât la clubul Boston.

— Nu, domnule.

— Aşa deci. Iei atunci avionul de zece şi jumătate marţi dimineaţă, spune unchiul Jules în felul lui laconic şi autoritar de a face favoruri.

— Încotro?

— Încotro! Ei, fir-ar să fie! Spre Chicago!

Chicago. Nenorocire, nenorocire, cea mai neagră nenorocire! Nu mi-ar ajunge nicio mie de ani să-i explic unchiului Jules că pentru mine nu e puţin lucru să călătoresc sute de kilometri noaptea, traversând toată ţara, ca să ajung într-un loc străin deasupra căruia pluteşte un alt iz în aer şi unde oamenii au un alt mod de a-şi croi drum în lume. Pentru el n-o fi mare lucru, dar pentru mine e. Lui nu-i pasă dacă se culcă în New Orleans şi se trezeşte în San Francisco şi e străbătut de aceleaşi gânduri şi pe Telegraph Hill, şi pe Carondelet Street. În ce mă priveşte, am norocul şi, totodată, nenorocul să-mi dau seama că personalitatea unui loc străin poate fie să te îmbogăţească, fie să te jefuiască, dar în niciun caz nu te lasă vreodată în pace, şi că atunci când cineva călătoreşte cu inima uşoară printr-o sută de oraşe străine, fără să-i pese deloc de riscurile pe care şi le asumă, se poate trezi la un moment dat că devine un Nimeni în Ţara Nimănui. Ce mai perspectivă! Ce rost are să hoinăreşti pe Michigan Avenue, laolaltă cu cinci milioane de

străini, fiecare emițând o rază cu propria sa lungime de undă? Cum să mă descurc eu cu cinci milioane de raze individuale?

— Vreau să mai stabileşti nişte contacte.

Unchiul Jules îşi lasă capul pe spate şi aşteptăm amândoi zece secunde.

— Apoi, când te întorci, cred că s-ar putea să fie nevoie de tine undeva în centru.

O zice cu tonul cel mai aspru cu putință, anunțând deci cea mai mare favoare dintre toate.

— Da, domnule, spun eu, părând în al nouălea cer, şi chiar mă furnică pe la rădăcina părului, pentru a aprecia cum se cuvine această favoare comunicată laconic şi aspru.

O, tu, Chicago, pui de lele şi supremă scârnăvie urbană ce-mi ații calea! Adio, viața mea din Gentilly, Calea mea Măruntă, existența mea tainică printre umbrele fericite de pe Elysian Fields!

9

De câtva timp trăiesc cu impresia că toată lumea a murit.

Fenomenul se petrece când stau de vorbă cu oamenii. În mijlocul unei propoziții, îmi dau brusc seama: da, fără nicio

îndoială, aşa arată moartea. Nu-ți prea rămâne altceva de făcut decât să scoți un geamăt, să cauți o scuză şi să te topeşti cât poți de repede. În asemenea clipe ai impresia că discuția e purtată de nişte automate care nu pot decide în niciun fel ce spun. Mă aud – pe mine sau pe altcineva – spunând lucruri ca „După părerea mea, poporul rus este un popor măreț, dar...” sau „Da, ceea ce spuneți dumneavoastră despre ipocrizia din Nord este fără îndoială purul adevăr. Totuşi...” şi mă gândesc în sinea mea: aşa arată moartea. În ultima vreme asta e tot ce pot face ca să port în continuare asemenea conversații banale, pentru că obrazul meu a căpătat tendința de a zvâcni singur. Miercuri, pe când stăteam de vorbă cu Eddie Lovell, am simțit cum îmi cade pleoapa într-o clipire plină de înțeles.

După consfătuirea din timpul dejunului, mă ciocnesc de verişoara mea Nell Lovell pe treptele bibliotecii – unde mă duc din când în când ca să-mi arunc ochii peste revistele liberale şi conservatoare. Ori de câte ori am o indispoziție, merg la bibliotecă şi citesc reviste angajate în polemică. Deşi nu ştiu dacă sunt liberal sau conservator, mă simt totuşi revigorat de ura pe care şi-o poartă unii altora. De fapt receptez această ură ca pe unul dintre puținele semne de viață rămase pe lume. Încă unul din lucrurile din lumea

asta care sunt pe dos: toți oamenii prietenoşi şi simpatici mi se par morți. Doar cei ce urăsc par să fie încă vii.

Mă cufund într-un fotoliu, în fața uneia din mesele masive, cu o revistă de orientare liberală în mână. O citesc din scoarță în scoarță, încuviințând din cap ori de câte ori autorul oferă un argument zdrobitor. Tii, straşnic ai nimerit-o aici, bătrâne, exclam, schimbând brusc poziția fotoliului în semn de aprobare. Atacă-i şi termină-i. Apoi mă ridic şi mă duc la raft, ca să iau un lunar conservator, şi mă aşez în alt fotoliu proaspăt şi răcoros, ca să mă alătur contraatacului. Oho, exclam şi mă prind cu putere de brațul fotoliului. Ăsta le-a dat lovitura de grație! I-a eviscerat! Apoi îmi iau tălpăşița şi ies la lumina soarelui, simțind cum mă furnică grumazul de mulțumire.

Cum spuneam, Nell Lovell m-a reperat şi vine spre mine, agitând o carte. Se pare că tocmai a terminat de citit un roman celebru, care, din câte înțeleg, adoptă o viziune puțin cam sumbră şi pesimistă asupra realității. E furioasă.

— Nu mă simt întristată niciun pic! strigă ea. Acum, că Mark şi Lance s-au făcut mari şi şi-au luat zborul din cuib, mă distrez mai bine ca niciodată. Dimineața merg la cursurile de filosofie, iar seara lucrez la Le Petit Théâtre. Eu şi cu Eddie ne-am reevaluat propriile valori şi am constatat că sunt a naibii de trainice. Spre marea noastră uimire, am

descoperit că amândoi avem acelaşi ţel în viaţă. Ştii care este?

— Nu.

— Să ne aducem şi noi contribuţia, oricât de neînsemnată ar fi ea, astfel ca lumea pe care o lăsăm în urmă să fie un pic mai bună.

— Asta-i foarte bine, spun eu puţin jenat, negăsindu-mi locul pe treptele bibliotecii publice.

Atâta vreme cât n-o privesc pe Nell, pot discuta cu ea. Mă simt însă stingher ori de câte ori privirile ni se întâlnesc.

— ...am lăsat televizorul copiilor şi aseară am pus la pick-up muzică simfonică, am stat lângă foc şi am citit *Profetul* cu voce tare. Nu mi se pare că viaţa e tristă! exclamă ea. Oamenii, cărţile şi lucrurile exercită o fascinaţie inepuizabilă asupra mea. Nu eşti de aceeaşi părere?

— Ba da.

Mi s-a stârnit o ghiorăială în maţe, vestind o golire de pomină a intestinelor.

Nell continuă să vorbească şi eu nu pot decât să mă fâţâi pe loc, să mă abţin să nu scap vreo pârţâială şi s-o privesc într-un mod foarte general: o femeie de patruzeci de ani, cu o figură americănească, lătăreaţă şi luminoasă, cu încă patruzeci de ani de viaţă în faţă – şi plină de râvnă, mai presus de toate, plină de râvnă, cu acea agitaţie tânguioasă

şi rătăcită care le cuprinde la o anumită vârstă pe americancele trecute prin colegiu. Gândurile îmi fug spre felul în care ea şi amicul Eddie şi-au reevaluat valorile. Da, adevărat. Valorile. Prea bine. Şi apoi nu pot să nu mă minunez în sinea mea: de ce vorbeşte de parcă ar fi moartă? Şi o s-o mai ducă încă patruzeci de ani aşa, moartă, moartă, moartă.

— Dar Kate ce mai face? întreabă Nell.

Tresar şi mă concentrez din răsputeri, încercând să evit moartea.

— Ca să fiu sincer, nu ştiu.

— O, simt față de ea un devotament nespus! Este o persoană de excepție!

— Şi eu. Aşa e.

— Treci pe la noi, Binx!

— Negreşit!

Ne despărțim, râzând şi morți.

10

La ora patru hotărăsc că nu e prematur să pun în mişcare urzeala mea de ultimă oră, concepută în perspectiva banilor şi a dragostei – dragostea mea pentru Sharon. Totul

depinde de cooperarea strânsă dintre sfera afacerilor şi sfera dragostei. Dacă afacerile mele ar avea vreodată de suferit de pe urma admirației mele pentru Sharon, atunci ar avea de suferit şi admirația mea pentru Sharon. Niciodată, dar absolut niciodată nu-i voi înțelege pe bărbații care renunță la tot pentru o femeie. Şmecheria şi marea bucurie e să prosperi pe toate fronturile, să-ți pui banii în serviciul dragostei şi dragostea în serviciul banilor. Atâta vreme cât mă îmbogățesc, simt că totul merge strună. E la mijloc sângele meu prezbiterian.

La patru şi un sfert mă aşez pe marginea biroului ei, îmi încrucişez brațele şi adopt mina unui om în impas.

— Domnişoară Kincaid, trebuie să-ți cer o favoare.

— La dispoziția dumneavoastră, domnule Bolling.

În timp ce ea ridică privirea spre mine, mă gândesc cât de puține ştim unul despre celălalt. Este într-adevăr o străină. Ochii ei galbeni sunt relativ prietenoşi şi opaci. E foarte drăguță şi se arată plină de solicitudine. Am o strângere de inimă. Dragostea, ba chiar şi perspectiva dragostei, se risipeşte. Se risipeşte şi diferența de sex dintre noi. Formăm laolaltă un tandem autentic.

— Ştii ce reprezintă numele astea?

— Dosarele clienților.

— Sunt şi portofolii de acţiuni, liste individuale de acţiuni, obligaţiuni şi aşa mai departe. Ei, şi acum să-ţi spun ce facem în fiecare an cam pe la vremea asta. În câteva săptămâni trebuie depuse declaraţiile de venit. De fapt în mod obişnuit noi le trimitem clienţilor prin poştă tot felul de broşuri, grafice şi câte şi mai câte, ca să le dăm o mână de ajutor cu calculul returnărilor. Anul ăsta vom proceda oarecum altfel. Am de gând să parcurg fiecare dosar eu însumi, să stabilesc valoarea impozitului fiecărei tranzacţii şi să fac recomandări precise fiecărui client printr-o scrisoare personală: recomandări privind veniturile şi pierderile de capital, drepturile lui de acţionar şi ordinele de plată, termenele de plată la impozitele pe despăgubiri, dividendele din acţiuni şi aşa mai departe. Te-ai mira câţi oameni de afaceri, altminteri extrem de abili, au în acelaşi an atât câştiguri, cât şi pierderi pe termen lung.

Ea mă urmăreşte punct cu punct, cu ochii ei galbeni scăpărând de inteligenţă.

— Fapt e că sunt familiarizat cu operaţiile contabile, aşa că nu-mi fac probleme. Dar asta implică redactarea unei mulţimi de scrisori. Şi nu dispunem de prea mult timp.

Probabil că m-am ţicnit de-a binelea. Fata asta mi-e ca o surioară.

— Şi când ar trebui să ne apucăm de treabă?

— Poți lucra câte o oră în plus azi după-masă şi sâmbătă dimineață?

— Aş vrea să dau un telefon, îmi spune ea în stilul amabil-brutal al oamenilor de la țară care, când acordă o favoare, o fac cu o bunăvoință mânioasă.

O clipă mai târziu se află în picioare lângă biroul meu, mângâind cu două unghii stacojii placa de plastic bej.

— Ați avea ceva împotrivă dacă ar veni cineva să mă ia pe la cinci preț de câteva minute?

Cineva. De ce străveche înțelepciune dă dovadă! Eu nu reprezint nimic pentru ea şi totuşi, cu cel mai sigur instinct, îşi etichetează cavalerul drept o persoană cu totul neutră. Îşi dă seama că eu nu cred că o astfel de persoană există. Ştie însă ce face. Împotriva propriei rațiuni, cred că o să treacă s-o ia ,,cineva", o persoană obscură şi neînsemnată, de genul neutru.

— Sper că nu-ți creez probleme prea mari.

— Glumiți?

— Vai de mine!

Mă surprinde. Am spus „prea mari" într-un fel ambiguu şi poate că am făcut-o anume. Dar şi ea se repede să-i atribuie sensul de flirt.

Iată-mă într-o poziție neaşteptat de avantajoasă. Mi-ar prinde bine să ştiu ce fel de tip e prietenul ei. Dar nu trebuie

să-mi bat capul cum să fac să-l zăresc o clipă. Cu câteva minute înainte de ora cinci, el intră direct în birou. Este foarte pe gustul meu – aş putea chiar să-l îmbrăţişez. Un tip energic – nu tânăr, aşa cum m-am temut –, genul de ins mediteranean pe care-l întâlneşti în cartierul Marigny, cu nasul mare, fălci puternice şi o singură brazdă adâncă deasupra sprâncenelor, de unde ţâşneşte un păr arămiu, sârmos, pieptănat în sus în stil Pompadour, ce-i îndurerează chipul. Pe mine nici nu mă bagă în seamă. Îl salut dând din cap foarte călduros, iar el pare să-mi răspundă la fel, dar continuă să dea din cap şi după ce trece de mine şi se uită la birou, de parcă ar încerca să-l evalueze. În unele momente buzele se retrag, lunecând peste dinţi şi permiţând astfel absorbţia unui tain de aer cu un sunet ascuţit, ca o sirenă cu aburi. În timp ce o aşteaptă pe Sharon, îşi destinde şi-şi contractă pumnul şi îşi încordează şi-şi zvâcneşte alternativ genunchiul în interiorul încăpător al pantalonului.

Individul descins parcă din cartierul Marigny pleacă în sfârşit şi noi lucrăm susţinut până la şapte. Dictez câteva scrisori extrem de sincere. Dragă domnule Hebert, uitându-mă prin dosarul dumneavoastră azi-dimineaţă, mi-a trecut prin minte că aţi putea realiza o economie substanţială la impozite remiţând drepturile dumneavoastră asupra

acțiunilor Studebaker-Packard. Fireşte, nu sunt la curent cu imaginea de ansamblu a impozitelor dumneavoastră, dar dacă aveți vreo problemă fiscală, vă sugerez să acceptați o pierdere de capital din următoarele motive...

E bine că le port de grijă atât domnului Hebert, cât şi lui Sharon. M-ar nelinişti să trebuiască să mă gândesc numai la unul din ei.

Tragem tare, ca doi coechipieri, duşi de un curent al cooperării atât de puternic, încât până şi cea mai nesemnificativă uvertură a iubirii ar fi înlăturată cu dezinvoltură de oricare din noi ca o copilărie. Lectura pe şest din *Peyton Place* ne-ar pune acum pe amândoi într-o situație de-a dreptul jenantă.

Pe la ora şase îmi dau seama că a sosit momentul să îmi ajustez stilul fie şi imperceptibil. De acum înainte tot ce fac trebuie să capete în ochii ei o anumită valoare, ba chiar o valoare pe care ea trebuie să înceapă să o *recunoască*.

Prin urmare, trimitem după nişte sandviciuri şi bem cafea în timp ce lucrăm. Tăcerile dintre noi şi-au schimbat pe nesimțite natura, au devenit mai lejere. Acum îmi pot permite să stau la fereastră, să-mi deschei gulerul şi să-mi masez ceafa precum Dana Andrews. Şi să devin irascibil cu ea.

— Nu, nu, nu, nu, Kincaid, n-am vrut să spun asta. Pune cinci.

Merg la automatul de apă, iau două aspirine, mototolesc paharul de hârtie. Prietenul ei, vechea noastră cunoştinţă, ,,cineva", se dovedeşte a fi de nepreţuit. În fiecare manevră a mea el reprezintă cantitatea cunoscută. E punctul meu de triangulaţie. Eu sunt de sus până jos numai afaceri, în timp ce el e numai hârjoană.

A şi vârât o foaie nouă în tamburul maşinii de scris:

— Mai facem o încercare...

Şi priveşte la mine ironic, scăpărând din ochi.

Îmi întind amândouă mâinile pe biroul ei şi îmi las capul între braţe.

— În ordine. Scrie aşa...

O, Rory, Rory, Rory.

Se prinde. Este ageră la minte: în aer pluteşte ceva. Acum, când ridică ochii între propoziţii, priveşte pe sub gene şi cu capul uşor înclinat într-o parte, cuminte, cuminte ca un pui de potârniche.

Mă urmăreşte atentă, cu ochii ei galbeni ca de agată clipind cu interes. Şi aşa, dintr-odată, iată-ne angajaţi pe drumul nostru. Suntem ca doi copii rătăciţi într-o după-amiază de vară, care găsesc o uşă într-un zid, păşesc într-o grădină fermecată şi niciunul nu-şi dă prea bine seama de

existența celuilalt. De-acum ne-am putea apuca de mână. Ea e numai ochi, vrea să vadă dacă şi eu văd la fel.

Dar ăsta nu e momentul potrivit să rişti. Deşi în urechi îmi sună valsul baronului Ochs şi deşi aş putea să o înşfac de pe scaun şi s-o sărut cu nesaţ pe gură... Ne apucăm iar de treabă.

„Dragă domnule Fontenot, aruncând o privire asupra portofoliului dumneavoastră, mi-am dat seama că nu vă aflați în situația optimă pentru a putea profita de zorii promițători ai epocii rachetelor teleghidate...”

Individul din cartierul Marigny nu se întoarce şi la şapte şi jumătate mi se pare normal s-o conduc pe Sharon acasă cu maşina.

Se aşteaptă o furtună dinspre Texas şi noi străbatem Esplanade de la un capăt la altul, trecând printr-o aversă cu fulgere. Aerul apasă greu pe Elysian Fields. Pe la începutul serii rândunelele lacustre s-au alarmat şi au pornit-o în viraje largi spre mlaştini. Mulțimea mişună prin Quarter. Ai un sentiment de uşurare când laşi în urmă pajiştile înverzite şi cerul liber din Gentilly şi vii într-un loc înghesuit, asfixiat de clădiri dărăpănate, pline de mirosuri şi zgomote umane. Aici n-auzi nici cântec de sturz, nici țipete de rândunea. În amurg e bine să ieşi de sub acoperământul cerului, să intri

într-un loc cu lumină galbenă şi să stai lipit de o coapsă caldă. Mai-mai că mi-aş încălca hotărârea şi aş întreba-o pe Sharon dacă nu vrea să bem ceva împreună. Dar n-o fac. În loc de asta, o urmăresc cu privirile până dispare pe scările ce o conduc în locuinţa ei. Urcă un şir de trepte de beton, care se avântă ca o pasarelă către o regiune înaltă, abia desluşită.

11

Astă-seară are loc balul lui Kate cu celelalte regine ale frumuseţii, iar eu n-am s-o văd. Beau bere şi mă uit la televizor, dar nu trece nicio clipă fără să mi se-ngrămădească în minte gânduri legate de Sharon, frumoasa şi arătoasa mea majoretă din Alabama, iar atunci mâinile încep să-mi asude. Atmosfera este apăsătoare şi grea. Ca atare, trebuie să fii în gardă. În asemenea momente apare tentaţia de a te purta imprudent, de a încerca s-o vezi pe Sharon diseară sau chiar să parchezi pe Esplanade, ca s-o spionezi, şi astfel să rişti să distrugi totul. Apoi, în fine, se dezlănţuie furtuna, o adevărată răpăială texană. Treptat-treptat, mă eliberez de starea de lehamite şi sunt capabil să stau netulburat şi cu inima uşoară în faţa televizorului,

aşezat în jilțul meu cu spătar din stinghii transversale, cu mâinile pe genunchi.

Şeriful prinde nişte bărbați într-o colibă indiană. Indianca a fost ucisă, dar a rămas viu un prunc. Printr-o turnură neaşteptată, ucigaşii preiau controlul şi-l fac ostatic pe şerif, închizându-l într-o şură din împletitură de nuiele. Şeriful le aminteşte de pruncul din colibă. Nu e un şerif obişnuit. E totodată un umanist. „Un indian împuțit, nimic altceva", spune unul din ucigaşi. „Nu ai dreptate", spune şeriful, „e o ființă omenească". În cele din urmă reuşeşte să-i convingă pe ucigaşi să cruțe copilul şi chiar să-l boteze. Fără prea multă tragere de inimă, ucigaşii ies să aducă un *padre*, individ ce seamănă leit cu regretatul H.B. Warner.

Mă duc la culcare ca unul care, dintr-un loc adăpostit şi confortabil, urmăreşte dezlănțuirea furtunii de afară, proteguit ca o larvă de fluture în gogoaşă, înfofolit bine în dragostea şi bunătatea creştinească. Din fotoliu în pat şi de la televizor la radio, pentru o ultimă secvență nocturnă dintr-un program. Fiind o ființă cu tabieturi tot atât de înrădăcinate ca ale unui călugăr şi aflând plăcere în cele mai banale repetiții, ascult în fiecare seară un program intitulat „Iată crezul meu". Călugării au ceea ce ei numesc *completa hora*, eu – „Iată crezul meu". În acest program sute de americani luminați, oameni profunzi şi inteligenți,

oameni cu minți mature, scrutătoare, îşi enunță crezul. Cele două sau trei sute de oameni pe care i-am auzit până acum au fost, fără excepție, admirabili. Mă întreb dacă vreo altă țară sau vreun alt moment în istorie a produs oameni atât de înțelepți şi de luminați – mai cu seamă femei. Şi mai cu seamă din Sud. E credința mea nestrămutată că Sudul a produs mai multe femei luminate, femei cu sentimente universale, decât oricare altă parte a țării, poate cu excepția Noii Anglii în secolul trecut. Dintre cele şase mătuşi ale mele care mai trăiesc, cinci sunt femei cu cele mai înalte sentimente teosofice panbrahmane. Cea de-a şasea mai este încă prezbiteriană.

Dacă ar fi să numesc o singură trăsătură pe care o împărtăşesc toți aceşti oameni, aceea ar fi delicatețea lor sufletească. Viața lor reprezintă un adevărat triumf al delicateții. Ei manifestă simpatie pentru toată lumea şi fac dovada celor mai calde şi mai generoase simțăminte. Cât despre ei înşişi, nici cea mai exigentă persoană nu ar putea să nu îi simpatizeze.

Protagonistul serii e un dramaturg care le insuflă pieselor sale tocmai această calitate, delicatețe sufletească. El începe astfel:

> Cred în oameni. Cred în toleranță şi înțelegere între oameni. Cred în unicitatea şi demnitatea individului...

Toți din emisiunea „Iată crezul meu” cred în unicitatea şi demnitatea individului. Am observat totuşi că aceşti credincioşi sunt departe de a fi ei înşişi unici şi că de fapt sunt asemeni boabelor de mazăre dintr-o păstaie.

> Cred în muzică. Cred în zâmbetul unui copil. Cred în dragoste. Cred, de asemenea, şi în ură.

E adevărat. Am cunoscut vreo doi astfel de credincioşi – umanişti şi femei psiholoage –, care vin în casa mătuşă-mii. În „Iată crezul meu” ei simpatizează pe toată lumea. Dar când vine vorba de o anumită persoană, am observat că de obicei o urăsc din răsputeri.

Nu mi-a plăcut întotdeauna „Iată crezul meu”. Pe vremea când locuiam la mătuşă-mea, a pus stăpânire pe mine un acces de perversitate. Dar în loc să-i scriu o scrisoare redactorului, după cum îmi era obiceiul, am înregistrat o bandă pe care am expediat-o domnului Edward R. Murrow. Ea începea cu „Iată crezul lui John Bickerson Bolling, cinefil din New Orleans”, şi se termina cu „Cred într-un şut zdravăn în fund. Iată – crezul meu”. Totuşi mi-am regretat curând fapta, pe care bunicul meu ar fi numit-o un „număr de dibăcie obraznică” şi am răsuflat uşurat când am primit

banda înapoi. De atunci am ascultat cu sfințenie emisiunea „Iată crezul meu”.

> Cred în libertate, în inviolabilitatea individului şi în înfrățirea între oameni...

conchidea dramaturgul.

> Cred în actul de a crede. Iată crezul meu.

Toată nesiguranța mea în ceea ce o priveşte pe Sharon a dispărut. Închid radioul şi stau întins în pat, cu plăcuta senzație a unei furnicături în vintre, dedicată lui Sharon şi tuturor concetățenilor mei americani.

12

La un moment dat în timpul nopții, când furtuna e în toi, sună telefonul, o somație înspăimântătoare, şi mă pomenesc în mijlocul podelei, tremurând ca o frunză şi întrebându-mă ce-o fi în neregulă. E mătuşă-mea.

— Ce spui?

Telefonul pârâie din pricina paraziților. Ascult atât de încordat, încât nu aud nimic.

Mătuşa mea îmi spune că s-a întâmplat ceva cu Kate. Când unchiul Jules şi Walter au ajuns la hotel, întorcându-se de la balul celor de la Iberia, Kate nu mai era nicăieri. Nell Lovell, ea însăşi o fostă regină, le-a spus că puțin înainte de ora unsprezece Kate plecase de acolo fără nicio explicație. Asta s-a întâmplat acum trei ore şi Kate încă nu se întorsese acasă. Dar Nell nu era îngrijorată.

— Ştii la fel de bine ca şi mine ce face, verişoară Em, i-a spus ea mătuşă-mii. Ți-aduci aminte de petrecerea pe care am dat-o de Crăciun la Empire, când a luat-o aşa, de una singură, de-a lungul cheiului şi a mers tocmai până la Laplace? Aşa-i Kate.

Dar mătuşă-mea are îndoielile ei.

— Ia ascultă aici, spune ea cu o voce specială – stilul sec şi bătăios de a vorbi al familiilor foarte unite în vremi de restrişte –, încât şi crede că vorbeşte de un străin. Ascultă ultimul paragraf din jurnalul ei: ,,Astă-seară se va scrie istoria... libertatea asta nouă îşi va dovedi foloasele... dacă nu, am terminat-o cu mersul pe sârmă, mersi". Ştii ce înțelege ea prin echilibristica pe sârmă.

— Da.

Mersul pe sârmă e o expresie pe care a folosit-o Kate când s-a îmbolnăvit prima oară. Pe când era mică şi mama ei trăia, spune Kate, i se părea că oamenii râd şi vorbesc

într-un mod degajat şi prietenos şi că stau pe un teren solid, dar acum i se pare că aceştia (nu numai ea, ci toată lumea) au devenit conştienți de abisul ce se cască la picioarele lor chiar şi în cele mai obişnuite ocazii – mai ales în cele mai obişnuite ocazii. Astfel, ar prefera de o mie de ori să se afle în Țara Nimănui decât la o petrecere de familie sau la ora gustării, într-un club.

— Ei, de fapt nu-s realmente îngrijorată de soarta ei, declară cu vioiciune mătuşă-mea.

Urmează un moment de tăcere şi pe fir se aud păcănituri. E ciudat că emoția mea are mai mult forma unei uşoare stânjeneli sociale. Îmi muncesc creierii să spun ceva.

— La urma urmelor, fata are douăzeci şi cinci de ani, spune mătuşă-mea.

— Asta aşa-i.

Trăsnetul izbeşte pe undeva pe aproape, producând o descărcare electrică năprasnică. Bubuitura urmează aproape simultan, în chiar miezul străfulgerării, şi zgâlțâie casa.

— ...în cele din urmă l-a găsit în camera lui de la hotel, din Atlanta.

— Cine?

— Sam. Vine înapoi cu avionul mâine-dimineață la prima oră, în loc de duminică. Era foarte emoționat.

— Din ce cauză?

— Mi-a spus că are o veste formidabilă. N-a vrut în ruptul capului să-mi spună despre ce e vorba. Se pare că, printr-un straniu joc al coincidențelor, chiar în această zi s-au petrecut două lucruri ce exercită o influență directă asupra lui Kate. Asta e.

— Poftim?

— Am presentimentul că o va apuca spre tine. Dacă aşa o să stea lucrurile, vrei să fii drăguț s-o conduci acasă cu maşina?

— Desigur.

— Adică nu-i ca şi cum Kate ar fi o altă Otey Ann, spune după o clipă mătuşă-mea.

— Nu, bineînțeles că nu.

Se gândeşte la două lucruri: mai întâi la o cunoştință din Feliciana pe nume Otey Ann Aldridge, care a înnebunit şi care obişnuia să fugă de la spitalul de stat din Jackson şi să vină în New Orleans, unde acosta străini pe Bourbon Street, iar apoi la privirea din ochii lui Nell Lovell, la licărirea aceea de uşor amuzament din momentele când o liniştea pe mătuşă-mea.

Tresar din somn la ora trei, trag pe mine un impermeabil şi ies să iau o gură de aer.

Furtuna a trecut. Elysian Fields şiroieşte de apă şi e liniştit, dar deasupra, în văzduh, se produce o încăierare de curenți acolo unde frontul atmosferic rece şi greu tocmai a dizlocat ultima masă de aer oceanic învolburat. Vântul face un viraj larg spre nord şi izgoneşte furtuna până ce luna înoată în înalt, ancorată ca un zmeu, țâşnind ici şi colo printre fâşiile şi rămăşițele de nori.

Stau sub refugiul plasat dincolo de gardul făcut din lanțuri ce mărgineşte proprietatea doamnei Schexnaydre. Fiind plasat în fața şcolii, e folosit de copiii care iau autobuzul spre lac. Felinarele aruncă o umbră de un albastru-închis. De-a curmezişul bulevardului, pe diagonala intersecției lui Elysian Fields cu Bons Enfants, se află un teren viran năpădit de buruieni înalte de peste un metru, rămase din vara trecută. Acum câteva săptămâni mi-a venit ideea să cumpăr terenul şi să construiesc acolo o stație de benzină. Am aflat că e de vânzare la prețul de douăzeci de mii de dolari. Ei bine, cu pleaşca de la domnul Sartalamaccia, teoretic ideea a devenit realizabilă. E uşor să-ți reprezinți în minte mica clădire de faianță în formă de cub, cu copertine dispuse radial, cu peronul ei de beton neted şi cu scoica frumoasă şi imaculată de polistiren strălucind puternic şi învârtindu-se la înălțime. (Am şi intrat în tratative cu distribuitorul Shell.)

Un taxi se opreşte sub felinare. Kate coboară şi trece cu paşi mari pe lângă refugiu, cu mâinile vârâte adânc în buzunare. Ochii îi sunt ca două gropi de întuneric. Fața ei are ceva din privirea distrasă şi aproape urâtă a oamenilor singuratici. Când o strig, vine drept spre mine, fără nicio urmă de surpriză, cu o supunere maşinală şi buimacă care mă nelinişteşte. Apoi îmi dau seama că se simte covârşită de una din ideile ei mărețe, de felul acelora care le vin oamenilor în timpul plimbărilor lungi.

— Ce proastă am fost!

Mă prinde de braț cu amândouă mâinile şi e clar că n-are câtuşi de puțin simțul orei. Acum ea nu se află niciunde – e pe tărâmul propriei idei.

— Eşti oare de părere că, făcând o singură greşeală – înțelegi tu, nu ceva rău, ci doar o eroare de calcul –, cineva ar putea să-şi distrugă toată viața?

— Sigur că da.

— Vreau să spun, în cele din urmă. Nu crezi că cineva s-ar putea simți nefericit pentru că a făcut un lucru rău şi nu şi-a dat niciodată seama de greşeală – pentru că lucrul pe care l-a făcut rău este de o asemenea factură, încât nimeni nu i-ar putea atrage atenția asupra lui, pentru că simpla atenționare l-ar transforma în ceva rău – exact ca şi cum ai descinde pe Marte şi, ca atare, n-ai avea de unde să ştii că

marțienii se pot simți jigniți de moarte de o anumită întrebare, astfel încât ori de câte ori ai întreba ce anume e în neregulă, ai înrăutăți şi mai tare lucrurile?

Zărindu-mi mâneca, se agață de ea cu un gest straniu şi energic, ca o gospodină care pipăie nişte produse.

— Dumnezeule, eşti în pijama! exclamă ea deodată. Ei, ce părere ai?

Îmi cercetează cu luare-aminte chipul în întunericul violaceu.

— Nu ştiu.

— Ba eu ştiu! Am aflat singură, Binx. Niciunul din voi n-ar fi putut să mi-o spună, chiar dac-ar fi vrut. Nici măcar nu ştiu dacă tu ştii.

Aştept deprimat. Am învățat încă de mult să fiu circumspect în privința dezvăluirilor lui Kate. Aceste momente de exaltare, când n-are nicio umbră de îndoială cu privire la calea pe care s-o urmeze de-acum în viață, alternează adesea cu perioade de depresie acută.

— Nu, pot să jur că nu cred că ştii, spune Kate, examinându-mi cu atenție fața, mai întâi un ochi, apoi pe celălalt, ca o iubită. Şi faptul că ți-o spun nu ajută la nimic.

— Spune-mi totuşi.

— Sunt liberă. După douăzeci şi cinci de ani, sunt liberă.

— De unde ştii asta?

— Nu eşti surprins?

— Când ai descoperit asta?

— Azi după-masă, la patru şi jumătate, adică ieri după-masă.

— Acasă la Merle?

— Da. Îi cercetam biblioteca şi nu spusesem nimic multă vreme. Am dat peste cartea lui, o carte cu un fel de copertă îmbrăcată în pânză de sac, care-mi dă întotdeauna o senzaţie neplăcută. Şi, vai, ce n-am făcut ca să mă ridic la înălţimea lui şi a cărţii lui, să trăiesc din plin bucuria vieţii, să fiu eu însămi etcetera. Erau zile când intram în casă plină de trac, ca o actriţă, şi erau momente când reuşeam – adică să fiu eu însămi şi încă într-un mod strălucit (uite, Merle, cât de bine mă descurc!), atât de strălucit, încât cred că se simţea îndrăgostit de mine. Sărmanul Merle. Vezi tu, el nu e în stare să spună nimic. Nu mi-ar putea împărtăşi secretul, chiar dacă l-ar cunoaşte. Ştii ce am făcut? După aproximativ un minut m-a întrebat: Ce-ţi trece acum prin minte? M-am ridicat, m-am frecat la ochi şi apoi, deodată, s-a făcut lumină. Dar nu-mi venea să cred. Era prea simplu. Dumnezeule, poate cineva să trăiască douăzeci şi cinci de ani, o viaţă de crucificat, din pricina unei *neînţelegeri*? Da. M-am ridicat. Descoperisem că nu trebuia să fii neapărat cutare sau cutare lucru, nu trebuia să fii ceva, nici măcar tu

însuți. Fiecare este liber. Dar chiar şi dacă Merle ar şti acest lucru şi mi l-ar spune, pentru nimic în lume nu i-aş putea urma sfatul. Ce ciudat să-ți dai seama că nu poți transmite descoperirea pe care ai făcut-o! Şi-atunci Merle a repetat întrebarea: Ce-ți trece acum prin minte? M-am ridicat şi i-am spus la revedere. El mi-a spus că e numai patru şi jumătate, ora nu s-a terminat încă. Apoi, în fine, a înțeles că voiam să plec. Brusc s-a arătat interesat şi mi-a sugerat să cercetăm puțin cauzele. I-am spus: Merle, cât aş vrea să ai dreptate! Ce bine ar fi să poți crede că există cauze şi că dacă tac, înseamnă că ascund ceva. Ce fericită aş fi să am ceva de ascuns. Şi ce mândră sunt când chiar reuşesc să descopăr motivele tale ascunse, mult îndrăgitele tale motive. Dar dacă nu există niciunul? De asta m-am temut până acum: să nu fiu descoperită că nu am absolut nimic de ascuns. Dar de-acum ştiu de ce mi-a fost teamă şi de ce nu trebuia să-mi fie. Mi-era teamă pentru că simțeam că trebuie *să fiu* o persoană aşa şi pe dincolo, o persoană tot atât de voioasă şi de creatoare pe cât e persoana ta (ți-am citit articolele, Merle). Ce descoperire! Timp de un minut îmi încordez fiecare nerv ca să fiu genul de persoană care s-ar cuveni să fiu, pe măsura aşteptărilor tale, şi tremur toată de teama că s-ar putea să nu reuşesc – şi în minutul următor ştiu, cu cea mai calmă certitudine, că şi de-ar fi să reuşesc

şi m-aş transforma în persoana ta voioasă şi creatoare, faptul în sine nu m-ar satisface, fiindcă soarta mi-a rezervat ceva mai bun. Eram liberă. Acum îți spun la revedere, Merle. Şi am ieşit, liberă ca pasărea cerului pentru prima dată în viața mea, la douăzeci şi cinci de ani, cu o sănătate de cal, proaspătă ca o frişcă şi cu toată lumea la picioarele mele. O, nu mă dezaproba, Binx, Binx, Binx. Socoți că ar trebui să mă întorc! O voi face, fără îndoială. Dar ştiu că am dreptate, altfel nu m-aş simți atât de minunat.

N-o să se simtă minunat prea multă vreme. Deja cerul de peste Chef păleşte şi în curând zorile vor scânteia în jurul nostru precum adâncul mării. Ştiu foarte bine că atunci când noaptea se va estompa în depărtări cenuşii, Kate se va cufunda în sine. Chiar şi în clipa de față e pe punctul de a prelua controlul asupra ei înseşi – a şi început, chiar dacă se trudeşte imperceptibil să-şi alimenteze propria exaltare.

Îi iau mâinile reci într-ale mele.

— Ce zici de ideea asta?

Îi povestesc despre stația de benzină şi despre domnul Sartalamaccia.

— Am putea să stăm aici, la doamna Schexnaydre. Am avea tot confortul. Aş putea să mă îngrijesc eu însumi de benzinărie. Tu ai putea să vii şi să stai la mine noaptea dacă

ți-ar face plăcere. Ştii că la o benzinărie cu vad bun se poate scoate un câştig de peste cincisprezece mii pe an?

— Ei, Binx, dragule! Îmi ceri să mă mărit cu tine?

— Fireşte.

O privesc stânjenit.

— O viață nu tocmai rea, spui tu. Păi ar fi cea mai bună dintre viețile posibile.

Vorbeşte transportată, stăpânită de o stare mirifică – cam în stilul mătuşă-mii. Mi se strânge inima. E prea târziu. A preluat deja controlul asupra ei.

— Nu... nu îți bate capul cu asta.

— Fii pe pace! Fii pe pace, exclamă ea, pe cât de extaziată, pe atât de pierită în sufletul ei, pierdută cu totul, ca un personaj jucat de Eva Marie Saint.

Aplecându-se puțin în față, îşi încrucişă strâns brațele peste piept.

— Ce-i cu tine?

— Oooo! geme acum Kate cea veche. Mi-e atât de frică!

— Înțeleg.

— Şi ce mă fac eu acum?

— Adică în clipa asta?

— Da.

— Mergem la maşina mea. Apoi ne ducem până în centru la French Market, şi bem nişte cafea. Şi dup-aia mergem acasă.

— Şi crezi că totul o să fie în regulă?

— Da.

— Spune-mi-o. Vreau s-o aud.

— Totul o să fie în regulă.

TREI

1

Sâmbătă dimineaţă la birou e mare lâncezeală. Bursa e închisă şi n-avem nimic altceva de făcut decât să-i dăm înainte cu redactarea scrisorilor. Dar nici nu m-am aşteptat la ceva mai bun. Afară e o zi foarte frumoasă, capricios de caldă. Aerul tropical s-a infiltrat în sol, iar micile scuaruri plantate cu iarbă au fost năpădite de prospeţime şi sunt doldora de sevă. Bobiţele de camfor pocnesc sub tălpile trecătorilor. Pe Elysian Fields azaleele şi arborii lui Iuda sunt în floare. Pe cerul de un albastru pal zăboveşte alcătuirea unui nor şi din toate direcţiile răzbate trilul subţiratic şi pătrunzător al sticleţilor.

Cât timp Sharon dactilografiază scrisorile, stau cu mâinile în buzunare şi privesc printre literele aurii pictate pe geamul biroului nostru. Mă gândesc la Sharon şi la American Motors: ieri, la ora închiderii bursei, atinseseră cota de 30 ¼.

La unsprezece a sosit timpul să vorbesc.

— Acum mă duc. Până la prânz mai am de făcut o cursă de vreo nouăzeci de kilometri.

— Şi încotro plecaţi?

— Spre golf.

Ţăcănitul maşinii de scris nu conteneşte.

— Ţi-ar plăcea să vii şi tu?

— Mhm... răspunde ea pe un ton absent – nu pare deloc surprinsă. Numai că, din întâmplare, mai am de lucru.

— Ba nu, nu mai ai. Închid biroul.

— A naibii să fiu.

Pe chip tot nu i se citeşte surprinderea. Aşteptam să văd cum se va descotorosi de aerul de secretară. Dar nu o face. Ţăcănitul continuă.

— Plec chiar acum.

— Mă laşi să termin asta sau ba? ridică ea vocea, cu un ton mustrător.

Vasăzică aşa procedează. Îşi croieşte drum spre zona intimităţilor făcând pe supărata.

— Ia-o înainte.

— S-o iau înainte?

— Termin de îndată. Trebuie să sun pe cineva.

— Şi eu.

Îi telefonez lui Kate. La celălalt capăt al firului răspunde Mercer. Kate a plecat s-o conducă la aeroport pe mătuşa Emily. Mercer e de părere că ea se simte bine.

Sharon mă priveşte cu ochii ei galbeni.

— Domnişoara Cutrer îți e rudă în vreun fel? strigă ea cu vocea ei nouă, mustrătoare.

— E verişoara mea.

— O tipă mai în vârstă mi-a spus că eşti căsătorit cu ea. I-am spus să plimbe ursul.

— Nu-s căsătorit cu nimeni.

— Aşa am zis şi eu!

Îşi pleacă puțin capul, cuprinsă de o totală uitare de sine.

— De ce ai vrut să ştii dacă nu sunt cumva căsătorit?

— Să-ți spun o chestie, dom'le. Eu nu ies la plimbare cu bărbați însurați.

Dar nu a ajuns la stadiul în care să aştepte inițiativele mele – ca o prietenă. Încă stăpână în mare măsură pe sine, se apucă să-şi facă ordine pe birou. Iar când îşi aruncă pe umăr geanta guatemaleză şi se îndreaptă sprintenă spre

uşă, e rândul meu să mă țin după ea. Înțeleg cum vrea ea să se desfăşoare lucrurile: „Să nu-ți închipui c-o să stau să aştept ca tu să spui ce ai chef să faci. Ai spus că vrei să închizi biroul. Foarte bine, iaca, mă duc”.

Sar înaintea ei, să-i deschid uşa.

— Vrei să treci pe acasă şi să vin eu să te iau în jumătate de oră? Pune-ți şi costumul de baie.

— În regulă.

Dar nu prea e în regulă. Vocea ei sună puțin cam veselă.

— În timpul ăsta eu scot maşina şi-mi iau slipul.

— În regulă.

E vădit ostilă. Lucrurile nu s-au aranjat deloc! Se comportă exact ca Linda.

— Mi-a venit o idee mai bună. Hai să mergem pe jos până la mine, iau maşina şi apoi te duc până acasă.

— În regulă.

Un „în regulă” care de astă dată sună mult mai bine.

— Ei, acum mă aştepți în locul ăsta. N-o să-mi ia prea mult.

Când se întoarce, ochii îi scapără.

— S-a întâmplat ceva?

— Ce naiba să se-ntâmple?

Ochii îi scapără şi mai şi.

Uf! Prietenul ei a făcut-o de oaie.

— Sper că ți-ai adus costumul din Eufala.

— Îți arde de glumă?

— Ba deloc.

— E un costum acolo. Unul vechi. Aveam de gând să-mi iau unul nou de la Maison Blanche, dar nu mi-a dat prin cap că o să fac baie în martie.

— Îți place să înoți?

— Îți bați joc de mine?

— Nu.

— Mai degrabă înot decât să mănânc. Vorbesc serios. Unde mergem?

— La ocean.

— La ocean! N-am crezut niciodată că e un ocean pe-aici, prin apropiere.

— E golful lui. E acelaşi lucru.

Când o instalez în maşină, ea se adresează unei a treia persoane, una imaginară:

— Ei, ăsta mai zic şi eu serviciu perfect. Patronul nu numai că îți dă liber să mergi la ştrand – te şi duce la plajă.

Ăştia sunt termenii de la care pornim: ea – fata a cărei dorință fierbinte e să înoate, eu – patronul generos, care e destul de amabil ca să-i pună la dispoziție mijlocul de transport.

Prima parte a după-amiezii ne-o petrecem hoinărind de-a lungul coastei golfului. Lucrurile nu merg prea rău. Soarta a vrut ca, de îndată ce traversăm golful St. Louis şi o apucăm pe aleea ce însoţeşte plaja, să fim victima unui accident. Din fericire, nu este prea grav – şi când spun soarta, înţeleg o soartă norocoasă. Şi totuşi probabil că vă întrebaţi cum poate fi un accident, fie el şi neînsemnat, dovada unei sorţi norocoase?

Pentru că îţi oferă mijlocul de a-ţi învinge starea de lehamite dacă eşti suficient de isteţ ca să profiţi de el.

Mă veţi întreba: ce este lehamitea? Lehamitea este durerea pricinuită de pierdere. Pentru tine lumea şi-a pierdut orice sens, lumea şi oamenii din ea, şi rămâi numai tu, faţă în faţă cu lumea, iar pe de altă parte tu eşti la fel de capabil să exişti în lume ca şi fantoma lui Banquo din Macbeth.

Veţi spune că, fără doar şi poate, e ceva simplu, n-ar decât de câştigat şi nimic de pierdut, dacă iei alături de tine în maşină o femeie atrăgătoare şi te îndrepţi spre plajă în prima zi frumoasă a anului. Aşa spun poeţii de la ziar. Ei bine, nu e un lucru chiar atât de simplu şi dacă l-ai încercat vreodată, ştii prea bine că nu e – fireşte, în afară de cazul când, accidental, femeia îţi este soţie sau altă fiinţă familiară, din spaţiul cotidian, faţă de care te simţi atât de

apropiat, încât îți pare tot atât de invizibilă pe cât îți pari tu însuți. Acolo unde există ocazia unui câştig există şi ocazia unei pierderi. Ori de câte ori cineva face avansuri marii fericiri, se expune şi riscului de a cădea în starea de lehamite.

Automobilul însuşi, după cum am descoperit, este extrem de important. Când m-am stabilit pentru prima oară în Gentilly, mi-am cumpărat un Dodge nou, o berlină Red Ram Six. Era o berlină confortabilă, economică, cu două uşi şi cu o linie tradițională, adică tocmai ceea ce îi trebuie – mi se părea mie atunci – unui tânăr om de afaceri din Gentilly. Când m-am strecurat prima oară pe locul şoferului, totul părea în ordine. Iată-mă deci: un tânăr plin de vigoare, veteran de război cu toate documentele în regulă, cetățean al Statelor Unite, la volanul unei maşini de prima mână. Toate lucrurile astea erau perfect adevărate, totuşi în prima mea ieşire spre coastă alături de Marcia am descoperit, spre marea mea consternare, că Dodge-ul meu nou şi elegant era cel mai autentic incubator de lehamite. Deşi era destul de comod, deşi mergea ca un ceas, deşi călătoream cu viteză în maximum de confort şi priveam panorama minunată, asemeni cuplului de americani din reclama Dodge-ului, în curând starea de lehamite a devenit sufocantă. Stăteam congelați într-o amabilitate distantă. Ne dureau obrajii de

atâtea zâmbete. Fiecare ar fi fost gata să-şi dea viaţa pentru celălalt. În disperare de cauză, am vârât mâna pe sub rochia ei, dar chiar şi un gest atât de inofensiv şi de casnic a fost întâmpinat cu aceeaşi politeţe înfricoşătoare. Aş fi dat orice să opresc maşina şi să mă dau cu capul de bordură. Şi unde mai pui că eram liberi să facem fie asta, fie orice altceva. Noi însă goneam fără oprire – un vârtej mărunt de disperare străbătând lumea asemenea acelui sâmbure de calm din centrul unui uragan. După cum au ieşit până la urmă lucrurile, ar fi fost mai bine să opresc şi să-mi zbor creierii, căci eu şi Marcia ne-am întors la New Orleans măcinaţi de lehamite. Şi n-am mai îndrăznit să ieşim împreună săptămâni în şir.

Iată motivul pentru care nu pun mare preţ pe automobile şi preferând să mă folosesc de autobuze şi tramvaie. Dacă aş fi creştin, aş porni în pelerinaj pe jos, pentru că acesta este cel mai bun mijloc de a călători. Dar fetelor nu le place. Cu toate astea, MG-ul meu roşu şi mic constituie o excepţie de la regulă. De fapt este un vehicul jalnic, neavând decât o singură calitate: e imun la starea de lehamite. N-aveţi idee ce fericire ne-a cuprins, pe mine şi pe Marcia, de îndată ce am pornit-o în goană de-a lungul autostrăzii în acest gândăcel strălucitor. Ne-am uitat unul la altul cu uimire: orice urmă de lehamite se evaporase! O porniserăm în lumea

largă, între cer şi pământ, prin aerul dens al verii. Era un zgomot asurzitor, vântul sufla ca un uragan, iar drept în faţa noastră granulele asfaltului se năpusteau spre noi de parcă ar fi fost nişte munţi.

Cu toate astea, am pornit la drum alături de Sharon stăpânit de o anumită presimţire. Dar dacă atunci starea de lehamite se diminuase pur şi simplu din pricina noutăţii MG-ului? Pentru că între timp MG-ul încetase să mai fie o noutate. Dar dacă lehamitea e diferită la fiecare fată şi are nevoie de un tratament diferit? Un lucru era sigur: ceea ce urma avea să fie proba focului. Pentru că miza era foarte mare. Soarta ne rezerva fie o fericire nemăsurată, fie o lehamite inimaginabilă. Marcia şi Linda nu erau nimic pe lângă această fiinţă vaporoasă, această silfidă somptuoasă din Eufala, cu mişcări de balerină, harnică şi docilă, visătoare printre dosare şi hârtii, cu capul lăsat într-o parte, cu obrazul pufos şi supt ca al unui băieţandru. Cu ea pe scaunul micuţ de lângă mine, gonesc pe marginea abisului în fundul căruia se află cea mai neagră lehamite, iar în faţă cea mai verde dintre văi. Am de partea mea un avantaj considerabil: prietenul ei, tipul cu aer de Marigny. Individul e atât de lipsit de imaginaţie, încât o solicită în fel şi chip, iar ea nu dă pe el nicio ceapă degerată. Slavă ţie, Doamne, că mai există şi filfizoni pe lumea asta!

Într-adevăr, în timp ce trecem printre mlaştinile pâlpâitoare de la Chef Menteur, am impresia că simt adierea prevestitoare a lehamitei. O limbă subțiratică din focul gheenei ne linge călcâiele şi MG-ul țâşneşte înainte, huruind ca un bombardier printre landele nisipoase, presărate cu pini, tăind de-a curmezişul golful St. Louis. Sharon stă zâmbitoare şi tăcută, cu ochii aproape închişi din cauza vântului şi cu genunchii ei mari, aurii, ridicați şi sprijiniți de bord.

— Tii, n-am văzut de când sunt o maşinuță mai drăguță, schelălăise ea spre mine acum un minut.

Conform unui cod al bunelor maniere conceput de ea, nu se consideră partenera mea decât după ce părăseşte pensiunea, unde şi-a pus o bluză sport şi o pereche de pantaloni pescăreşti negri. Colega ei de cameră ne-a urmărit de la o fereastră de sus.

— Fă-i cu mâna lui Joyce, îmi comandă Sharon.

Joyce se apleacă peste pervaz: o fată cu păr şaten, într-o vestă de piele. Are privirea voluptuoasă a colegelor de cameră lăsate singure. Devine necesar să mă uit şi a treia oară. Joyce îşi mută kilogramele şi nu încape îndoială că sub pielea de căprioară se ascunde o şuncă nobilă şi tânără. Mă cuprinde tristețea. O, de-aş putea! O, de-aş putea ce? O, de-aş putea numai s-o las pe Sharon în plata Domnului şi

să urc glonț până sus, ca s-o văd pe Joyce, o străină şi nimic mai mult? Da. Dar nu tocmai. O, de-aş putea să fiu cu amândouă, într-o casă plină de ele, într-o pensiune veche de pe Esplanade, înțesată de americance tinere şi bine făcute, cu capetele lor prostuțe întoarse spre mine şi cu fundurile lor mari şi frumoase. Pot să jur că Joyce ştie la ce m-am gândit în ultima zecime de secundă, pentru că îmi aruncă o privire şăgalnică, în care citesc un „Hei, năzdrăvanule!", în timp ce buzele ei modelează un *O-ho*! Sharon intră în maşină înghesuindu-se, aproape strivindu-mă. Acum se poate lipi de mine.

— De unde-i Joyce?

— Din Illinois.

— E drăguță?

— Joyce e o bucățică grozavă.

— Aşa şi pare. Şi, ia spune, sunteți prietene bune?

— Îți arde de glumă?

— Nici gând.

— Doamne, Doamne, ce discuții trăsnite! Dacă ne-ar auzi lumea, ne-ar umfla şi ne-ar duce drept la Tuscaloosa.

— Ce tot îndrugi acolo?

— Pe toți, până la unul.

— Şi pe mine?

— Da' cum altfel?

— Ce vrei să zici?

— Chiar vrei să ştii cu adevărat?

— Da, vreau.

— Ei bine, să-ți spun atunci un lucru, amice!

— Ce anume?

— Că în niciun caz n-ai să afli nimica de la mine.

— De ce?

— D-aia.

Ieşim de pe Elysian Fields, cu brațul ei cald odihnindu-se peste al meu. Dintr-odată se simte liberă în mişcări, nu mai are astâmpăr pe scaun şi mă înghesuie cu genunchiul, cu şoldul, cu cotul. E partenera mea (îmi aduce aminte de o elevă de la o şcoală de infirmiere pe care am cunoscut-o cândva: acum nu mai e aşa de scorțoasă, ci mai degrabă veselă şi sprințară). MG-ul țâşneşte pe lângă stopuri ca un mânz. Mă simt minunat.

Da, e pe potriva farmecului pe care-l degajă maşinuța: suntem legați de glie ca viermii şi totuşi gonim cu o viteză amețitoare între cer şi pământ. Aerul dens şi înmiresmat ne asaltează, un gard viu, rectangular, de *Pyracantha* apare brusc la orizont, trecem ca fulgerul pe lângă el şi dintr-odată apare golful, plat şi scânteietor până hăt departe, spre sud.

Gonim pe sub pasajul Christian, când se produce accidentul. Chiar în fața noastră un Ford verde ce se

îndreaptă spre vest întoarce pe şosea, are impresia că nu vine nimeni de pe sensul opus, îmi apare în coastă şi mă buşeşte drept în margine. Nu foarte tare, ce-i drept – se aude un *zbang-brramp*! de metal dogit şi MG-ul zvâcneşte în lături ca un tăuraş speriat de-o arătare, saltă pe porţiunea necarosabilă, se lasă pe-o rână într-o gură de canal şi se opreşte şuierând. Umărul meu beteag a încasat-o. Timp de câteva secunde am impresia că îmi pierd cunoştinţa, dar mai înainte observ două lucruri: Sharon n-a păţit nimic şi nici cei care m-au izbit. Un cuplu în vârstă, cu număr de Ohio. Pot să jur că i-am mai văzut. I-am întâlnit prin moteluri, cu sutele. El e bătrân, zvelt şi în bună condiţie fizică. Are gâtul ca de curcan şi poartă o şapcă de baseball. Ea e incoloră. Sunt în drum spre Florida. El îmi aruncă o privire îngrozită tocmai când noi facem tumba în iarbă, îi cere ajutor soţiei sale, ezită, apoi apasă pe acceleraţie. Şi spală putina, aplecat peste volan ca un jocheu.

Sharon se apleacă peste mine. Îmi atinge bărbia cu degetul, de parcă ar vrea să-mi atragă atenţia.

— Jack?

Durerea din umăr a întrecut orice închipuire, dar a şi început să-mi treacă.

— De unde ştii că mă cheamă Jack?

— Domnul Daigle şi domnul Hebert îţi spun Jack.

— N-ai pățit nimic?

— Cred că nu.

— Pari speriată.

— Păi, sonatul ăla era cât pe ce să ne omoare.

Maşinile au încetinit, pentru ca şoferii să-şi desfete privirile cu spectacolul oferit de noi. Un negru care stropea o pajişte povârnită la poalele unei vile scapă furtunul şi rămâne cu gura căscată. Datorită nenorocirii noastre, am devenit obiect de contemplație şi martorii oculari se zgâiesc la noi prin gene ostenite, iar figurile lor au ceva aproape seducător. Dar ne depăşesc de îndată, iar cei care urmează nu mai văd nimic straniu. Negrul culege furtunul de pe jos. Suntem redați anonimatului din spațiul restrâns al maşinii noastre.

Dragostea e invincibilă. Într-adevăr, preț de o secundă, durerea m-a făcut să uit de toate, chiar şi de dragoste – dar nu mai mult de o secundă. A şi fost pusă la treabă, iar acum face oficiul de scutier, un jeton încântător într-o partidă încântătoare.

— Dar tu ce-ai pățit? întreabă Sharon, lipindu-se de mine. Dragule, arăți înfiorător de palid.

— M-a izbit în umăr.

— Lasă-mă să văd.

Vine pe partea cealaltă şi mă ajută să-mi scot cămaşa, dar maioul e prea strâmt şi nu-mi pot ridica brațul.

— Aşteaptă.

Se duce să-şi ia geanta ei guatemaleză, scoate de acolo o foarfecă de unghii şi taie toată mâneca până la guler. Simt când se opreşte.

— Asta n-o ai de la...

— De la ce?

— De la accidentul ăsta?

— Fireşte că nu.

— Ai o batistă?

Aleargă până la mal şi-o înmoaie în apa sărată.

— Aşa. Mai bine ne-am interesa de un doctor.

Am fost împuşcat în umăr – o rană ca la carte, ca oricare alta a lui Rory Calhoun sau Tony Curtis. La urma urmei, puteam s-o încasez în fese sau în organele genitale – sau în nas. Ca la carte – în afară de faptul că schija mi-a ciuntit vârful pleurei, mi-a scos din circulație un plămân şi a avut drept consecință o pleurezie violentă. Totuşi nu mi-a lăsat o invaliditate permanentă, ci doar o cicatrice oribilă în adâncitura gâtului şi o articulație sensibilă la schimbările de vreme.

— Haide, amice, spune. De unde ai chestia aia?

Simt apă rece curgându-mi pe o parte.

— De la Fordul ăla.

— Vai, e îngrozitor!

— Nu vezi că e o cicatrice?

— De unde o ai?

— Mi-a alunecat briciul.

— Lasă-te de bancuri!

— Am primit-o pe râul Chong-Chon.

— În război?

— Da.

— O!

O, Tony. O, Rory. Nu v-ați orientat niciodată prea bine. Nici măcar tu, Bill Holden, nobilul meu Will. O, voi, luceferi ai zorilor. Adio, lehamite, pentru totdeauna. Adio şi norocul să vă-nsoțească, Fordule verde şi pe tine, bătrâne din Ohio. Fie să vieţuieşti veşnic şi fericit la Tampa.

Şi totuşi ştiu câțiva tipi care ar fi fost foarte necăjiți de ce li s-a întâmplat, care nu s-ar fi gândit la nimic altceva decât la blestematul lor de MG. O, binecuvântat MG!

Reuşesc să mă strecor afară, scârțâind din toate încheieturile, şi ne aşezăm pe taluzul năpădit de ierburi. Mi se-nvârte capul. Blestematul ăla chiar mi-a dislocat umărul. MG-ul n-a pățit mare lucru: are doar o portieră buşită.

— Şi exact unde stăteai tu, spune Sharon, ținându-mi batista la umăr. Şi ticălosul ăla bătrân nici măcar n-a oprit.

Se lasă pe vine cu pantalonii ei negri, ca un copil de cinci ani, şi mă cercetează.

— Doamne! Da' asta nu te-a durut?

— Mai rău a fost cu infecția.

— Să-ți spun eu o chestie.

— Zi.

— Sunt tare sigură că n-aş vrea să tragă cineva în mine.

— Ai vreo aspirină în geantă?

— Stai o clipă.

Când se întoarce, îmi dă aspirina şi-mi ține umărul rănit cu amândouă mâinile, ca şi cum aspirina ar putea să mă doară.

— Acum caută sub banchetă şi adu-mi whisky-ul.

Îmi toarnă o porție straşnică într-un pahar de carton, scos tot din geanta guatemaleză. Odată cu arsura, se duce pe gât şi aspirina. Îi întind şi ei sticla.

— A naibii să fiu dacă de data asta n-o să beau şi eu.

Bea fără să se strâmbe aproape deloc, ținându-şi mâna apăsată pe mijlocul sternului. Mă ajută să-mi trag încet-încet cămaşa.

Dar MG-ul! Ne gândim la el în acelaşi timp. Şi dacă s-a ales cu o vătămătură? Dar el porneşte imediat, mugindu-şi disprețul față de Fordul verde.

Uit de sticla de whisky şi când mă dau jos s-o recuperez, aproape cad din picioare. Ea e alături, gata să mă prindă, Rory. Îmi arunc braţele pe după gâtul ei.

— Hai, amice, vino, lasă-ţi toată greutatea pe mine.

— N-avea teamă, că o să mi-o las. Eşti fata cea mai dulce pe care am întâlnit-o vreodată.

— Lasă asta. Hai încoace, gagiule.

— Vin. Da' unde mergem?

— Tu aşază-te acolo.

— Ştii să conduci?

— Spune-mi doar încotro să mă îndrept.

— Să luăm numai nişte bere şi apoi mergem spre Ship Island.

— Cu maşina?

— Cu şalupa.

— Şi aia unde e?

— Acolo.

Dincolo de apele lagunei se răsfiră o pată lungă şi albăstrie de pini.

Călătoria cu şalupa nu e aşa cum mi-am închipuit-o. Sperasem că în perioada asta a anului o să nimerim pe o şalupă goală, cu o punte pustie, unde ne-am fi putut întinde la soare. Când colo, stăm îndesaţi ca sardelele. Stăm aşa,

țepeni, așezați pe o banchetă, în singura cabină – și aia mică –, înconjurați de cel puțin o sută de copii. Aflăm că e vorba de o excursie școlară din comitatul Leake, statul Mississippi. Sunt supravegheați de o duzină de bărbați și femei cu înfățișare de diaconi și diaconese baptiști, cu pielea arsă de soare, cu dinți lipsă, prietenoși... oameni cumsecade, ce mai! Stăm îmbibați de acel iz de țară specific cursului superior al fluviului Mississippi, izul acela de piele albă și caldă scăpat de sub rufăria de bumbac opărită. Sunt albi ca laptele copiii ăștia de fermieri! Nici urmă de soare pe ei. Nicio singură ceafă nu-i roșcovană. Nu sunt palizi, ci albi, de un alb intens, mustitor, de piele ascunsă sub haine.

Stăm în cala vasului ca niște imigranți, iar acum ieșim în larg, lipăind prin apele puțin adânci și lăptoase ale lagunei fluviului Mississippi.

Mai e o singură pereche în toată șalupa: un aviator de la baza Keesler cu prietena lui. El are un păr frumos și mătăsos și îl poartă tuns perie, ca o blăniță de hermină, dar buza îi stă aninată de zgârciul nasului, lăsând la vedere doi dinți de veveriță, care îl fac să pară cam prostănac. Fata e din Mississippi, e micuță, plinuță, are vreo cincisprezece-șaisprezece ani și e numai bună de strâns în brațe. Ai spune că și ea e originară tot din comitatul Leake. Deși se țin de mână, cei doi arată mai degrabă ca doi străini. Fiecare

cercetează cabina de jur împrejur, de parcă numai el ar fi acolo. Îți dai seama că ar dansa şi ar face dragoste în acelaşi fel, fără să fie cu adevărat conştienți de prezența celuilalt, ci zgâindu-se la lumea din jur cu acel soi de mirare persistentă şi bleagă. Sigur că i-am mai văzut şi pe ei înainte, fie la grădina zoologică, fie la complexul de acvarii marine: el, cu privirea ațintită la animale sau la peşti, observă fiecare creatură cu aceeaşi mirare leneşă şi vlăguită, iar ea, cu privirea goală, fără să se uite la nimic anume, numai că nici nu se plictiseşte, ci mai degrabă şade răbdătoare, mulțumită de uimirea lui nețărmurită.

Debarcăm lângă fort, un siloz dărăpănat de cărămidă rămas de pe vremea Războiului de Secesiune şi plin de gunoaiele adunate în răstimpul a zece veri: cutii galbene de filme Kodak, cotoare de bilete şi capace de sticle. Ne aflăm în centrul dezolării, „locul acesta de importanță istorică” spălat de apele leşinate şi sălcii ale lagunei Mississippi-ului. Gunoaiele verilor trecute s-au adunat morman peste morman, asemeni unor straturi arheologice. Vara trecută am cules de pe jos un petic galben de ziar, în care am citit despre nişte alegeri care au avut loc în 1948 la Biloxi, şi astfel am captat acel iz al istoriei mult mai pătrunzător decât cel pe care l-am putut sesiza contemplând tăbliţele metalice care povesteau despre francezii şi spaniolii de acum

două sute de ani şi despre yankeii de acum o sută de ani. 1948. Ce vremuri îndepărtate.

O podişcă de scânduri trece peste nişte hârtoape cu noroi şi o mlaştină sărată şi duce la un vechi pavilion de dans. Când o traversăm, îi zărim la un bar pe aviator şi pe prietena lui stând năuciți şi bând RC Cola. Mai încolo un dâmb de nisip şi stufăriş e dantelat de un pârâiaş cu apă limpede, în care înoată crabi albaştri şi melci fosforescenți. De partea cealaltă a gorganului se întinde marea cea mare. Deosebirea este izbitoare: mai întâi răstoaca asta zoioasă, iar apoi oceanul măreț şi albastru. Plaja e curată şi un sul continuu de valuri mari şi înspumate se rostogoleşte, spărgându-se pe ea. În apropierea țărmurilor apa e verde şi înspumată. Cobori peste gorgan şi inima îți tresaltă de bucurie. Muzica veche şi tristă din tine trece acum în tonalitate majoră.

Găsim o bulboană în pârâiaş şi cufundăm acolo cutiile de bere. Apoi coborâm pe plajă, cât mai departe de copii, pe lângă un tăpşan năpădit de ierburi. Sharon a şi intrat în apă, lepădându-şi bluza şi pantalonii pe țărm ca pe nişte zdrențe. Înaintează prin apă în fața privirilor mele, mişcându-se încolo şi-ncoace, ținând brațele paralel cu suprafața apei şi măturând-o apoi din cale. Din când în când îşi ridică brațele, ca şi cum şi-ar aşeza o coroană pe

cap, şi îşi potriveşte părul, trecându-şi ultimele două degete prin el. Apa verde se agită în spume, se înalță până la genunchii ei, apoi se retrage până la glezne, suptă în vârtejuri de nisip. Ea apare iar la suprafață, cu coapsele în plin efort, răsucindu-se lent şi măturând apa din cale. Cât e de frumoasă! E frumoasă şi curajoasă şi voioasă ca o vrăbiuță. Simt în gât durerea pricinuită de melancolia frumuseții ei. Hei, pui de lele! Ia te uită, te face să-ți dea lacrimile. Nu mai ştiu ce-i cu mine. Ea îmi zâmbeşte, apoi îşi înclină capul într-o parte.

— Ce te uiți aşa la mine?

— Cum?

— Ce-i cu tine?

— Nu ştiu.

— Hai, amice, vino-ncoa' să-ți dau nişte bere.

Costumul ei de baie e dintr-un material negru şi strălucitor, ca un costum de concurs, şi fără fustiță. Iese din apă asemeni unui prepelicar, scuturându-şi grumazul în aşa fel încât părul să i se aşeze într-o şuviță mare şi udă în jurul capului, şi, aplecându-se, îşi şterge apa de pe pulpe. Acum pe plajă, stă dusă pe gânduri, cu picioarele încrucişate şi aplecată puțin într-o parte din mijloc, cu degetul mare şi arătătorul sprijinindu-i-se de muşchiul iliac, sprijinite uşor, uşor, ca la o atletă. Iar cum apa de mare se

evaporă, simte în piele mii de ace şi se îngrijeşte exclusiv de sine, masându-şi uşor carnea braţului şi frecându-şi cercetătoare spinarea cu degetele.

Mai încolo, pe plajă, copiii au fost despărţiţi printr-un cordon în două turme mici, fete şi băieţi. Merg prin apă – căci, evident, nu ştiu să înoate –, formând nişte pătrate aproximative, păstorite de diaconi în costume de baie negre, cu răscroiala mânecii largă şi cu fluiere la gât. Diaconesele privesc de la adăpostul umbrarelor, pe care alţi copii dau zor să le repare cu stuf adunat de pe culme.

Noi o pornim iarăşi înot, după care ne întoarcem la tăpşanul nostru şi bem bere. Ea se întinde pe spate şi închide ochii cu un oftat.

— Zău că e mai tare decât bătutul la maşină.

Îşi lasă braţul să-i cadă peste al meu, atingându-mă uşor, cu afecţiune, apoi îşi face loc în nisip, de parcă ar avea într-adevăr de gând să aţipească puţin. Dar printre pleoapele aproape închise i se zăresc ochii strălucitori, iar eu mă aplec să o sărut. Ea râde şi îmi răspunde la sărut cu o înflăcărare prietenoasă. Ne îmbrăţişăm.

— Ei, la naiba, nu chiar aşa, amice, zice ea râzând.

— Ce-i? Ce s-a întâmplat?

— Chiar aici, înaintea lui Dumnezeu şi a tuturor?

— Iartă-mă.

— Să te iert! Ia ascultă, vino-ncoa’.

— Păi, unde sunt?

Face un gest menit să arate atât atitudinea ei prietenoasă, cât şi limitele între care înţelege să se plaseze. Timp de o oră nu facem altceva decât să înotăm şi să bem bere. O dată, când se ridică în picioare, merg până la ea în genunchi şi îi îmbrăţişez coapsele aurii. Sunt atât de frumoase şi de bune de strâns în braţe!

— Da’ ce-ţi închipui că faci acu’, băiete?

— Iubito, de trei săptămâni tot aştept să te înşfac aşa.

— E, acu’ că m-ai înşfăcat, poţi să-mi dai şi drumul.

— Ba n-am să-ţi mai dau drumul niciodată, dragostea mea!

Ce minunăţie-i s-o cuprinzi în braţe!

— Bine, bine, amice, da’ acu’...

— Acum ce?

— Acu’ poţi să-mi dai drumul.

— Nici gând.

— Ascultă aici, voinicule. Am tot atâta putere câtă ai şi tu.

— Ba n-ai.

— Chiar dacă nu-s atât de mare ca tine...

— În schimb eşti aici.

— ...sunt tot atât de puternică.

— Nu mai spune.

— Dacă-i p-aşa, atunci fii atent aici.

Îşi strânge pumnul ca un bărbat şi mă loveşte tare în braţ.

— Nu aşa, că doare.

— Atunci încetează să mă mai plictiseşti.

— Bine. N-am să te mai plictisesc.

— Loveşte-mă.

— Ce să fac?

— Ai auzit ce-am zis. Loveşte-mă!

Şi când zice asta, strânge cotul pe lângă corp.

— Hai, băiete, dă.

— Ce tot spui acolo? Nici prin minte nu-mi trece să fac una ca asta.

— Hai, loveşte. Nu glumesc. Nu mă poţi lovi aşa încât să mă doară.

— Bine.

O lovesc.

— Năă... N-am zis s-o faci doar aşa, în joacă. Loveşte de-adevăratelea.

— Chiar vorbeşti serios?

— Mă jur pe ce-am mai sfânt.

O lovesc destul de tare ca s-o dobor la pământ.

— La naiba.

Se ridică repede.

— Nu m-a durut. Uite, chiar acum mi se năzare să-ți trag una drept în gură, nătărăule.

— Te cred, spun eu râzând. Ei, hai, vino-ncoa'.

— La ce bun? Prea bine atunci... şi ridică iarăşi un pumn amenințător. Ce crezi tu că faci?

— Vreau doar să-ți spun ce am pe suflet.

— Ce anume?

— Pe tine. Pe tine şi buzele tale dulci. Iubito, martor mi-e cerul că nu mă pot gândi la nimic altceva decât cum să-mi petrec brațele în jurul tău şi cum să-ți sărut buzele tale dulci.

— Vai, vai, vai!

— Te deranjează dac-o fac?

— Câtuşi de puțin.

Țin primăvara în brațe, plinătatea ei şi tristețea ei limpezită.

— Vreau să-ți mai spun ceva.

— Ce?

— Iubito, nu pot să mi te scot din minte. De când ai intrat în biroul meu în rochia aia galbenă. Sunt nebun după tine şi o ştii prea bine, nu-i aşa?

— Vai de mine!

Mă las pe spate, dând s-o cuprind cu privirea, şi îi iau mâinile într-ale mele.

— Nu mai am nici somn tot gândindu-mă la tine.

— Juri?

— Jur.

— Şi-am făcut şi ceva bani împreună, nu-i aşa?

— Sigur că am făcut. Ia ascultă, nu vrei nişte bani? O să-ți dau cinci mii de dolari.

— Nu, nu vreau niciun ban.

— Hai să mergem spre capătul plajei.

— La ce bun?

— Ca să nu fim văzuți.

— Şi dac-o să fim văzuți?

— Mie, unul, nu-mi pasă.

— Ia ascultă, amice.

— Eşti iubita mea. Ai ceva împotrivă să te iubesc?

— Niciun pic. Dar n-ai să mă duci acolo, la şerpii ăia cu clopoței!

— Ei, asta-i, şerpi cu clopoței!

— Nu, dom'le. O să rămânem chiar aici, pe loc, în văzul ălora, iar dumneata vei băga de seamă să fii cuviincios.

— De acord.

Îmi încleştez mâinile în jurul ei, ținând-o de talie.

— Atunci am să-ți spun altceva.

— Oho!

Se înalță, lăsându-se pe spate, ca să mă vadă mai bine, şi râde, puțin stânjenită de intimitatea apropierii noastre.

— Bine m-ai îmbrobodit.

— Regret nespus că lucrezi pentru mine.

— Regreți! Ascultă aici, amice! Eu îmi fac pur şi simplu meseria.

— N-aş vrea să crezi că m-am folosit de situația mea ca să profit de tine!

— Nimeni nu poate să profite de mine, spune ea țâfnoasă.

Îi râd în nas.

— Nu, m-am gândit la relațiile noastre de afaceri.

Ne ridicăm în capul oaselor şi ne bem berea.

— Trebuie să-ți fac o mărturisire. Am plănuit asta toată săptămâna.

— Ce anume?

— Picnicul ăsta.

— Ei, asta-i bună!

— Nu încerca să mă duci. Ai ştiut.

— Jur că nu.

— Dar ce mă neliniştește cu adevărat e implicarea afacerilor în toată treaba asta.

— Afacerile şi plăcerea nu trebuie amestecate.

— Ei bine, tot ce am vrut să ştii e că atunci când am acționat din impuls...

— Eu acționez totdeauna din impuls. Pentru mine ce-i în guşă-i şi-n căpuşă. Nu-mi place să m-ascund după deget.

— Mda, mi-am dat seama.

— Dacă nu crezi, întreab-o pe Joyce ce-am spus despre tine.

— Pe Joyce?

— Colega mea de cameră.

— Ce-ai spus?

— Fă bine şi întreab-o chiar pe ea.

Cercetez plaja cu privirea de la un capăt la altul:

— N-o văd.

— N-am spus s-o întrebi acum, nătărăule.

Înotăm şi ne întindem unul lângă altul pe nisip. Sunt nevoit să fac descoperirea epocală că n-o mai iubesc atât de nebuneşte cum am iubit-o noaptea trecută. Dar cel puțin nu mai apare lehamitea şi dormităm la soare, ținându-ne pe după umeri până ce se aude sirena şalupei.

Totuşi dragostea noastră reînvie în timp ce gonim spre casă de-a lungul coastei, în primele momente ale amurgului. Bucuria şi tristețea se succed alternativ, după cum am ajuns deja să ştiu. Frumusețea şi vitejia te întristează. Frumusețea lui Sharon, vitejia mătuşă-mii şi victoria îți

frâng inima. Dar viața merge înainte şi înainte mergem şi noi, gonim de-a lungul coastei, într-o lumină violetă, trecând pe lângă hotelul Howard Johnson, pe lângă moteluri şi carnavalul copiilor. Oprim într-un golfuleț şi bem ceva sub cerul înstelat. Nu-i rău să optezi pentru Calea Măruntă, abandonând marea căutare a marii fericiri în favoarea fericirii triste şi mărunte a băuturilor şi sărutărilor, a unei maşini mici, dar bune, şi a unei coapse rotunde şi calde.

— Maică-mea are o cabană de pescuit la Bayou des Allemands. Ai avea ceva împotrivă să facem o oprire acolo?

Încuviințează cu bărbia pe umărul meu. De-acum a devenit tandră şi, din când şi când, mă mângâie pe obraz.

La vest de râul Pearl se desface din autostradă un drum de pietriş care şerpuieşte spre sud, printre mlaştini. Dintr-odată ne pomenim în plină savană pustie, lăsând traficul în urma noastră. Sharon încă îşi mai cuibăreşte capul pe umărul meu.

O lună galbenă şi asimetrică împrăştie o lumină palidă peste savană. În zarea întunecată se conturează o serie de coline care aduc cu o flotilă. Păşim stingheri, atenți la fiecare pas, de-a lungul pasarelei de scânduri ce străbate terenul mlăştinos. Sharon se agață de brațul meu, de parcă dacă s-ar lipi de mine, n-ar mai trebui să mă vadă.

Nu-mi pot crede ochilor. E greu de înțeles. Dăm ocol unei coline şi dintr-odată, precum Titanicul, înaintea ochilor ne apare cabana scăldată în lumină. Familia Smith este acasă.

2

Frații şi surorile mele vitrege mănâncă crabi. Stau aşezați în jurul unei mese rustice, montată pe o capră de tăiat lemne, în partea cu geamlâc a verandei. Scheletele de crabi formează un morman al cărui vârf se înalță spre un bec electric din tavan.

Copiii se uită spre mine, clipind mărunt, apoi se uită unii la alții. Au deodată nevoie de un om mare în preajmă. Un om mare trebuie să le certifice că au dreptate când cred că mă văd pe mine. Cu toții, până la unul, o pornesc frenetic în căutarea mamei lor. Thèrése aleargă până în pragul bucătăriei.

— Mamă. A venit Jack!

Îşi ține respirația şi priveşte atentă fața maică-sii. E răsplătită.

— Da, Jack!

— Jean-Paul a mâncat nişte bojoc, zice Mathilde şi îşi ridică privirile chiar de sub bărbia mea.

Fratele meu vitreg, Jean-Paul, fiul maică-mii, e un bebeluş mare, gras şi galben, aşezat ca un Buddha în scaunul lui de copil, mânjit cu pastă de crab şi fluturând în mânuță un cleşte de crab stacojiu. Gemenii se holbează la noi, dar nu se opresc din mâncat.

Lonnie are un acces de bucurie în scaunul lui cu rotile. Mâna i se crispează, încovoindu-se către sine. Îl sărut mai întâi pe el şi zâmbetul îi declanşează o răsucire a capului ce se încheie printr-un torticolis prelung şi tremurat. Are paisprezece ani şi e mic pentru vârsta lui, mai mic decât Clare şi Donice, gemenii de zece ani. Dar de vara trecută, când s-a înecat Duval, fiul cel mai vârstnic, el a devenit „băiatul cel mare". Părul său roşcat-închis e mai întotdeauna pieptănat şi periat lins, iar fața sa are trăsături nobile şi pure atunci când nu se schimonoseşte. Ca să fiu cinstit, pe el îl îndrăgesc cel mai mult. E şi el cinefil ca şi mine. Nu scapă niciun film. Şi suntem buni prieteni, fiindcă ştie că nu nutresc pentru el sentimente de milă. Pe de o parte Lonnie a fost blagoslovit cu credința că îşi poate dărui suferința drept compensație pentru indiferența oamenilor față de chinurile de pe cruce ale lui Iisus Hristos. Pe de altă parte nu mi-ar displăcea foarte tare dacă ar trebui să fac schimb de locuri cu el. Viața lui e atât de senină!

Mama îşi usucă mâinile cu un ştergar.

— Ei, ia uite cine-a venit, spune ea fără să se uite spre mine.

Mâinile ei, odată uscate, îşi freacă puternic nasul, cu cele trei degete din mijloc ţinute drept în sus. Are alergie şi crabii o irită şi mai rău. Acest sunet, această cursă rapidă în sus şi-n jos a degetelor, de sub care răzbat până la mine nişte smiorcăituri sugrumate, mi-e extrem de proaspătă în memorie.

Ne sărutăm sau mai degrabă ne atingem obrajii, iar maică-mea îmi cuprinde capul cu încheietura mâinii, de parcă palmele i-ar fi încă ude. Uneori simt faţă de ea o dragoste filială sau ceva de genul ăsta şi încerc să-i rezerv un salut aparte, dar în asemenea clipe îmi evită privirea, îmi oferă obrazul şi îmi solicită atenţia în direcţia cutărui lucru legat de Mathilde sau a cutărui lucru legat de Thèrése.

— Mamă, vreau să ţi-o prezint pe Sharon Kincaid.

— O, da! exclamă mama, ferindu-şi privirile şi alăturându-se din nou copiilor, nu pentru că ar avea ceva împotriva lui Sharon, ci pentru că se simte ameninţată în rolul de gazdă. Da' aici nu suntem decât noi, copiii, spune ea.

Sharon e într-o dispoziţie excelentă – face ochii mari şi râde atât de contagios, încât mă întreb de nu cumva râde de mine. Încă de la început se poartă cum nu se poate mai

firesc cu copiii. Îmi aduc aminte de Linda, care dădea semne de nervozitate şi se muta de pe un picior pe altul, aruncându-şi privirile peste capetele lor, iar faţa ei capătă un aspect greoi, de budincă. Marcia se dădea prea tare în vânt după ei: se lăsa pe vine şi le îmbrăţişa genunchii, de parcă era Joan Fontaine în vizită la un orfelinat.

Mama nu întreabă cum se face că am ajuns aici, nici nu dă vreun semn că apariţia mea ar avea ceva cât de cât aparte – deşi nu am mai trecut pe la ei de şase luni.

— Tessie, ia povesteşte-i lui Jack de excursia cu autobuzul pe care ai făcut-o cu clasa, zice ea şi se refugiază în bucătărie.

Nu trece mult timp şi ocupaţiile ei casnice încep să mă calce pe nervi. Cu un instinct din cele mai sigure, ea ocoleşte tot ce este excepţional sau „stimulator”. Orice eveniment sau idee care nu intră în spectrul preocupărilor gospodăreşti este de îndată marcat de ea cu o pecete proprie a obişnuitului. Dacă, bunăoară, în timpul studenţiei mă arătam – să zicem – entuziasmat de Campania din Valea[2] lui Jackson sau de *Interpretarea viselor* a lui Freud, nu era stilul ei să mi se pună de-a curmezişul. Aproba faptul ca pe

[2] Valley Campaign, campanie militară faimoasă a generalului confederat Jackson, întreprinsă în primăvara anului 1862 în Valea Shenandoah, în timpul Războiului de Secesiune (n.r.).

un soi de ciudățenie specifică unui cercetaş ieşit din comun: „Alea? O, alea-s cărțile lui Jack! Ce de grămezi de cărți mai aduce şi băiatul ăsta acasă! Ascultă, Jack, ştii chiar tot ce scrie în cărțile alea?” „Nu, mama.” Şi, cu toate astea, am devenit Dick Rover, cercetaşul pus pe lucruri serioase.

E plăcut să-i vezi pe toți membrii familiei Smith, cu mic, cu mare, în cabana lor de pescuit. Dar nu acasă la ei, în Biloxi. Numai cinci minute să stau în casa aia veche şi înghesuită, şi mă pătrunde o jale până-n măduva oaselor. Imitația de şemineu – cu gaze naturale – îmi zgârie retina, mirosurile combinate ale celor două mii de prânzuri duminicale au intrat în perdele, din golul scării interioare răsună voci, o imagine deprimantă reprezentând Inima Mântuitorului atrage veşnic atenția asupra ei de pe polița cu smalțul sărit a şemineului. Totul e alb şi cu smalțul sărit. Pardoselele măcinate de atâta uzură emană un praf ce îți gâdilă nările ca într-o sală de clasă. Dar aici, la Bayou des Allemands, diferența se simte din plin. Apa loveşte uşor în piloni. Scândurile crăpate păstrează amintirile tainice ale iernii, ale zilelor şi nopților lungi de reverie când aici nu venea nimeni, peştii săreau din apa întunecată şi în toată savana nu se vedea picior de om – amintiri a căror taină copiii trebuie să o descopere, aşa că după cină se întorc la explorările lor, alergând cu toții în grup dintr-un colț într-

altul. Donice îmi arată o cursă pentru guzgani pe care a lăsat-o aici anul trecut, în august şi, minunea minunilor, a regăsit-o. Sosiseră abia azi-dimineață, îmi explică mama. Era o dimineață extrem de frumoasă şi, cum luni e zi de sărbătoare şi copiii nu merg la şcoală, o să stea şi de Mardi Gras dacă vremea rămâne frumoasă. Mama face parte din gaşcă atâta timp cât Roy e plecat. Stă vreo zece minute în bucătărie, trebăluind repede, cu operativitatea ei de pisică, şi apoi o zbugheşte afară cu copiii, unde e purtată încolo şi încoace de joaca lor uşoară şi fără noimă, iar ochii i se topesc într-o privire drăgăstoasă şi îngăduitoare.

Thèrése povesteşte despre planurile ei de a-i scrie congresmanului din circumscripția lor despre proiectul de lege privitor la râuri şi porturi. Thèrése şi Mathilde au ceva din personajele Joan şi Jane ce se înfruntă în manualul de educație civică.

— Nu ți se pare că Tessie asta a noastră e o figură? strigă mama în timp ce dispare în bucătărie, vrând să spună cu asta că Tessie e deşteaptă, dar şi că există ceva nostim în precocitatea ei.

— Unde e Roy? N-am văzut nicio maşină. Noi doi aproape că nu ne-am întâlnit.

— Joacă pocher! strigă cu toții.

Faptul li se pare nostim şi toată lumea râde. Mâna lui Lonnie se crispează iarăşi. Dacă sosirea noastră a produs o oarecare stânjeneală, ieşim repede din starea asta şi suntem purtaţi de curentul puternic al vieţii de familie.

— Mai sunt crabi, mamă?

— Dacă mai sunt? Întreabă-l pe Lonnie dacă nu ne puneam tocmai problema ce să facem cu ceilalţi. Da' ce, n-aţi cinat?

— Nu.

Mama împătureşte stratul gros de ziare de sub scheletele de crabi, făcând un pachet frumos cu mâinile ei albe şi puternice. Toată mizeria dispare, lăsând masa uscată şi curată. Thèrése întinde o hârtie nouă, Mathilde aduce două sticle de bere reci şi două sticle goale, ca să zdrobim cu ele cleştii crabilor, şi imediat primim câte o tavă pe care două mici armate de crabi stacojii mărşăluiesc în rânduri ordonate. Sharon pare stânjenită, dar se pune totuşi serios pe treabă şi curând toată lumea se distrează pe socoteala ei. Mathilde o învaţă cum să dezghioace crusta de pe abdomen şi cum să rupă colţul cleştelui celui mare, aşa încât carnea ca zăpadă să izbucnească brusc afară într-un mănunchi. Sharon se preface uluită şi imediat gemenii se simt datori să-i arate cum se sug cleştii.

Afară s-a lăsat acea beznă specifică nopților pe apă. În plasa cea nouă şi bine întinsă din dreptul geamurilor plonjează tot soiul de gândaci, dar sunt proiectați îndărăt cu un zbârnâit ca de chitară. Copiii stau unii lângă alții de jur-împrejur, simțind misterul mlaştinii şi taina conului nostru de lumină. Clairain stă cu stomacul lipit de brațul scaunului meu. Lonnie încearcă să-şi regleze radioul cu tranzistori. Îl ține în căuşul făcut de încheietura mâinii, cu palmele întoarse în spate. La un moment dat buza de jos i se deschide, iscând cea mai feroce căutătură. Asta o tulbură pe Sharon. Ea are impresia că o criză e iminentă, că Lonnie a atins până la urmă limita rezistenței. Cum nimeni nu-i acordă lui Lonnie nicio atenție, ea nu-şi mai găseşte astâmpărul – de ce oare nu-i dă careva o mână de ajutor? –, apoi, după o veşnicie, Mathilde se apleacă nepăsătoare şi reglează aparatul pe un post care acum se aude tare şi clar. Lonnie întoarce capul, unduindu-se, ca să o vadă, dar nu e destul de departe.

Observ că Lonnie e gătit de plecare. Se dovedeşte că mătuşa Ethel, sora lui Roy, trebuia să-i ia pe el şi pe fete la un film. Nu e un aranjament foarte sigur, îi reaminteşte mama, dar Lonnie pare dezamăgit.

— Despre ce film e vorba? îl întreb.

— *Fort Dobbs*.

Vorbeşte împiedicat, dar nu-i greu să înțelegi ce spune.

— Unde se dă?

— La Moonlite.

— Hai să mergem.

Capul lui Lonnie se bălăbăne şi-i cade pe spate ca la un mort.

— Vorbesc serios. Vreau să-l văd.

Mă crede.

O prind pe mama într-un colț al bucătăriei.

— Ce-i cu Lonnie?

— Ce să fie? Nimic.

— Arată îngrozitor.

— Copilul ăsta nu vrea să-şi bea laptele! intonează melodios vocea maică-mii.

— A avut cumva iar pneumonie?

— A luat virusul ăla care te ține cinci zile. Şi i-a fost rău, rău, rău, rău, rău. Ai auzit vreodată de cineva care să ia virusul ăsta şi să aibă nevoie de ultima împărtăşanie?

— De ce nu m-ai chemat?

— Nu era în pericol de moarte. Ultima împărtăşanie a fost ideea lui. Zicea că îl va întări fizic şi spiritual. Ai mai auzit aşa ceva?

— Da. Dar crezi că acum e în regulă?

Ea ridică din umeri. Mama discută asemenea chestiuni pe un ton uşor aluziv, din care nu răzbat nici sugestii ale credinței, nici ale necredinței, ci mai degrabă ale unei receptivități vagi față de credințele populare.

— Doctorul Murtag a spus că în viața lui n-a mai văzut aşa ceva. Lonnie s-a dat jos din pat după jumătate de oră.

Uneori, când pomeneşte de Dumnezeu, am impresia că maică-mea se foloseşte de El pur şi simplu doar ca de unul din instrumentele care-i stau la îndemână într-o lume odioasă, un instrument pus să lucreze asemeni celorlalte în acea unică întreprindere pe care o consideră cât de cât utilă: iscusința de a evita şocurile existenței. Este un târg încheiat de la bun început, în care ea s-a fixat la o minimalizare generală a tot ce există – şi bune, şi rele. Este la fel de precaută când se întâlneşte cu norocul pe cât este de apărată în fața vicisitudinilor şi uneori mi se pare că surprind în ochii ei ceva din această neîncredere funciară: licărirea străveche a experienței agonisite, tot atât de străveche şi de vicleană ca Eva însăşi. Pierderea lui Duval, copilul preferat, a întărit-o în opțiunea sa în favoarea cotidianului. Cât priveşte dorințele cele mai fierbinți, mulțumesc, dar pentru ea şi-au pierdut sensul. După moartea lui Duval şi-a dorit ca totul să devină familiar şi relaxat, chiar şi Dumnezeu.

— Da' ştii ce vrea să facă acum? Să postească şi să se înfrâneze cât ţine Postul Mare.

Mijeşte ochii. Abia acum vine enormitatea.

— Are sub patruzeci de kilograme, e c-un picior în groapă şi el vrea să postească.

O spune ca pe o glumă răutăcioasă la adresa lui Lonnie şi a lui Dumnezeu. Timp de o secundă, este însăşi străbuna Evă.

Fort Dobbs e un film bun. Iar la *drive-in* Moonlite, unde poţi vedea filmul din maşină, e foarte frumos. Nu pare să se bucure de prea mult public şi are ceva din singurătatea lizierei de pini din apropierea coastei. Ţânţarii înoată în fascicolul de lumină al proiectorului, iar ecranul tremură în aerul înmiresmat şi tare. Filmul însă ne poartă în deşert. Acolo, sub cerul negru, Clint Walker călăreşte de unul singur. E unul din acei călători ce rătăcesc solitar. Lonnie e foarte fericit. Thèrése şi Mathilde, care stau călare pe spătarele banchetelor din maşină, se mută pe o bancă de sub proiector şi mănâncă floricele însiropate. Locul preferat al lui Lonnie e pe capotă, cu spatele sprijinit de parbriz, de unde mi-aruncă câte o privire ori de câte ori urmează o scenă despre care ştie că ne place la amândoi. Şi Sharon e fericită. Vede în mine un tip drăguţ, pentru că mă ocup de

Lonnie şi-l aduc la filme. Îşi dă seama că nu sunt un egoist. Pe legea mea, e la fel ca fetele alea din filme, care nu vor să aibă de-a face cu tine până ce nu le demonstrezi că eşti un tip cumsecade şi altruist, iubitor de copii şi de câini. Îmi ține mâna pe genunchiul ei şi din când în când mi-o strânge.

Clint Walker străbate călare zonele aride, urcă pe o colină şi se opreşte. Descalecă, se lasă pe vine, zdrobeşte în dinți un fir de costrei şi studiază terenul. Jos, în canion, se zăresc câteva clădiri dărăpănate, înghesuite de-a valma. Nu ştim nimic despre el, nici de unde vine şi nici încotro se duce.

O seară reuşită: încântarea lui Lonnie (se uită la mine cu un simț foarte acut al secretului pe care-l împărtăşim, acela că Sharon nu va sesiza niciodată subtilitățile pe care le vedem noi în film şi pe care, văzându-le, ştim că le vede şi celălalt – ca atunci când Clint Walker se adresează vagabondului de pe mârțoagă pe tonul cel mai degajat şi mai plăcut, aşa cum se vorbeşte în vechea Virginie: „Domnule dragă, să fiu în locul matale, eu, unul, nu cred că aş face una ca asta” –, şi Lonnie nu-şi mai încape în piele de fericire, nu ştie la cine să se uite mai întâi, la Clint Walker sau la mine), cinematograful acesta fantomatic, noaptea sudică şi caldă, deşertul vestic şi bucățica asta grozavă, voinică şi dulce de Sharon.

Asta zic şi eu variație. Înțeleg prin variație acea trăire a noului care întrece cu mult aşteptările cuiva. De exemplu, prima excursie pe care o faci la Taxco n-ar putea fi o variație propriu-zisă – sau, mai bine zis, ar fi o variație dintre cele mai obişnuite –, dar să te rătăceşti şi să dai peste o vale ascunsă s-ar chema că e o variație.

Singura variație de care mi-aduc aminte şi care s-ar putea s-o fi întrecut pe asta a fost filmul *Ape întunecate*, pe care l-am văzut înainte de război. L-am văzut la cinematograful Lafitte, în Bayou Barataria. În film Thomas Mitchell şi Merle Oberon trăiesc într-un conac dărăpănat, situat într-o zonă mlăştinoasă a Louisianei. Într-o seară se duc cu maşina până în sat ca să vadă un film! O repetiție în interiorul unei variații. Aproape că nu mai ştiam ce-i cu mine din pricina emoțiilor provocate de atâta variație. Dar *Fort Dobbs* e un film colosal. Inima-mi cântă ca la Octavian, iar între mine, Lonnie şi fata asta nobilă se aşterne o mare fericire şi amândoi îşi dau seama şi au destulă înțelepciune să nu spună nimic.

3

E ora trei noaptea şi mă trezesc brusc, învăluit de mireasma viselor şi a anilor trecuţi, reînviaţi pentru o clipă, forfotind de oameni şi spulberaţi din nou ca fumul. Sunt un bărbat tânăr, am douăzeci şi nouă de ani, dar sunt tot atât de saturat de vise ca un om împovărat de vreme. În timpul nopţii anii se întorc şi stau de veghe ca nişte stafii în jurul patului meu.

Mama mi-a întins un pat de campanie în colţul meu de pe verandă. E un loc foarte plăcut, înconjurat de mlaştină, cu pilonii vibrând la fiecare izbitură a apei.

Dar aşa plăcut cum este, vechiul meu loc şi-a pierdut tot farmecul (locurile se banalizează prin folosire repetată) şi când mă trezesc, mă trezesc prins în strânsoarea cotidianului. Cotidianul e adevăratul inamic. Niciun fel de căutare nu mai e posibilă. A existat, poate, o vreme când cotidianul nu era atât de puternic, când puteai să i te smulgi din strânsoare recurgând pur şi simplu la forţă. Astăzi nimic nu îl mai învinge – poate doar un dezastru. O singură dată în viaţă am reuşit să mă smulg din strânsoarea cotidianului: când m-am pomenit plin de sânge într-un şanţ.

Stăpânit brusc de o furie cumplită, de parcă aş fi pradă unei crize, mă rostogolesc, cad pe duşumea şi zac acolo, scuturat de friguri, într-o stare mai de plâns decât a celui mai nenorocit guzgan din mlaştină. Şi, cu toate astea, fac un legământ solemn: să-mi zică mie lumea pui de lele dacă mă voi lăsa doborât de cotidian.

(Cotidianul e acum pretutindeni, pornind-o de prin oraşe şi străduindu-se să pătrundă până şi în cele mai îndepărtate colțuri şi unghere de la țară, ba chiar şi în mlaştini.)

Minute în şir zac pe spate, țeapăn ca un par, şi trag în piept răsuflarea mohorâtă a mlaştinii.

Nici cei din familia mamei, nici cei din familia tatei nu-mi înțeleg căutarea.

Rudele din partea mamei socotesc că mi-am pierdut credința şi se roagă să mi-o recapăt. Nu înțeleg ce vor să spună cu asta. Alți oameni, după cum am citit, sunt pioşi în copilărie, iar mai târziu devin sceptici (sau, aşa cum declară în emisiunea „Iată crezul meu", „cu timpul am depăşit faza crezurilor şi dogmelor religiei instituționalizate"). Eu însă nu. Neputința mea de a crede a fost de la început una invincibilă. N-am fost niciodată capabil să-mi dau seama ce-i aia Dumnezeu. Din câte mi-am dat eu seama, dovezile existenței lui Dumnezeu puteau fi adevărate, dar asta nu

schimba cu nimic lucrurile. Dacă Dumnezeu însuşi mi s-ar fi înfăţişat aievea, tot n-ar fi schimbat nimic. De fapt e destul să aud numai cuvântul „Dumnezeu”, şi un văl gros îmi coboară pe creier.

Rudele din partea tatei socotesc că lumea are noimă şi fără Dumnezeu, că numai un idiot ştie ce înseamnă să trăieşti cu frica lui Dumnezeu şi că numai un ticălos poate trăi într-adevăr astfel.

Nu-i înţeleg nici pe unii, nici pe alţii. Zău că nu pot alege nimic. Tot ce pot face e să zac sub pat, ţeapăn ca un par, imobilizat în strânsoarea de moarte a cotidianului, jurând să nu mă clintesc până ce nu voi reuşi să avansez măcar un centimetru în căutările mele. Mlaştina îşi emană efluviile chiar sub mine şi de dincolo de meandrele fluviului. Un buhai-de-baltă duduie în noapte ca un motor Diesel. În cele din urmă strânsoarea de fier cedează întru câtva şi-atunci îmi smulg pantalonii de pe spătarul scaunului, pescuiesc un carneţel şi-mi fac nişte însemnări fugare pe întuneric:

DE REŢINUT PENTRU MÂINE

Punctul iniţial al oricărei căutări:

Nu mai e de ajutor să începi cu fiinţele vii ca să demonstrezi existenţa lui Dumnezeu.

Totuşi e imposibil să faci abstracţie completă de Dumnezeu.

Singurul punct de pornire posibil: faptul straniu al propriei apatii invincibile – ideea că şi dacă dovezile ar fi validate, iar Dumnezeu s-

ar înfăţişa în persoană, nimic nu s-ar schimba. Iată lucrul cel mai straniu din toate.

Avraam a văzut semnele lui Dumnezeu şi a crezut. Acum singurul semn e că toate semnele de pe lume nu modifică absolut deloc situaţia. Oare asta să fie răzbunarea ironică a lui Dumnezeu? Dar sunt pe urmele lui.

4

Cip ci-rip ci-rip cip cip. Tăcere. *Cip ci-rip cip ci-rip.*

Totul începe ca o întorsătură nefericită a evenimentelor. În aer pluteşte sentimentul unei necesităţi. Trebuie făcut ceva. Hai, te rog, să rezolvăm cumva chestiunea. Apoi vine o culoare, o culoare foarte urâtă, care necesită îngrijiri. Apoi o durere. Dar nu duce la nimic: e un sunet, se aude acolo, afară, în lume, şi nu ai ce să-i faci. M-am trezit de-a binelea.

Cip-ci-rip cip cip. Cip. Tăcere.

— Mai dă-l încolo de foc şi cruţă chibriturile.

La nici trei metri mai încolo, doi oameni încearcă să pornească motorul detaşabil al unei elegante bărci albastre. Barca e purtată de vânt şi se izbeşte de un doc miniatural. Toată lumea e de lapte: cerul, apa, savana. Pânza eterică a apei se evaporă. Lujere de ceaţă se adună laolaltă cu fumul.

O dâră albă se întinde, dreaptă ca o riglă, deasupra mlaştinilor.

— De ce nu strângi în partea ta de eşapament?

— De ce nu mă pupi în fund?

Vocile sună răguşit şi dogit în lumea albă şi mată. Unul din ei trebuie să fie Roy Smith, tatăl meu vitreg. Da, cârmaciul. Cozorocul verde al şepcii îi acoperă faţa, din care nu se vede decât buza atârnându-i mânioasă, dar îl recunosc după braţe. Bicepşii i se umflă mult dincolo de adâncitura pe care i-o face cotul. Antebraţele îi sunt ca nişte şunci subţiri. Fire de păr negru şi lucios ţâşnesc pe lângă cureaua ceasului. Stă aşezat, cu braţele petrecute pe după capota roşie a motorului, cu abdomenul puternic şi masiv cuprins între picioare.

Roy se lasă pe spate, se echilibrează şi trage de cablu, smucind cu putere. Motorul porneşte cu un huruit gutural şi asta schimbă totul. Omul cu înfăţişare plăcută de la proră e luat prin surprindere şi-şi pierde echilibrul când barca se năpusteşte pieziş, izbindu-se de doc. Dar apoi barca o porneşte în larg, pescarii se aşază repede fiecare la postul său, iar pe faţa lor se citeşte acum seninătatea şi speranţa. Roy Smith se arată a fi un ins vesel şi înfloritor, cam îndesat, dar păstrând încă un aer tineresc. Pe braţul fluviului apa fierbe ca un ceai, scuipând băşici de fum.

Silueta bărcii se pierde în albul de unde începe să se reducă vizibilitatea, iar sunetul scade brusc în intensitate, de parcă ar fi intrat într-un strat de vată.

Un gorun noduros răsare din întinderea albă, se înalță ca un copac dintr-o stampă chinezească. Minutele trec. O egretă se lasă pe aripile ei uşoare şi rigide şi aruncă o privire piezişă apei. În spatele meu uşa de plasă se deschide uşor şi mama iese pe doc cu o undiță. Sprijină bățul undiței pe balustradă, lasă jos o boccea din hârtie cerată, se scarpină pe ambele brațe, vârându-şi mâna pe sub mânecă, priveşte în jurul ei şi cască. „Uhaaah", oftează ea în timpul căscatului, pe un ton la fel de alb şi de mat ca zorile. Bluza de pe ea e una din cămăşile militare ale lui Roy şi nu-i destul de largă pentru sânii ei mari. Are în picioare nişte tenişi albaştri şi poartă blugi femeieşti, fără şliț în față, bine traşi peste coapsele voluminoase. Cu şapca de baseball îndesată peste părul sârmos, arată ca femeile acelea pe care le vezi pescuind în dreptul podurilor de pe şosele.

Mama desface bocceaua, scoate un briceag şi desprinde cu efort un crevete înghețat. Taie din el cuburi roz, regulate, şi le înşiră cu lama briceagului pe balustradă, oprindu-se din când în când ca să se frece la nas şi să-şi dreagă glasul, după cum îi e obiceiul. Ca să vadă dacă are spațiu suficient, se duce până la extremitatea docului, întinde brațul în

spate, îşi calculează avântul şi execută o aruncare amplă, descriind o curbă completă cu braţul întins, o mişcare stângace şi totuşi sigură, ce sfârşeşte de îndată ce încheietura mâinii i se îndoaie într-un unghi feminin. Mulineta zbârnâie şi pluta zboară la mare distantă, împreună cu bucăţica de crevete, ce se învârteşte şi plonjează în apa diafană. Mama rămâne o clipă nemişcată, ascultând cu încordare, de parcă ar vrea să afle ce gândesc peştii, apoi începe să înfăşoare încet firul, smucind din când în când de bățul unditei.

Îmi trag pantalonii şi ies în picioarele goale pe doc. Soarele a limpezit savana, dar în jur lumea e încă răcoroasă şi lăptoasă. Doar lemnul cu sclipiri de argint se simte cald şi aspru sub picioare.

— Da' nu-i cam prea devreme pentru tine?

Vocea ei răsună ca un clinchet peste apă.

Mama se poartă cu mine firesc şi afectuos. Acum putem sta puțin de vorbă. Şi asta pentru că e dis-de-dimineață şi pentru că suntem complet singuri în mijlocul mlaştinilor întinse şi albe.

— Să-ți pregătesc să-mbuci ceva?

— Nu. Nu mi-e foame.

Vocile noastre răsună în spațiul gol al dimineții.

Încă mă evită. Pare că-mi spune: pescuiesc şi eu oleacă, altminteri totul e ca-n oricare altă zi, aşa că hai să nu facem din asta nu ştiu ce chestie extraordinară. Ocoleşte mereu intimitatea. Instinctul ei sigur pentru obişnuit mă minunează. Dar poate că ştie ea ce face.

— Să fi ştiut măcar că te scoli atât de devreme! spune ea cu ciudă. Ai fi putut merge cu Roy şi Kinsey la Rigolets. Scrumbiile roşii s-au pornit.

— I-am văzut.

— Şi-atunci de ce nu te-ai dus? exclamă ea, uimită la culme.

— Ştii că nu-mi place să pescuiesc.

— Mai aveam o undiță!

— Asta nu schimbă cu nimic lucrurile.

— Aşa-i, spune ea după o vreme. Niciodată nu ți-a plăcut. Eşti bucățică ruptă din taică-tău – şi îmi aruncă o privire scurtă, lucru neobişnuit pentru ea. Am observat seara trecută cât de mult îi semeni.

Aruncă iar undița şi rămâne iar nemişcată.

— Nu-i plăcea să pescuiască?

— Îşi închipuia că îi place!

Mă întind cât sunt de lung şi-mi sprijin capul de o grindă. Din poziția asta mă pot chiorî la soarele care răsare şi, în acelaşi timp, pot s-o văd pe mama înveşmântată în

curcubeie. Un păianjen de apă şi-a ţesut pânza peste un cotlon al braţului mlăştinos, iar firele toarse par răsucite în razele soarelui.

— Da' chiar nu-i plăcea deloc?

— Îhâââm, face ea, lungind sunetele spre a compensa lipsa de atenţie.

Din când în când propteşte undiţa între abdomen şi balustradă şi-şi freacă zdravăn nasul.

— Şi de ce nu-i plăcea?

— D-aia. De fapt spunea că-i place. Şi odată chiar i-a plăcut! Mi-aduc aminte că într-o zi am mers de-a lungul micului *nayou* Sara. Fusese bolnav şi doctorul Wills îi spusese să lucreze dimineţile, iar după amiezile s-o ia din loc, să se apuce fie de pescuit, fie de vreo altă îndeletnicire interesantă. Era o zi splendidă, asta mi-aduc aminte, şi am dat peste o groapă sub o salcie căzută – un loc perfect pentru *sac-au-lait*[3], cel mai bun din câte puteai găsi. Aşa că i-am spus: Haide, aruncă undiţa chiar aici. Printre crengile *pomului*? a zis el. Avea impresia că trebuie să fie la mijloc o mare înşelătorie – de fapt nu prea avea stofă de pescar. Doctorul Wills şi judecătorul Anse erau mari vânători şi pescari, iar el zicea că şi lui îi face plăcere, dar de fapt nu-i

[3] Gen de peşte de apă dulce din America de Nord, *Pomoxis*, numit în engleză şi „crappie" (n.r.).

plăcea. Aşa că i-am spus: Haide, dă-i drumul printre frunze, aşa prinzi *sac-au-lait*. Şi să nu-mi spui mie pe nume dacă n-a tras afară cel mai gras şi mai frumos *sac-au-lait* pe care l-am văzut eu vreodată. Nu-i venea să-şi creadă ochilor. O, şi asta l-a stârnit teribil! Ei, nu-i aşa că ăsta e un loc ideal? o ţinea el acum întruna. Dup-aia adăuga: Ia uite salcia aia de colo sau de dincolo, ia uite cum joacă soarele în apă aici şi mai încolo, să mai venim neapărat şi mâine, şi poimâine, toată vara – nici nu-mi mai trebuie altceva!

Mama smuceşte undiţa brusc, cu putere, înfăşoară firul repede pe mulinetă şi se încruntă la crevetele ciopârţit.

— L-ai văzut pe ticălosul ăla de animal...? Închipuie-ţi că nu mai e altul pe lume decât amărâtul ăla încăpăţânat, care stă lipit acolo pe fund.

— Şi s-a întors la locul cu pricina a doua zi?

— Nţ. Deloc, chiar deloc, spune ea, tăind trei cuburi de crevete.

Îşi aruncă iarăşi braţul în spate. Crevetele se roteşte în aer, iar mama rămâne neclintită.

— Şi ce-ţi închipui că îmi spune a doua zi dimineaţa, când aduc vorba despre *sac-au-lait*?

— Ce spune?

— „O, nu! O, nu! Ia-o tu înainte.” Şi o şi ia din loc pe faimosul lui traseu de plimbare.

— Care plimbare?

— De-a lungul cheiului. Cinci kilometri, doişpe kilometri, cinşpe kilometri. Fie iarnă, fie vară. Mi-aduc aminte că l-am însoțit într-o dimineață de Crăciun. Kilometri în şir fără nicio schimbare. Acelaşi chei vechi şi maroniu înaintea ochilor, râul maroniu de o parte şi câmpurile maronii de cealaltă. Aşa că atunci când a luat-o cam cu vreun kilometru înaintea mea, am spus: Ei, fir-ar să fie, ce naiba caut eu aici, ruptă de atâta alergătură, de abia îmi mai trag sufletul, când nu urmează decât să facem stânga-împrejur şi să ne luăm picioarele la spinare încă o dată? Aşa că am spus: Rămâi cu bine, dom'le, că eu, una, mă întorc acasă. Tu n-ai decât să faci tot drumul până la Natchez dacă pofteşti.

E felul mamei de a vedea viața – trecută şi prezentă: prin prisma unei exagerări comice standard. Dacă ar fi petrecut patru ani la Buchenwald, şi-ar fi amintit lucruri cam în felul acesta: „I-am spus aşa: Ascultă, dom'le, dacă-ți închipui că o să-ți mănânc porcăria asta, să ştii c-o să trebuiască să-ți muți gândul".

Scândurile docului, încălzite de soare, încep să emane un iz de pin amestecat cu vin. Ultima limbă de ceață joasă se mistuie, lăsând apa neagră cum e ceaiul. Copacul e solitar şi jalnic – arată ca vai de el. Dincolo de apă egreta stă

posomorâtă într-un picior, profilându-şi silueta zdrenţăroasă şi golaşă ca un vultur pleşuv.

— A fost un soţ bun?

Câteodată încerc, deşi nu prea în serios, s-o eliberez de cariera banalului pe care şi-a ales-o. Dar de fiecare dată giroscopul ei o menţine pe traiectoria iniţială.

— Bun, ai spus? Ei bine, să-ţi spun eu o chestie: era un bun plimbăreţ.

— Era doctor bun?

— Dacă era bun? Şi ce mâini! Dacă a avut vreodată cineva mâini de chirurg, atunci el a fost ăla.

Amintirea mamei despre tata e înţesată de legende şi lipsită de umbre. Nu şi-l aminteşte pe el, ci o veche emblemă a lui. Dar acum îi trece ceva prin minte:

— Era deştept, dar nu ştia totul! L-am mai învăţat şi eu câte ceva şi pot să-ţi spun că mi-a mulţumit pentru asta.

— Ce anume?

— Odată slăbise vreo cincisprezece kilograme. Nu era bolnav – pur şi simplu nu putea reţine nimic. Doctorul Wills spunea că e vorba de o amibă (în anul acela era de părere că totul era din cauza amibei, în alt an că totul era din cauza endometritei şi, între noi fie vorba, a extirpat aproape fiecare uter din districtul Feliciana). La micul dejun, când Mercer îi aducea ouăle şi fulgii de ovăz, pur şi simplu stătea acolo şi

se uita la ele, alb ca varul. Cât despre mine, tot ce puteam face era să nu mănânc – nici mâncarea mea şi nici pe a lui. Lua o gură de fulgi, tot mesteca la ea şi nu putea s-o înghită. Aşa că într-o zi mi-a venit o idee. I-am spus: Ascultă, ai stat treaz toată noaptea să citeşti o carte, nu-i aşa? Da, am stat, zice el, şi ce-i cu asta? Şi ţi-a plăcut, nu-i aşa? Da, mi-a plăcut. Aşa că am zis: Bine. Atunci o s-o citim. În dimineaţa următoare i-am spus lui Mercer să-şi vadă de treburile lui. Mi-am luat micul dejun devreme, i l-am pregătit şi pe-al lui şi i l-am adus chiar acolo, în pat. Am luat cartea. Îmi aduc aminte: era o carte despre un omor, *Cazul Greene*. Toţi din familie o citiseră. Am început să citesc cu voce tare, el a început să asculte şi, în timp ce-i citeam, l-am hrănit. I-am spus: Ascultă, poţi să mănânci. Şi l-am hrănit. I-am băgat mâncarea în gură şi el a mâncat-o. L-am hrănit şase luni şi a câştigat în greutate vreo unsprezece kilograme. Şi şi-a reînceput activitatea. Chiar şi când mânca singur în sufrageria de jos, trebuia să-i citesc. Era în stare să mă facă bucăţi dacă m-aş fi oprit. „Hai, dă-i drumul!” spunea.

Mă ridic în capul oaselor şi-mi pun mâna la ochi, ca s-o văd mai bine.

Mama îşi freacă nasul tare de tot.

— Şi asta pentru că...

— Pentru că ce?

Scuip în apă. Scuipatul se desface ca o aţă.

Ea se apleacă peste balustradă şi se uită în jos, în apa de culoarea ceaiului.

— Parcă ar fi considerat că nu e destul de *important* să mănânci. Vezi, pentru taică-tău fiecare lucru, fiecare secundă trebuia să fie...

— Ce să fie, mamă?

De astă dată dă din umeri într-un stil cu adevărat franţuzesc.

— Nu ştiu. Ceva.

— Dar de fapt ce avea?

— Era surmenat, răspunde ea imediat cu zumzăitul ei obişnuit de mamă-albină, iar tata dispare iarăşi înapoia vechii embleme.

Aud ecouri ale bunicului, ale bunicii şi ale mătuşii Emily, ecourile discuţiilor de pe verandă din lungile seri de vară când se încheiau afaceri, se rezolvau mistere şi se spunea lucrurilor pe nume. Mama nu s-a obişnuit niciodată cu discuţiile noastre de pe verandă, cu dezinvoltura lor specifică. Ori de câte ori cineva începea cu palavrele, una din acele palavre de pe verandă pe marginea unor povestiri sumbre, ea se încorda toată în întuneric, încercând să înţeleagă de pe faţa vorbitorului şi să-şi dea seama dacă

acesta urmărea într-adevăr ca relatarea lui să fie considerată tot atât de sumbră pe cât suna. Ca orice Bolling din districtul Feliciana, m-am obişnuit să stau pe verandă în întuneric şi să discut despre dimensiunea universului şi despre perfidia oamenilor, iar ca orice Smith de pe litoralul golfului, m-am obişnuit să mănânc crabi şi să beau bere sub un bec de o sută cincizeci de waţi – şi ambele moduri de a-ţi petrece o noapte de vară sunt la fel de plăcute.

— Şi cum de-a ajuns să se surmeneze?

Ea îşi curăţă cârligul, alege un cub roz de crevete, trece cârligul prin el, după care îl trage înapoi, fixându-l în undiţă. Are încheieturile mâinilor rotunde, dar nu ca la o fată tânără, ci dure, din pricina depunerilor de grăsime.

— Din cauza structurii lui psihice.

Da, e adevărat. Vorbeam destul de mult despre influenţa structurilor psihice şi a glandelor asupra comportării noastre sumbre. E ciudat, dar opiniile mamei aduc mai mult cu ale mătuşă-mii decât chiar părerile mătuşă-mii înseşi. Mătuşa Emily nu mai pomeneşte de structuri psihice.

— Sistemul lui nervos era asemenea unui aparat de radio performant. Ştii ce se întâmplă dacă dai radioul la maximum şi apoi prinzi postul WWL?

— Da, spun eu, extrem de deprimat de amintirea bietelor analogii neinspirate la care recurg de preferinţă medicii. Vrei

să spui că de fapt el nu era croit să ajungă un medic de duzină şi că în realitate ar fi trebuit să lucreze în cercetare?

— Da, exact aşa!

Mama se uită la mine surprinsă, dar nu foarte surprinsă, apoi lansează pluta ca pe un glonț.

— Ei, acu' să te ții, dom'le! se adresează ea unui peşte necunoscut şi, când acesta nu reacționează, cade în visare. E totuşi extraordinar! Semeni atât de mult cu taică-tău şi totuşi eşti atât de diferit. Ştii, ai ceva şi din tatăl meu în tine: eşti comod, îți place să mănânci şi-ți plac fetele.

— Nu-mi place să pescuiesc.

— Eşti prea leneş, dacă vrei să ştii părerea mea. Oricum, tatăl meu nu a fost pescar, cum ți-am spus deja. A fost proprietarul unei flotile de traulere la Golden Meadow. Dar i-au plăcut şi fetele drăguțe. Până în ceasul morții.

— Da' ce, asta te ține atât de mult?

— Hm, hm, hm, hm, hm!

Scandalizată de întrebare, mama îşi lasă bărbia în piept, fără să slăbească totuşi din ochi pluta undiței.

— Cu mine să nu îndrăzneşti să împingi lucrurile până acolo! Vorbeşti cu mama ta şi nu cu una din fâțele mucoase cu care umbli.

— Fâțe mucoase!

— Da.

— Nu-ți place Sharon?

— Ba da. Dar nu-i de tine.

De ani de zile mama a emis un soi de axiomă, cum că ar trebui să mă căsătoresc cu Kate Cutrer, deşi de fapt a făcut şi din Kate o emblemă şi nu o cunoaşte deloc.

— Da' să-ți spun ceva nostim.

— Ascult.

— Nu tu, ci Mathilde a moştenit toanele lui taică-tău. Sora Regina spune că ea e o altă Alice Eberle.

— Şi, mă rog, cine-i Alice Eberle?

— Cum cine? Fata din Biloxi care a câştigat audiția organizată de Horace Heidt and His Musical Knights.

— O!

Mama fredonează o arie veselă. Eu strâng din pleoape şi privesc în sus, spre ea, printre curcubeie.

— Dar când s-a îmbolnăvit a doua oară, nu l-am mai putut ajuta.

— De ce nu?

Zâmbeşte.

— A spus că tratamentul meu e asemenea serului din sânge de cal: nu-l poți folosi decât o singură dată.

— Şi ce s-a întâmplat?

— A venit războiul.

— Asta i-a fost de vreun ajutor?

— S-a ajutat singur. Zăcuse la pat o lună încheiată, acolo sus, în camera ta – când tu erai la şcoală. Nu voia să meargă la clinică, nu voia să mănânce, nu voia să se ducă la pescuit, nu voia să citească. Zăcea pur şi simplu acolo, cu ochii pironiți la ventilatorul din tavan. Când şi când, noaptea, cobora şi mergea la localul chinezului, unde mânca specialitatea casei. Ăsta era singurul mod în care accepta să mănânce: făcea o plimbare în miez de noapte până la localul chinezului şi mânca o mâncare chinezească. În dimineața aceea l-am lăsat sus, ca de obicei. I l-am trimis pe Mercer cu ziarul şi tava şi l-am chemat pe Clarence Saunders. Zece minute mai târziu, îmi ridic privirea şi iată-l că apare, coborând scările în ținută de oraş. Se aşază la masa din sufragerie ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, comandă micul dejun şi bagă în el ca un spart – şi în tot acest timp citeşte ziarul, fără măcar să-şi dea seama că înfulecă. Îl întreb ce s-a întâmplat. Ce s-a întâmplat? Ei bine, Germania a invadat Polonia, iar Anglia şi Franța au declarat război! Cum mă vezi şi cum te văd, în jumătate de oră şi-a luat micul dejun, şi-a făcut valiza şi a plecat la New Orleans.

— În ce scop?

— Să-i facă o vizită consulului canadian.

— Da, mi-aduc aminte că a plecat la Windsor, în Ontario.

— Asta s-a întâmplat două luni mai târziu. S-a îngrăşat cu vreo cincisprezece kilograme în două luni.

— Da' ce l-a stârnit aşa?

— Îşi dădea seama de gravitatea lucrurilor. Ne-a spus şi nouă, tuturor, la cină: Acu-i acu'. O să intrăm şi noi în povestea asta, mai devreme sau mai târziu. Trebuie să intrăm acum. Şi eu nu aştept. Erau toţi atât de mândri de el – în special don'şoara Cutrer! Şi când s-a întors acasă în primăvara aceea, în uniforma albastră, cu aripile aurii de medic în forţele aeriene, pe legea mea că era cel mai chipeş bărbat pe care mi-a fost dat să-l văd! Şi era atât de fermecător! A fost o perioadă minunată.

Păi, cum să nu fie fermecător? Găsise metoda prin care să le facă pe amândouă: să-i mulţumească pe ei şi să se mulţumească pe sine. Să plece. Să facă ceea ce voia să facă şi, făcând asta, să salveze bătrâna Anglie. Şi, poate, chiar să dea cea mai grozavă lovitură cu putinţă: să moară. Să câştige marele premiu, pentru ei şi pentru sine (însă nici măcar el nu visase că va reuşi nu numai să moară, ci să moară în Creta, în marea întunecată, de culoarea vinului).

— Va să zică înainte de asta a fost şi el leneş.

— Ba n-a fost!

— Nu-i chiar lene, mamă. E numai în parte, dar nu pe de-a-ntregul. Să-ţi povestesc un lucru ciudat. În timpul

războiului mi s-a întâmplat ceva extrem de neplăcut. Ne retrăgeam pe râul Chong-Chon. Îi opriserăm pe chinezi dând foc la iarbă cu cartuşe de trasoare. Rămăşiţele unei companii de operaţiuni de comando se aflau, după toate probabilităţile, chiar în spatele nostru. Sau mai degrabă noi ne închipuiam că ne retragem, deoarece căzuserăm într-o ambuscadă pe linia de retragere şi trebuia să ne repliem spre vest. Eu aveam misiunea să mă întorc până la răscrucea drumurilor, ca să informez compania de comando despre schimbarea intervenită. M-am întors acolo şi am aşteptat jumătate de oră, dar mi s-a făcut atât de frig, încât am adormit. Când m-am trezit, era ziua-n amiaza mare.

— Şi nu ştiai dacă trecuse sau nu compania de comando?

— Nu asta era problema. Multă vreme nu mi-am putut aminti nimic. Tot ce ştiam era că se petrecuse ceva extrem de grav.

— Şi grupul de comando trecuse în timpul nopţii? m-a întrebat mama, cu zâmbetul pe buze, fiind încredinţată că-mi îndeplinisem exemplar misiunea.

— Nu, da' nu despre asta...

— Ce li s-a întâmplat?

— Li s-a tăiat retragerea.

— Adică vrei să spui că au fost omorâţi cu toţii?

— În primul rând, nu mai rămăseseră prea mulți.

— Ce lucru îngrozitor! Nu vom şti niciodată prin ce-ați trecut voi, băieții. Dar cel puțin conştiința voastră a fost curată.

— Nu conştiința îmi dădea mie bătaie de cap. Ce încerc eu să-ți spun e că nimic nu părea demn de a fi făcut, în afară de un lucru pe care nu mi-l puteam aminti. În caz că ar fi venit cineva la mine şi mi-ar fi spus „Dacă o să uiți grija ta de acum timp de patruzeci de minute şi o să te pui pe treabă, te asigur că vei găsi negreşit metoda de vindecare a cancerului şi vei compune cea mai măreață dintre simfonii”, tot nu mi-ar fi păsat. Ştii de ce? Fiindcă mi se părea că nu e destul de important.

— Ăşta-i egoism.

— Ştiu.

— Dă-mi voie să-ți spun şi eu ceva. Dacă m-ar fi pus pe mine acolo sus şi mi-ar fi spus „Anna, rezişti pe poziție şi începi să tragi”, ştii ce-aş fi făcut?

— Ce?

— Demult mi-aş fi luat tălpăşița spre spatele frontului.

Încerc să mi-o imaginez pe mama bătând precipitat în retragere în fața chinezilor şi nu mă pot stăpâni să râd.

— Totuşi nu vom şti niciodată cum s-au petrecut lucrurile, adaugă mama, dar, să fiu sincer, nu prea e ea atentă.

Chiar că trebuie să râd de ea. Frământă între degete un cub roz, pentru ca peştii să-l poată mirosi.

— Ştii ceva, Jack?

Ochii îi sunt plini de căldură, o căldură reținută, ca să nu pară ceva personal, ce izvorăşte din inimă, o căldură ce devine în mod deliberat banală.

— Mă bucur că ai adus în discuție problema asta. Nu ştiu dacă mă crezi sau nu, dar mai zilele trecute discutam cu Roy şi nu eu, ci Roy a spus că tu ai fi minunat în ceva de genul ăsta.

— Adică în ce anume?

— În cercetarea din domeniul cancerului.

— O!

Pescuitul merge prost. Egreta se lansează în aer şi pluteşte atât de aproape, încât se aude cum îi scârțâie cartilagiile aripilor.

5

După micul dejun se porneşte o discuţie aprinsă despre liturghie. Membrilor familiei Smith, cu excepţia lui Lonnie, nu le trece prin minte să discute despre religie şi chiar şi numai invocarea subiectului le provoacă o jenă atroce: privirile caută în lături, vocile se dreg pe rând şi murmurul ce se stârneşte nu conteneşte preţ de un minut sau două, până ce găsesc alt subiect. Cu toate astea, am asistat la o polemică de patruzeci şi cinci de minute pe tema detaliilor concrete ale mersului la liturghie – şi totul cu ardoarea provocată de uşurare, de parcă dezbătând meritele liturghiei de la ora nouă din Biloxi, în opoziţie cu cele ale slujbei de la zece şi jumătate din golful St. Louis, se discutau într-adevăr probleme religioase. Dar, la urma urmelor, cine ar putea afirma contrariul? Poate că au dreptate: dacă s-ar apuca să-mi vorbească mie despre Dumnezeu, cu siguranţă că nu mi-ar rămâne decât să mă arunc în mlaştină.

Îi propun lui Roy Smith, care tocmai s-a întors de la Rigolets, să rămân acasă împreună cu Sharon, ca să ne ocupăm de Jean-Paul.

— O, nu, spune mama cu pleoapele lăsate. Jean-Paul poate să meargă. Mergem cu toţii. Merge şi Sharon, nu-i aşa, Sharon?

Sharon râde şi spune că da. Au pus asta la cale împreună.

Biserica, o construcţie veche, plasată la celălalt capăt al orăşelului Biloxi, arată ca un oficiu poştal. Are aerul unei instituţii. Treptele s-au tocit de la tălpile ce le-au urcat şi coborât, formând nişte adâncituri în formă de scoică, iar balustrada de alamă şi placa uşii de la intrare strălucesc ca aurul de la atâta frecat. Ajungem devreme, astfel încât Lonnie să poată fi dus cu scaunul pe rotile într-un loc anume, lângă o coloană. Iar atunci când începe liturghia, e atâta înghesuială, că stăm ca sardelele. O femeie avansează de-a lungul naosului şi, când ajunge în dreptul stranei noastre, se opreşte şi se uită. Îmi aruncă o privire deosebit de aspră. Dar eu nu mă clintesc. E ca în metrou. Roy Smith, care a ajuns acasă tocmai la timp ca să-şi pună pe el o cămaşă curată, cu găurele, cedează locul său unei fetiţe şi îngenunchează pe coridorul naosului, alături de alţi câţiva bărbaţi, lăsându-se pe un genunchi, ca o macara, cu cotul sprijinit pe genunchiul rămas în aer şi cu mâinile împreunate în lateral. E vânăt la faţă de la sângele care i-a năvălit în obraji, aerul îi şuieră în nări şi, cum stă aşa, îşi concentrează atenţia la felul în care sunt dispuse pietricelele în mozaicul pardoselei.

Sharon se comportă bine. Pe față i se citeşte o dulce uimire catolică, caracteristică unui anumit tip de fată protestantă – asta imediat ce eroica lipsă de evlavie a membrilor familiei Smith îi risipeşte orice nelinişte. (Oare ce caută ei aici? se gândeşte ea.) Priveşte pierdută în jur cu ochii ei galbeni. (Se gândeşte: Ce ciudați sunt cu toții, şi el nu mai puțin... toată agitația asta ca să ajungă aici, iar acum, că au ajuns, parcă totul s-ar fi terminat înainte să înceapă. Fiecare a rămas cu ochii pironiți în gol, iar preotul s-a întors cu spatele.)

Când sună clopoțelul pentru împărtăşanie, Roy se ridică greoi şi îl împinge pe Lonnie până la capătul grilajului despărțitor. Tot ce reuşesc să văd din Lonnie este un smoc ondulat de păr roşu. Când preotul ajunge în dreptul lui, Roy întinde mâna spre fața lui Lonnie, ca să i-o țină fix. Face asta cu un gest crispat şi mecanic, săgetând din ochi ca un vultur.

6

Femeile sunt la bucătărie: mama curăță somon, iar Sharon stă la fereastră, cu poala plină de fasole verde. Oblonul de scândură al ferestrei glisante dă spre mlaştină,

unde un stol de sturzi roşcaţi cârâie ca sâmburii într-o tigvă şi se avântă printre şirurile de papură, zvâcnind din aripile desfăcute ca să-şi arate epoleţii stacojii. Jean-Paul se foieşte pe duşumea, răsucindu-se pe coapsele lui dolofane. Carnea lui ca de rechin foşneşte pe scândurile aspre, iar el îşi vâră câte un deget printre crăpături, căutând să atingă apa care clipoceşte. Vocile dimineţii răzbat până la mine pe verandă, zvonul de gâlceavă întârziată, de la ora unsprezece, al sturzilor roşcaţi, apoi iar glasurile femeilor, cu pauze şi tăceri odihnitoare, glasuri care se întrepătrund nu prin ceea ce au în comun (căci sunt diferenţe zdravene între exclamaţiile studiate ale lui Sharon, ce păstrează în ele sunetul specific al regiunilor din nordul Louisianei, „Zău dacă mi-am închipuit că racii ăştia mititei se mănâncă”, prin care vrea să spună că în Eufala doar negrii mănâncă raci, şi vocea joasă şi guturală a mamei, care-i ţine hangul: „Dacă Roy pofteşte anul ăsta pastă de raci, apoi ar face bine să-şi cumpere – ai idee cât îţi ia să faci pastă de raci?”), ci mai degrabă se împletesc prin calitatea lor de sunete femeieşti, sub oblăduirea relaxantă a bucătăriei.

Copiii schiază pe apă cu Roy. Barca albastră străbate braţul fluviului de la un cap la altul, despicând ca un cuţit apa neagră. Ustensilele aşezate grămadă la extremitatea

docului, frânghia galbenă de nailon şi centurile de salvare stacojii capătă în lumina soarelui o fosforescenţă obositoare.

Lonnie mă descoperă şi dă năvală, intrând cu scaunul său pe rotile în patul meu de campanie. Duminica îşi îmbracă costumul şi îşi pune pălăria de fetru cu boruri largi. Şi-a scos vestonul, dar cravata are nodul încă strâns şi e prinsă într-o agrafă cu lănţişor. Când Lonnie îşi pune pe el hainele bune, arată ca un pui de ţăran cu ceafa arsă de soare, venit la o nuntă.

— Vrei să-ţi reînnoieşti abonamentul?

— Poate. Câte puncte ai făcut?

— O sută paisprezece.

— Şi asta nu te-a adus pe primul loc?

— Ba da, dar nu înseamnă că o să rămân primul.

— Cât ai spus că e?

— Doisprezece dolari, dar nu eşti obligat să-l reînnoieşti.

Vin nori dinspre insula Chandeleur. E foarte greu de spus dacă înaintează, dar umbrele lor gonesc pe deasupra ierbii asemeni unui vânt întunecat. Lui Lonnie îi e greu să se uite la mine. Vrea să-şi aducă ochii la acelaşi nivel cu ai mei şi asta face să i se bălăbăne capul. Mă ridic.

Lonnie ia banii cu degetele lui noduroase şi se apucă să-i aşeze în portmoneu, un obiect voluminos, cu un buzunar din plastic umplut cu cartonaşe cu poze religioase.

— Ce se câştigă la premiul întâi anul ăsta?

— Un aparat de radio Zenith Trans-World.

— Dar tu ai un radio.

— Da', da cu lungime de undă standard.

Lonnie mă fixează cu privirea. Căutătura lui albastră susține o întreagă conversație, are propriile ei propoziții şi fraze.

— Dacă reuşesc să iau Zenith-ul, atunci n-o să mai tânjesc atâta după televizor.

— Eu, unul, mi-aş reconsidera poziția. Televizorul îți procură o grămadă de momente plăcute.

Lonnie pare să-şi reconsidere poziția. Dar ceea ce contează e că discuția îi face cu adevărat plăcere. Un zâmbet îi joacă în colțul buzelor. Vorbirea monotonă a lui Lonnie îi dă un avantaj, acelaşi avantaj pe care îl au şi străinii: cuvintele lui nu sunt tocite. E ca un cod transmis prin bătăi în perete. Câteodată mă întreabă fără ocol „Mă iubeşti?" iar mie îmi vine mai la îndemână să-i răspund bătând mesajul tot prin perete: Da, te iubesc.

— Şi, pe lângă asta, nu cred că ar trebui să posteşti, îi spun.

— De ce nu?

— Anul trecut ai făcut pneumonie de două ori. Nu-ți va face bine. Mă îndoiesc că duhovnicul tău va aproba aşa ceva. Întreabă-l.

— Ba a aprobat.

— În vederea cărui lucru?

— Ca să-mi înfrâng o înclinație care a pus stăpânire pe mine.

Lonnie foloseşte în vorbirea normală limbajul specific catehismului.

— Odată mi-a spus că nu trebuie să mă neliniştesc în legătură cu o prostie pe care m-a auzit că i-o spun Lindei, deoarece nu era o minciună răutăcioasă, ci mai degrabă „o minciună voioasă”.

— Şi despre ce înclinație e vorba?

— Înclinația de a pizmui.

— A pizmui pe cine?

— Pe Duval.

— Duval a murit.

— Da, dar pizma nu înseamnă pur şi simplu să te necăjească soarta bună a altcuiva, înseamnă şi să te bucuri de nenorocirea altuia.

— Încă te mai frământă povestea asta? Te-ai incriminat singur şi ai fost iertat, nu-i aşa?

— Da.

— Atunci de ce eşti scrupulos?

— Nu sunt scrupulos.

— Păi, care e problema?

— Încă mă mai bucur c-a murit.

— Şi de ce nu te-ai bucura? El îl vede pe Dumnezeu aievea, în timp ce tu nu-l vezi.

Lonnie îmi rânjeşte, străbătut de sentimentul nespus de puternic al complicității noastre: n-au decât să schieze ei cât poftesc, noi avem ceva mai bun de făcut. Pe fața lui se citeşte complexitatea situației. Ştie că am intrat în dispută ca într-un joc condus după regulile lui şi ştie că eu ştiu asta, dar nu se sinchiseşte.

— Jack, mai ții minte când Duval s-a dus la reuniunea de la Jackson şi a ieşit pe primul loc la istoria Americii, iar în ziua următoare a făcut de strajă în costum de mare ținută?

— Da.

— Am sperat că va pierde.

— Dar asta nu-i face niciun rău lui Duval.

— Îmi face mie. Ştii doar ce păcat capital reprezintă asta pentru viața sufletului.

— Da. Cu toate astea, eu tot n-aş posti. În schimb, m-aş concentra pe euharistie. Îmi pare un lucru mai pozitiv.

— E adevărat.

Din nou ochii lui albaştri se angajează într-o conversație aprinsă cu ai mei, fixându-mă, evitându-mi privirea şi apoi fixându-mă din nou.

— Dar împărtăşania este o taină sfântă, menită numai celor vii.

— Tu nu vrei să trăieşti?

— O, desigur! spune el râzând, voind, dorindu-şi chiar să piardă disputa, astfel încât să mă distrez negreşit tot atât de bine pe cât se distrează şi el.

E o zi parcă făcută pentru nori. Vin plutind, umflați ca nişte veliere mari. Aburi în spume se avântă fierbând spre lanțurile muntoase străjuite de tunet sau coboară în văile prăpăstioase ale norilor. Un şarpe verde înoată pe sub doc. Disting suturile care delimitează plăcile țestei lui teşite. Alunecă prin apă fără să stârnească nicio undă, se opreşte misterios şi încuviințează din cap, sprijinindu-se de piloni.

— Jack?

— Da?

— Facem o plimbare?

Pentru Lonnie duminicile noastre împreună au un program. Mai întâi discutăm, de obicei pe o temă religioasă, apoi facem o plimbare. Apoi îmi cere să-i fac cum făcea Akim.

Plimbarea înseamnă o cursă în plină viteză de-a lungul pasarelei de scânduri şi o goană nebună pe drumul de peste mlaştină. Lonnie se cocoaţă pe marginea scaunului şi spintecă vântul până ce lacrimile îi şiroiesc pe obraz. Când norii se abat bubuind deasupra savanei, creaturile mlaştinii amuţesc o clipă, apoi se porneşte vacarmul, zarva orăcăielilor.

Ajunşi înapoi pe verandă, îmi cere să-i fac cum făcea Akim. Vin spre el aşezat în scaunul lui. Trebuie să fie o bătaie în toată regula, altminteri nu va fi satisfăcut. În timpul ultimului an de colegiu am descoperit că învăţa rapid stilul de luptă al lui Akim Tamiroff, singurul lucru folositor pe care l-am învăţat de fapt în toţi acei patru ani.

— Trebuie să mă duc să iau planurile alea.

— Hai, Jack, te rog, nu pleca!

Lonnie se chirceşte în scaunul lui, cu un amestec de groază şi veselie. Mâna i se strânge şi i se răsuceşte ca o frunză care arde.

Mama scoate capul din bucătărie:

— Nu-i aşa că sunt nişte figuri?

Şi, întorcându-se spre Sharon:

— Ascultă-mă pe mine, băiatul ăsta, Lonnie, şi cu Jack sunt într-adevăr nişte figuri.

După ce îl sărut de rămas-bun, Lonnie mă cheamă înapoi. Dar de fapt n-are nimic de adăugat.

— Aşteaptă.

— Ce?

Cercetează mlaştina zâmbind.

— Nu crezi că euharistia...

— Adică?

Uită ce avea în minte şi atunci e silit să spună fără înconjur:

— Ştii, încă mă mai împărtăşesc în numele tău.

— Ştiu asta.

— Aşteaptă.

— Ce?

— Mă iubeşti?

— Da.

— Cât de tare?

— Foarte tare.

— Şi eu te iubesc.

Dar s-a şi apucat să caute febril o emisiune, ţinându-şi cumva radioul în încheietura crispată a palmei.

7

În drum spre casă, MG-ul e infestat de lehamite. Şi faptul nu e câtuşi de puțin surprinzător, deoarece duminica după-amiaza este momentul cel mai periculos pentru un atac de lehamite. Mii de automobile se înşiră de-a lungul coastei golfului, cu familii întregi ce au aceeaşi privire absentă şi înceţoşată de migrenă. Aerul e încărcat de gaze de eşapament, iar soarele loveşte apa cu o lucire perfidă. Şi cu toate astea, e o după-amiază frumoasă de duminică. Un bulevard splendid, zece mii de maşini elegante, cincizeci de mii de oameni cumsecade, arătoşi, bine hrăniți – şi lehamitea se coboară asupra noastră ca un nor radioactiv.

Îndurerat, agățându-mă cu disperare de speranță, îmi las mâna pe partea cea mai cărnoasă şi mai ascunsă a coapselor lui Sharon.

Dar ea mă împinge cu o vigoare nebănuită.

— Amice, nu te joci acum cu mine!

— Bine, nu mă joc, spun eu posomorât şi, ca să fiu sincer, şi dorind şi nedorind să mă joc cu ea.

— Aşa e bine. Şi-acum vino-ncoa'.

— Păi, sunt aici.

Îmi dă un sărut.

— Acum ştiu la ce-ți umblă mintea, amice. Dar nu face nimic. Eşti un băiat bun. Să ştii că mă şi stârneşti.

A stat de vorbă cu mama.

— Dar acu' vezi-ți de treabă şi du-mă acasă.

— De ce?

— Trebuie să mă-ntâlnesc cu cineva.

PATRU

1

Sam Yerger mă aşteaptă pe trotuar, mai impunător ca oricând. Într-adevăr, picioarele lui par mari şi groase ca ale unui elefant în pantalonii cilindrici, grosolani, şi în ghetele alea butucănoase, uriaşe. Văzându-l, mă trece un fior pe şira spinării. Are aerul blând şi insistent al unui aducător de veşti proaste. A murit cineva.

Nu încape nicio îndoială că pe mine mă aşteaptă. Când îmi vede MG-ul, face un semn misterios şi se apropie repede de bordura trotuarului.

— Vino la mine în subsol.

Doar atât îmi şopteşte şi urcă imediat treptele de lemn, iar paşii lui răsună ca nişte împuşcături.

Sam are o înfățișare foarte plăcută. Deşi cu părul vâlvoi şi cu ochii roşii, e, ca întotdeauna, egal cu el însuşi: de la capul cu umerii mari ca de urs şi gulerul moale care pătrunde în chica lui bogată, şi până la picioarele mari de elefant în ghete negre. E grozav să ai ochii roşii şi părul vâlvoi dacă o poți face în stilul lui Sam. Părul îi cade în două bucle pe frunte, în stilul lui Nelson Eddy din generația trecută.

Mama lui Sam Yerger, mătuşa Mady, a fost căsătorită cu partenerul de avocatură al judecătorului Anse, bătrânul Ben Yerger. După anii petrecuți la colegiu în Est, Sam a părăsit definitiv districtul Feliciana şi a lucrat în redacția vechii publicații *Item* din New Orleans. În anii treizeci a scris o carte nostimă despre negrii francofoni, intitulată *Yambilaya Ya-Ya*, care a fost pusă în scenă, iar mai târziu a fost ecranizată. În timpul războiului Sam a fost şeful biroului din Paris al unui serviciu telegrafic. Mi-aduc aminte că un comentator de politică externă de la postul de radio Columbia l-a caracterizat drept „un reporter capabil şi bine informat”. O vreme a fost căsătorit cu Joel Craig, una din frumusețile New Orleansului (vocea lui Joel, o voce guturală şi comunicativă atunci când era asezonată copios – sau, după cum mi s-a părut mie, măcar dreasă – de un whisky de calitate, dobândea pentru mine aceeaşi plenitudine

supradimensionată ca Sam însuşi). Au locuit mai întâi în Quarter şi apoi în statul mexican Chiapas, unde i-am vizitat în 1954. Acolo a scris un roman intitulat *Onoraţii şi dezonoraţii*, care trata, după cum se anunţa pe supracopertă „problema răului şi a singurătăţii funciare a omului". Sam îşi rupsese piciorul pe când căuta nişte ruine într-o zonă inaccesibilă şi era la un pas de moarte când au fost descoperiţi, el şi soţia sa, de nişte indieni. Sam şi Joel aveau o afecţiune nețărmuită unul pentru celălalt şi le plăcea să facă glume care la început păreau cam deocheate. De pildă, îl amuza să spună că Joel tocmai rămăsese vag, extrem de vag însărcinată. Iar înainte de căsătorie, Joel se amuza declarând că se săturase până peste cap să tot fie codoaşa lui Sam. Îmi plăcea s-o aud pronunţând cuvântul „codoaşă", cu vocea aceea groasă şi dulce. O amuza să-mi spună Locotenentu': „Locotenentu' în sfârşit mi s-a lămurit ce anume mă atrage atât de mult la tine". „Ce anume?" am întrebat eu, tulburat şi stânjenit. „Ai ceea ce se cheamă *dignidad*, locotenentu'". N-a fost un lucru prea inspirat din partea ei, pentru că după aceea n-am mai putut nici să spun, nici să fac nimic fără să fiu dominat de conştiinţa propriei mele demnităţi. Când i-am vizitat în Mexic, fiecare vorbea la superlativ despre celălalt în prezenţa acestuia, ceea ce era uşor jenant. „E un tip grozav", spunea Joel. „Ştii

ce mi-a spus după ce a zăcut treizeci şi şase de ore sub o stâncă, cu vreo cinci centimetri din femur ieşiți de sub piele? A spus: Scumpo, cred că o să-mi pierd cunoştința şi înainte de asta vreau să-ți dau un sfat... Doamne, eu am crezut că e pe punctul să moară, că o ştie şi vrea să-mi comunice ce să fac cu cartea lui. Iar el a spus, pe un ton foarte solemn: Scumpo, să rămâi fidelă cât ai să trăieşti lui Bach şi primitivilor italieni... şi-a leşinat, răcindu-se ca un macrou. Şi, pe legea mea, sfatul lui nu-i deloc rău." Sam spunea despre Joel: „E o fată nemaipomenită. Să-ți adori întotdeauna femeia, Binx". I-am spus că aşa voi face. În vara aceea am avut multe motive să-i mulțumesc. La Colegiul Municipal din capitala Mexicului am întâlnit-o pe fata aia de la Universitatea California din Los Angeles, Pat Pabst, pe care am luat-o cu mine la Chiapas. ,,Să-ți adori întotdeauna femeia", mi-a pus Sam şi a început să bocăne cu bastonul într-un stil grozav. M-am uitat la Pat Pabst care – ştiam – se afla în Mexic în căutarea Marelui Adevăr. Şi iată-l pe bătrânul Sam, un urs de scriitor, nu alta, cu chipul lui întunecat, beethovenian, propulsându-se de colo colo cu un fel de grație stoică, iar eu, cu rucsacul în spinare şi doar cu o palidă urmă de accent din bătrâna Virginie. Era tot ce-şi putea dori inimioara ei californiană. S-a agățat de mine din răsputeri. După ce a plecat din Mexic – îl cuprinsese dorul,

starea de spirit caracteristică repetiției –, Sam s-a întors în Feliciana, unde a scris o carte plină de nostalgie numită *Pământ fericit*, pe care cronicile au lăudat-o ca fiind o combinație subtilă între atitudinea moderată față de problema rasială şi afecțiunea conservatoare față de valorile Sudului agrar. O carte anterioară, numită *Blestem asupra pământului*, pe care supracoperta o descria drept „o pledoarie pasionantă pentru toleranță şi înțelegere”, nu fusese bine primită în Feliciana. Din când în când Sam îşi face apariția la New Orleans, într-un turneu de conferințe, şi atunci o vizitează pe mătuşă-mea şi se ține de şotii cu mine şi cu Kate. Ne face plăcere să-l revedem. Mie îmi spune fratele Andy, iar lui Kate – domnişoara Ruby.

— Trebuie s-o scoatem pe Kate de aici şi pentru asta am nevoie de ajutorul tău.

Sam iese ca o furtună prin jaluzelele cele noi ale lui Kate şi începe să păşească de colo până colo prin curtea extrem de mică, în timp ce eu stau chircit şi năucit de lehamite. Observ cum Kate a şi început să cojească tencuiala de pe pereții de la subsol, dând la iveală şi mai multe cărămizi autohtone.

— Iată cum stau lucrurile. Ea pleacă la New York, iar tu o vei însoți până acolo. Du-o acolo azi şi aşteaptă-mă – o să vin şi eu peste zece zile. Ea urmează să se întâlnească cu

Etienne Suë... ştii cine e: unul dintre acele fabuloase genii europene. E cunoscut tot atât de bine pentru studiile asupra antichităților din Cnosos, cât şi pentru studiile sale clinice. Omul este el însuşi bolnav cronic şi nu consultă decât o mână de pacienți, dar o va consulta pe Kate. I-am şi telefonat. Dar abia acum urmează lovitura de maestru. Am aranjat, de asemenea, ca ea să stea cu prințesa.

— Prințesa?

Deasupra noastră se aude un zgomot. Clipesc în lumina solară filtrată. Bessie Coe – numită astfel pentru a o deosebi de Bessie Baham, spălătoreasa –, o negresă pistruiată şi cu buze albe, se apleacă peste o fereastră de la coridorul de serviciu ca să scuture o cârpă de praf. De când e ajutor la bucătărie, îşi permite să mă salute în vechiul stil.

— *Mist'* Binx! exclamă ea răguşit, slobozind strigătul peste capul meu, ca şi cum l-ar adresa cumva întregului cartier, în stil burlesc şi totuşi pe un ton prietenos, prin care mă invită să devin într-un fel complicele acestei parodii.

— Are şaptezeci şi cinci de ani, e o individă aşa, mai uscățivă şi, după Em, e cea mai încântătoare, mai spirituală şi mai înțeleaptă femeie din câte am cunoscut vreodată. La O.N.U. ne-a fost de mai mare ajutor decât întreaga delegație americană. Locuința ei e întotdeauna un loc plin de vibrație. Kate – care, în opinia mea e o adevărată doamnă – se va

regăsi pe sine pentru prima oară. Ca să nu mai lungim vorba, are nevoie de companie. Exact în ziua plecării mele din New York, prințesa mi-a spus: Ia aminte, te rog, la ce-ți zic: câtă vreme vei sta acolo, în Sudul ăla al tău american, caută de-mi găseşte o fată drăguță din partea locului – ştii genul la care mă gândesc. Desigur, genul la care se gândea este tipul de umanitate din Sud, care seamănă într-un mod atât de straniu cu boierimea rusă de pe vremuri. Nu m-am mai gândit la asta până azi-noapte, când am văzut-o pe Kate urcând treptele. Doamne, mi-am spus, iat-o pe Natașa Rostova! Ți-ai închipuit-o aşa vreodată?

— Ca pe Natașa? am întrebat eu, clipind des. Ce s-a întâmplat? I s-a întâmplat ceva lui Kate?

— Nu ştiu sigur ce s-a întâmplat.

Sam păşeşte mărunt, ca pe sârmă, sprijinindu-şi cotul în palmă, lăsându-şi şi apoi ridicându-şi ritmic antebrațul. Îşi mobilizează toate forțele într-o singură direcție – cea spre care ținteşte – şi pufăie din țigară.

— Fireşte, faptul că s-a dus azi-dimineață la culcare la ora două nu o incriminează cu nimic pe Kate. Dimpotrivă. Era exuberantă. Timp de patru ore purtasem împreună cu ea şi cu Em cea mai reuşită conversație ce mi-a fost dat s-o port vreodată. Era cea mai fascinantă femeie din New

Orleans şi unde mai pui că era, fir-ar să fie, perfect conştientă de asta.

(Vai, dulcea mea Kate, şi eu sunt conştient de asta! Ştiu eu vechiul tău şiretlic cu uite popa nu e popa: când totul e pierdut şi nimeni nu-ți mai acordă nicio şansă, tocmai atunci, în ceasul cel mai negru, răsai înveşmântată în splendoare.)

— Eu am discutat cu Emily un pic mai mult şi apoi ne-am dus sus, la culcare. Nu trecuse de două şi jumătate. La patru m-a trezit ceva. Pentru nimic în lume nu-mi pot aminti ce anume, dar m-am trezit cu sentimentul apăsător că s-a întâmplat ceva rău. Am ieşit pe coridor. Pe sub uşa lui Kate se vedea lumină, dar n-am auzit nimic. Aşa că m-am întors în cameră şi-am dormit până la opt.

Sam adoptă un ton formal, înşirând faptele cu rapiditate şi acurateţe, într-un stil profesional.

— Văzând că până la ora zece Kate n-a apărut la micul dejun, Emily l-a trimis pe Mercer sus cu o tavă. Între timp Jules plecase la biserică. Mercer a bătut la uşa lui Kate şi a strigat destul de tare, fiindcă l-am auzit de aici, de jos, dar nu a primit niciun răspuns. Emily, de-acum vizibil alarmată, mi-a cerut să urc cu ea. Timp de zece minute am bătut şi am strigat (realizezi cât de mult înseamnă zece minute?). Aşa că, la dracu', am spart uşa. Kate era culcată

în pat şi dormea adânc – aşa mi s-a părut mie. Dar respira foarte slab şi pe noptieră se afla un flacon cu caşete. Deschis. Numai că flaconul nu era gol – din câte mi-am dat seama, era plin cam pe-o treime şi ceva. Oricum, Emily n-a reuşit s-o trezească. Drept care ea, Emily, a devenit extrem de agitată şi mi-a cerut să-l chem pe doctorul Mink. Până să vină el, Kate, firește, s-a trezit şi a început să-i împroaşte pe cei din jur cu tot felul de injurii, cu o violență nemaipomenit de răuvoitoare şi necontrolată. S-a dezlănțuit împotriva lui Emily cu o furie rece, care era într-adevăr înspăimântătoare. Când ne-a spus s-o ştergem dracului de-acolo, pot să te asigur că i-am dat pe loc ascultare. Doctorul Mink i-a făcut o spălătură stomacală şi i-a dat un întăritor – Sam se uită la ceas – acum o oră. Ei, tipul ăla are nervii tari, nu glumă. N-a vrut să o interneze, deşi ar fi fost lucrul cel mai puțin riscant. Emily l-a întrebat ce are de gând să facă. El a zis că i-a smuls lui Kate promisiunea să îl consulte luni şi asta îi era suficient – iar în privința pentobarbitalului, nimeni nu poate împiedica pe cineva să înghită câte caşete pofteşte când îi căşunează. Apropo, el e un mare admirator al lui Suë. Oricum, am reuşit să punem mâna pe flaconul cu pricina.

— Sam!

Vocea mătuşă-mii, gravă şi bogată în nuanțe, ajunge până jos, la noi.

Sam priveşte în jos peste braț, ca să vadă dacă călcâiul îi este aliniat cum trebuie. O pornesc în sus pe scări, nervos şi stânjenit că Sam n-a putut sesiza îngrijorarea din vocea mătuşă-mii.

— Încă ceva. Oscar şi Edna sunt aici. Ei, nici tu nu vrei să ştii deloc de ei? Dar poate că-i totuna. Fiindcă e un moment dificil pentru Kate. Şiretlicul e s-o faci să se arate. Iată la ce ne-am gândit: tu apari fără să ştii nimic, o cauți şi cobori cu ea la masă.

Mătuşa mea îmi interceptează privirea din sufragerie şi eu intru să o sărut şi să vorbesc cu soții Bolling. Lucrurile par destul de calme. Dintr-un motiv oarecare, unchiul Jules râde cu mătuşa Edna. Deşi mătuşa Emily pare cu gândurile în altă parte şi îşi sprijină tâmpla în trei degete, e volubilă, iar mie nu-mi rămâne decât să mă întreb dacă povestea lui Sam nu a fost exagerată. Unchiul Oscar şi mătuşa Edna au sosit din Feliciana pentru carnaval şi pentru pelerinajul de primăvară, o raită anuală pe la vechile case şi *patio*-uri. Mătuşa Edna e o femeie frumoasă, cam solidă, cu ochi negri, scânteietori, şi cu o umbră de mustață. Deşi e în vârstă de cel puțin şaizeci şi cinci de ani, are un păr încă

negru, care se unduieşte pe spate, acoperindu-i urechile într-un fel ce mă trimite cu gândul la „cosițe ca pana corbului”. Unchiul Oscar e îmbrăcat foarte elegant, dar se vede de la o poştă că e provincial. Al patrulea dintre frații Bolling, din generația vârstnică, el n-a ținut să fie nici militar, nici avocat, nici doctor, ci proprietar de magazin – asta până de curând, când a repurtat un succes deosebit cu vila Lynwood, pe care o prezintă turiştilor la prețul de un dolar biletul. În anumite întorsături neaşteptate ale frazei şi în felul în care îşi clatină capul, seamănă surprinzător de mult cu judecătorul Anse, cu excepția unei teşituri la rădăcina nasului, a unei curburi mai line a frunții şi a unui aer de cumsecădenie degajat de ochii lui de un albastru-deschis, amețitor. În urma morții fraților şi a emigrării fetelor, unchiul Oscar şi mătuşa Edna s-au pomenit moştenitorii acelui imobil vechi. La drept vorbind, nu prea are de ce să constituie un punct de atracție turistică (nimănui nu i-a trecut prin cap să-i dea un nume până ce mătuşa Edna s-a gândit la Lynwood), fiind o îngrămădeală dezordonată de lucruri mari şi vechi, fără nicio calitate aparte, în afară de verandele spațioase şi de aleea străjuită de stejari. Dar unchiul Oscar şi mătuşa Edna au reuşit să o amenajeze minunat şi chiar să dobândească pentru ea statutul de loc permanent de pelerinaj pe „Itinerarul

azaleelor”. Partea ciudată e că nu unchiul Oscar, vechiul colonist, a fost cel care a restaurat casa în cel mai autentic stil Natchez – prevăzând-o cu o alee acoperită până la bucătăria de vară, unde acum se poate servi sirop de mentă în locul rachiului cu apă, singura băutură băută vreodată de frații Bolling, şi chiar îmbrăcându-l pe bietul moş Shad într-o uniformă de majordom de casă mare, model Seagram, şi scoțându-l afară pe şosea, înarmat cu un clopoțel prin care anunță prânzul –, aşadar, nu unchiul Oscar a renovat locul, ci mătuşa Edna, fiica unui droghist din extremitatea nordică a statului New York, pe care unchiul Oscar a întâlnit-o şi cu care s-a căsătorit în timp ce era concentrat la Plattsburg, pe vremea Primului Război Mondial.

Când mă înclin s-o sărut, mătuşă-mea nu are niciun fel de reacție, în afara privirii cenuşii pe care mi-o aruncă şi a obişnuitelor două atingeri uşoare pe care le receptez rapid pe obraji – absolut nicio reacție, dacă nu cumva aici se ascunde un soi de ironie profundă, un cenuşiu sub cenuşiu.

În timp ce mă ridic, o scurtă silabă de avertisment izvorâtă din gât şi oprită în scârțâitul unui scaun ajunge până la mine, ca şi cum, vestindu-mă şi căindu-se pentru asta, ar fi trebuit să se stingă, să treacă drept unul din neînsemnatele zgomote diurne ale casei. Pe o margine a

scării, la jumătatea distanței dintre paliere, se află o debara mică şi întunecoasă, destinată depozitării mobilelor. E un loc pe lângă care treci de douăzeci de ori pe zi şi în care nimănui nu-i dă prin cap să intre – cum nu-ți dă prin cap să intri într-un tablou – şi nici măcar să arunce o privire, iar dacă ai intrat, o faci cu acel sentiment straniu pe care-l încerci când intri într-un tablou, într-o pictură tridimensională în care spațiul este neocupat şi de unde perspectiva asupra casei, holului şi sufrageriei de jos pare în acelaşi timp şi privilegiată, şi stranie. Kate se află acolo, într-unul din ungherele întunecate. E aşezată în fața şemineului de faianță cu medalii montate în casete de sticlă, cu papucii de Boemia cu pompon, cu cristalurile încrustate cu aur şi cu ambrotipul căpitanului Alex Bolling, din regimentul 2 infanterie din Louisiana, o fotografie ce nu se află pur şi simplu închisă în sticlă, ci încastrată acolo pe vecie, prinsă cu sticlă cu tot în perete, o înzidire care îmi provoca cele mai năstruşnice speculații în virtutea însăşi a caracterului ei definitiv – şi când te gândeşti că obiectele acelea micuțe sunt izolate pentru totdeauna în acelaşi aer sechestrat al anului 1938... deci Kate, cum spuneam, stă jos, scutită de tot deranjul şi solicitările celor ce trec pe-acolo, îşi ține veselă brațele în palme, şi îmi face loc pe canapeaua de două persoane. Doar într-un târziu mă întreb

de ce arată atât de bine: s-a gătit pentru prima oară de la Crăciun încoace. E din cauza parfumului pe care-l răspândeşte şi a şoaptelor nylonului din picioarele ei, a rochiei albe pe fondul tenului întunecat, o rochie în adevăratul înţeles al cuvântului, învolburată în volane pe care acum le adună în juru-i, ca să-mi facă loc.

Din unghiul în care stăm, vedem sufrageria şi societatea adunată acolo, cu excepţia mătuşii. Ei i se vede numai încheietura mâinii, în prelungirea căreia se află mâna dreaptă, mulată pe curbura pronunţată a braţului fotoliului, astfel încât să-i poată mângâia prietenos capul de leu, cu botul despicat ca la leproşi.

— Spune-i mamei că mă simt bine şi că o să cobor ceva mai târziu. Nu mi-e foame.

Atunci mă voi simţi într-adevăr bine, pare ea să spună. Numai şi numai sentimentul că toţi se agită din pricina ei îi tulbură linişştea aici, în refugiul ei de ia mezanin.

Când mă întorc (mătuşă-mea m-a întâmpinat cu o singură înclinare gravă a capului), Kate fumează, trăgând adânc în piept şi expediind în jur fumul expulzat din plămâni. Stă picior peste picior, legănându-şi una din gambe, iar în poală are o brichetă Zippo şi un pachet de ţigări.

— L-ai văzut pe Sam? mă întreabă ea.

— Da.

— Şi ce ți-a spus?

— Că ai avut o noapte proastă şi că Merle a fost aici.

Îi spun adevărul pentru că n-am prezența de spirit să-i spun altceva. Kate o ştie prea bine: eu sunt insul nu din cale-afară de deştept, pe care adulții îl iau deoparte ca să-l interogheze.

— Hm. Vrei să ştii adevărul? Am avut o noapte grozavă. Probabil cea mai bună noapte din viața mea.

Sam bate uşor în cupă cu lama cuțitului. Aşa cum îi stă în obicei, vorbeşte peste masă, adresându-se mătuşii mele, dar e conştient că şi ceilalți îl ascultă. La dreapta lui, unchiul Jules se mulțumeşte să asculte şi să privească cu o expresie de bunăvoință aproape îndobitocită. Aşa se desfăşoară unul din „dineurile" date de Em: Sam se adresează forumului, Em prezidează. Cu mult timp în urmă el, unchiul Jules, folosindu-se de aceeaşi şiretenie cu care recunoaşte simptomele îmbolnăvirii firmelor sau ale sănătății firmelor, a descoperit existența unei anumite structuri a conferențiarilor aduşi de Emily. Jules le atrăgea atenția acestora, deşi erau persoane cu vederi din cele mai înaintate în toate domeniile şi cu o sensibilitate din cele mai rafinate în privința minorităților (exceptându-i pe catolici, dar asta nu-l afecta câtuşi de puțin pe unchiul Jules), să

respecte aceleaşi tabuuri şi să se conformeze aceloraşi ritualuri. Doar unchiul Oscar nu se conforma. Cum stă acolo, lăsat pe spate, cu privirile ațintite la candelabru, e pe deplin conştient că a intrat într-o societate de atotştiutori cu pretenții, însă nu-şi va dezvălui un asemenea chip. În orice clipă va fi gata să încalce un tabu sau să profaneze un ritual, dându-şi drumul la gură în chestiuni cum sunt cele legate de negri, de doamna Roosevelt, de americanii de origină hispanică sau de evrei, şi toate astea dintr-o singură răsuflare. Unchiul Jules însă nici nu încalcă teritoriul altcuiva, nici nu acceptă ca teritoriul lui să fie încălcat de altcineva. De fapt lipsa lui de seriozitate îi serveşte drept armură. Nici prin cap nu i-ar trece să considere atacurile ireverențioase din conferințele mătuşii Emily drept un afront la adresa propriilor sale convingeri oarbe, adânc înrădăcinate. Cel mai grav lucru pe care îl pot face „rudele lui Em" e să se arate la înălțime, adică să se poarte conform aşteptărilor pe care el a ajuns să le aibă în legătură cu ele.

Sam loveşte rar şi ritmic în cupă.

— Joia trecută, Em, Eric s-a întors de la Geneva, iar eu l-am întâmpinat la aeroport. Avea fața albă ca varul...

Kate, care se lăsase pe spătarul scaunului şi îndreptase spre Sam o privire piezişă printre pleoapele lăsate, ca un

spectator de teatru de la balcon, începe să netezească ambalajul de celofan al pachetului de țigări.

— Am purtat o discuție de felul ăsta şi aseară. Am fost de-a dreptul fericit...

Mătuşa Edna se apleacă, vrând să recepționeze monologul lui Sam. Încă nu s-a obişnuit cu felul lui Sam de a purta o discuție, aşa că pare tulburată.

— Dar ce poate face un singur om?

Şi când spune asta mătuşa îşi frânge mâinile.

Mătuşa Edna e cât se poate de amabilă, dar e una din rudele pe care le ocolesc. I se citeşte sufletul în ochi şi, ori de câte ori ne întâlnim, îmi aruncă nişte priviri teozofice profunde, din suflet. Deşi îi răspund la fel şi, în mare, mă arăt plin de înțelegere, asta mă stânjeneşte.

— Sam e o persoană foarte blândă şi foarte bună, spune Kate.

— Ştiu.

— Ține foarte mult la tine. Te duci să-i audiezi conferința?

— Mi-ar face plăcere, dar trebuie să mă scol mâine dis-de-dimineață şi să plec la Chicago.

— În ce scop?

— Probleme de afaceri.

— Am avut o seară minunată, dar când m-am dus la culcare, eram întru câtva neliniştită. Ştii cum trebuie să te păzeşti de elanurile avântate ale lui Sam?

— Da.

— Orice se ridică trebuie să şi coboare, iar eu mă aflam la zece leghe înălțime.

— Ştiu.

— Dar eram cu ochii în patru şi n-am căzut. M-am dus direct în pat, la culcare. Apoi, după câteva ore, m-am trezit brusc. Nu era nimic nelalocul lui. Eram perfect trează şi îmi controlam toate reacțiile. Am meditat asupra cererii tale în căsătorie şi mi s-a părut că, la urma urmelor, ar fi într-adevăr o posibilitate. Cu condiția ca eu să nu compromit totul.

Mercer trece cu un platou cu cartofi dulci. Când ajunge în dreptul fiecăruia, îşi ține răsuflarea, cu capul dat pe spate şi ochii ieşiți din orbite, apoi expiră cu un sunet sugrumat.

Unchiul Oscar şi-a înălțat un braț, sprijinindu-l de spătarul scaunului, şi-i spune ceva lui Sam. Nu-i pot prinde vorbele, dar îi recunosc tonul vocii, flecăreala degajată se stinge treptat într-un râs şuierat, care îți solicită acordul şi care te amenință cu represalii dacă-l refuzi. Şi totuşi îmi plăcea magazinul unchiului Oscar din Feliciana – şi să-i aud acum vocea e aproape ca şi cum i-aş simți mirosul

pătrunzător al scândurilor impregnate cu creolină. Dar chiar şi atunci, a te afla acolo şi a fi solicitat de el era un lucru periculos. Era primejdios să-l vezi ducându-şi lupta în arena înfricoşătoare a unui magazin de periferie, să-l vezi cum se încinge, pregătindu-se să-şi anihileze adversarul, şi cum se asigură împotriva unui posibil contraatac, cum şuieră şi apoi trece la un râs uşor, proclamându-şi astfel victoria.

— Oscar! strigă mătuşa Edna, prefăcându-se că se află într-o dispoziție exuberantă.

Parcă îl şi aude pe Sam în Dallas: „Am auzit săptămâna trecută un comentariu deosebit de inspirat despre gândirea Sudului...". Aplecându-se spre unchiul Oscar, îl atinge cu o afecțiune abia stăpânită, care vrea să spună că el e un tip tare bun şi că noi toți îl iubim. Dar, totodată, vrea să spună că de fapt ar putea să-şi țină gura.

— Nu mai putea fi nicidecum vorba să adorm din nou, spune Kate. Am coborât, am găsit unul din romanele polițiste ale tatei, m-am întors în pat şi l-am citit din scoarță în scoarță. Era despre nişte tipi din Los Angeles. Casa era întunecată şi linişti tă şi din când în când se auzea sirena unui vapor de pe fluviu. Am văzut cum ar putea arăta viața mea: aş trăi ca o ființă măruntă şi ordonată, asemeni Dellei Street, şi mi-aş spăla ciorapii în fiecare seară. Dar apoi mi-

am adus aminte ce s-a întâmplat la Memphis. Ştiai că am locuit cândva în Memphis?

Mătuşă-mea nu-i prea acordă atenție unchiului Oscar şi, de altfel, nici lui Sam. Piaptănă metodic cu unghia de la degetul mare striațiile ce reprezintă coama leului.

— Era în 1951 – şi tu erai în armată. Eu şi tata ne războiam pe chestiuni de politică. Şi când te gândeşti că puteam chiar să fiu zvârlită afară din casă... În fine. Mama a sugerat că n-ar fi deloc rău să plec la Memphis, să vizitez o veche colegă de-a ei de clasă, o doamnă pe nume Boykin Lamar. Era într-adevăr o personalitate: cântase la Opera Populară din New York şi scrisese o carte destul de nostimă despre călătoriile ei din tinerețe prin Europa. Am fost tratată de ai casei cum nu se poate mai bine. Dar nimeni nu era în stare să spună ceva. Seară de seară stăteam acolo, ascultând operă la patefon şi îngrozindu-ne de clipa în care audiția se sfârşea şi cineva trebuia să spună ceva. Devenisem atât de agitată, că într-o seară am alunecat în fața şemineului şi am căzut în foc. Mă crezi că a fost o uşurare să trec printr-o durere fizică cumplită? E posibil ca iadul să nu fie făcut din foc – sunt lucruri mult mai groaznice decât focul. M-am mutat la un hotel şi o vreme m-am simțit foarte bine. Mi-am luat o slujbă în domeniul asistenței sociale şi ieşeam la o mulțime de întâlniri. Dar

după un timp camera a început să-mi transmită reproşuri. În fiecare după-amiază, când mă întorceam acasă de la lucru, soarele apunea de cealaltă parte a fluviului, în statul Arkansas, şi pe zi ce trecea, lumina lui galbenă devenea din ce în ce mai tristă. Şi Arkansasul din zarea aceea galbenă dinspre apus... o, Doamne, nici nu-ţi poţi închipui cât de trist arăta! Într-o după-masă mi-am făcut valiza, m-am suit în expresul Illinois Central şi am plecat acasă.

Sam turuie întruna, într-o manieră mai mult decât acceptabilă, răstimp în care netezeşte faţa de masă cu lama cuţitului, trasând nişte dungi abia vizibile. Un ton nou i se strecoară în voce, anunţând altceva. La fel ca într-o simfonie, când se apropie partea „tare”, îmi dau seama că Sam se ambalează ca să poată începe una din anecdotele sale. Anecdotele astea ale lui Sam trezeau în mine o reacţie atât de intensă şi de agreabilă, încât mă aduceau la limita irascibilităţii. Odată ne-a povestit pe veranda întunecată din Feliciana despre perioada când a făcut o călătorie spre izvoarele fluviului Orinoco, unde s-a îmbolnăvit şi a zăcut cu febră mare săptămâni în şir. Într-o seară a auzit o voce incredibil de frumoasă cântând întreg ciclul *Winterreise*. A fost sigur că delirează – până a doua zi dimineaţă, când l-a întâlnit pe cântăreţ, un inginer austriac care cânta lieduri mai bine ca Lotte Lehmann etc. Când a terminat de povestit,

eram într-o stare de plăcere irascibilă şi m-am înfuriat pe ceilalți pentru că nu se arătau destul de afectați de experiența aceasta.

— Ți-aduci aminte, Emily, de seara în care am văzut *Nu va fi noapte*, când tu erai atât de impresionată, încât ai insistat să facem tot drumul de întoarcere până la Carlyle pe jos?

Dar Kate nu e atentă. Îşi ține în lumină degetul mare, din care a tot ciugulit, şi-l cercetează cu luare-aminte.

— Noaptea trecută totul a fost minunat până am terminat cartea. Apoi n-a mai fost decât o lungă aşteptare. Şi după asta ce va fi? m-am gândit atunci. Am început să mă tem un pic – aveam pentru prima dată senzația că ajunsesem la capătul puterilor. Devenisem conştientă de propria mea respirație. Lucrurile au început să-mi alunece uşor pe dinaintea ochilor. Mi-am pregătit ceva de băut, am luat două nembutale şi am aşteptat să se ridice vălul.

E pentru prima oară că a adus în discuție caşetele ei. Naivitatea mea îi prinde bine.

— Ştii ce s-a întâmplat apoi? Ce a zis Sam? N-are nicio importanță. L-ai văzut pe Merle? Nu? Hm. Ce s-a întâmplat a fost cel mai neînsemnat lucru imaginabil, absolut deloc măreț – deşi mi-ar fi făcut plăcere să socot că aşa este. Am luat şase sau opt caşete cu totul. Ştiam că nu o să mor din

atâta. Dumnezeu mi-e martor că nu voiam să mor – nu în clipa aceea. Voiam doar să... evadez sau să mă desprind, să mă desprind de miezul mort al lucrurilor. Ascultă, nu-i aşa că numai oamenii răniți sunt într-adevăr fericiți? Hai, recunoaşte! Nu-i aşa că ăsta-i adevărul?

Se opreşte şi începe să caşte întruna.

— Mă simțeam atât de straniu! Totul părea atât de... cumva lipsit de importanță... înțelegi?

Îşi leagănă gamba, fredonând un crâmpei de melodie.

— Ca să spun adevărul adevărat, nu-mi aduc aminte prea bine. Ce straniu! Totdeauna mi-am adus aminte până şi cel mai neînsemnat lucru.

— ...şi mi-ai vorbit pentru prima oară de speranțele tale mesianice?

Sam îi zâmbeşte mătuşă-mii. În Feliciana făceam adesea speculații pe seama noului Mesia, o combinație între om de ştiință, filosof şi mistic, care va veni înaintând cu paşi mari printre ruine, cu *Bhagauad Gita* într-o mână şi cu un contor Geiger în cealaltă. Dar azi Sam n-a nimerit-o. Mătuşă-mea nu zice nimic. Unghia degetului ei mare continuă să pieptene coama leului.

Odată prânzul terminat, unchiul Oscar aşteaptă în sufragerie până ce pleacă ceilalți, apoi îşi schimbă poziția şi-şi dezmorțeşte piciorul.

Mă ridic şovăielnic, copleşit brusc de un somn la limita beției.

— Stai.

Kate se agață năvalnic de brațul meu cu amândouă mâinile.

— Vreau să plec cu tine.

— Bine. Dar mai întâi cred că o să trag un pui de somn pe verandă.

— Adică să plec cu tine la Chicago.

— La Chicago?

— Da. Ai ceva împotrivă să merg şi eu?

— Nu.

— Când pleci?

— Mâine-dimineață.

— Ai putea s-o faci astă-seară şi să iei două bilete de tren?

— De ce de tren?

Încep să-mi dau seama cât de puțin am dormit săptămâna trecută.

— Ştii ce? Du-te şi întinde-te şi mă ocup eu de toate.

— În regulă.

— Vezi vreo posibilitate ca, după Chicago, să plecăm într-o excursie în vest şi să rămânem acolo un timp oarecare, într-un orăşel ca Modesto sau Frenso?

— Văd.

— Aranjez eu totul.

În glas îi răzbate fericirea.

— Ai ceva bani la tine?

— Da.

— Dă-i încoace.

Mare minune, mă gândesc eu somnoros în hamac, s-o vezi pe Kate acționând cu asemenea promptitudine – a şi ieşit, zvâcnind din călcâie, braț la braț cu maică-sa vitregă, şi-a înşfăcat cu o mişcare grăbită poşeta şi, sub privirile întru câtva posomorâte ale lui Sam (după cât mi s-a părut mie), a şi urcat în Plymouth-ul ei mic şi țanțoş. Şi numai după asta înțeleg şi de ce. Din pricina trenurilor. Când se pune problema unei excursii – prozaica chestiune a plecării, simpla urcare în vagonul Pullman şi părăsirea lină a oraşului într-o seară –, Kate e tot atât de eficientă şi de neîndurătoare ca Della Street.

Ceva mai târziu, pe Prytania Street, unchiul Oscar o ajută pe mătuşa Edna să urce în automobilul break – sunt pe punctul de a porni în faimosul tur al *patio*-urilor la lumina lumânărilor –, după care, aferat, dă ocol maşinii până la portiera lui, se instalează la volan şi se lasă pe

spate, în timp ce cu o mână se apasă pe sub coaste. Sam vine în vârful picioarelor până în dreptul parbrizului.

— Ei, fii puțin atent, frate-meu Andy. Ia te uită la ei! Parcă-s Regele Pescar şi madam regina. Să vezi şi să nu crezi.

În vertijul epuizării trebuie să te ții să nu râzi, la fel cum te ții să nu râgâi.

— Frate-meu Andy, îți iese din chestia asta ceva gras?

— Nu.

Stomacul meu îl îndatorează pe Sam cu o ultimă convulsie disperată de râs. O, Doamne.

Mai târziu, mi-ajunge cumva în palmă o sticlă pătrățoasă, încălzită de corpul lui Sam şi recunoscută de degetele mele după muchia lăsată în sticlă de matriță şi după simbolul unității de greutate farmaceutică – şi, odată cu ea, nişte instrucțiuni de la Sam, memorabile doar prin faptul că au fost emise pe tonul uneia dintre marile scheme terapeutice ale mătuşă-mii.

2

Bineînțeles, trei ceasuri mai târziu suntem scuturați de-a lungul unui terasament cu destule denivelări din inima mlaştinii Ponchitoula.

Şi nici nu deschidem bine uşa grea a vagonului şi intrăm pe coridorul de oțel, cu tăcerea lui înghețată, cu voci răzlețe din diferitele compartimente deschise şi cu mirosul întunecos de altitudine în nări, că ultimii zece ani din viața mea capătă aspectul fantomatic al unui sejur între două călătorii cu trenul. S-au scurs zece ani de la ultima mea călătorie cu trenul, de la San Francisco la New Orleans, deci zece ani de când am simțit ultima oară acea plăcere aparte legată de inițierea în misterele trenurilor, iar acum mă aflam pe înălțimea de pe care ți se dezvăluie şi rămăşițele deprimante ale trecutului, şi viitorul luminos şi cât se poate de simplu, şi călătoria însăşi, ca o trecere privilegiată a unui om prin lume. Dar trenurile s-au schimbat. Au dispărut cuşetele suprapuse, compartimentele şi manetele de tot felul, velurul verde. Doar hamalul a rămas, cred, acelaşi, un negru cu palmele de culoarea crevetelui şi cu grumazul umflat de atâta silă. Separeurile noastre de o singură persoană se dovedesc a fi nişte sicrie neîncăpătoare. Observ

că din când în când ocupanții separeurilor scot capul afară pe coridor, în căutarea unui chip de om.

Kate e afectată de această condiție particulară a existenței din trenuri. Jacheta ei gri n-ajunge să-i acopere șoldurile mari, iar fusta strâmtă i se mulează pe coapse într-un joc nostim, ce nu exclude vulgaritatea. În drum spre vagonul special amenajat pentru admirarea peisajului, Kate mă trage în intrândul pe care îl face coridorul și mă sărută, apucându-mă pe sub haină ca o chelneriță. În cinstea sărbătorii de Mardi Gras, și-a făcut ochii cu un rimel strălucitor și acum mă privește printre genele încovoiate, încărcate de negreală.

— Și o să locuim în Modesto?

— Da, da, îi răspund, stânjenit de tonul ei jucăuș.

Nu e într-o stare atât de bună pe cât vrea s-o arate. La urma urmei, nu se simte la adăpost nici în tren, ci mai degrabă reușește să se strecoare, evitând o confruntare cu primejdiile printr-un soi de bravadă.

În vagonul amenajat pentru admirarea peisajului e destulă aglomerație, dar găsim două locuri alăturate pe o canapea unde mă strivește un individ care-și citește ziarul. Plutim printre vilele din Carrollton, secționându-le curțile din spate în trapezoide neregulate, apoi printre cluburile rurale și cimitirele din Metaire. În amurgul care se lasă,

cimitirele arată la început ca nişte oraşe cu şirurile lor de cavouri albe, multe cu unul sau două etaje, formând apartamente şi chiar adevărate locuințe, iar micile alei, colțurile aleilor, rigolele şi chiar peticele de pajişte, toate astfel proporționate încât le confunzi şi, prin însăşi condiția ochiului, se profilează la orizont sub forma unui oraş văzut de foarte departe. Acum, că am intrat în suburbii, înaintăm pe deasupra acoperişurilor la nivelul unor vrăjitoare călare pe măturoaie.

Treptat, îmi dau seama că un bărbat de pe partea cealaltă a vagonului mă priveşte cu o insistență ciudată. Kate mă înghionteşte. E Sidney Gross, împreună cu soția lui, şi are, desigur, şi el, ca şi mine, aceeaşi destinație: conferința. Fiul lui Sidney Gross de la firma Danziger and Gross, Sidney e un băiat scund, cu obrazul proaspăt, cu părul creț şi cu acea privire radioasă cu care te întâmpină uneori evreii din Sud. Între noi a existat întotdeauna un soi special de cordialitate. El s-a căsătorit cu o fată drăguță din Mississippi şi, spre deosebire de Sidney, ea urmăreşte atentă contactele umane – bunăoară, ştie, probabil, care dintre noi a vorbit mai întâi la ultima noastră întrevedere – şi aşa se face că acum îşi aruncă privirile somnoroase dincolo de noi doi, zăbovind fără să vrea asupra feței albe a lui Kate şi a ochilor ei negri şi sclipitori. Radios, Sidney îşi

arcuieşte spre noi spinarea robustă, de ponei tânăr, cu capul bine înfipt între umeri şi cu urechile mici, lipite de cap.

— Măi, măi, măi, Jack, negustorule! Vasăzică ai uitat şi tu să-ți rezervi locuri la avion.

— Bună, Sidney, bună, Margot. Uite, ea e Kate Cutrer.

Margot devine foarte prietenoasă, în stilul flecar al celor din delta fluviului Mississippi.

— Ai uitat, pesemne, că e Mardi Gras şi că nu poți pune mâna pe vreun bilet de avion.

— Nu, nouă ne place să mergem cu trenul.

Sidney este incitat, dar nu ca mine, de călătorie, ci de conferință. Aplecându-se peste interval, cu un program făcut sul în mână, ne lămureşte că urmează să participe la o masă rotundă pe tema reducerilor de impozite la polițele de asigurare.

— Dar tu?

— Eu cred c-o să particip la ceva ce se cheamă sesiunea de tranzacții ad-hoc.

— Are să-ți placă. Fiecare spune exact ce îi trece prin minte în momentul ăla. Ai voie să-ți scoți haina, să stai în picioare şi să te întinzi. Orice. Anul trecut a fost individul ăla caraghios din Georgia.

Sidney caută un mijloc de a ne transmite cât de comic era tipul şi, negăsind nimic, trece mai departe fără să-şi bată capul.

— Ce figură! Nemaipomenit de comic. Şi care-i tema?

— Concurența cu gratificațiile variabile.

— O, da, zice Sidney, arborând o grimasă dezgustată la adresa meseriei noastre. Nu asta mă îngrijorează pe mine.

Se joacă cu sulul de hârtie, plimbându-l dintr-o mână într-alta.

— Da' pe tine?

— Nici pe mine.

Sidney propune să jucăm bridge, dar Kate se scuză. Soții Gross se mută la o masă din colț şi încep să joace gin rummy.

Kate, care a scotocit bine în geantă, rămâne încremenită. Îi simt ochii ațintiți asupra mea.

— Sunt la tine caşetele mele?

— Ce anume?

— Caşetele mele.

— A, da, sunt la mine. Am şi uitat de ele.

Fără să mă slăbească din ochi, apucă flaconul, îl pune în poşetă şi o închide brusc.

— Nu m-am aşteptat din partea ta.

— Nu eu ți le-am luat.

— Atunci cine?

— Sam mi le-a dat. Când dormitam în hamac. Îmi amintesc vag.

— Mi le-a luat din geantă?

— N-am idee.

Rămâne un răstimp mai îndelungat cu mâinile în poală, cu degetele crispate şi tremurându-i uşor. Apoi, brusc, se ridică şi pleacă. Când se întoarce, e proaspăt spălată pe faţă şi palidă, cu stropi întunecoşi zăbovindu-i încă la rădăcina părului. Nu a indispus-o incidentul cu caşetele, ci întâlnirea cu soţii Gross. Totul e compromis de perspectiva asta de a face conversaţie plăcută şi de a petrece de minune, cum ar spune Sidney („Tocmai ne căinam că am pierdut avionul, când iată-l pe Jack Bolling – şi ce bal mare-a fost!”), când am fi putut călători aşa, legănându-ne de-a lungul bătrânului şi întunecatului Mississippi, singuri, numai noi doi printre străini. Totuşi se simte ceva mai bine. Şi asta, poate, pentru că i-au renăscut speranţele de a-i lăsa pe soţii Gross la gin rummy-ul sau, poate, pentru că medicamentele şi-au croit drumul lor tainic prin sânge şi au început să-şi facă efectul.

Prinzând viteză, reuşim să ne desprindem de mlaştină. Amândoi, Kate şi cu mine, ne balansăm, ciocnindu-ne unul de celălalt, şi privim farurile automobilelor care circulă pe

şoseaua ce străbate mlaştina, clipind prin stufăriş ca nişte licurici mari şi galbeni.

Starea de somnolență îmi revine din nou. Vine nepoftită. O recunosc ca pe acel soi de clarobscur intermitent care mă cuprinde în ultima vreme, un clarobscur în care visez cu ochii deschişi, dar în care nu mă fură niciodată somnul.

Bărbatul de lângă mine o să coboare la St. Louis. Când conductorul vine să strângă biletele, el îi întinde un cotor: merge acasă. Are un costum de bună calitate. Stă picior peste picior, cu o coapsă bine îmbrăcată ieşind în afară ca o şuncă şi piciorul de deasupra întins într-un unghi obtuz de muşchiul gambei. Părul şaten şi plin de vigoare îi face un vârtej pe frunte (are vreo treizeci şi opt, patruzeci de ani). Cu vârtejul lui şi cu sticlele fumurii ale ochelarilor, aduce destul de bine cu actorul Gary Merrill şi, ca şi acesta, îşi arogă dreptul de a ocupa un loc plăcut cu persoana sa plăcută. Plesneşte de sănătate şi îşi înăbuşă în batistă o râgâială pe cinste. În mod cert, chiar în seara asta a luat o cină excelentă la restaurantul Galatoire's şi sângele din vena lui portă transportă acum o recoltă aurie de globule nutritive. Când răsfoieşte ziarul, îl deschide mai întâi ca pe o carte şi sunt nevoit să citesc pagina din stânga odată cu el. Ne oprim la o reclamă pentru un bar de noapte de pe Bourbon Street, care înfățişează o dansatoare cu un trup uns şi

lucios. Tricepşii i se arcuiesc în faţă ca la o iapă. Ne oprim o clipă ochii toropiţi asupra ei şi trecem mai departe. Acum el găseşte ce îl interesează şi împătureşte ziarul o dată, de două ori şi-apoi încă o dată, aşa cum fac newyorkezii în metrou, încât acesta ajunge cât un pachet lat de exact două coloane. Sprijinindu-l pe genunchi, scoate un creion auriu subţire, îl reglează dibaci cu o singură mână şi subliniază câteva propoziţii cu linii apăsate şi drepte (se dovedeşte a fi un expert în sublinieri). Dormitând lângă umărului lui, nu pot distinge decât:

Pentru a da un sens mai deplin şi mai profund relaţiilor conjugale...

E o rubrică de sfaturi pe care şi eu o citesc cu sfinţenie.

Trenul înaintează legănat, traversând mlaştina. Tipul din St. Louis respiră puternic prin perii aspri din nas şi, aplecându-se pe şoldul drept şi proptindu-se de sine, reuşeşte să se aşeze astfel încât coapsa îi formează o planşetă trainică de scris, pe care sprijină pachetul.

Vocile din vagon încep să se agite. Pasagerii au acum aerul că au călătorit destul de mult împreună ca să ajungă la înţelegeri tainice şi să reactiveze vechi ranchiune. Îşi aruncă unii altora propoziţii eliptice, spuse pe un ton răstit.

Starea de veghe prelungită e un fel de maladie, iar somnul e definitiv contracarat de o vioiciune îndatoritoare şi

năucă. Vise cu ochii larg deschişi se perindă cu intermitenţe ca focurile mlaştinii.

Într-un supermarket de pe Canal Street, doctorul Bob Dean şi soţia lui dau autografe pe cartea lor *Tehnica în căsnicie*. Doi inşi frumoşi. Probabil că am străbătut tot drumul din Gentilly până aici, căci stau în picioare, înghesuit lângă o masă pe care se înalţă o piramidă de cărţi. Nu-mi pot lua ochii de la soţii Dean: un cuplu mai în vârstă, dar încă atrăgător şi, curios lucru, amândoi foarte pistruiaţi. Cât timp aşteaptă începerea evenimentului, sunt foarte veseli unul cu celălalt, aruncându-şi tot soiul de tachinării, în stilul profesionist al oamenilor obişnuiţi să apară în public (cred că aceste preliminarii poartă numele de încălzire). „Nu. Noi nu discutăm niciodată în contradictoriu", spune Bob Dean. „Pentru că ori de câte ori începe o dispută, consultăm capitolul pe care l-am scris eu despre certuri." „Nu, dragă", spune Jackie Dean. „Eu am scris capitolul acela..." etc. Lumea râde. Observ că aproape toată mulţimea care se înghesuie în mine e formată din femei solide, între două vârste, care au în jur de şaptezeci de kilograme. Cu pleoapele grele, îi privesc pe soţii Dean, prinşi într-un mod aparte de rutina pe care o înscenează cu atâta dezinvoltură, încât în timp ce schimbă replici ironice, mai găsesc timp şi să arunce în jur priviri mercantile, de parcă n-ar fi nimeni în

preajmă. Dar când se pun pe treabă, devin dintr-odată sobri şi răspândesc în jurul lor un aer de sârguinţă plină de un entuziasm aproape evanghelic. Un exemplar al cărţii se află deschis pe masă. Citesc: „Iar acum, cu o solicitudine tandră faţă de partenera dumneavoastră, retrageţi-vă mâna de pe sfârc şi manipulaţi delicat...” Este imposibil să nu ţi-i imaginezi întreprinzând cercetările lor, solemni ca o pereche de brontozauri, cu mădularele lor bătrâne, greoaie şi pistruiate înlănţuite, cu mâinile lor explorând abil zone senzitive, regiuni pigmentate din jurul sfârcului, glande de secreţie din locuri greu accesibile, porţiuni latente intens vascularizate. O undă de pişcături incitante mă străbate prin tot corpul, aşa cum nu mi s-a mai întâmplat niciodată.

Legănându-se ca o narcisă, capul mi se prăvale o distanţă bunicică în direcţia tipului din St. Louis înainte de a tresări brusc, revenind la poziţia iniţială. Kate tremură, lipită de mine, dar tipul din St. Louis stă cald şi ţeapăn ca o friptură de vacă. În timp ce trenul se leagănă în voiajul său unic prin spaţiu-timp, mii de lucruri şi evenimente minuscule ne bombardează ca nişte particule cosmice. Într-un şanţ de afară zace o bucată dintr-un ziar cu data de 3 mai 1954. Contorul meu Geiger ţăcăne ca un teleimprimator. Dar nimeni altcineva nu pare să bage de seamă. Fiecare stă cu faţa îngropată în revista lui. Kate

tremură ca o frunză, pentru că tânjeşte să fie un om oarecare, într-un loc oarecare, şi nu poate.

Tipul din St. Louis citeşte un titlu:

UN SAVANT PREZICE CE SE VA ÎNTÂMPLA ÎN CAZ CĂ ENERGIA NUCLEARĂ NU VA FI ÎNTREBUINȚATĂ GREŞIT

Şi creionul cel auriu îşi face iar apariția şi-l încadrează într-un dreptunghi ferm, negru. După ce citeşte o clipă, insul o ia de la capăt şi se pregăteşte să facă încă un chenar concentric, apoi se gândeşte mai bine, scoate din buzunar un briceag argintiu, desface din el foarfeca, decupează întregul articol, îl împătureşte şi îl pune în portofel. E imposibil să urmăresc vreunul din pasajele subliniate, cu excepția pasajului „convergența treptată dintre ştiințele naturii şi ştiințele sociale”.

Un pasaj grăitor. Recunosc că trebuie să-l admir pe tipul din St. Louis pentru viața lui îngrijită şi ordonată, pentru creionul lui auriu şi briceagul lui cu foarfecă şi pentru felul de a decupa articole despre convergența dintre ştiințele naturii şi ştiințele sociale. Îmi dau seama că în ultimele câteva zile propria mea viață s-a destabilizat de tot. Nu mai mănânc, nu mai dorm regulat, nu mai fac însemnări cu caracter filosofic în carnețelul meu şi n-am mai apucat nici măcar să-mi tai unghiile şi să-mi îngrijesc mâinile. Căutarea

a distrus plăcerea vieții mele ordonate şi candide din Gentilly. Acum o săptămână un astfel de enunț, „aşteptând plin de speranță convergența treptată dintre ştiințele naturii şi ştiințele sociale” nu mi-ar fi provocat decât niscaiva furnicături ironice în ceafă. Acum enunțul urlă pur şi simplu, străbătând mlaştina Ponchitoula, întruchipare sonoră şi suflet al disperării.

Kate s-a oprit din tremurat şi sunt sigur că în momentul în care-şi va aprinde țigara şi va începe să fumeze, se va simți mai bine. Dar mă înşel.

— Uuuh! exclamă ea cu o voce indiferentă, de zi de lucru, şi o ia iarăşi de la început.

Vagonul se smuceşte şi-o aruncă înspre scaunul lui Sidney. Trenul o țintuieşte acolo şi, timp de trei secunde, poate fi confundată cu un spectator extaziat al jocului de gin rummy. Sidney bate pachetul de cărți de lemnul lustruit până ce acestea sunt perfect aliniate. Inelul de aur de pe degetul lui mic pare să funcționeze ca un mecanism, un cadru îngust şi bine conturat în interiorul căruia mişcările mâinii sale sunt limitate şi ordonate.

Trece jumătate de oră şi Kate nu se întoarce. O găsesc în separeul ei, cu brațele încrucişate şi cu fața întoarsă spre geamul întunecat. Stăm față în față. Genunchii ni se ating.

— Ți-e bine?

Încuviințează lent spre fereastră, dar cu obrazul întors către mine. Afară un pătrat de lumină galbenă aleargă proiectat pe peretele unui taluz consolidat, apoi dispare, absorbit de păduri şi câmpuri, ca să reapară la fel de viu ca mai înainte. Brusc se iveşte un promontoriu avântat. Kate se înclină în față, cuprinzându-şi brațele cu palmele.

— Mi-e bine. Niciodată nu mi-e prea rău când sunt cu tine.

— De ce?

— Nu mulțumită ție. Dimpotrivă. Ceilalți sunt mult mai înțelegători decât tine – mai ales mama şi Sam.

— Şi Merle cum e?

— Merle! Ei, cu Merle aş putea trage un vânt, iar el mi-ar expedia aceeaşi privire rapidă şi aprobatoare. Dar tu... Tu eşti mai sonat decât mine. E destul să-ți arunc o privire şi mă şi pufneşte râsul. Socoți că ăsta e un temei suficient de bun pentru o căsnicie?

— Tot atât de bun ca oricare altul. Mai bun decât dragostea.

— Dragostea! Ce ştii tu despre dragoste?

— N-am spus c-aş şti ceva despre ea.

Kate se întoarce la fereastră, agitându-şi mâna astfel încât să şi-o vadă mişcându-se în interiorul pătratului zburător de lumină galbenă. Ne aplecăm unul spre celălalt,

genunchi în genunchi şi nas în nas, ca doi diavoli de pe o cartolină de la testul Rorschach. Ceva strălucitor îi sclipeşte la coada ochiului. Desigur, nu o lacrimă.

— Un carnaval pe cinste. Două cereri în căsătorie la un singur Mardi Gras.

— Cine a mai fost?

— Sam.

— Fii serioasă!

— Sunt serioasă. Şi să-ți mai spun ceva. În spatele fațadei ăsteia, Sam e o făptură nemaipomenită. O făptură esențialmente singură.

— Ştiu.

— Tu eşti mai rău decât Sam.

E supărată.

— Cum adică?

— Sam e un ins calculat. Mă şi place. Ştie că voi fi cândva o tipă bogată. Dar mă şi place. Asta nu-i aşa de rău. E în firea omului să fie calculat. Trebuie să ai o fire umană ca să fii calculat. Ori de câte ori surprind vreunul din micile calcule ale lui Sam, simt o senzație de căldură. Aha, mă gândesc atunci în sinea mea, aşa trebuie să fi fost odinioară pe lume – bărbați şi femei dorindu-şi ceva cu ardoare şi calculând totul până în cele mai mici amănunte, ca nişte castori! Tu în schimb...

— Da?

— Tu eşti ca mine. Aşa că hai să nu ne mai amăgim unul pe altul.

Vocea ei e mai fermă. Poate că e din cauza mişcării line a trenului şi, împreună cu el, încuviinţăm şi noi abia perceptibil din cap, da, da, da.

Ea spune:

— Nu-ți dai seama că pentru noi e mult prea târziu să mai facem asemenea mici calcule ingenioase?

— Cum ar fi căsătoria?

— Singurul mod în care am putea s-o scoatem la capăt ar fi ca tu să acționezi ca într-una din micile tale cercetări ingenioase. Recunoaşte-o.

— Atunci de ce să n-o facem?

— Îmi aduci aminte de un condamnat la moarte care îşi găseşte o plăcere şuie în a face lucruri precum înscrierea pe listele electorale. Hai, gândeşte-te o clipă. Toată veselia şi buna ta dispoziție respiră un aer de celulă de condamnat. Nu, mulțumesc. M-am săturat de glumele tale cu iz de condamnare la moarte.

— Şi ce-am avea de pierdut?

— Nu înțelegi că, după ce s-a întâmplat noaptea trecută, nu mai are niciun rost? De-acum nu pot să mă mai joc. Dar nu fi îngrijorat. N-am să înghit toate caşetele dintr-odată.

Nu e un lucru chiar atât de rău să-ți pierzi speranța. Există ceva şi mai rău: să-ți pierzi speranța şi să-ți ascunzi ție însuți lucrul acesta.

— Foarte bine. N-ai decât să-ți pierzi speranța. N-ai decât să-ți fie teamă. Dar, oricum, mărită-te cu mine şi tot vom putea să ne plimbăm prin străinătate într-o noapte de vară, cu sau fără speranță, tremurând sau nu, să vedem un spectacol, să mâncăm nişte stridii în centru la Magazine.

— Ba nu. Ba nu.

— Nu te-nțeleg...

— Ai dreptate. Nu mă-nțelegi. Nu e ceva anume, aşa cum crezi tu. E totul. Totul e atât de monstruos!

— Ce e atât de monstruos?

— Ți-am spus doar, zice ea iritată. Totul. Nu mă pot ridica la înălțimea cerințelor. Să ai un bărbățel – ai deveni un bărbățel, Binx, dragule, şi asta e ridicol... ți-am rănit cumva amorul propriu? –, să-l conduci pe bărbățel când pleacă dimineața, să iei prânzul cu fetele, să te îmbeți la Eddie şi la Nell acasă, să-ți faci puțin de cap cu bărbățelul alteia, să-ți pui când trebuie micuța diafragmă, să ți-i creşti pe cei doi băieți drăgăstoşi, iar în următorii douăzeci de ani să te întrebi necontenit dacă vor deveni sau nu studenți la Princeton...

— Ți-am spus că vom locui în Gentilly. Sau în Modesto.

— Sunt şi eu la fel de naivă ca şi tine.

— Vrei să trăieşti ca Sam şi Joel?

— Binx, Binx! Eşti exact ca mătuşă-ta. Când i-am spus ce simt, mi-a răspuns: Katherine, ai perfectă dreptate. Să nu-ți pierzi niciodată idealurile şi entuziasmul tău pentru idei... pentru numele lui Dumnezeu, credea că vorbesc despre ceva literar sau politic sau despre cursul de „Capodopere ale literaturii universale”! Mi-am zis în sinea mea „Oare asta fac?”, apoi am fugit afară şi am luat patru caşete. Întâmplarea face că toți se înşală în privința asta. Toți îşi închipuie că mă pot sinucide în orice clipă. Ce poantă! Adevărul e, desigur, exact pe dos: sinuciderea e singurul lucru care mă ține în viață. Ori de câte ori tot restul se prăbuşeşte, nu-mi mai rămâne decât să mă gândesc la sinucidere şi în două secunde mă cuprinde o veselie tembelă. Dar dacă *n-aş* putea să-mi iau zilele... ah, atunci aş face-o! Pot trăi fără nembutal sau fără romane polițiste, dar nu şi fără sinucidere. A, bine că mi-am adus aminte!

Şi iese, străbătând coridorul de oțel, sprijinindu-se cu o palmă de perete.

Desigur, nimic din toate astea nu e nou. Ca să fiu cinstit, nu dau prea mare importanță la ce îndrugă. Dar, ascultându-i vocea, pot spune cum se simte. Acum vorbeşte

pe tonul ei „îndrăzneț” şi, întrucât pare mai liniştită decât ar indica-o cuvintele ei, până într-acolo încât ar putea fi cuprinsă de veselie, starea ei nu mă nelinişteşte cu adevărat.

Dar compartimentul devine în curând sufocant şi, cum nu mă simt în stare să discut afaceri cu Sidney Gross, o pornesc în direcția opusă, mă opresc în primul vestibul şi trag o duşcă zdravănă din sticla luată în cinstea Mardi Gras. Probabil că intrăm în gara din Jackson. Trenul scrâşneşte lent la curbă şi pătrunde în periferiile oraşului. Kate iese şi ea şi stă în picioare lângă mine, fără să spună niciun cuvânt. Miroase a săpun şi pare într-o dispoziție exuberantă.

— Bei ceva?

— Îți mai aminteşti când am fost cu trenul la Baton Rouge ca să vedem meciurile de fotbal?

— Sigur că da.

Cum îşi ține echilibrul acolo, în vestibulul întunecos, cu fața ei ovală şi îmbujorată, cu părul pieptănat lins şi cu şuvițele intrate pe sub gulerul taiorului, arată ca o liceancă. Bea ducându-şi mâna la gât.

— Doamne, ce frumusețe!

Trenul s-a oprit şi vagonul nostru stă suspendat chiar deasupra unei străzi a oraşului. Luna aproape plină înoată

printre zdrențe de nori, aruncând o lumină strălucitoare pe cupola Capitoliului, pe edificiile publice nou-nouțe, numai sticlă şi oțel, şi pe strada pustie, cu şina ei strălucitoare de tramvai. Nu se zăreşte nici țipenie de om. Departe, dincolo de aripile clădirii Capitoliului, se zăresc colinele întunecate, acoperite de copaci, şi luminile scânteietoare ale oraşului. Printr-un artificiu al clarului de lună, oraşul pare alb ca zăpada şi complet nelocuit. Doarme dus pe vârful colinei, ca oraşul sfânt al Sionului.

Kate clatină uşor din cap a uimire, în felul deprins de la mama ei vitregă. Încerc s-o sustrag frumuseții. Frumusețea e o târfă.

— Vezi clădirea de colo? E sediul companiei de asigurări Southern Life & Accident. Dacă ai fi investit o sută de dolari în 1942, acum ai fi avut douăzeci şi cinci de mii. Taică-tău a cumpărat o bună parte din primele acțiuni.

Banii sunt un zeu mai bun decât frumusețea.

— Nu ştii la ce mă refer! strigă ea cu aceeaşi fascinație molatecă.

Ştiu foarte bine la ce se referă. Dar mai ştiu ceva ce ea nu ştie. Banii constituie o bună contrapondere a frumuseții. Frumusețea, doar căutarea frumuseții, e doar un dezmăț. Acum zece ani umblam după frumusețe şi nici nu-mi păsa de bani. Ascultam armoniile minunate ale lui Mahler şi-mi

simțeam străfundurile sufletului străbătute de melancolie. Acum urmăresc banul şi în ansamblu, mă simt mai bine.

— Încep să înțeleg cum aş putea locui într-un oraş! strigă Kate.

Se întoarce să mă privească în ochi şi mă cuprinde de talie cu amândouă mâinile.

— Cum anume?

— Într-un singur fel. Spunându-mi tu ce să fac. Pur şi simplu. De ce nu mi-am dat seama de asta mai devreme?

— Să-ți spun eu ce să faci?

— Chiar aşa. Poate că nu e cel mai nobil mod de viață, dar e totuşi un mod. E modul meu! Of, dragul meu, dulcele meu, vechiul meu Binx, ce bucurie să-ți dai seama în fine ce eşti! Nu are nicio importanță ce eşti atâta vreme cât o *ştii*!

— Şi tu ce eşti?

— Ți-o spun bucuroasă, fiindcă tocmai am descoperit-o şi nu vreau să mai uit vreodată. Te rog, nu mă lăsa să uit. Sunt o persoană foarte credincioasă.

— Cum aşa?

— Nu înțelegi? Ce vreau eu e să cred fără rezerve în cineva şi apoi să fac ce vrea el să fac. Dacă Dumnezeu mi-ar spune „Kate, iată ce vreau să faci: coboară din trenul ăsta chiar acum, du-te la colțul ăla din fața companiei de asigurări Southern Life & Accident, stai acolo tot restul vieții

tale şi vorbeşte blând cu oamenii” nu crezi c-aş face-o? Nu crezi c-aş fi cea mai fericită fată din Jackson, Mississippi? Aşa aş fi.

Sorb o înghiţitură şi privesc spre colţul ei. Lumina lunii pare palpabilă – o matrice densă şi pură în care sunt încastrate atât pietrele de la rigolă, cât şi clădirea.

Ea îmi ia sticla.

— Îmi vei spune ce să fac?

— Desigur.

— Tu o poţi face, căci pentru tine religia nu are nicio importanţă. Nici Dumnezeu nu este credincios. Tu eşti impasibilul iniţiator al mişcării. Tu n-ai nevoie nici de Dumnezeu, nici de altcineva —- nu ţi se cuvine niciun titlu de glorie în afară de cel de a fi fiinţa cea mai inveterat egocentrică de pe lume. Nu ştiu dacă te iubesc, dar cred în tine şi o să fac ce îmi spui. Şi dacă o să mă mărit cu tine, o să-mi spui: „Kate, azi până-n prânz să faci cutare şi cutare lucru”? Iar dacă o să trebuiască să mergem la o petrecere o să-mi spui: „Kate, să nu te mişti de-acolo, să nu bei mai mult de trei pahare şi să faci conversaţie cu cutare şi cutare”? O să-mi spui?

— Desigur.

Kate mă îmbrăţişează strâns şi mă sărută cu patimă.

Ceva mai târziu, după cum ştiam că se va întâmpla, nepreţuita ei frumuseţe o doboară şi atunci o cuprinde disperarea. Se mai duce o dată până la toaletă, iar acum stă lipită de mine, legănându-se, în timp ce expresul îşi croieşte drum prin nordul statului Mississippi. Lăsăm primăvara în urmă. Luna spânzură cu faţa spre vest, aruncând raze galbene peste câmpii iernatice, înnegrite şi străvechi, bântuite de năluci ca nişte câmpuri de bătălie.

— O, o, o! geme Kate şi se agaţă de mine. Mă simt îngrozitor! Hai în separeul tău.

— Au strâns patul.

— Atunci ne vom trânti puţin.

Într-adevăr, trebuie să ne trântim, fiindcă n-avem încotro: uşa dă direct în pat. Cuprins de un sentiment de tandreţe, o îmbrăţişez şi îi spun că o iubesc.

— A, nu, spune Kate şi mă prinde cu brutalitate de mână. Fără chestii d-astea, guzgane.

— Care chestii?

— Fără dragoste, te rog.

Nu înţeleg ce vrea şi bat în retragere.

— Nu, nu! Nici nu vreau să mă laşi, spune ea, ţinându-mă şi privindu-mă insistent.

— Cum vrei tu.

— Numai să nu-mi vorbeşti de dragoste, guzgane.

— Bine, dar nu-mi mai spune guzgan.

Ochii ei negri, cu gene lungi şi rimelate, mă privesc direct, dar, din câte îmi dau eu seama, fără să mă vadă. Sprijinită într-o mână, îşi muşcă buza şi-şi lasă cealaltă mână să-i cadă grea pe mine, de parcă am fi amici de când lumea.

— Vreau să-ţi spun ceva.

— Ce?

— Acum câteva zile i-am spus lui Merle.

Mâna i se lasă iarăşi grea, apucându-mă.

— Ce-ai zice dacă ne-am zbengui puţin? Dar el m-a înţeles greşit şi a început să mă dăscălească – ştii, despre genul de raporturi tandre şi mature ce se cade să le aibă adulţii între ei, şi tot aşa. I-am răspuns, nu, nu, Merle, m-ai înţeles greşit. Mă gândeam doar la o simplă şi nevinovată hârjoană – ea mă zgâlţâie puţin –, ca într-o carte amuzantă pe care mi-a arătat-o săptămâna trecută una dintre servitoarele mătuşii tale, în care Tillie cea trudnică şi Mac – nu adevărata Tillie, înţelegi, ci varianta franţuzească a lui Tillie – merg la o petrecere la birou, Tillie are o mică încăierare cu Mac în cămară şi e surprinsă de Whipple. I-am povestit lui Merle despre toată afacerea asta şi i-am spus: La asta m-am gândit, Merle. Ce-ai zice de aşa ceva?

— Şi Merle ce-a zis?

Kate pare să nu m-audă. Bate darabana cu degetele pe pervazul ferestrei şi e absorbită de vârfurile copacilor care trec în goană pe lângă noi.

— Deci... în definitiv şi la urma urmelor, la asta se reduce totul, nu-i aşa? Recunoaşte. Tu şi cu fetişcana din Honduras de la etaj, cu cărticica ei, dimineața, spre mijlocul dimineții, şi acolo, în debara, cu toate cârpele şi căldările...

— E fetişcana ta din Honduras şi cartea *ta* amuzantă...

— Ia fii atent, Whipple! Să-ți spun eu ce să faci! Ieşi frumuşel de-aici şi te întorci peste exact cinci minute. O, eşti un Whipple tont şi mălăieț şi nu eşti bun decât la un singur lucru!

Va trebui să-ți spun adevărul, Rory, deşi e unul dureros. Nimic nu mi-ar face mai mare plăcere decât să spun că am reuşit unul din cele două lucruri. Fie că am făcut ce faci tu – o vâri pe Debbie în pat şi, cu o demonstrație de virtute suficient de triumfătoare încât să fie feroce, înşfaci perna şi pătura, le duci pe canapeaua din hol, te întinzi acolo pe întuneric, cu mâinile împreunate sub ceafă şi cu ochii în tavan, şi îi vorbeşti prin uşa deschisă despre visurile şi speranțele tale –, fie ce ar face un erou de roman, şi el un soi de căutător şi pelerin ce tocmai s-a întors din Guanajuato sau din Sambuco, unde a găsit Marele Adevăr,

sau din Orient, unde a intrat ucenic la un înțelept şi a devenit expert în cea de-a şaptea cale spre cea de-a şaptea fericire. Şi totuşi el nu dispreţuieşte nici lumea asta şi când se întâmplă ca o fecioară să-i cadă la pat, cu inima tânjind, lasă cartea deoparte, plin de veselie şi de optimism, şi îi oferă cele mai extraordinare clipe pe care ea şi le-ar fi putut dori. După care, expediind-o într-un somn la fel de dulce ca acela de care s-a bucurat Scarlett în dimineața întoarcerii lui Rhett, îşi ia din nou cartea şi într-o clipită se află la zece leghe în tării, continuându-şi drumul pe Calea aleasă.

Nu, Rory. Eu n-am făcut niciuna, nici alta. Noi n-am făcut niciuna, nici alta. Ne-am descurcat cum nu se poate mai prost şi aproape că nu ne-am descurcat deloc. Carnea, biata carne ne-a jucat festa. Povara era prea mare şi carnea, biata carne, nici sfințită prin sfânta împărtăşanie, nici dispreţuită de spirit (pentru că dispreţul nu-i soarta cea mai cruntă care poate fi hărăzită cărnii), ci, până în clipa asta, demascată şi invalidată, anulată de ochiul rece, de peşte, al lehamitei, carnea, biata de ea, somată în clipa asta să se înfățişeze fără zăbavă şi să fie totul şi toate, țel final şi ființare supremă, ultima şi singura speranță, se pierde şi eşuează. Adevărul e că m-a cuprins o teamă soră cu moartea din pricina cutezanței ei (de fapt nu cutezanță, nici cutezanță dezmățată, ci cutezanță teoretică). Aveam senzația

că mă obişnuisem cu Lindele mele micuțe şi îmbujorate din Gentilly. Dar şi Kate era speriată. Tremuram amândoi ca varga. Kate era speriată pentru că i se părea că până şi Tillie cea truditoare avea să dea greş. În viața mea n-am muncit mai mult, Rory. Nu aveam de ales: alternativa însemna un lucru cumplit. Creştinii vorbesc despre oroarea păcatului, dar pierd ceva din vedere. Ei vorbesc de parcă fiecare om ar fi un mare păcătos, când adevărul e că în zilele noastre foarte greu se ridică cineva la această înălțime. În adâncurile lehamitei există o cantitate infimă de păcat. Cel mai înălțător moment al vieții unui om stăpânit de lehamite e, probabil, cel când reuşeşte să păcătuiască ca o ființă omenească adevărată. (Ia aminte la noi, Binx – par să-mi strige prietenii mei vagabonzi –, păcătuim! Reuşim! Suntem şi noi, la urma urmelor, oameni!)

— Noapte bună, dulcele meu Whipple. Acum ai tu grijă s-o înveleşti pe Kate. Pe biata ta Kate.

Întoarce perna, căutând partea răcoroasă, şi îngână:

— Noapte bună, dulcele meu Whipple, noapte bună, noapte bună.

3

Se dovedeşte că presimţirile mele negre în legătură cu Chicago au fost justificate. Nici nu coborâm bine din tren, şi spiritul tutelar al oraşului Chicago se abate, fâlfâind din aripi, asupra noastră ca un vultur pleşuv în căutare de hoituri şi se cocoaţă pe umărul meu. Pe tot parcursul scurtei noastre şederi mă simt dominat de el – şedere scurtă, îmi zic, mai scurtă chiar decât fusese plănuită, pentru că a fost scurtată brusc de catastrofa de luni noaptea, din chiar noaptea sosirii noastre. Toată ziua de dinaintea catastrofei am stat adâncit în gânduri, clipind năuc şi dezorientat pe la colţul străzilor. Kate se ocupă de mine. E foarte straniu, dar ea se simte ca acasă în oraş, e complet impermeabilă la cele cinci milioane de raze individuale emise de locuitorii Chicago-ului şi la mirosul special al existenţei de aici, miros pe care trebuie să-l adulmeci şi să-l recunoşti mai înainte de a face un singur pas dincolo de gară. (Măcar de ar fi putut să-mi spună cineva cine a construit blestemata asta de gară, împrejurările construirii ei, detaliile disputelor aprinse dintre reprezentanţii primăriei şi cei ai căilor ferate, astfel încât să nu-i cad victimă ei, gării, ca să zicem aşa, la prima minge de baseball expediată greşit, pe alături! Fiecare punct

de sosire ar trebui să aibă în dreptul lui o cabină deservită de o persoană oarecare, a cărei îndatorire să fie aceea de a-i saluta pe străini şi de a le da un mic trofeu făcut din substanța spațio-temporală a locului, să-i informeze despre dificultățile întâmpinate de ea în liceu şi să le pună în buzunar un pumn de țărână, ca să garanteze că străinul nu va deveni un Oarecine). O, fir-ar a naibii, mă trec sudorile. Kate ia totul în seama ei, agitându-se şi făcând mult caz de asta, de parcă ar fi surprins în mine un vid care mugeşte şi ar vrea să-l ascundă de lume. Brusc, devine o citadină în toată puterea cuvântului, o citadină pe care n-o mai poți deosebi de vreo altă mică mediteraneană din cele ce populează străzile şi metrourile din Nord, cu fruntea îngustă, pielea măslinie şi picioarele ca două buturi.

Singura consolare e să văd că nu m-am înşelat: Chicago este exact aşa cum mi-l aduc aminte. Am fost aici acum douăzeci şi cinci de ani. Tata ne-a adus, pe Scott şi pe mine, să vedem „Un secol de progres” şi încă o dată, mai târziu, la campionatul național de fotbal. Nu-mi mai aduc aminte din prima mea călătorie nici măcar un singur lucru, în afară de senzația locului, parfumul acela al spiritului tutelar pe care îl are orice loc – sau, dacă nu-l are, atunci nu-şi merită numele. S-ar fi putut să mă înşel. S-ar fi putut să nu fi fost nimic de genul acesta, să mi se fi deşteptat nu amintirea

unui loc anume, ci amintirea copilăriei. Dar după un singur pas făcut în acea zi strălucitoare de martie, iată, în mărime naturală, spiritul tutelar al locului, pe care, oriunde te-ai duce, trebuie mai întâi de toate să-l reperezi şi să-l supui, ca să nu fii tu cel reperat şi copleşit. Până acum un singur spirit tutelar, numai unul, a reuşit să mă domine: cel al oraşului San Francisco. L-am urmărit, urcând şi coborând colinele oraşului, l-am pierdut şi apoi am fost eu urmărit de o prezență, de pulberea aurie a toamnei, de strălucirea tremurătoare care îți sfâşie inima şi de tristețea de a ajunge în sfârşit la ocean, de a ajunge la celălalt capăt al Americii. Numai un locuitor al Sudului recunoaşte tristețea zguduitoare şi învăluitoare a oraşelor din Nord. Cum el ştie totul despre spiritul tutelar şi trăieşte în locuri bântuite, precum Shiloh, Wilderness, Vicksburg şi Atlanta, unde fantomele eroilor umblă ziua-n amiaza mare şi sunt mai adevărate decât oamenii, el, locuitorul din Sud, recunoaşte o fantomă atunci când o vede şi nici n-apucă bine să se dea jos din tren la New York, la Chicago sau la San Francisco, că şi simte cum spiritul tutelar i se aşază pe umăr.

Iată-ne aşadar aici, în Chicago. Oraşul arată ca acum douăzeci şi cinci de ani. Clădirile sunt greoaie şi cubice, semănate la distanțe mari una de alta şi cam la nimereală, asemeni monumentelor împrăştiate pe o câmpie întinsă,

bătută de vânturi. Şi lacul. Lacul din New Orleans e un soi de răstoacă ce scânteiază în mijlocul unei plăcute zone de şes. Aici lucrurile nu stau aşa. Aici lacul este Nordul însuşi: un loc primejdios, de unde vânturile fantomatice curg năvalnic, stârnite şi scoţând ţipete de alarmă.

Vântul şi spaţiul – iată spiritul tutelar. Ehei, fir-ar a naibii, cum să-mi fie gândul la gratificaţiile variabile, când simt spiritul tutelar al Chicago-ului cocoţat pe umăr?

Da, vântul şi spaţiul, ele sunt spiritul tutelar. Vântul bate necontenit dinspre lac şi emite pretenţii de stăpân absolut asupra spaţiului, lustruind fiecare centimetru pătrat de trotuar şi faţadele reci, de piatră, ale clădirilor. Îşi croieşte drum printre clădiri, împingându-le în lături înspre celestele câmpii de lumină şi aer. Aerul este presat de vânt şi se transformă într-o lentilă care măreşte, întăreşte contururile şi reduce totul la tăcere – totul a amuţit în tumultul vântului care se abate ca o hoardă cotropitoare dinspre Nord. Acesta e un oraş unde nimeni nu îndrăzneşte să pună sub semnul întrebării pretenţiile vântului şi ale spaţiului celest asupra golului dintre clădiri. Acest cer al Vestului Mijlociu e cel mai despuiat şi mai singuratic cer din toată America. Ca să-l evite, oamenii preferă interiorul caselor şi traiul în subteran. Un alt lucru pe care mi-l amintesc: tata m-a dus într-unul din aceste monumente să

văd piscina unde înota de obicei Tarzan – Johnnie Weissmüller– o incintă subterană cu ecou, unde o lumină cenuşie şi rece se cernea dinspre luminatorul plasat la etajul al doilea, şi unde bărbaţi musculoşi, cu nişte discuri de metal, înotau şi zbierau, iar vocile lor răsunătoare reverberau în pereţii uzi de faianţă.

Câţiva ani mai târziu, după moartea lui Scott, am venit împreună cu tata la muzeul Field, un peristil lung şi deprimant, ce dispărea treptat în zarea străbătută de vuiet, şi am rămas înăuntru, în faţa unei diorame reprezentând omul din Epoca de Piatră, cu tata, mama şi copilul ghemuiţi în jurul unei vetre cu buturugi artificiale, în posturi vădind un calm ameninţător, până ce, simţind ochiul tatei asupră-mi, m-am întors, am văzut ce anume cerea de la mine – în vara aceea noi doi formam un cuplu de tată şi fiu cu totul aparte, el mizând acum totul pe o camaraderie perfectă –, şi, citindu-i în ochi acea cumplită revendicare, prin care cerea de la mine propria lui viaţă, eu, din pricina perversităţii distante de copil sau a unui soi de repulsie atavică, iscată de o intimitate prea adâncă, l-am respins, i-am întors spatele şi i-am refuzat ceea ce ştiam că nu-i puteam oferi.

Pregătiţi, aşadar, de la bun început să înfruntăm spiritul tutelar al oraşului Chicago, ne acomodăm ritmului trepidant al locului, şi nu ne lăsăm pradă nicio secundă stării de

lehamite. Kate e voioasă. Ne ducem drept la hotelul Stevens, să ne rezervăm camerele, apoi eu mă duc să mă înscriu la sesiunea de tranzacții ad-hoc și acolo, la recepție, dăm de Sidney, ce stă, cu înfățișarea lui princiară, imposibil de găsit la alții, nu într-o postură prietenoasă, cu capul înclinat către interlocutor, ci ușor lăsat pe spate cu toți cei o sută optzeci de centimetri ai lui, cu mâna în buzunar, cu șlițul de la sacou desfăcut și cu fruntea lui angulară reflectând lumina.

Sidney îmi prinde la rever numele înscris pe un ecuson de plastic și, până să mă dezmeticesc, mă gonește sus pe scări spre o sală de dans albastră, lăsându-le pe Kate și pe Margot, aflate acum într-o stare de oarecare perplexitate, să ne ajungă din urmă.

— Ce vrea să însemne asta, Sidney? zic eu îngrozit, bătând în retragere.

Simt cum mă trec năduşelile şi nu mă gândesc decât cum să fac să nimeresc înapoi în stradă, unde să beau pe nerăsuflate trei pahare la primul bar. Cu siguranță că, odată căzuți captivi în această peșteră albastră, spiritul tutelar al Chicago-ului ne va prinde din urmă.

— Credeam că până mâine nu sunt programate niciun fel de activități.

— Nici nu sunt. Asta este doar Liga Sobei Fierbinți.

— Dumnezeule, da' asta ce mai e? spun eu, cuprins brusc de fiori.

— Facem cunoştinţă unii cu alţii, trecem în revistă mersul afacerilor din anul precedent, pălăvrăgim despre modul aiurit de a utiliza fondurile. Are să-ţi placă.

Simţurile nu mă înşală: chiar acolo, în mijlocul sălii, se află o sobă pântecoasă de vreo trei metri, făcută din celofan roşu. Chelnerii se învârt de colo colo cu tăvi cu Martini şi o orchestră de muzică uşoară cântă „Hai să facem cunoştinţă".

Delegaţii par nişte oameni de treabă. Mă pomenesc legând o discuţie cu vreo şase tineri de pe Coasta de Vest care îmi plac foarte mult – mai cu seamă unul, un individ mătăhălos şi timid din Spokane, pe nume Stanley Kinchen, venit cu soţia, o femeie atrăgătoare, cu părul blond, mai corpolentă decât Sharon, cu buzele răsfrânte ca o petală de trandafir, cu capul dat pe spate ca o regină şi cu ochii de o strălucire nemaipomenită. Ce oameni plăcuţi! Nu e deloc rău să fii om de afaceri. Pluteşte aici un sentiment de încredere şi cooperare. Lumea în general glumeşte pe socoteala unor asemenea lucruri, dar dacă oamenii de afaceri nu s-ar putea bizui unii pe alţii şi nu ar putea să-şi elaboreze marile lor proiecte bazându-se pe încredere, ţara s-ar prăbuşi chiar mâine şi-ar ajunge la fel de rău ca Arabia Saudită. Ceva mă

îndeamnă să cred că Stanley Kinchen ar face într-adevăr orice pentru mine. Ştiu că şi eu aş face orice pentru el. O prezint pe Kate drept logodnica mea, iar ea face o grimasă şi se arată nu prea încântată. Nu-mi dau seama dacă e scârbită de mine sau de colegii mei afacerişti. Dar indivizii ăştia, atât de prietenoşi şi de...? Cum adică să o deprime? Nu pot fi sigur.

Kinchen mă întreabă dacă voi participa la sesiunea de tranzacţii. E foarte agitat: se pare că e conducătorul unei sesiuni şi cineva l-a lăsat baltă. Mă ia deoparte.

— Aţi vrea să-mi faceţi o favoare? Aţi putea să începeţi dumneavoastră cu o alocuţiune de vreo zece minute pe tema vânzării de mijloace auxiliare?

— Cum să nu?

Dăm mâna şi ne despărţim buni camarazi.

Dar trebuie să scap de aici, oricât de simpatici ar fi tipii. Ca să fiu sincer, prea multă compasiune pentru aproapele meu mă face să nu-mi găsesc locul. Încă un minut şi atmosfera din sala de dans va deveni irespirabilă. Soba de celofan a şi început să iradieze în jur o lumină rău prevestitoare.

— Trebuie să-l găsesc pe Harold Graebner, îi spun lui Kate.

O înşfac de braţ, ne strecurăm afară, în neprevăzutul străzii, şi găsim cel mai mic bar din cel mai aglomerat cvartal din centru. Acolo o văd aievea, văd realitatea pentru prima oară de când zăceam rănit într-un şanţ şi urmăream cu privirea un cintezoi asiatic scurmând printre frunze: ea nu e decât un trup micuţ şi liniştit, o orăşeancă celtă, micuţă şi dârză... ba nu, mai curând o Raşelă, o Raşelă micuţă şi brunetă în drum cu metroul spre locuinţa ei din Brooklyn. O bat prieteneşte pe coapsă.

— Ce s-a întâmplat? spune ea distrată.

Se căzneşte să dea de adresa lui Harold pe hartă şi să verifice nota de plată de la bar. Nu mi-am dat niciodată seama cât e de vicleană şi de socotită – o adevărată creolă.

— Dulce Kate, spun eu, mângâind-o uşor.

— Bine. Hai să mergem.

Dar nu se ridică imediat. Bem şase pahare în două baruri, prindem autobuze, traversăm o sută de kilometri de cvartale, trecem prin preajma a milioane de suflete şi ajungem în cele din urmă într-un loc numit Wilmette, ce se dovedeşte a nu fi niciun fel de loc, pentru că nu are un spirit tutelar, iar în locul ăsta locuieşte Harold Graebner, singurul suflet din întreg Vestul Mijlociu pe care-l cunosc. Pe el, unul din cele cinci milioane de suflete, pe el trebuie să-l întâlnim şi să-l salutăm, să-i urăm noroc şi apoi să ne luăm rămas-

bun de la el – căci altminteri n-am putea fi siguri că ne aflăm cu adevărat aici – înainte de a ne arunca din nou în labirintul unui oraş aşezat atât de inexplicabil sub cerul imens, tunător şi singuratic al Vestului Mijlociu.

Sărim din autobuz şi ţopăim prin Wilmette, fericiţi ca doi cintezoi, şi trecem la numai câţiva paşi de nişte nobile întruchipări feminine din Vestul Mijlociu, cu ochi limpezi şi picioare splendide, dar nu le acord nici măcar un singur gând. Ce colosal lucru, Rory, să fii în fine eliberat de treaba asta măcar o dată. Să te retragi din luptă. Ce lucru greţos e, dragă Rory, şi sexul ăsta post-creştin al vremilor din urmă. De-ai fi păgân, ar mai fi ceva – un soi de uşurare de care ai beneficia fără complicaţii într-o veche lume păgână şi trandafirie. Dar să fii creştin e cu totul altceva, preacurvia-i interzisă, n-ai nici măcar voie să te gândeşti la ea în noua viaţă şi îmi dau seama că nici n-ai simţi nevoia să te gândeşti la ea dacă ar exista o asemenea viaţă. Numai că să nu fii nici păgân, nici creştin, ci aşa... o, dar asta e ceva greţos, Rory. Să ţi-o doreşti şi s-o visezi în primii douăzeci de ani din viaţă, fără s-o practici, deşi fără să fie total interzisă, să tânjeşti pur şi simplu, să tânjeşti ca după un fruct nu cu adevărat oprit, ci aşa-zis oprit şi de aceea extrem de preţuit în taină, preţuit în primul şi-n ultimul rând şi întotdeauna de cultul celor amabili şi imorali, în care fiecare

e mai amabil decât creştinii şi mai imoral decât păgânii, în care se visează nu unul, ci două vise americane: cel cu Ozzie şi Harriet, cu mult mai amabili decât creştinii, şi cel cu Tillie şi Mac, care-s zurlii în tot ce fac.

Ne vedem mai departe de ţopăiala noastră, precum cintezoii în iulie.

Harold locuieşte într-o casă frumoasă dintr-o suburbie nouă, dincolo de Wilmette. Taică-său i-a lăsat moştenire o fabrică de sticlă în sudul Chicago-ului şi Harold s-a îmbogăţit de-a binelea. În fiecare an, de Crăciun, îmi trimite o felicitare cu o poză a soţiei şi a copiilor şi o notă explicativă ce sună cam aşa: „Anul ăsta mi-au intrat în casă mai bine de treizeci şi cinci de mii de dolari. Nu-i prea rău, ce zici?" Ar trebui să-l ştii pe Harold ca să înţelegi că de fapt asta nu e doar lăudăroşenie. E un soi de mesaj vesel de la un individ vesel şi simpluţ, care nu poate să treacă sub tăcere când îi surâde norocul, aşa că ţine morţiş să-ţi povestească şi ţie. „Nu-i prea rău, ce zici, Rollo?" spune el şi-şi ridică mâinile deasupra capului, cu gestul lui de bebeluş ce caută disperat să se agaţe de ceva. Ştiu ce vrea să spună cu asta. Ori de câte ori acţiunile de la American Motors saltă cu doi dolari, simt aceeaşi bunăvoinţă veselă şi expansivă.

Căci atât eu, cât şi Kate ardem de nerăbdare să ne reluăm hoinăreala, îi facem lui Harold o vizită de vreo

douăzeci de minute. Cum am mai spus, Harold ține la mine pentru că m-a salvat de la moarte. Eu țin la el pentru că e un erou. Am o nemărginită admirație pentru eroi, iar Harold e un erou autentic. A fost decorat cu Crucea Militară pentru servicii deosebite în urma unei misiuni de recunoaştere în valea Chong-Chon. Un alt locotenent, care comanda patrula din primul eşalon – adică eu, cum deja se înțelege – a rămas blocat. Locotenentul Graebner, care conducea patrula de sprijin, s-a repezit într-un iureş prin focul mortierelor, asemeni bătrânului Pete Longstreet însuşi, şi, folosind lansatorul de rachete de 90 mm ca pe o carabină, a făcut o breşă prin armonică – cum era numit barajul de sârmă ghimpată (noi eram blocați pe un gorgan de calcar, înconjurați de o asemenea armonică) – şi a incendiat cam un pogon de orientali. Când spun că e un erou improbabil, n-aş vrea să se înțeleagă că e un tip micuț şi modest, ca Audie Murphy: Audie Murphy e un erou şi arată ca un erou, Harold e *într-adevăr* ne-eroic – şi într-o asemenea măsură, încât nu poți să nu ai senzația că îşi iroseşte eroismul. Nu e deloc reticent în privința războiului, dar vorbeşte despre el într-un stil atât de plat şi de neinteresant, încât propriile lui trăiri sună dezamăgitor. Cu nasul lui lătăreț ca un rât, cu părul ondulat pornindu-i cam de la jumătatea capului spre

ceafă şi cu felul lui tărăgănat de a vorbi, îmi aduce aminte de un concurent dintr-un program de la televiziune:

MODERATORUL: Locotenente, pun prinsoare că te-ai bucurat când ai văzut că se lasă negura în noaptea aceea.

HAROLD (*pe un ton nejustificat de afectat şi de tărăgănat*): Domnule, vă mărturisesc sincer, că a existat o vreme când mi-era indiferent dacă mă învăluie negura într-o problemă sau alta *(aruncă priviri spre public)*.

MODERATORUL: Hei! Eu sunt ăla care face poante aici!

Soția lui Harold e o ființă pirpirie, adusă de umeri, dar cu un chip frumos. Stă la oarecare distanță de noi, cu un prunc în brațe – finul meu –, ezitând între ceea ce seamănă cu o cameră de zi şi un bar care formează un fel de peninsulă. Pare că vrea să ne poftească să luăm loc undeva, dar nu apucă să o facă. Mă tot întreb dacă n-o să obosească stând aşa, cu pruncul cel dolofan în brațe. Privind-o, ştiu exact cum o vede Harold: fruumoaasă! Aşa spunea el, că nu ştiu care fată – de pildă, Veronica Lake – e fruumoaasă. Harold e originar din statul Indiana şi mi se adresa în felul specific celor din Vestul Mijlociu, apelând la expresii precum „diavole" sau ,,puiule", iar soția lui e frumoasă în exact aceiaşi termeni: cu părul blond şi buclat încadrându-i

obrajii ca la o madonă şi ochii albaştri ca seninul, însă adusă de spate într-un asemenea hal, încât oasele omoplaților i se proiectează în afară ca nişte aripi.

Harold se plimbă de colo până colo prin cameră, făcând prin aer gestul său specific, de bebeluş agățător, la care recurge când poartă o discuție, iar ceva mai încolo se află micuța lui soție cu înfățişare de madonă, care, într-un fel, se interpune între noi şi copilaşii lor, aşezați în jurul televizorului, separându-ne şi unindu-ne totodată. Dar Harold se bucură că mă vede.

— Bătrâne Rollo, spune el, ațintindu-şi privirile spre mijlocul pieptului meu. Mi-ai făcut o surpriză nemaipomenită, Rollo. Şi nu-şi mai găseşte locul, din pricina unei emoții pe care n-o poate identifica.

Rollo e o poreclă pe care mi-a dat-o în Orient – e clar că ea înseamnă ceva în Vestul Mijlociu, dar n-are un sens prea limpede în Louisiana. „Bătrâne Rollo” – şi nu-şi mai încape în piele de încântare când îşi dă seama cât de bine mi se potriveşte. Faptul i se impune acum cu forță maximă: ce bine e să-ți vezi un tovarăş cu care ai suferit mult şi ai îndurat multe, dar, în acelaşi timp, ce lucru sfâşietor! Măsoară camera în lung şi-n lat, cu brațele ridicate, nelinişt it, dar fără să ştie care-i pricina.

— Harold, în legătură cu botezul pruncului...

— L-am botezat ieri, spune absent Harold.

— Îmi pare rău.

— Ai fost naş prin procură.

— O!

Problema e că nu găseşti niciun loc unde să te aşezi. Stăm în picioare, la oarecare distanță de barul ce se proiectează în încăpere ca o peninsulă, asemeni unor vapoare cu motoarele oprite, incapabile să se deplaseze.

Întorcându-i spatele lui Harold, îi povestesc Veronicăi şi lui Kate cum m-a salvat Harold de la moarte şi o fac pe un ton glumeț, aruncând doar câteva priviri în jur, spre el. Asta îl copleşeşte pe Harold – nu recunoştința mea, nu frumusețea propriului său eroism, ci confruntarea neaşteptată cu un timp de mult apus, cu o vreme atât de cumplită şi de superbă în fantastica ei realitate – şi rămâne aşa, pierdut, plutind în derivă ca un vapor uriaş în potopul anilor. Harold încearcă să limpezească acel timp – şi pe cel de după el, cei zece ani stranii care s-au scurs de atunci – în porțiuni inteligibile, dar operațiunea îl depăşeşte cu totul. Îşi scutură grumazul asemeni unui luptător.

Stăm protocolar în zona cea mai puțin protocolară a camerei de zi.

— De când locuieşti aici, Harold?

— De trei ani. Ia uită-te încoa', Rollo!

Harold împinge de-a lungul barului-peninsulă un cap de cal în stil modernist, sculptat în lemn alb, tot numai o coamă învolburată şi un grumaz arcuit.

— Cine crezi că l-a făcut?

— E foarte frumos.

— Bătrâne Rollo, spune Harold, aţintindu-şi privirile spre mijlocul pieptului meu.

Harold nu poate limpezi problema timpului, aşa că trebuie să facă ceva.

— Rollo, cât de tare eşti? Pun prinsoare că te dobor.

Harold a făcut lupte greco-romane pe vremea când era student la Universitatea Northwestern.

— Te pot pune jos într-o clipită, mai zice el şi se îndreaptă, supărat de-a binelea, spre mine.

— Auzi, mă Harold, îi spun eu râzând. Ieşi în fiecare zi în oraş?

Harold încuviinţează cu capul, dar nu-şi ridică privirea.

— Şi cum de te-ai hotărât să locuieşti aici?

— Familia Sylviei locuieşte în Glencoe. Rollo, da' ţie cum îţi place acolo la tine, în New Orleens?

Harold chiar ar vrea să ne luptăm – şi nu tocmai în joacă. I-am trecut pragul şi i-am adus-o cu mine – sfâşierea aceea din piept. I-ar fi mult mai bine dacă ar scăpa şi de mine, şi de ea.

Peste zece minute ne conduce la gara de tranzit şi dispare în noapte.

— Ce familie ciudată, spune Kate, urmărind cu privirea luminile de poziție ale Cadillacului lui Harold.

Ne-am întors în centru, unde plonjăm în pântecele primordial al tuturor cinematografelor – o cameră mortuară aztecă, plină de urne funerare şi figurine sculptate, înțesată de prezențele spirituale ale altor vremi: William Powell, George Brent, Patsy Kelly şi Charley Chase, cei mai buni prieteni ai copilăriei mele – şi vizionăm un film numit *Tinerii din Philadelphia*. Kate îşi ține mâna într-a mea pe întuneric.

Paul Newman joacă rolul unui tânăr idealist care îşi pierde iluziile, devenind cinic şi calculat. În cele din urmă însă îşi redobândeşte idealurile.

Afară vântul a căpătat imperceptibil un sunet nou, un sunet negru, de rafală, ce vine direct din pustietățile înfricoşătoare ale nordului.

— O, o, o! se tânguie Kate în timp ce ne strecurăm înapoi în hotel, cufundați în noi înşine şi cu o lipsă de chef atât de deplină, încât nu putem nici să ne ținem de mână. Ştii, presimt că se va întâmpla ceva.

Şi într-adevăr se întâmplă ceva. Un petic galben de hârtie, înmânat peste biroul de la recepție, îmi ordonă să chem centrala trei din New Orleans.

Mă conformez şi vocea mătuşă-mii se adresează telefonistei, apoi mie, fără să-şi schimbe tonul. Nu-şi bate capul să adauge nicio singură nuanță de căldură sau de răceală, de iubire sau de ură monotoniei înştiințării ei – şi asta e mai amenințător decât zece mii de vuiete de rafală.

— Kate e cu tine?

— Da.

— Te-ar interesa să afli cum v-am descoperit?

— Da.

— Poliția a descoperit automobilul lui Kate la gară.

— Poliția?

— Kate n-a spus nimănui că pleacă. Cu toate astea comportamentul ei nu este de neînțeles şi de aceea nu este nici de neiertat. Al tău însă este.

Tac.

— De ce nu mi-ai spus?

Mă gândesc un pic.

— Nu ştiu nici eu.

4

În noaptea de ajun de Mardi Gras e imposibil să găseşti un loc la o cursă aeriană spre New Orleans. Până marți dimineață nu există niciun tren. Dar autobuzele pleacă aproximativ din oră în oră. Îi trimit mătuşă-mii o telegramă şi îl sun pe Stanley Kinchen, ca să mă scuz că nu mai pot ține alocuțiunea despre vânzarea mijloacelor auxiliare – dar nu-i nicio problemă, vorbitorul programat inițial s-a însănătoşit. Stanley şi cu mine ne despărțim încă şi mai cordial decât atunci când ne-am cunoscut. E o cordialitate stratosferică şi ştiu că ea va face neplăcute toate întâlnirile viitoare. Dar nu-mi pasă. La miezul nopții pornim spre New Orleans la bordul unui autobuz de clasă turistică, care merge pe o rută plasată ceva mai la est de linia ferată Illinois Central, de-a lungul râului Wabash până la Memphis, trecând prin Evansville şi Cairo.

E bine că plecăm. Chicago nu e potrivit decât pentru un pic de variație. Kate se simte bine. Apelurile insistente venite din partea mamei ei vitrege nu au deprimat-o şi nici nu i-au inspirat teamă. Vorbeşte pe îndelete cu mama ei vitregă şi, cu instinctul ei infailibil în asemenea lucruri, o sileşte să vorbească despre anularea rezervării şi despre biletele de întoarcere, reuşeşte să-şi impună punctul de vedere,

hotărăşte că mai stăm, apoi tot ea se răzgândeşte şi insistă să ne întoarcem acasă, ca să îi liniştim pe-ai noştri. Iat-o acum cercetând autogara cu privirile pierdute şi slobozind la fiecare două-trei secunde câte un căscat colosal, de-i pocnesc fălcile. Odată suită în autobuz, cade într-un soi de uitare, are figura destinsă şi doarme tot drumul până la fluviul Ohio. Eu dorm pe apucate şi mă trezesc de-a binelea când se crapă de ziuă, la periferia localității Terre Haute. Când se face destulă lumină, scot volumul broşat *Arabia Deserta* şi citesc până ne oprim să luăm micul dejun în Evansville. Kate mănâncă zdravăn, se strecoară înapoi în autobuz, aruncă o privire apelor întunecate ale fluviului Ohio şi pădurilor desfrunzite de pe lunca inundabilă, unde iarna zăboveşte încă, suspendată ca o ceață violetă, apoi adoarme profund, cu gura deschisă rezemată de umărul meu.

Azi e Mardi Gras, Lăsata-secului, dar autobuzul nostru a plecat din Chicago mult prea târziu ca să mai poată fi de vreun folos celor ce vor să meargă la carnaval. Pasagerii sunt o adunătură banală de soacre care-şi vizitează ginerii în Memphis, profesoare de liceu şi telefoniste pornite în vacanță în vechiul şi pitorescul Vieux Carré. Platforma noastră de sus e o băşică verde unde, după cum se dovedeşte, oamenii se simt scutiți de liniştea convențională

de dedesubt, ca şi cum, urcând cu ceilalţi ca să vadă lumea largă şi cerul verzui, au organizat deja un fel de francmasonerie şi au şi realizat primul schimb de impresii între ei. O las pe Kate să se întindă şi pe locul meu, sprijinită de mine, îi îndoi genunchii şi de-a lungul întregii zile, cât străbatem Indiana, Illinois, Kentucky, Tennessee şi Mississippi, fac conversaţie cu doi pasageri – primul, un romantic din Wisconsin, al doilea, un comis-voiajor de la o mică firmă manufacturieră din Murfreesboro, Tennessee, care şi-a avariat maşina în Gary.

Şi cum stăm aşa, aşezaţi pe locurile din faţă ale băşicii, şi înaintăm cu viteză, urmând malul fluviului Mississippi dinspre Illinois, traversând o regiune de vâlcele sumbre ce se întind abrupt spre apus, pe panta cărora se ridică nişte case înalte din prefabricate, cu ferestre viu colorate, şi turlele bisericilor poloneze, citesc:

> Am intrat călări în lumina slabă a zorilor, dar mult timp după ce s-a crăpat de ziuă, cerurile păreau a sta în continuare închise deasupra-ne, ca un mormânt, cu norii lor posomorâţi. Avem de străbătut o porţiune cu o lavă infernală, aşezată în straturi.

Romanticul stă de cealaltă parte a intervalului, lăsat pe spate cu eleganţă, cu un picior sprijinit de bordura metalică. Citeşte *Mănăstirea din Parma*. Are figura extraordinar de

bine desenată şi de atrăgătoare, dar capul îi e prea mic şi, cum i se iveşte din gulerul înalt al costumului de voiaj, îi dă un aer de dandy şi de tâmpițel. Sunt curios de două lucruri. Cum stă? Cu o eleganță spontană, fără să-şi dea seama de asta, sau cu o eleganță deliberată şi conştient de ea? Cum citeşte *Mănăstirea din Parma*? Spontan, ca un om care există în lume şi are poftă de lectură, aşa cum ar putea să aibă poftă de piersici, sau deliberat, precum cineva care se descoperă în nevoia de a se însera într-un anumit fel în lume, de a se lăsa pe spate într-un unghi acceptabil, de a citi o carte acceptabilă într-un autobuz acceptabil. Este el oare un romantic veritabil?

De romantic e romantic. Aceste grațioase răsturnări pe spate oferă primul indiciu: distilarea aceasta de unghiuri pe care poziția trupului şi-o asumă e prea izbutită ca să fie autentică. Lucrurile se simplifică: mă remarcă, remarcă şi cartea pe care o citesc şi e străbătut de spasmul recunoaşterii şi al timidității. Ca să-i mai reduc din suferință, mă îndrept spre el şi-l întreb dacă îi place cartea. Mă măsoară o fracțiune de secundă, ca să se asigure că nu sunt homosexual. Dar a văzut-o deja pe Kate cu mine şi o vede acum adormită, cu şoldurile ei minunate. (Am remarcat că, exceptând anumite zone din Sud şi din Vest, un tânăr nu se mai poate adresa cu degajare altui tânăr pe

care nu-l cunoaşte, mai ales dacă respectivul ține o carte în mână.) În ce mă priveşte, eu l-am şi catalogat pe baza timidității lui. E o timiditate pur heterosexuală. Nu e homosexual, ci pur şi simplu romantic. Acum închide cartea, contemplând-o concentrat, de parcă prin simpla concentrare i-ar putea extrage într-un singur cuvânt spiritul zăvorit acolo.

— E. E foarte bună, spune în cele din urmă şi roşeşte.

Sărmanul.

— A şi început să sufere din pricina ei. E farsa jalnică pe care romanticul şi-o joacă singur: aceea de a aşeza însuşi lucrul pe care-l prețuieşte cel mai mult la o distanță de numai un pas de locul la care e în stare să acceadă. Căci el prețuieşte mai mult ca orice tocmai o astfel de întâlnire, întâlnirea întâmplătoare cu un prieten ce-i iese întâmplător în cale într-un autobuz oarecare, un prieten căruia să-i poată vorbi, căruia să-i poată destăinui arzătoarele lui năzuințe. Iar acum, când a întâlnit un asemenea om, pe mine, nesperatul lui prieten din autobuz, fireşte că nu se simte capabil să articuleze nici măcar un singur cuvânt. În asemenea cazuri trebuie să treci la interogarea directă.

E în ultimul an la un mic colegiu din nordul Wisconsinului, unde tatăl său e trezorier. Familia lui e deosebit de mândră de succesele la învățătură ale copiilor.

Trei surori au reuşit performanța să obțină un set de doctorate şi masterate în arte, acumulând întruna titluri până spre mijlocul vieții (vorbeşte într-un stil repezit, declamatoriu, un stil pe care-l consideră potrivit pentru nesperata noastră întâlnire, iar atunci când e nevoit să folosească un cuvânt atât de banal ca „autobuz”, negăsind o altă cale de a-i conferi buchetul unui vin vechi, îl rosteşte parcă între ghilimele, însoțindu-l cu o grimasă). Odată ajuns la finele celui de-al doilea semestru şi acumulând suficiente credite ca să-şi asigure absolvirea, a şters-o la New Orleans, ca să încarce banane o vreme şi, poate, să intre în marina comercială. Zâmbindu-mi forțat, se apleacă încordat înainte şi amuțeşte. O vreme, spune el. Prin asta vrea să dea de înțeles că speră să-şi găsească o fată, un exemplar dintre cele mai rare, şi să ducă viața lui Rudolfo pe balcon, aşezat pe duşumea şi trăind experiența comuniunii sufleteşti. Eu am îndoielile mele. În primul rând, va fi autorul înfrângerilor sale, va încerca un salt ce-i depăşeşte puterile cu zece kilometri, va băga groaza în vreo fată oarecare cu tăcerile lui nesfârşite şi sufocante, o va dori cu atâta disperare încât, după propria lui logică specială, nu o va putea dobândi sau, dacă o va dobândi, va încerca un nou salt ce-i depăşeşte puterile şi va încheia luându-şi zborul spre insule, unde,

sprijinit de balustrada de pe puntea corăbiei în mai ştiu eu care port rânced, va medita la propria lui singurătate.

De fapt nu i se mai poate spune nimic. Cel mai bun lucru pe care îl poate face cineva e să-l mai dezumfle puțin, reducând din presiune, din cumplita presiune romantică, şi să-l lase în plata Domnului. E şi el cinefil, deşi, bineînțeles, nu merge la filme.

Comis-voiajorul nu se confruntă cu astfel de probleme. Asemeni multor oameni de afaceri, el este un metafizician mai capabil decât romanticul. De pildă, îmi dă un eşantion din produsul său, o simplă bară de oțel călit şi vopsit în albastru, pe care este prinsă o lamă cu două tăişuri. Cumpănind-o în mână, îi demonstrează greutatea şi gradul de călire. Mâna se dovedeşte a fi o bună cunoscătoare a lamei, exersându-şi propria metafizică a calității superioare a oțelului.

— Mulțumesc foarte mult, spun eu, acceptând lama caldă.

— Ştiii care-i absolut singurul lucru din lume pe care trebuie să-l faci?

— Nu.

— Intri în birou (el vinde această piesă în magazinele de utilaje agricole) şi-l întrebi pe tipul de acolo cu cât vând

brăzdarul. O să-ți spună că e la aproximativ nouă dolari şi jumătate perechea. Apoi tot ce ai de făcut e să-i dai drumul ăsteia pe birou şi să spui că-i treizeci şi cinci de cenți şi că nu se frânge.

— La ce e bună?

— La orice. Prăşeşte, gunoieşte, mazăre, fasole, puieți cam atât de mari – orice. Mizeria aia veche şi-a trăit traiul.

Izbeşte cu o mână drept pe lângă cealaltă – şi eu intuiesc vag proprietățile reputate sau chiar legendare ale brăzdarului, atestate chiar de prestigiul special de care se bucură în Sud virtuțile excepționale ale maşinăriei, acea reverență rizibilă, de nemaivăzut şi nemaipomenit, cu care e întâmpinată o nouă maşinărie ce se avântă în strania ei incursiune cu toate cuțitele în acțiune, cu toate opintelile şi meandrele înaintării ei.

Stăm pe bancheta din spate – comis-voiajorul cu genunchiul strâns la piept, cu călcâiul sub el şi cu o mână îmbrățişând genunchiul. În picioarele atletice poartă pantofi negri şi şosete albe şi din când în când îşi vâră un deget pe sub elastic, ca să se scarpine. Îi face la fel de multă plăcere să vorbească despre maşina lui de prăşit ori despre familia sa din Murfreesboro şi vorbeşte tot drumul până la Union City, nu se interesează nici măcar o dată de ale mele, iar asta mă mulțumeşte, pentru că nu aş şti ce să-i răspund.

Oamenii de afaceri sunt singurii noştri metafizicieni, dar nenorocirea e că sunt metafizicieni unilaterali. Cam pe când comis-voiajorul coboară în Union City, capul mi se învârte de atâtea informații despre prăşitorul de treizeci şi cinci de cenți. Parcă mi-aş fi trăit toată viața în Murfreesboro.

Canal Street e cufundată în beznă şi aproape pustie. Ultima paradă, cea a echipajului lui Comus, a dispărut de mult pe Royal Street, cu zgâlțâitele ei care alegorice şi cu torțele ei orbitoare. Măturătorii adună la rigole confetti şi podoabe de hârtie ce formează mormane îmbibate de apă. Burnița rece miroase acru, a celuloză. Au mai rămas doar câțiva mascați – maimuțe ce se clatină pe picioare, acoperite de ghirlande împletite din vâsc spaniol, monştri *à la* Frankenstein, cu piroane trecute prin grumaz –, şi o ceată de înşi de prin împrejurimi, mergând braț la braț, pe biciclete sau pocnind din bice, se întorc toți la camioanele lor.

Kate are o privire uscată şi absentă. Stă şi se uită în jur de parcă ar fi aterizat într-un oraş străin. Ne hotărâm să o pornim pe jos pe Loyola Avenue, ca să ne luăm maşinile. Romanticul e la câțiva paşi în fața noastră şi se uită în vitrina unui magazin de lenjerie, de felul celor destinate homosexualilor, unde chiloți negri cu găurele îmbracă

torsuri fără picioare. Devenind conştient de prezența noastră înainte ca noi să-l ajungem din urmă şi gândindu-se să evite stânjeneala unui salut (la urma urmelor, ce-am avea să ne spunem şi ce am face dacă n-am nimeri cuvintele potrivite?), se îndepărtează în grabă, cu mâinile vârâte adânc în buzunare, iar capul lui mic şi bine conturat se leagănă deasupra gulerului înalt al costumului de voiaj.

CINCI

1

— Nu vreau să spun că am pretenția că te înțeleg. Ce vreau să spun e că, după două zile de totală dezorientare, mi s-a lămurit în cele din urmă ce anume nu reuşesc să înțeleg. Măcar atât şi tot e un pas în direcția bună. Vezi tu, nu noutatea situației m-a derutat. Cred într-adevăr că ai descoperit ceva absolut nou.

Cu această obiectivitate rară şi amenințătoare mi se adresează mătuşa-mea miercuri dimineață. Ea descoperă energia necesară pentru a-şi controla emoția chiar în violența acesteia din urmă şi aşa se face că acum, în înflăcărarea triumfului ei, îşi poate permite să recurgă la vechile formule de politețe şi chiar la umor. Singurul semn

de amenințare care o dă de gol e zâmbetul ce-i răzbate în priviri, un zâmbet puțin cam prea sever şi fin conturat.

— Vrei să fii atât de bun şi să-mi verifici ipoteza? Nu în asta constă descoperirea ta? Mai întâi de toate, nu este oare adevărat că de-a lungul istoriei, când se pomeneau în situații dificile, oamenii reacționau conform unor tipare familiare: bine sau rău, cu curaj sau laş, cu distincție sau mediocru, onorabil sau dezonorant? Astea se pot recunoaşte uşor. Îşi etalează curajul, mila, frica, jena, bucuria, durerea şi aşa mai departe. Aşa s-a tezaurizat experiența stirpei, cel puțin timp de două sau trei milenii, nu? Descoperirea ta, din cât pot eu să stabilesc acum, e că există o alternativă pe care nu a remarcat-o nimeni. Anume că, atunci când cineva se trezeşte într-una din situațiile critice care apar în viață, nu trebuie neapărat să reacționeze într-unul din modurile tradiționale. Nu. Poate pur şi simplu să se eschiveze. Să treacă mai departe. Să facă aşa cum îi pică bine, să dea din umeri, să se răsucească pe călcâie şi să plece. Să părăsească scena. La urma urmelor, de ce ar fi nevoit să acționeze omeneşte? Asemeni tuturor marilor descoperiri, e o chestiune înspăimântător de simplă.

Zâmbeşte – un zâmbet plin de o ironie cu iz legal, care-mi aminteşte de judecătorul Anse.

Casa nu avea nimic schimbat azi-dimineață. Același cor de motoare, aspiratoare, mașini de spălat vase și de spălat rufe zumzăie și pulsează în contratimp. De undeva dintr-o regiune mai înaltă, răsunând de-a lungul scării de serviciu, pătrunde strigătul înăbușit al lui Bessie Coe, un sunet tot atât de familiar și de gâlcevitor ca al vrăbiilor de sub streașină. Nici unchiul Jules nu era altfel, exceptând doar jena imperceptibilă cu care m-a ținut la distanță când am trecut pe lângă el pe verandă și cu care mi-a dat bună dimineața, scurt și cu mâhnire, de parcă limita extremă a dezaprobării sale se deducea din scurtimea salutului. Kate nu se zărea pe nicăieri. Până la ora zece, după câte știu, mătușă-mea poate fi găsită în fața biroului rabatabil unde își ține „socotelile". Nu-mi rămâne decât să mă duc drept la ea în cameră și să-mi fac de lucru pe acolo până mă va băga în seamă. Acum își aruncă privirile spre mine, dreaptă și mândră ca Prințul Negru.

— Da?

— Regret că, printr-o neînțelegere sau o neglijență din partea mea, nu ți s-a comunicat nimic în legătură cu planurile lui Kate de a mă însoți la Chicago. Fără îndoială, a fost o nesăbuință din partea mea. În orice caz, regret și sper că mânia dumitale...

— Mânie? Te înșeli. N-a fost mânie. A fost o descoperire.

— Descoperirea cărui lucru?

— Descoperirea că cineva în care ți-ai pus mari speranțe nu mai e dintr-odată aici. E ca şi cum te-ai sprijini pe ceva ce pare a fi un umăr bun şi zdravăn şi-l simți cum se înmoaie şi se clatină.

Amândoi privim fix spre *coupe-papier*, sabia delicată de fier pe care a tras-o din strânsoarea figurinei cu coif de pe port-călimară.

— Regret nespus cele întâmplate.

— Faptul că eşti un străin față de mine e, poate, vina mea. A fost o dovadă de prostie din parte-mi să nu-mi închipui asta mai demult. Pentru că acum cred cu adevărat că nu eşti capabil să-ți pese de nimeni – nici de Kate, nici de Jules, nici de mine –, nu mai mult decât îi pasă negrului ăluia care trece acuma pe stradă... de fapt mai puțin decât lui, pentru că am presentimentul că el şi cu mine am putea să descoperim o oarecare tradiție comună.

Pare să observe pentru întâia oară că lama are vârful îndoit.

— Sinceră să fiu, nu cred că ți-a dat prin gând să ne înştiințezi că tu şi Kate plecați, deşi ştiai în ce stare disperată se află. La drept vorbind, când ai luat-o cu tine pe sărmana copilă într-o astfel de excursie fantastică, nu cred că ți-a trecut nicio clipă prin minte că abuzezi de o încredere

sacră sau că trădezi imensa încredere şi afecţiune pe care ea ţi le poartă. Ei, ce spui? mă întreabă ea când vede că nu răspund.

Încerc cât pot mai bine să par aşa cum ar vrea ea, să par că am de partea mea, dacă nu dreptatea, atunci măcar eroarea, dar într-o formă potrivită, ce poate fi recunoscută drept ceea ce este. Dar nu-mi vine deloc în minte ce i-aş putea spune.

— Ai măcar cât de cât habar ce am simţit când, la nici douăsprezece ore după tentativa de sinucidere, Kate dispare fără urmă?

Privim amândoi sabia, pe care ea o lasă să-i cadă peste punctul de sprijin reprezentat de degetul arătător. Cade cu un „ta-ra-ta-ta” pe balamaua de alamă a biroului. Apoi mătuşa vâră sabia în teacă atât de brusc, că aproape tresar, şi-şi aşază mâna pe birou, cu palma în jos. O întoarce, îşi îndoaie degetele şi-şi examinează cu atenţie unghiile brăzdate de şanţuri adânci, longitudinale.

— Ai fost intim cu Kate?

— Intim?

— Da.

— Nu foarte.

— Te mai întreb o dată. Ai fost intim cu ea?

— Cred că da. Deşi intim nu este tocmai cuvântul potrivit.

— Crezi că da. Intim nu este tocmai cuvântul potrivit. Mă întreb care este cuvântul potrivit. Vezi tu, spune ea cu un soi de umor aici avem de-a face cu încă una din ipotezele mele nemărturisite. În toți anii ăştia am socotit de la sine înțeles că între noi cuvintele înseamnă, în mare, acelaşi lucru, că între anumiți oameni, pe care nu mă sfiesc să-i numesc „lumea bună”, există o serie de sensuri comun acceptate de toți, că o anumită manieră şi o anumită grație se produc la fel de firesc ca respirația. În marile momente ale vieții – succese, insuccese, căsătorie, moarte – oamenii de genul nostru au avut întotdeauna un instinct înnăscut pentru comportamentul corect, o evlavie sau o grație naturale, cum nu mă sfiesc s-o numesc. Indiferent ce altceva am reuşit sau n-am reuşit să facem, am avut întotdeauna asta. Am să-ți fac o mică mărturisire. Nu mi-e ruşine să folosesc cuvântul „clasă”. Mă voi considera vinovată şi de altă acuzație. Aceea că oamenii aparținând clasei mele se socot superiori altora. Aveți, fir-ar să fie, dreptate cu carul când spuneți că suntem superiori. Suntem superiori pentru că nu ne eschivăm de la obligațiile noastre – nici față de noi înşine, nici față de alții. Nu ne văicărim. Nu ne organizăm într-un grup minoritar, ca să şantajăm

guvernul. Nu ridicăm în slăvi mediocritatea de dragul mediocrității. O, sunt pe deplin conştientă că în zilele noastre se aud o mulțime de lucruri măgulitoare despre mărețul vostru om obişnuit... ştii, a fost întotdeauna edificator pentru mine faptul că el se simte întru totul satisfăcut atunci când este numit astfel, pentru că asta corespunde perfect cu ceea ce este: omul obişnuit – şi prin „obişnuit" înțeleg ceva infernal de obişnuit. Civilizația noastră a izbutit să promoveze un anume tip de distincție. Lumea îşi va aduce aminte de ea nu pentru tehnologia ei, nici măcar pentru războaiele ei, ci pentru etosul ei nou. Civilizația noastră este singura civilizație din istorie care a ridicat un altar mediocrității, făcând din ea idealul ei național. Alte civilizații au fost corupte, dar lăsați-ne nouă şansa să inventăm corupția cea mai lipsită de distincție. Nici orgii, nici sânge vărsat pe străzi, nici prunci aruncați de pe stânci. Nu, noi suntem nişte sentimentali şi ne oripilăm uşor. Într-adevăr, fibra noastră morală e putredă. Caracterul nostru național pute până în tării. Dar suntem mai buni la suflet decât oricine altcineva. Nicio prostituată nu a reacționat vreodată cu atâta spontaneitate înfrigurată a simțirii ca atunci când corzile inimii noastre vibrează. Şi nu aducem nimic nou în ceea ce priveşte furtişagul, desfrânarea, minciuna sau adulterul. Nou în vremea noastră

e faptul că mincinoşii, hoţii, târfele şi adulterinii doresc şi ei să fie felicitaţi şi sunt felicitaţi de marele public, asta dacă mărturisirea lor e îndeajuns de reuşită psihologic sau dacă are o notă de sinceritate suficient de înduioşătoare şi de autentică. O, noi suntem sinceri! Nu o neg. Nu ştiu să existe cineva care să nu fie sincer în ziua de azi. Didi Lovell e cea mai sinceră persoană pe care o cunosc: de fiecare dată când se furişează în patul altcuiva, o face cu cea mai pură sinceritate. Suntem cei mai sinceri laodiceeni ce au fost aruncaţi vreodată la haznaua istoriei. Nu, tinere prieten, nu mi-e ruşine să folosesc cuvântul „clasă". Unii spun despre noi că ne considerăm superiori. Aveţi, fir-ar să fie, dreptate cu carul când spuneţi că suntem superiori. Şi să nu crezi că ei n-o ştiu...

Ridică sabia, arătând spre Prytania Street.

— Să-ţi fac o mărturisire. Dacă el, cel de colo, este exponatul tău cel mai reprezentativ pentru progresul stirpei umane din ultimele trei milenii, atunci tot ce mai pot spune e că mă împac cu gândul că părăsesc pe nesimţite scena. Poate că suntem rezultatul unei glume biologice. Nu sunt sigură. Dar de un lucru sunt sigură: trăim în numele idealurilor noastre şi murim potrivit aceloraşi idealuri şi, oricare ar fi zeii aceia preamăriţi, îi vom privi în faţă fără să ne umilim.

Mătuşă-mea se răsuceşte acum spre mine, acționată parcă de un resort, ca să-mi înfrunte privirile – şi nu e într-una din cele mai proaste dispoziții.

— Am făcut tot ce am putut pentru tine, fiule. Ți-am dat tot ce-am avut. Doream mai mult ca orice să-ți trec ție acea moştenire hărăzită bărbaților din familia noastră: o anume calitate spirituală, o anume veselie, un anumit simț al datoriei, o noblețe arborată cu dezinvoltură, o dulceață şi o delicatețe față de femei – singurele valori pe care le-a cultivat Sudul vreodată şi singurele lucruri care contează cu adevărat în viața asta. Da' să lăsăm... Totuşi poți să-mi spui un lucru. Ştiu că nu eşti băiat rău... mai bine ai fi. Dar cum se face că niciunul din aceste lucruri n-a însemnat niciodată nimic pentru tine? Fiindcă e cât se poate de limpede că n-a însemnat. Ai vrea să fii atât de drăguț şi să-mi spui? Sunt sincer curioasă.

Nu-mi pot dezlipi ochii de la sabie. Cu ani în urmă i-am îndoit vârful încercând să deschid un sertar. Şi mătuşă-mea se uită la ea. Are oare vreo bănuială?

— Mi-ar fi greu să spun. Dumneata afirmi că nimic din tot ce-ai înşiruit n-a însemnat vreodată ceva pentru mine. Lucrurile nu stau chiar aşa. Dimpotrivă. N-am uitat niciodată nimic din ce mi-ai spus. De fapt am meditat asupra acestor lucruri toată viața. Obiecțiile mele, deşi nu

sunt tocmai obiecții, nu pot fi exprimate în felul obişnuit. Să spun drept, nu le pot exprima deloc.

— Aha! Comportamentul tău față de Kate ți se pare scuzabil?

— Scuzabil?

Scuzabil. Clipesc incontrolabil dintr-un ochi.

— N-aş prea crede.

— N-ai prea crede.

Mătuşa mea încuviințează cu severitate, dând din cap cumva aproape plăcut în maniera ei oficială, crispată.

— Aveai cunoştință de faptul că a încercat să-şi pună capăt zilelor?

— Nu.

— Ți-ar fi păsat dacă s-ar fi sinucis Kate?

— Da.

După o tăcere lungă, mă întreabă:

— Nu mai ai nimic de adăugat?

Clatin din cap în semn că nu.

Mercer deschide uşa, îşi vâră o clipă capul înăuntru, soarbe o gură de aer şi se retrage imediat.

— Atunci spune-mi asta. Da, spune-mi asta! mi se adresează mătuşă-mea, luminându-se în timp ce, mergând pe dibuite, ajunge în cele din urmă la miezul chestiunii. Spune-mi asta şi e tot ce-o să mai doresc vreodată să ştiu.

Presupun că suntem amândoi de acord că ai avut o oarecare încredere în Kate. Poate că presupunerea mea a fost eronată. Dar mai ştiu şi că ştiai că ia medicamente. Nu-i aşa?

— Ba da.

— Ai ştiut că ia medicamente şi în timpul acestei ultime excursii?

— Da.

— Şi ai făcut totuşi ceea ce ai făcut?

— Da.

— Asta-i tot ce ai de spus?

Nu scot o vorbă. Mercer bagă în priză lustruitorul automat de parchet. De asta băgase capul pe uşă, ca să ceară permisiunea. Nu mă gândesc la nimic anume. Afară, pe stradă, se aude un strigăt şi negrul de care mi-a vorbit mătuşa mea apare în câmpul meu vizual. E Cothard, cel din urmă coşar, un negru cu o piele de o culoare foarte închisă, cu reflexe albăstrii, şi cu o înfăţişare stranie: îmbrăcat în frac, cu un joben turtit şi purtând pe umăr o legătură de frunze de palmier pitic şi o măturică de sorg. Chemarea lui răsună din nou: *„R-r-r-r-ramonez la cheminée du haut en bas!”*.

— O ultimă întrebare, ca să-mi satisfac curiozitatea leneşă. Ce se petrecea în mintea ta în timpul tuturor acelor

ani când ascultam muzică împreună, citeam *Criton* şi discutam împreună – sau vorbeam doar eu... Doamne sfinte, nu-mi mai aduc bine aminte! – despre bunătate şi adevăr, despre frumusețe şi despre noblețe?

Încă o strigare şi *ramoneur*-ul dispare. Eu nu găsesc nimic de spus.

— Nu iubeşti lucrurile astea? Nu trăieşti în consonanță cu ele?

— Nu.

— Ce iubeşti atunci? Care sunt idealurile tale în viață?

Nu scot o vorbă.

— Spune-mi, prin ce ți-am înşelat aşteptările?

— Prin nimic.

— Care crezi că este scopul vieții: să mergi la filme şi să-ți iroseşti timpul cu fiecare fată care-ți iese în cale?

— Nu.

Pe biroul ei stă deschis un registru, unul ca pe timpuri, cu o copertă vărgată, în care şi-a ținut întotdeauna evidența averii: felurite ateliere şi spălătorii auto, minele din Canada, diverse brevete – ciudata bogăție acumulată de un medic şi lăsată ei moştenire de bătrânul doctor Wills.

— Bine.

Încheie scurt şi-mi zâmbeşte cu un zâmbet care, mai mult decât orice s-a petrecut mai înainte, marchează un

final. Încă zâmbind, îmi întinde mâna, cu capul înclinat într-o parte, în stilul lumii bune de pe vremuri. Dar ceea ce îmi atestă noul meu statut e faptul că se abține să-mi pronunțe numele. Ar fi putut să vorbească la fel cu oricare dintre persoanele acelea cu care are relații foarte vagi, cum a fost un turist oarecare, venit pentru Sărbătoarea Primăverii, şi pe care l-a întâlnit din întâmplare în vestibulul propriei sale case.

Trecem pe lângă Mercer, care stă respectuos, sprijinit de perete. El mormăie un salut care, printr-un calcul de mare rafinament, exprimă afecțiunea lui pentru mine şi, în acelaşi timp, o declarație de loialitate față de mătuşă-mea. Îl văd cu coada ochiului cum țâşneşte sprinten în sufragerie, plin de o bună dispoziție exuberantă. Ajungem pe verandă.

— Țin să-ți mulțumesc foarte mult fiindcă ai trecut pe aici, spune mătuşa mea, jucându-se cu colierul şi privind peste umărul meu în direcția casei Vaudrieul.

Kate mă întâmpină zgomotos la colțul străzii. Se apleacă şi urcă în MG-ul meu, vârându-şi bluza în pantaloni, energică ca o stewardesă.

— Eşti un prost, un prost, un prost! spune ea cu o privire răuvoitoare.

— Cum adică?

— Am auzit totul, prost nenorocit şi jalnic!

Apoi pare să uite de sine şi bate darabana cu unghiile în parbriz.

— Acum te duci acasă?

— Da.

— Aşteaptă-mă acolo.

2

E o zi mohorâtă. Peste Gentilly se abate în rafale când dorința, când un vânt din est, dinspre mlaştinile care ard la Chef Menteur.

Azi e cea de-a treizecea aniversare a zilei mele de naştere, iar eu stau pe leagănul din curtea şcolii, o aştept pe Kate şi nu mă gândesc la nimic. Acum, în cel de-al treizeci şi unulea an al întunecatului meu pelerinaj pe acest pământ, ştiind mai puține decât am ştiut vreodată, după ce am învățat doar să recunosc rahatul când îl văd, după ce n-am moştenit de la tata nimic altceva decât un nas fin, pentru a depista rahatul, orice specie de rahat ce zboară – singurul meu talent –, pentru a identifica mirosul de rahat, indiferent din ce direcție ar veni, acum, când trăiesc de fapt în chiar secolul rahatului, în măreața hazna a umanismului

ştiinţific, în care sunt satisfăcute nevoile, în care fiecare devine un oarecine, o persoană caldă şi creativă care prosperă ca gândacii de bălegar şi în care o sută de procente din oameni sunt umanişti şi nouăzeci şi opt la sută cred în Dumnezeu, în care oamenii sunt morţi, morţi, morţi, lehamitea s-a depus asemenea unei pulberi radioactive şi lucrul de care oamenii se tem cu adevărat nu e că va cădea bomba, ci că bomba nu va cădea – la această a treizecea aniversare a zilei mele de naştere nu ştiu nimic şi nu-mi rămâne altceva de făcut decât să mă las pradă dorinţei.

Nu mai rămâne nimic altceva decât dorința, iar dorința vine urlând ca un mistral de-a lungul bulevardului Elysian Fields. Căutarea mea a fost abandonată. Nu se poate măsura cu mătuşă-mea, cu dreptatea şi disperarea ei, disperarea ei în ce mă priveşte şi disperarea ei faţă de ea însăşi. Ori de câte ori plec de la mătuşă-mea după una din discuţiile ei serioase, trebuie să-mi găsesc o fată.

De cincizeci de minute o aştept pe Kate în leagăn şi îmi ies din fire. Ce i s-o fi întâmplat oare? A vorbit cu mătuşă-mea şi mi-a dat papucii. Nu-mi mai rămâne altceva de făcut decât să-i telefonez lui Sharon la birou. Micuța pagodă de aluminiu şi sticlă ridicată pe terenul neutru al bulevardului Elysian Fields, chiar în inima vacarmului unei zone rezervate publicului, e cochetă şi dichisită pe dinafară, dar

exală un miros greu înăuntru. Aruncându-mi privirile de jur-împrejur, observ rimele scrise în creion şi desenele triste şi groteşti ale îndrăgostiților solitari. Linia telefonică zumzăie, se întrerupe şi zumzăie iar şi în intervale îmi pătrunde în ureche propria mea respirație, de parcă sinele meu ar sta alături de mine şi nu ar voi să-mi vorbească. Nu răspunde nimeni. O fi renunțat la slujbă?

Câțiva copii au venit pe terenul de joacă, traversând strada. Doi băieți mai mari pun în mişcare caruselul, împingând la el şi învârtindu-i pe ceilalți. În mod normal copiii mici se dau doar în căluşei care se învârt aproape de pământ, pe o orbită fixă.

Trebuie s-o găsesc, Rory. Acum e sigur că mătuşă-mea are dreptate, iar Kate ştie asta, şi că nu mi-a mai rămas decât Sharon. Vântul de răsărit fluieră prin streaşina pagodei mele şi apasă pe geamul prins în lăcaşurile lui. Încerc la ea acasă. E plecată. Dar Joyce e acolo. Joyce cea din fereastră, Joyce cea cu gura aia care te ațâtă dojenindu-te şi cu jacheta din piele de căprioară.

— La telefon Jack Bolling, Joyce, spune o voce din vechea Virginie.

— Ia te uită!

— Sharon e cumva acolo?

— E în oraş, cu mama ei şi cu Stan.

Vocea lui Joyce are un fel de a suda cuvintele între ele imprimându-le acea cadență precipitată specifică Vestului Mijlociu.

— Nu ştiu când se întoarce.

Vocea îi seamănă cu cea a surorii lui Pepper Young.

— Cine e Stan?

— Stan Shamoun, logodnicul ei.

— O, da, că bine zici.

Bine? Nu numai că a plecat de la serviciu, dar se mai şi mărită cu macaronarul.

— Dar tu? Te măriți şi tu?

— Ce-ți veni?

— Ce să-mi vină? De-un timp încoace tot vreau să te întâlnesc.

— Tocmai mă gândii la ceva.

— La ce anume?

— Demonul Dezordinii şi-a făcut ieri de cap...

— Cine?

Oare începe vreun soi de glumă complicată din Vestul Mijlociu? Rânjind ca un lunatic, rezist cu disperare pe poziții.

Joyce continuă să vorbească cu o voce de ştrengar despre Demonul Dezordinii şi despre un individ din Purdue, un drac în carne şi oase, după cum mă asigură ea.

Cei doi băieți mai mari de pe terenul de joacă au imprimat suficientă viteză caruselului, aşa că pot sări şi ei pe el, menținându-i viteza şi făcându-şi vânt cu piciorul în locurile unde acesta se apropie de pământ. „Scââârț, scââârț”, face lăcaşul neuns din jurul tijei, ca o muzică exotică pentru copii, în timp ce copiii îmbrățişează nervurile de metal, lăsându-şi capul pe spate, pentru a contempla hora lumii.

— Ascultă, Joyce, pot oare să fiu sincer cu tine?

Îmi aud propria voce răsunându-mi în urechi şi mă opresc în mijlocul frazei.

— Sigur că da. Îmi plac oamenii sinceri.

— Cred că eşti genul acela de persoană...

Unde eşti tu, vechiul meu complice Marlon Brando, cu vocea ta răguşită şi insinuantă, plină de ocheade şi priviri lascive şi, mai presus de orice, încântată de sine? Ce şoc. Dar îi dăm înainte.

— ... Ştiu că unii ar fi de părere că e puțin cam neconvențional, dar tot o să-ți spun. Ştiu că nu-ți mai aduci aminte, dar te-am văzut sâmbăta trecută...

E prea complicat ca să asculte.

— Îmi amintesc!

Caruselul se învârte întruna, scotând sunete ce amintesc de Petruşka, scâârț, scâârț, iar acum se aude până hăt

departe, întrucât arcul interior se avântă tot mai sus pe tija pivot, astfel că întreg dispozitivul se lansează într-o vârtelniță nebunească ce întrece orice nebunie, iar copiii se agață de tijele de fier ca niște disperați.

— Am venit acasă doar ca să-mi iau prânzul, spune Joyce. Dar de ce nu treci pe la noi sâmbătă seara? O să fie și alți puști aici. Poate o să mergem cu toții la barul lui Pat O'Brien.

Joyce se consideră o fetiță mare, unul dintre acei copii puși pe șotii.

— Nici vorbă că da.

Un soare spălăcit pătrunde prin fumul ce se ridică de pe Chef și răspândește pe cer o lumină galbenă. Elysian Fields scânteiază ca o cuvă de pucioasă. Terenul de joacă arată de parcă ar fi singurul care a supraviețuit sfârșitului lumii. În cele din urmă o zăresc pe Kate. Micuțul ei Plymouth își face intrarea țanțoș în stația mea de autobuz. Și iat-o așezată ca un pilot de bombardier, aplecată peste volan și privind pieziș spre copii, fără însă să observe nimic, și de fapt s-ar putea ca ea să nu fie altcineva decât eu însumi, cu ochii aproape orbiți de funingine și neștiind pe ce lume se află.

Oare e posibil să...? Multă vreme am sperat în taină că va veni sfârșitul lumii și, împreună cu Kate, cu mătușă-mea, cu Sam Yerger și cu mulți alții, am crezut că numai după

sfârşit cei câţiva eventuali supravieţuitori se vor putea strecura afară din ascunzătorile lor, descoperindu-se pe pe ei înşişi, iar apoi vor trăi plini de voioşie, ca nişte copii, printre ruinele drapate în viţă-de-vie... Să fie oare prea târziu?

„Scââârţ” sună caruselul, cu barele lui strălucind în lumina aurie şi cu platforma de la poale unduindu-se într-o parte şi-n alta ca o tânără dansatoare.

— Mi-ar face mare plăcere, Joyce. Pot s-o aduc cu mine şi pe logodnica mea, Kate Cutrer? Aş dori ca atât tu, cât şi Sharon să o cunoaşteţi.

— O, cum să nu, cum să nu?! zice Joyce, maimuţărind-o în felul ei specific din Vestul Mijlociu pe colega ei de cameră, Sharon, şi, ca să spun adevărul, cu uşurare în glas.

Terenul de joacă e pustiu. Bag de seamă că şi şcoala e încuiată şi pustie. Maşinile şuieră pe Elysian Fields, iar gaiţele ţipă batjocoritor cocoţate în arborii de camfor. Din când în când pe poarta şcolii intră câţiva oameni, dar se îndreaptă spre biserica de alături. La început am impresia că e vorba de o cununie sau de o înmormântare, dar ies câte doi, câte trei, şi alţii sosesc mereu. Apoi, când o pereche de tineri vine agale pe trotuar, observ zbenghiul de cenuşă de la rădăcina părului. Sigur că da, astăzi e Miercurea

Păresimilor. Sharon nu m-a lăsat baltă. Toate birourile de filială ale companiei Cutrer se închid în Miercurea Păresimilor.

Stăm în maşina lui Kate, un Plymouth din 1951, de care, indiferent de starea ei sufletească, Kate s-a îngrijit cu devotament. E un automobil înalt, cenuşiu, de două locuri, iar motorul are o bătaie uşoară, aproape imperceptibilă. Când şofează, cu capul aplecat înainte, cu mâinile aşezate simetric pe volan, cu carnea albă de pe partea interioară a braţelor tremurându-i uşor şi cu mulţimea de obiecte de uz personal – spătarul mobil din pai împletit, pachetul cu şerveţele de hârtie, scrumiera magnetică pentru ţigări – aranjate frumos în jurul ei, nu ţi-e greu să crezi că maşinuţa asta uşoară şi ţanţoşă a fost transformată treptat de posesoarea ei până când i-a devenit un soi de *alter ego*, până la ultimul şurub şi ultima piuliţă. Când iese proaspătă de pe porţile atelierului de întreţinere, cu cauciucurile încă umede şi negre, lubrifiantul însuşi pare să nu fie obişnuita mizerie, ci seva densă şi chihlimbarie a delicatului arbore central al motorului.

— De ce nu i-ai spus de planurile noastre?

Kate stă în continuare cu mâinile pe volan şi cercetează strada.

— Eram în bibliotecă şi am auzit fiecare cuvânt. Idiotule!

Kate e mulțumită. E sigură că am făcut, asemeni unui erou din reviste, un gest stoic şi maiestuos.

— I-ai spus? o întreb.

— I-am spus că urmează să ne căsătorim.

— Şi chiar urmează?

— Da.

— Şi ce-a spus când a auzit asta?

— N-a spus nimic. Spera doar că vei trece s-o vezi azi după-amiază.

— Oricum trebuie să trec.

— De ce?

— I-am promis acum o săptămână că o să-i spun ce-am de gând să fac.

— Şi ce-ai de gând să faci?

Ridic din umeri. Nu pot face decât un singur lucru, să-i ascult pe oameni, să văd cum se descurcă în lume, să-i conduc o bucată de drum în întunecata lor călătorie şi să mă las şi eu condus, din motive altruiste, dar şi egoiste. Rămâne doar să decid dacă această vocație se realizează cel mai bine într-un atelier auto sau...

— Ai de gând să urmezi Medicina?

— Dacă asta vrea ea.

— Şi asta înseamnă că nu te poți căsători cu mine acum?

— Ba da. Doar ai o groază de bani.

— Atunci hai să ne înțelegem.

— Bine, hai.

— Nu ştiu dacă voi putea face față.

— Ştiu că nu ştii.

— Pare cel mai nebunesc lucru pe care îl putem face.

— Aşa-i.

— Atunci să-l facem cât mai repede.

— Bine.

— Mi-e tare frică.

Degetul arătător a lui Kate începe să exploreze degetul mare de lângă el, pipăind asperitățile din jurul unghiei. Un automobil Mercury nou, de o culoare țipătoare, se opreşte în spatele nostru. Un negru coboară din el şi intră în biserică. E mai mult decât prezentabil şi e mai burghez decât ai putea crede, cu mustața lui *à la* Archie Moore, cu felul în care se întoarce şi, observând că ne uităm la el, aruncă spre cer privirea expertă a cuiva care anticipează evoluția vremii, cu felul în care îşi scoate batista din buzunarul de la spate, fluturând pulpana hainei, şi cu felul în care îşi suflă nasul, cu un gest magic şi conciliant (vedeți, am mai fost aici – e o chestiune de rutină).

— Dacă aş fi sigură că ştii cât de îngrozită sunt, asta m-ar ajuta foarte mult.

— Poți să fii sigură.

— Nu numai de căsătorie. Azi după-amiază am vrut nişte ţigări, dar gândul de a mă duce la tutungerie m-a transformat într-o piftie.

Nu scot niciun cuvânt.

— Sunt înspăimântată când sunt singură şi m-apucă groaza când sunt între oameni. Singurul moment când nu mi-e teamă e atunci când sunt cu tine. Va trebui să stai cu mine foarte mult.

— O să stau.

— Vrei asta?

— Da, vreau.

— O să fiu sub tratament o bună bucată de vreme.

— Ştiu asta.

— Şi nu sunt sigură că mă voi schimba vreodată. Că mă voi schimba cu adevărat.

— S-ar putea totuşi.

— Dar cred că văd o cale. Am impresia că dacă suntem împreună multă vreme şi tu îmi spui cele mai simple lucruri şi nu râzi de mine – te implor, pentru numele lui Dumnezeu, să nu râzi niciodată de mine! –, dacă îmi spui lucruri cum ar fi „Kate, nu văd de ce nu te-ai duce până la prăvălia din centru”, iar apoi îmi dai un sărut, atunci am să te cred. O să faci asta? spune ea cu o solemnitate nu tocmai pură, o solemnitate uşor premeditată, *à la* Sarah Lawrence.

— Da, o s-o fac.

A început să-şi zdrelească degetul cu mult zel, rupând bucăţele mici de pieliţă. Îi iau mâna şi-i sărut porţiunea însângerată.

— Dar şi tu încearcă, te rog, să nu te mai răneşti atâta.

— O să încerc! Îţi promit!

Negrul a ieşit afară. Fruntea lui are o culoare ambiguă, de lut ars, cu pete: e imposibil să spui dacă i-a fost făcut zbenghiul. Se urcă în automobilul Mercury, dar nu pleacă imediat, ci stă şi se uită în jos, la ceva de pe locul de lângă el. O servietă cu eşantioane? Un manual de asigurări? Îl privesc îndeaproape în oglinda retrovizoare. N-ai cum să-ţi dai seama de ce se află aici. Face oare parte integrantă din problema complexă a venirii pe această lume? Sau, poate, e din cauză că îşi închipuie că Dumnezeu însuşi e prezent aici, la intersecţia dintre Elysian Fields şi Bons Enfants? Sau poate că a venit aici din ambele motive: printr-un artificiu obscur şi orbitor al proniei cereşti, a venit în baza primului motiv şi s-a pomenit că are parte de al doilea sub forma unei gratificaţii cam stânjenitoare, emanând de la Dumnezeu însuşi.

N-ai cum să-ţi dai seama.

EPILOG

Şi-n felul acesta săvârşitu-s-a al treizecilea an al călătoriei mele către ceruri, cum zicea poetul.

M-am căsătorit cu Kate în iunie. A fost pe deplin posibil să-mi închei socotelile în Gentilly mai curând decât m-am aşteptat şi s-o însoţesc pe mătuşă-mea în Carolina de Nord, întrucât Sharon, acum doamna Stanley Shamoun, devenise atât de pricepută, încât era în stare să negocieze rarele afaceri din timpul verii fără ajutorul meu – cel puţin până mi se găsea un înlocuitor. În august domnul Sartalamaccia a cumpărat clubul meu de vânătoare de raţe sălbatice pentru suma de douăzeci şi cinci de mii de dolari. În septembrie, când au început cursurile la Facultatea de Medicină, Kate şi-a găsit o casă lângă mama ei vitregă, unul din pavilioanele de vânătoare amenajate chiar de verişoara mea Nell Lovell şi foarte pe gustul lui Kate, cu uşi batante deschizându-se spre bucătărie, cu obloane de un gri-mangal şi cu statueta din plumb a Sfântului Francisc în *patio*.

Mătuşă-mea a început să mă îndrăgească. De îndată ce a recunoscut ceea ce ea însăşi spusese în toţi acei ani, şi anume că familia Bolling decăzuse, iar eu nu eram unul dintre eroii ei, ci un individ absolut obişnuit, am început să ne înţelegem de minune. Amândouă femeile mă găsesc foarte comic şi râd o grămadă pe socoteala mea.

În dimineața de Mardi Gras a anului următor unchiul Jules a suferit la clubul Boston un al doilea atac de cord, din cauza căruia a şi murit imediat după aceea.

În anul următor, în mai, la câteva zile după cea de-a cincisprezecea aniversare a zilei sale de naştere, fratele meu vitreg, Lonnie Smith, a murit de o puternică infecție virală ce n-a putut fi identificată cu precizie.

În ceea ce priveşte căutarea mea, nu simt niciun fel de nevoie să spun prea multe în legătură cu ea. Pe de o parte, după cum declara marele filosof danez, nu am autoritatea să discut despre asemenea probleme altfel decât într-un mod edificator. Pe de altă parte, nu-mi stă la îndemână să fiu nici măcar edificator, întrucât trăim într-o epocă ulterioară lui, mult prea ulterioară ca să-ți mai poți permite să fii edificator sau să mai faci ceva semnificativ, în afară de a o porni în direcția cuvenită după cum o permit împrejurările – dacă mai putem face într-adevăr o distincție netă între a te erija în povățuitor şi a da picioare în fund.

Mai departe: la urma urmelor, sunt un membru al familiei mamei mele, aşa că, în mod firesc, mă feresc să abordez problema religiei (care e, înainte de toate, un cuvânt cu totul aparte, ceva care nu poate să nu-ți trezească suspiciuni).

Prin urmare, cum reticența nu-şi prea are locul într-un document de o asemenea factură, a sosit, cred, momentul cel mai potrivit să închei.

În ajunul morții lui Lonnie, lui Kate i-a intrat în cap să-i facă o vizită. De obicei trec s-o iau cu maşina de la cabinetul lui Merle, o las acasă la mama ei vitregă şi apoi merg în centru, unde închei câteva tranzacții mărunte pentru ea şi mătuşă-mea la biroul unchiului Jules. Dar azi nu trebuie decât să trecem strada de la cabinetul lui Merle la dispensarul Touro.

Am avut îndoielile mele în privința ideii lui Kate. Era acel gen de extravaganță feminină pe care în particular o numesc dublare sau duplicare – ca atunci când, cuprinsă de extaz, i-a trecut prin cap să ia avionul până la Dallas, ca s-o asculte pe Marian Anderson, fiindcă avea impresia că e genul de lucru care trebuie făcut negreşit. Nu vreau să spun că se străduieşte să ştie ce e la modă. Nu, a avut doar impresia că e ceva ce merită făcut – ceva ce se face în astfel de condiții dacă eşti genul de persoană care etc., etc. –, aşa că a făcut-o. De asemenea, nu-l mai văzuse pe Lonnie de la declanşarea bolii şi, deşi am încercat s-o pregătesc pentru noua realitate, nu a fost deloc pregătită.

După aceea mergea înaintea mea pe stradă, împleticindu-se, muşcându-şi pumnii şi cu ochii orbiți de lacrimi.

— O, Doamne Dumnezeule, e îngrozitor!

— N-ar fi trebuit să te las să mergi.

— A fost ca un pumn direct în față.

— Îmi pare rău.

— Sărmanul băieţaş! E atât de îngrozitor de slab şi de galben, ca unul din amărâții ăia ce zăceau pe un vagon platformă la Dachau. De ce e atât de *galben*?

— Pentru că are hepatită.

— Cum poți avea atâta sânge-rece? Ai să devii nesimțitor şi îngâmfat ca un student la Medicină? O, cât de mult detest asta! E pe moarte, Binx!

— Ştiu.

— Ce ți-a şoptit la ureche?

— Mi-a spus că şi-a învins o înclinație care pusese stăpânire pe el.

— Ce înseamnă asta?

— Mi-a mai spus că eşti o fată foarte frumoasă.

— Îmi sfâşie inima!

Mergem în tăcere.

— Şi bieţii lui părinţi! Ai văzut cum a ieşit domnul Smith pe coridor şi şi-a şters brusc lacrimile, ca oamenii de la ţară?

— Da.

— E atât de demn de milă.

Se opreşte şi-şi suflă nasul. Părul ei bogat, de un negru metalizat, e despărţit în două de o cărare largă, neregulată. Îi dau un sărut pe pielea albă şi groasă a capului.

— Eşti foarte frumoasă astăzi.

În ultimul an s-a îngrăşat. Are umerii lucioşi ca ai unui leopard.

Kate este îngrozită.

— Nu, te rog.

Îşi tot rupe pielița din jurul unghiei.

— Ai ceva sinistru în tine.

— Trebuie să-i găsesc pe copii.

În zorii zilei de azi, când starea lui Lonnie s-a înrăutăţit, mama a trebuit să-i aducă aici pe toţi copiii, cu excepţia lui Jean-Paul. Stau în maşină de la ora opt.

Thèrése mă zăreşte şi-şi scoate pe fereastră faţa ei mică şi ascuţită.

— Cum îi merge lui Lonnie? întreabă ea, încercând să fluture mâna în semn de salut.

— E foarte rău.

— O să moară? întreabă Thèrése cu agerimea ei de fată deşteaptă.

— Da.

Mă întorc spre bancheta din spate a maşinii, ca să-i văd. Kate le zâmbeşte şi stă la distanță.

— Dar el nu vrea să fiți trişti. A spus să vă dau tuturor câte un sărut şi să vă spun că vă iubeşte.

Ei nu sunt trişti. E o chestiune foarte serioasă şi cu totul ieşită din comun. Ochii lor încearcă să-i întâlnească pe ai mei şi caută în fel şi chip să prelungească conversația, jocul ăsta de-a discuția serioasă şi de-a ascultatul serios.

— Şi noi îl iubim, spune Mathilde, suspinând.

— Sărută-ne pe noi mai întâi! strigă Donice şi Clare de pe locurile din spate.

Mathilde hohoteşte, cu fața îngropată în umărul meu, iar Thèrése mă priveşte cu agerime.

— A primit ultimul maslu? întreabă ea cu zumzăitul ei monoton de mamă-albină.

— Da.

— Asta-i foarte bine.

Numai cele două fete sunt triste, dar sunt şi mândre în sinea lor fiindcă au reuşit să fie pătrunse de tragedie.

Donice se frământă.

— Binx, spune el, dar apoi pare să fi uitat ce voia. Când Domnul nostru ne va scula din morți în ziua de apoi, Lonnie va fi tot în scaunul cu rotile sau va fi ca noi?

— Va fi ca voi.

— Adică va putea să schieze?

Copiii ciulesc urechile şi ascultă ca nişte bătrâni.

— Da.

— Ura! strigă gemenii, dar cu un ton cumva absent, mai mult sau mai puțin atenți la felul cum sună propriile lor glasuri.

— Ascultați, le spun eu, râzând de ei. Ce-ați zice să ieşim până la Audubon Park şi să facem o plimbare cu trenulețul?

— Da! Hai!

— Atunci aşteptați o clipă. Mă întorc imediat.

— Binx, noi te iubim şi pe tine! strigă Donice doar din pură plăcere şi se apleacă mult pe fereastră. O să vii să ne vezi?

— Sigur că da. Acum tăceți. Vreau să vorbesc cu Kate.

Kate se uită în urmă, spre maşină.

— Ai fost foarte dulce cu ei.

— Mulțumesc.

— Ce s-a mai întâmplat?

— Nimic. Vrei să-mi faci o favoare?

— Ce anume?

— Eu o să rămân aici toată ziua cu Lonnie şi cu copiii. Vrei să mergi în centru în locul meu, ca să iei nişte hârtii de valoare de la birou? Maică-ta s-a hotărât iarăşi să le țină acasă. Se gândeşte că, dacă vine vreun război, biroul ei e mai sigur decât seiful. Te duci?

— Singură?

— Da. Iei tramvaiul care duce pe St. Charles. E atât de plăcut să stai lângă o fereastră deschisă!

— N-o să ştiu ce anume să cer!

— Nici nu trebuie. O să-i telefonez domnului Klostermann şi el îți va înmâna un plic. Uite cum faci: iei tramvaiul, te dai jos în centru şi intri direct în birou. Domnul Klostermann îți va da un plic – nu va trebui să spui niciun cuvânt –, după care iei tramvaiul din acelaşi loc. Te va duce până la Canal şi apoi te-aduce înapoi pe St. Charles.

— Nu am niciun ban.

— Poftim.

Face un calcul mental, uitându-se la moneda de douăzeci şi cinci de cenți din palmă.

— Ar mai fi un lucru. Nu că mi-ar fi frică.

Se uită la o crenguță de gardenie care iese printr-un grilaj de fier. O rup şi i-o ofer.

— Eşti dulce, spune stânjenită Kate. Ei, şi acum spune-mi...

— Ce anume?

— Cât timp o să fiu în tramvai... o să te gândeşti la mine?

— Da.

— Şi dacă nu reuşesc să mă descurc?

— Cobori şi te duci pe jos până acasă.

— Trebuie să mă asigur de un lucru.

— De ce anume?

— Trebuie să stau lângă fereastră, pe partea cu lacul şi să-mi pun rămurica de gardenie în poală?

— Chiar aşa.

— Şi tu o să te gândeşti la mine şi o să mă vezi chiar aşa?

— Chiar aşa.

— La revedere.

— La revedere.

După ce parcurge vreo şapte metri, se întoarce.

— Domnul Klostermann?

— Domnul Klostermann.

O urmăresc cu privirea cum merge spre St. Charles, cu crenguța de gardenie mângâindu-i obrazul, până ce frații mei şi surorile mele mă strigă din spate.